

America Saraswata Sangha
Third Annual Convention, Charlotte, NC
Nilachala Saraswata Sangha, Puri

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ

୨୦୦୪

ନାଟ୍ୟାକାଦେବୀ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ମୁଖବନ୍ଧ

ପ୍ରିୟ ଯୁଗ୍ମପତି ଶ୍ରୀମାତା ପରମାତ୍ମା
ଭକ୍ତନାଥୀହରାୟ ଚଣ୍ଡେ ଶ୍ରୀଗୁରୁବେ ନମଃ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ର ତୃତୀୟ ଅବଦାନ ଯଥା ସମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ପାଠକମାନଙ୍କ ହୃଦରେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇ ପାରିଥିବାରୁ ସେହି ପରମ କାରୁଣିକ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଶତକୋଟି ବିନମ୍ର ପ୍ରଣିପାତ ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛୁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବ ଅନ୍ତରରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଏକ କ୍ଷୀଣ ସ୍ରୋତ ଚିର ପ୍ରବାହମାନ । ମାତ୍ର ମାୟା ଦ୍ୱାରା ଏହା ଆବୃତ ଥିବାରୁ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଏହା ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତା ଫଳରେ ସେମାନେ ଅନିତ୍ୟ ଭୋଗ ସୁଖରେ ଲିପ୍ତହୋଇ କର୍ମବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଏବଂ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ଆବର୍ତ୍ତରେ ପଡି ଛଟପଟ ହେଉଥାନ୍ତି । ବିଷୟଭୋଗ ଆପାତତଃ ସୁଖକର ହୋଇଥିବାରୁ ମାନବ ତ’ର ଭୟାବହ ପରିଣତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଜଗତ୍ ସୃଷ୍ଟିକାରିଣୀ ମହାଶକ୍ତି ତା’ର ସୃଷ୍ଟିକୁ ଏହିପରି କୌଶଳରେ ରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱବନ୍ଧନରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପଥ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଗତରେ ଅଳ୍ପ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ ଆତ୍ମଚେଷ୍ଟାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ପଦେ ମାତ୍ର ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଭଗବାନ୍ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଶତ ପଦ ଯେ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି, ଏହା ସାଧକ ମାତ୍ରେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥର ଏକମାତ୍ର ଦିଶାରୀ । ଗୁରୁ, ବେଦାନ୍ତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମର ଏହି ତିତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଭାରତର ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ତତ୍ତ୍ୱ । କାରଣ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବଚନ ହିଁ ବେଦାନ୍ତ ଏବଂ ସେ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମର ରୂପରେ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରି ମାନବକୁ କୃତାର୍ଥ କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ପଦେମାତ୍ର ଅଗ୍ରସର ହେବା ଅସମ୍ଭବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି କେତେ ଯେ ସାଧୁ, ସନ୍ଥ, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ବୈରାଗୀ, ଜ୍ଞାନୀ ଓ ଭକ୍ତ ଭାରତର ମୁଖ ଭଜୁଳ କରିଛନ୍ତି, ତାହାର ଲୟଥା ନାହିଁ ।

ଗୁରୁ ଚାରିପ୍ରକାର, ଯଥା - ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁ, ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଓ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହିଁ ମାନବକୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାରୀ । ଭକ୍ତ-ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସମ୍ଭାର କରିବାର କ୍ଷମତା ଯାହାଙ୍କର ଅଛି ସେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ବାହାରେ ଗୁରୁ ରୂପରେ ଉପଦେଶ ଦେଇ ଏବଂ ଅନ୍ତରରେ ଲକ୍ଷ୍ମ ରୂପରେ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରି ସାଧକକୁ କୃତାର୍ଥ କରନ୍ତି ।

ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ପରମହଂସ ପରିବାଜକାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ଏହିପରି ଲକ୍ଷଣାକ୍ରାନ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ସେ ସନାତନ ଭାବଧାରାର ଚାରୋଟି ମୁଖ୍ୟ ସାଧନା, ଯଥା - ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମରେ ଚରମ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୩୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ତାଙ୍କର ପୁଣ୍ୟ ଜନ୍ମଦିବସରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ନାମକ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଏହାର ସଭାପତି ଭାବରେ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନିତ କରିଥିଲେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେ ଏହି ସଂଘର ସଭାପତି ଭାବରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ରହି ସଂସ୍କାରଗତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କରି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ପ୍ରତିବର୍ଷ ସହସ୍ର ସହସ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମ ରୂପେ ବରଣ କରି ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଅଧୀନରେ ପରିଚାଳିତ ହେବାପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି ।

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି ମାନବ ସମାଜକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ମହାନ ଦାନ । ଦେଶ ଓ ଜାତିକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ଜାଗତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏହି ଅଭିନବ କଳ୍ପନା । ଏହା ତାଙ୍କର ଏକ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ସେ କହିଛନ୍ତି - “ମୁଁ ଯଦି ଜଗତରେ ଆଉ କିଛି କରିଯାଇ ନଥାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ମୋର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା ।” ଯେଉଁମାନେ କାର୍ଯ୍ୟନୋବାକ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆପଣାର ବୋଲି ତାଙ୍କର ସେବକ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପରମ ଆଦରର ବସ୍ତୁ । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ଭାବବିନିମୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାଗରଣ ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ସୂତ୍ରପାତ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସନ୍ତାନମାନେ ଯେପରି ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅକୃତ୍ରିମ ଭକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ନିଜା ସହକାରେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ପ୍ରଥମେ ଏକ ପାଠକ୍ରମ ଓ ପରେ ଏକ ସଂଘ

ଗଠନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗତ ତିନିବର୍ଷ ଧରି ଏକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ କରି ପାରିଛନ୍ତି ତାହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପାର ଏକ କ୍ଳଳନ୍ତ ନିଦର୍ଶନ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । “ଦିନେ ସମଗ୍ର ଜଗତରେ ଭ୍ରାତୃଭାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ” – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏହି ମହାନ ବାଣୀ ଯେ ସଫଳ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ସ୍ଥାପନ ତାହାର ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଦର୍ଶନ । ବିଦେଶରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରଚାରରେ ଏହି ସଂଘ ଯେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଅତି ଅଳ୍ପ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପତିକାଟି ଭକ୍ତ ସମାଜରେ ଯେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଦୃତ ହୋଇ ପାରିଛି, ତାହାର ମୂଳରେ ରହିଛି ସେହି କୃପାମୟଙ୍କର ଅହେତୁକ କରୁଣା । ଗରସଙ୍ଗ ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବିଗତ ଭକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ପୁନର୍ମୁଦ୍ରଣ କରାଯାଇ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହୃଦ୍ରେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଭକ୍ତମାନେ ଏହା ପାଠକରି ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ପରିଶେଷରେ ଏହି ସଂଘଟି ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ରକ୍ଷକ, ଧାରକ ଓ ବାହକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ – ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣକମଳରେ ଆମର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

୭-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୦୪
ଶନିବାର

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଜୟଗୁରୁ

ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ

୨୦୦୧ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ କଳିକାଟିଏ ଭାବରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା । ଆଜି ତାହା କରୁଣାମୟଙ୍କ ଆଶିଷ ଲଭି ପାଖୁଡ଼ା ମେଲାଲ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟାର କଳେବର ମଧ୍ୟ ୪ ବର୍ଷ ବିଶେଷ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର ଲେଖା ଏଥିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଆମେରିକାର ଭକ୍ତ ପରିବାରର କୁନିପିଲାଙ୍କର ଅଭିମତ ଏହାର Kids Section ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମି ତଥା ପ୍ରିୟ ସଂଘଠାରୁ ଦୂରରେ ଏହି ବିରାଟ ମହାଦେଶରେ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର କୃପା ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଅନୁଭୂତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛୁ ଯେ ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିଜ କର୍ମ ବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନରୁ ସମୟ ବାହାର କରି ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀକୁ ମନଧ୍ୟାନ ସହକାରେ ବାରମ୍ବାର ପଠନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଉଛି ।

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶିତ ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଆମମାନଙ୍କର ତଥା ଆମ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ । ତାହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପତ୍ରିକାର ସଂକଳନ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ ଓ ସାଧନା, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠିର ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମା'ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉପଦେଶ, ସଂଘସେବୀଙ୍କର ସାଧନ ଜୀବନ, ମା' ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ, 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର ଆଦି ଲେଖା ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହି ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟାରେ କିଛି ଇଂରାଜୀ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ି ପାରୁନଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଓ ନିଗମ ପରିବାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଉପକୃତ ହେବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ଦେବା ଲାଗି ଏକ Quick reference ଭଳି କାମ ଦେବ ।

ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ ଆମେମାନେ ସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛୁ । ଏହି ସେବାରେ ରହିଥିବା ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ତୃଟି ନିମିତ୍ତ ଆମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଓ ପାଠକମାନଙ୍କର ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀର ତୃତୀୟ ପ୍ରକାଶନ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଫଳରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରି ରହୁଛୁ । ଜୟଗୁରୁ ।

୭-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୦୪
ଶନିବାର

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଶ୍ୱଜିତ ସୁନ୍ଦର ରାୟ
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
ଇମ୍ପ୍ରିତା ସାହୁ
(ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ)
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ମୁଖବନ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ	i
୨	ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ	ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ	iii
୩	ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ପଞ୍ଚକମ୍	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ରଥ	୧
୪	ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ ହିଁ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ	ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	୩
୫	Life and Achievements of Paramahansa Parivrajacharya Srimat Swamy Nigamananda Saraswati Dev	Sri Chintamani Rath	୮
୬	ସମ୍ମିଳନୀ ଶୀତିକା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୧୪
୭	ସଦଗୁରୁ ନିଗମାନନ୍ଦ	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ	୧୫
୮	ଭଗବତ୍ ଜ୍ଞାନରେ ଗୁରୁସେବା - ମା' ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ	ଶ୍ରୀମତୀ ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ	୧୮
୯	'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର	ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭାକର ବାଲ	୨୪
୧୦	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠିର ବିଶେଷଣ	ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମାଗନ୍ଧା ସାହୁ	୨୬
୧୧	ସର୍ବଦେବମୟ ତୁମେ ଗୁରୁ ବିଶ୍ୱପିତା	ଅଧ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ	୨୮
୧୨	ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂପ୍ରଦେଶୀଙ୍କର ସାଧନ ଜୀବନ	ଡା. ସୁରେଶା ଦେବୀ	୨୯
୧୩	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମା'ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉପଦେଶ	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ	୩୨
୧୪	Teachings of Sri Sri Thakura	Usha Agarwal	୩୫
୧୫	ଭାବନା ଓ କର୍ମ - କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୩୭
୧୬	Misery and Devotion to God	Srimati Sibani Mohanty	୪୧
୧୭	ସେହି ଗୁରୁ ପଦେ ଶରଣ ନେବୁ	ଶ୍ରୀ ନଳିନୀ କାନ୍ତ ନାୟକ	୪୩
୧୮	ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକଙ୍କୁ	ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୪୪
୧୯	ମୋ ଠାକୁର...	ଶ୍ରୀମତୀ ଅନୁରାଧା ପତି	୪୬
୨୦	ତୁମ ନାମଟି ମୋ ଜପାମାଳା ହେଉ	ଶ୍ରୀମତୀ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	୪୮
୨୧	Nrupal Ji – My Relationship and Experiences	Sri Sanujit Senapati	୫୦
୨୨	ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡା ଓ କଦମ୍ବକଣ୍ଠ ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ	ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା	୫୨
୨୩	ପରଲୋକ ଗତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମରଣେ	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ	୫୪
୨୪	Sri Sri Thakura in My Life	Srimati Lipsita Patnaik	୫୬
୨୫	ଜୟଗୁରୁ ନାମ	ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ	୫୮
୨୬	ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି		
	ଅଭିମତ (୧)	Sri Ashwini Kumar Nayak	୫୮
	ଅଭିମତ (୨)	Srimati Sanghmitra Nayak	୫୮
	ଅନୁଭୂତି (୧)	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁ ବାଳା ଜେନା	୫୯
	ଅନୁଭୂତି (୨)	ଶ୍ରୀ ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ	୬୦
	ଅନୁଭୂତି (୩)	Srimati Ipseeta Sahoo	୬୧
	ଅନୁଭୂତି (୪)	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ସାହୁ	୬୨
	ଅନୁଭୂତି (୫)	Srimati Geeta Tripathy	୬୪
	ଅନୁଭୂତି (୬)	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ	୬୪
୨୭	A Prelude to Kids Section	Editorial Board	୬୭
	My Sammilani Experience	Brij Gopal Panda	୬୮
	My Sammilani Experience	Saumyashree Ray	୬୮
	My Experience with THAKURA	Abhishek Swain	୬୯
	My Anubhuti	Ragini Mohanty	୬୯
	My Anubhuti	Shreya Prabhakar	୬୯
୨୮	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକଙ୍କୁ - ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ		୭୦
୨୯	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକଙ୍କୁ - ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ		୭୬
୩୦	2003 Fiscal Report		୭୯
୩୧	List of Bhakta in America Saraswata Sangha		୮୦
୩୨	Map with Location of Bhakta		୮୪

Paramahansa Shreemat Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ପଞ୍ଚକମ୍

ସୁଧାଧାରା ସୁଚ୍ଛବିମତି ଜପାଛାୟା ଚରଣଂ
ବରାହଭୀଷଣୀ ଭୃତଃ ସୁଭଗବତ୍ତମଶ୍ରୀଗୁରୁକରମ୍ ।
ସ୍ଥିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାମୁଷ୍ଟତଃ ପରିଣତ ଶରଜନ୍ମବଦନଂ
ଗୁରୁଂ ବନ୍ଦେ ଦେବଂ ସିତଶତଦଳାଽଽସୀନମତୁଳମ୍ ॥୧॥

ଲସତ୍ ସାହସାରାମ୍ଳ ଜମଧୁରସାସ୍ବାଦ ମଧୁପଂ
ତମୋଽନ୍ଧାନାଂ ବିଦ୍ୟାତରଣିମଧୁମନ୍ଥୁଜ୍ଞାନମହଃ
କୃପାଧାର ସ୍ନିଗ୍ଧାଽମଳକୁବଳୟଞ୍ଜନିନୟନଂ
ଗୁରୁଂ ବନ୍ଦେ ଦେବଂ ସିତଶତଦଳାଽଽସୀନମତୁଳମ୍ ॥୨॥

ସ୍ବରୂପେଣାଽରୂପଂ ଗୁଣବିରହିତଂ ନାମରହିତଂ
ନିରୀହଂ ସନ୍ନାତଂ ଦୁରଧିଗମତତ୍ତ୍ଵଂ ସମରସମ୍ ।
ଅଖଣ୍ଡଂ ଚିଦ୍ରୂପଂ ନିରପଚୟମଦ୍ୱୈତମଚଳଂ
ଗୁରୁଂ ବନ୍ଦେ ଦେବଂ ସିତଶତଦଳାଽଽସୀନମତୁଳମ୍ ॥୩॥

ଜଗତ୍ସାକ୍ଷେୟା ସାକ୍ଷାତ୍ ସ୍ଥିତମବିକଳଂ ବିଶ୍ବବପୁରଂ
ସତାଂ ତାପାର୍ଜାଣାଂ ଭବଗଦହରଂ ବୈଦ୍ୟମସମମ୍ ।
ସୁଭକ୍ଷାଣାଂ ଚେତଃକୁମୁଦବନ ଚନ୍ଦ୍ରାମୃତରୁଚିଂ
ଗୁରୁଂ ବନ୍ଦେ ଦେବଂ ସିତଶତଦଳାଽଽସୀନମତୁଳମ୍ ॥୪॥

ସରସ୍ବତ୍ୟା ନାଥଂ କମଳନିଳୟାନାଥମଥ ବୈ
ଉମାନାଥଂ ନାଥଂ କିଳ ତନୁଭୃତାମର୍ଥଦମପି ।
ଜଗନ୍ନାଥଂ ପ୍ରେମଶୋ ନିରଳସମହଃ ବ୍ରହ୍ମ ପରମଂ
ଗୁରୁଂ ବନ୍ଦେ ଦେବଂ ସିତଶତଦଳାଽଽସୀନମତୁଳମ୍ ॥୫॥

ବ୍ରଜନ୍ତି ତେ ମୋକ୍ଷପଦଂ ନିରାକୁଳଂ ନିରାମୟଂ ନିର୍ବୃତ୍ତିକଂ ସୁସାଧବଃ ।
ଭଜନ୍ତି ଯେ ଜ୍ଞାନରସପ୍ରଦଂ ଗୁରୋର୍ଗୁଣପ୍ରବାହୋପରମଂ ପଦାମ୍ଳ ଜମ୍ ॥୬॥

ସୂଚନା - ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକପଞ୍ଚକରେ 'ଶିଖରିଣୀ' ଛନ୍ଦ ଓ ଷଷ୍ଠ ଶ୍ଳୋକରେ 'ବଂଶସ୍ତବିଳ' ଛନ୍ଦ ।

(୧) ଛବି = ଦେହର ବର୍ଣ୍ଣ (Complexion) । ଛାୟା = କାନ୍ତି । ଜପା = ଜବା; ମନ୍ଦାର । ବରାହଭୀ = ବର + ଅଭୀ
(ନ ଭୀ, ଭୟ = ଅଭୀ) = ବରାଭୟ । ଭଂଗୀ = ମୁଦ୍ରା । ସୁଭଗ = ସୁନ୍ଦର । ପରିଣତ = ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତ; ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ସିତଶତଦଳ = ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ।

(୨) ତରଣି = ସୁନ୍ଦରୀ । ମଧୁମତ୍ = ଆନନ୍ଦପ୍ରଦ । ମହଃ = ତେଜ; ଆଲୋକ । କୁବଳୟ = ନୀଳୋତ୍ପଳ; ନୀଳକଇଁ ।

(୩) ନିରପଚୟ = ନିଃ + ଅପଚୟ (କ୍ଷୟ) = ଯାହା କ୍ଷୟ ରହିତ; ଅବିନଶ୍ୱର ।

(୪) ଅବିକଳ = ପୂର୍ଣ୍ଣ; ଅଖଣ୍ଡିତ । ଭବଗଦ = ଭବରୋଗ । ଅସମ = ଯାହାର ସମାନ କେହି ନାହିଁ; Peerless

(୫) ଅର୍ଥ = ପୁରୁଷାର୍ଥପଦ (ପୁରୁଷାର୍ଥ = ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ) ।

(୬) ନିର୍ବୃତ୍ତି = ସୁଖ । ଗୁଣପ୍ରବାହ = ଗୁଣମୟ; ମାୟାମୟ; ସଂସାର ପ୍ରବାହ; ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁସ୍ରୋତ । ଉପରମ = ନିବୃତ୍ତି ।

ଅର୍ଥ - ସୁଧାଧାରାସମ ନିର୍ମଳ କାନ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ, ରକ୍ତିମାରେ ମୟାରକୁସୁମକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବା ଚରଣଯୁଗଳବିଶିଷ୍ଟ, ବରାଭୟମୁଦ୍ରାମଣ୍ଡିତ-ଲଳିତକମଳସମ ସୁନ୍ଦର କରତଳବିଶିଷ୍ଟ, ସ୍ଥିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ବିକିରଣ କରୁଥିବା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରଜନ୍ମବଦନ, ଶ୍ରେତଶତଦଳାସୀନ, ଦ୍ୟୋତମାନ (ଅଥବା ଲୀଳାମୟ - 'ଦେବ' ଏହି ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥଦ୍ୱୟ ହେଲା ଦ୍ୟୋତମାନ ଓ ଲୀଳାମୟ - ଦିବ୍ କ୍ରୀଡାୟାଂ, ଦୀର୍ଘୋତ), ଅତୁଳନୀୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ॥୧॥

ମନୋଜ୍ଞ ସହସ୍ରାର କମଳରୁ ଗଳିତ ମଧୁ ପାନରସିକ ଭ୍ରମରସ୍ୱରୂପ, ଅଜ୍ଞାନ ତିମିରରେ ଅନ୍ଧୀଭୂତ ଜନଗଣଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଜ୍ଞାନରବିର ସୁଖାବହ-ମଙ୍ଗଳ କିରଣ ସ୍ୱରୂପ, କୃପାର ଆଧାର ସ୍ନିଗ୍ଧ ସଜନୀକୋପଳସମ ନୟନ ଶୋଭିତ, ଶ୍ରେତଶତଦଳାସୀନ, ଦ୍ୟୋତମାନ, ଅତୁଳନୀୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ॥୨॥

ସ୍ୱରୂପରେ ଅରୂପ (ରୂପବର୍ଜିତ), ଗୁଣରହିତ, ନାମରହିତ, ନିରୀହ (ଇଚ୍ଛାରହିତ ଓ କ୍ରିୟାରହିତ), କେବଳ ସତ୍, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂରବଶାହ, ଅଖଣ୍ଡେକରସ (ରସ = ସୁଖ, ଆନନ୍ଦ), ଚିଦାତ୍ମକ, ଅବ୍ୟୟ (ଅବିନାଶୀ), ଅଦୈତ, ଅଚଳ (ଅରୂପ; କୃତସ୍ଥ; ନିର୍ବିକାର), ଶ୍ରେତଶତଦଳାସୀନ, ଦ୍ୟୋତମାନ, ଅତୁଳନୀୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ॥୩॥

ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସାକ୍ଷାତ୍ ଜଗତର ସାକ୍ଷୀସ୍ୱରୂପ, ସର୍ବତୋଭାବେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ, ବିଶ୍ୱରୂପ, ତ୍ରିତାପପୀତିତ ସଜନମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଭବରୋଗହର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ବୈଦ୍ୟସ୍ୱରୂପ, ନିଜ ଭକ୍ତଜନମାନଙ୍କର ପକ୍ଷେ ଚିତ୍ତକୁମୁଦକାନନ ପ୍ରସାଦକ କୌମୁଦୀସ୍ୱରୂପ, ଶ୍ରେତଶତଦଳାସୀନ, ଦ୍ୟୋତମାନ, ଅତୁଳନୀୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ॥୪॥

ସରସ୍ୱତୀନାଥ ବ୍ରହ୍ମାସ୍ୱରୂପ (ଶୁଭ ସଂସ୍କାର ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତର ନୂତନ ଜନ୍ମଦାୟକ), କମଳାନାଥ ବିଷ୍ଣୁସ୍ୱରୂପ (ଅଶୁଭ ସଂସ୍କାର ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷକ ଓ ଶୁଭ ସଂସ୍କାରର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଧାୟକ ପାଳକ) ଓ ଗୌରୀନାଥ ଶିବସ୍ୱରୂପ (ଅଶୁଭ ସଂସ୍କାରର ବିନାଶକରୂପେ ଜୀବତ୍ୱର ନିବର୍ତ୍ତକ), ବିଶ୍ୱପ୍ରେମର ଅମ୍ଳାନ ତେଜଃପୁଞ୍ଜ ଜଗନ୍ନାଥସ୍ୱରୂପ (ସମସ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ), ପରମବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ (ତତ୍ତ୍ୱାତୀତ ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ), ଶ୍ରେତଶତଦଳାସୀନ, ଦ୍ୟୋତମାନ, ଅତୁଳନୀୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ॥୫॥

ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଜ୍ଞାନମଧୁସ୍ୟନ୍ଦୀ ଓ ଗୁଣମୟ ସଂସାରପ୍ରବାହର ନିବର୍ତ୍ତକ ଚରଣକମଳକୁ ଭଜନ କରନ୍ତି, ସେହି ଉତ୍ତମ ସାଧୁଜନମାନେ ନିରାକୂଳ (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରହିତ, କ୍ଷୋଭରହିତ, ପ୍ରଶାନ୍ତ) ନିରାମୟ (ପୀଡାରହିତ, ବିକାରରହିତ) ଓ ସୁଖସ୍ୱରୂପ (ନିର୍ବୃତ୍ତି = ସୁଖ) ମୋକ୍ଷପଦକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ରଥ
ବ୍ରହ୍ମପୁର ଶାଖା ସଂଘ

ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ ହିଁ ଗୌରାଜ୍ଞ ପଥ

ସମାହିତ ଚିତ୍ତରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶ୍ରୀମତ୍ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୌରାଜ୍ଞଦେବଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତ । ଜଣେ କୁହନ୍ତି, ‘ଜୀବ ହେଉଛି ବ୍ରହ୍ମ’ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମତରେ, ‘ଜୀବ ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଦାସ’ । ଜଣଙ୍କର ମତରେ ଜୀବ ପ୍ରଭୁ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମତରେ ଜୀବ ଦାସ ବା ଭୃତ୍ୟ । ଏକ ଜଣଙ୍କ ମତରେ ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ବା ବ୍ରହ୍ମ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମତରେ ଜୀବ ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ଦାସ ବା ସେବକ । ଜଣେ କୁହନ୍ତି ଜୀବ ସ୍ଵରୂପତଃ ବ୍ରହ୍ମ । ଅନ୍ୟ ଜଣେ କୁହନ୍ତି ଦାସ ବା ଭୃତ୍ୟ ଜେବେ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଜଣଙ୍କର ମତରେ ଜୀବ ଓ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମତରେ ଇଶ୍ଵର ଓ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ନିତ୍ୟ ଭେଦ ବିଦ୍ୟମାନ । ଜଣେ କୁହନ୍ତି, ଜୀବ ବିଭୁ ବା ପରମେଶ୍ଵର, ଆଉ ଜଣେ କୁହନ୍ତି ଜୀବ ଅଣ୍ଟା ବା ଦାସାନୁଦାସ । ଜଣଙ୍କର ମତରେ ନିର୍ଭେଦ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ମତରେ ଇଶ୍ଵର ଏବଂ ଜୀବର ପାର୍ଥକ୍ୟଜ୍ଞାନ ବା ଭେଦ-ଜ୍ଞାନ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତମୁଖୀ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଚିନ୍ତା କଲେ, ଶଙ୍କର ଗୌରାଜ୍ଞଙ୍କ ମିଳନ କିପରି ସମ୍ଭବପର, ବାସ୍ତବିକ୍ ଏହା ଏକ ସମସ୍ୟାର ବିଷୟ । କିନ୍ତୁ ଚିକିତ୍ସ ନିବିଞ୍ଚ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କଲେ ସମାଧାନର ପଥ ଅନ୍ତରରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଉଠେ ।

ଶଙ୍କର ଓ ଗୌରାଜ୍ଞ ଏହି ଅବତାର ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ତଳଣି ମଧ୍ୟରେ ଆଖ୍ୟାୟି ଚାରିତ୍ରୀକ ମେଳ ବା ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପଥର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ବା ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଆମ୍ଭେମାନେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୀତିଜନକ ସମ୍ପର୍କ ବା ବନ୍ଧୁତ୍ଵ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବା ଭେଦ ଅଛି ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଆଚରଣରେ ଅପୂର୍ବ ମିଳନ ଦେଖାଯାଏ ।

ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବା ଅଦ୍ଵୈତ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପାଇଁ ଶଙ୍କର ଯେପରି ଗୃହତ୍ୟାଗ କରି ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁ ଇଶ୍ଵରାନୁରାଗ ପାଇଁ ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ରୂପରେ ଦେଖାଦେଇଥିଲେ । ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଶଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ମହାପ୍ରଭୁ ମଧ୍ୟ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ଅଭୀକ୍ଷ ଲାଭ ପଥରେ ଉଭୟଙ୍କୁ ସଂସାରବିରାଗୀ ବେଶ ପରିଧାନ କରିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ଶଙ୍କର ଏବଂ ଗୌରାଜ୍ଞ ଉଭୟ ଦଶନାମା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଜଣେ ସରସ୍ଵତୀ, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପୁରୀ-ଭାରତୀ । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ବିଷୟ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଗଲେ, ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ, ଉଭୟଙ୍କ ଜୀବନରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଳନ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ସଂସାରକୁ ଅସାର ଜ୍ଞାନ କରି ଶଙ୍କର ଯେପରି ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁ ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ତ୍ୟାଗର ପରାକାଷ୍ଠ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ଉଭୟ ତ୍ୟାଗ ପଥରେ ଓ ନିର୍ମମ ଆଦର୍ଶରେ ଅବିକାଶିତ ଥିଲେ । କ୍ଷୁଦ୍ର ସ୍ଵାର୍ଥପରତା, ମାୟା, ମୋହ ଏବଂ ଭୋଗ ଶକ୍ତି ଉଭୟଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରୁ ତିଳେମାତ୍ର ବିଚଳିତ କରିପାରିନାହିଁ । ଏହିପରି ନିରଳସ, ନିର୍ମମ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଜଗତରେ ବିରଳ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କହିଲେ, ଉଭୟଙ୍କର ଥିଲା ନିଜକୁ ଜାଣିବା ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ବା ଇଶ୍ଵରାନୁଭୂତି । ଜଗତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଲାଭ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଜାଗତିକ ବସ୍ତୁକୁ ଉପେକ୍ଷା ବା ପରିତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ଉଭୟ ସମର୍ଥ ଥିଲେ ।

ଭକ୍ତି ଓ ଜ୍ଞାନଲାଭ ପଥରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପୃଥକ୍ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତ୍ୟାଗ ଏବଂ ବୈରାଗ୍ୟ ଉଭୟ ପଥର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ପାଥେୟ । ଭକ୍ତିପଥରେ ଯେପରି ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ପଥର ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ, ଜ୍ଞାନ ପଥରେ ମଧ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଭକ୍ତିପଥ ଓ ଜ୍ଞାନପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ଶଙ୍କର ଗୌରାଜ୍ଞ ଉଭୟଙ୍କ ଜୀବନ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା, ତାହାହେଲେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହର ଲେଖମାତ୍ର ଆଭାସ ରହିବ ନାହିଁ । ଗୌରାଜ୍ଞଙ୍କ ପଥକୁ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଭକ୍ତିପଥ ବୋଲି ବୁଝୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯଦି ଭକ୍ତିର ପରାକାଷ୍ଠ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାହେଲେ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟସଂପନ୍ନ ହୀନ ଭକ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମନକୁ କିପରି ବା ଆସିବ ? ତ୍ୟାଗ, ବୈରାଗ୍ୟ ସହିତ ଭକ୍ତିର କୌଣସି ଶତୃତା ନାହିଁ ବରଂ ଏକାଧାରରେ ଭକ୍ତି ସହିତ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ ଯେ ରହିପାରେ, ଭକ୍ତି ଧର୍ମ ପ୍ରଚାରକ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଜୀବନ ହିଁ ତାହାର ଉତ୍କଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ଅପ୍ରାକୃତ ପ୍ରେମର ସନ୍ଧାନ ଯେ ପାଇଛନ୍ତି, ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ସେ କୌଣସି ଦିନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିନାହାନ୍ତି । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟହୀନ ଭକ୍ତି ଇଶ୍ଵରାନୁଭୂତ ପଥରେ ନ ଯାଇ ମାନବକୁ ବିଷୟାସକ୍ତିର ପଥରେ ପ୍ରଲୁପ୍ତ କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ନିତ୍ୟ ସିଦ୍ଧ । ପୁଣି ଏହା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଉଭୟ ହେଉଛି ସାଧନାତୀତ ଅସାଧନର ଧନ । ତଥାପି ଦେଖାଯାଏ ଜ୍ଞାନପଥ ଓ ଭକ୍ତିପଥର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଗଣ ସାଧନପଥ ବା ପ୍ରାଣୀ ବହୁ ପ୍ରକାରରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ‘ସାଧନାନୀ

ଗାୟତ୍ରୀଚର୍ଯ୍ୟାସଃ’ । ଜ୍ଞାନ ବା ଭକ୍ତି ନିତ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ବସ୍ତୁ ହେଲେ ବି ଯେଉଁ ଆଧାର ବା ପାତ୍ରରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତିର ବିକାଶ ଦେଖାଯାଏ, ସେହି ଆଧାର ବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ଭଜନ ବା ସାଧନ ପ୍ରଣାଳୀର ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର କଥା ପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ଭକ୍ତିପଥର ସୁପ୍ରାଚୀନ ମହାରାଜ ନାରଦ ଏବଂ ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ ରଷିଙ୍କର କଥା ପ୍ରଥମେ ଦେଖାଯାଉ । ଭକ୍ତି ସାଧନ ଉପାୟ କଥା ନାରଦ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ‘ତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟ ତ୍ୟାଗାତ୍ ସଂଗତ୍ୟାଗାତ୍’ । ବିଷୟସକ୍ତି ତ୍ୟାଗ ଓ ବିଷୟର ସଂଗ ତ୍ୟାଗ, ଭକ୍ତି ଲାଭର ଉପାୟ ବୋଲି ଭକ୍ତି ପ୍ରବର ନାରଦ କହିଛନ୍ତି । ତାହାହେଲେ ନାରଦଙ୍କର ଅଭିମତାନୁସାରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ, ବିଷୟ ଏବଂ ବିଷୟର ସଂଗତ୍ୟାଗ ନହେଲେ, ଭକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଭକ୍ତିପଥର ଅନ୍ତରାୟ ବିଦୁରୀତ ନ ହେଲେ ଭକ୍ତିଲାଭ ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ଅନ୍ତରାୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତିପଥର ସାଧନା ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ । ନଚେତ୍ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତି ଉଭୟ ନିତ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ।

ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ ରଷିଙ୍କ ମତରେ ‘ସାପରାନୁରକ୍ତିରିଶ୍ଟରେ’ । ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ପ୍ରତି ଏକାନ୍ତ ଅନୁରାଗ ହିଁ ଭକ୍ତି । ଅନୁରାଗ ନିଷ୍କୟ ଭକ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାହା ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ପ୍ରତି ହେଲେ ଭକ୍ତି ପଦବାଚ୍ୟ । ଇଶ୍ଵରାନୁରକ୍ତିର ନାମ ହେଉଛି ଭକ୍ତି । ସମସ୍ତ ବିଷୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରୁ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି ଆକୃଷ୍ଟ କରି ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଧାବିତ ଯେତେବେଳେ ହେବ, ସେହି ଏକାନ୍ତ ଭାବର ନାମଟି ହେଉଛି ଭକ୍ତି । ଆକର୍ଷଣ, ମନଟାଣ, ଭଲପାଇବାକୁ ଭକ୍ତି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରାକୃତ ପଦାର୍ଥ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, ଧନ ଓ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ପ୍ରତି ମଣିଷର ସ୍ୱାଭାବିକ ଭଲପାଇବା ଅଛି, ଏହାକୁ କ’ଣ ଭକ୍ତି ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇପାରିବ ? ଭଗବତନିଷ୍ଠ ପ୍ରେମ ବା ଭଲ ପାଇବାକୁ ଭକ୍ତି କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ବସ୍ତୁରେ ବିରାଗ ବା ବୈରାଗ୍ୟ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସିଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ ଇଚ୍ଛଦର୍ଶନ କଲେ ବିରାଗର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେହି ସିଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ‘ତସ୍ମାନ୍’ ବା ତାହାଙ୍କଠାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ଅନନ୍ୟତା ଆସିଲେ, ତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ପ୍ରତି ଉପେକ୍ଷା ଆସିଯିବ । ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକାନ୍ତ ଅନୁରାଗ, ଭୋଗ୍ୟବସ୍ତୁରେ ଉଦାସୀନ ଏବଂ ବିଷୟାନନ୍ଦରେ ବିମୁଖ ହେଉଛି ଭକ୍ତିପଥର ସାଧନା । ଏହିସବୁ ହେଉଛି ଖାଣ୍ଡି ଅନୁରାଗର ଲକ୍ଷଣ । ଯେଉଁ ଭକ୍ତି ଏତେ ସହଜଲଭ୍ୟ, ସେହି ଭକ୍ତିପଥରେ ‘ଶିଶ୍ନୋଦର ପରାୟଣ କୃଷ୍ଣେ ନାହିଁ ପାଏ’ ବୋଲି ସ୍ୱୟଂ ମହାପ୍ରଭୁ କହି ଯାଇଛନ୍ତି । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପାର୍ଶ୍ୱ ରୂପ ଗୋସ୍ୱାମୀ କହିଛନ୍ତି-

‘ଅତ୍ୟାହାରଃ ପ୍ରୟାଶଃ ପ୍ରଜନ୍ତୋ ନିୟମାଗ୍ରହଃ
ଜନସଂଗଃ ଲୋଲ୍ୟଞ୍ଜ ଷତ୍ ଭିଭକ୍ତି ବିନଶ୍ୟତି ।

ଭକ୍ତିସାଧକର ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଶୋଧନ ନହେଲେ ଭକ୍ତିଲାଭ ସୁଦୂର ପରାହତ- ଏହି କଥାକୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ବିହୀନ ଭକ୍ତି, ଭକ୍ତି ପଦବାଚ୍ୟ ନୁହେଁ । ବହୁଜନ୍ମର ଭାଗ୍ୟ ନଥିଲେ ବିଷୟ ଛାଡ଼ି ବୈରାଗ୍ୟ ପ୍ରତି ମନୁଷ୍ୟର ବୃତ୍ତି ଜନ୍ମେନାହିଁ ।

ଭକ୍ତିପଥରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର କଥା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜ୍ଞାନପଥରେ ଯେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି, ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା ର କେତୋଟି ଶ୍ଳୋକ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଲୋଚନା କରିବା ।

‘ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନର୍ଥେଷୁ ବୈରାଗ୍ୟ ମନହଂକାର ମେବ ଚ ।
ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ଜରାବ୍ୟାଧି, ଦୁଃଖ ଦୋଷାନୁଦର୍ଶନଂ । ୯।
ଅସକ୍ତି-ରନଭିଷ୍ଟଞ୍ଜ ପ୍ରତଦାର ଗୃହାଦିଶୁ ।
ନିତ୍ୟଂ ଚ ସମଚିତ୍ତଃ, ମିତ୍ତାନିକ୍ଷେପପରିଶୁ । ୧୦।
ମୟିତାନନ୍ୟ ଯୋଗେନ, ଭକ୍ତିର ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ।
ବିବିକ୍ତ ଦେଶସେବିତ୍, ମରଚିର୍ଜନ ସଂସଦି । ୧୧।
ଆଧ୍ୟାତ୍ମଜ୍ଞାନ ନିତୁତ୍ତଂ, ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନାର୍ଥ ଦର୍ଶନଂ ।
ଏତଜ୍ ଜ୍ଞାନ ମିତି ପୋକ୍ତ, ମଞ୍ଜାନଂ ଯଦତୋନାଥା । ୧୨।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା, ୧୩ ଅଧ୍ୟାୟ, ଶ୍ଳୋକ ୯, ୧୦, ୧୧, ୧୨

ଗୀତାର ଉପରୋକ୍ତ ଶ୍ଳୋକଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ହିଁ ଜ୍ଞାନଲାଭର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉପାୟ, ଜ୍ଞାନଲାଭ ବା ଭକ୍ତିଲାଭ ଉଭୟ ପଥରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଜ୍ଞାନଭକ୍ତିର କୌଣସି ବିଷୟ ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଭକ୍ତିଧର୍ମ ଅତୀବ ସୁପ୍ରାଚୀନ । ତଥାପି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯୁଗଠାରୁ ଭକ୍ତିପଥ ବହୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଅଛି । ଭକ୍ତିଧର୍ମର ପ୍ରାବନ୍ଧରେ ସମଗ୍ର ଦେଶ ଭାସିଉଠିଛି । ଏହି ପ୍ରାବନ୍ଧରେ ଦେଶ ଭାସିଯିବାରୁ ଆଜି ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭୂତ ହେଉଅଛି । ଏହି ଭକ୍ତିଧର୍ମର ମୂଳରେ ଏକ ଅନିର୍ବଚନୀୟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତତ୍ତ୍ୱ ରହିଅଛି, ଯାହାର ମହିମାରେ ଆଜି ବି ଭକ୍ତିଧର୍ମ ପାଣବନ୍ଧ । ଅଦୃଷ୍ଟକାରିଣ ସାଧାରଣ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ନ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତି ପଥରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଆଦର୍ଶକୁ ମହାପ୍ରଭୁ ଅମ୍ଳାନ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିଛନ୍ତି- ଏହା ନିଃସଙ୍ଗୋତ ଏବଂ ନିଃସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ । ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟର ଶୈଥିଲ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ନିଜର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶାସନ ଦଣ୍ଡ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ । ‘ଭଲ ଖାଇବେ ନାହିଁ, ଭଲ ପିନ୍ଧିବେ ନାହିଁ, ଜିହ୍ୱା ଲାଳସା ମଧ୍ୟ କେହି ରଖିବେ ନାହିଁ-’ ଏହି ଧରଣର ସାଧନାର ବାଣୀ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶ୍ରୀମୁଖରେ ସତତ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଉଥିଲା । ସେ ନିଜେ ଯେପରି ଆଦର୍ଶନିଷ୍ଠ ଥିଲେ, ସେହିପରି ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କଠୋର ନଜର ରଖିଥିଲେ । ଭକ୍ତିଧର୍ମ ପ୍ରଚାରକ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ୱତ ଭକ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଦାମୋଦର, ରୂପ-ସନାତନ, ରଘୁନାଥ ଦାସ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର କଥା ଚିନ୍ତାକଲେ ବିସ୍ମୟରେ ଅଭିଭୂତ ହେବାକୁ ପଡେ । ଭକ୍ତିଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କିପରି ଅସାଧାରଣ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ପଥ ଆଶ୍ରୟ କରିଥିଲେ, ସେକଥା ଭାବିଲେ ଦେହ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇଉଠେ । ବୈଷ୍ଣବ ମହାଜନଗଣ ଆରାମରେ, ଭୋଗବିଳାସରେ ଅସଂଯମ ଭାବରେ, ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟବିହୀନ ଭକ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ କରି ଅପ୍ରାକୃତ ପ୍ରେମଭକ୍ତିର ଆସ୍ବାଦନ ଲାଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଭକ୍ତିଧର୍ମ ଯେ କଠୋର ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ସ୍ୱୟଂ ମହାପ୍ରଭୁ ତାହା ସୁପ୍ରମାଣିତ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଭକ୍ତିପଥରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କହିଲେ ଅନେକେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଭକ୍ତିଲାଭ ଚିନ୍ତାରେ ଅନାୟାସରେ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିଯାଉଛନ୍ତି । ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତିପଥରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରକାର ସର୍ବନାଶୀ ମନୋବୃତ୍ତି ଭକ୍ତିପଥ ପ୍ରଚାରକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରି ରହିଅଛି । ଏହା ଫଳରେ ଭକ୍ତିପଥରେ ଯେ କି ଆବର୍ଜନାର ସ୍ଥୁପ ଜମାଟ ବାସିଛି, ସେକଥା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଭାଷା ନାହିଁ । ଅଥଚ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ମହିମା ଉଭୟ ଶଙ୍କର ଏବଂ ଗୌରାଙ୍ଗ ପଞ୍ଚମୁଖରେ କୀର୍ତ୍ତନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ ଉଭୟଙ୍କର ଜୀବନରେ କେବଳ ଆଦର୍ଶ ନଥିଲା, ତାହା ଆଚରଣର ବସ୍ତୁ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ମହିମା କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରି କେହି ଭକ୍ତି କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ ମାର୍ଗରେ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ଶଙ୍କର ଏବଂ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧନ ପଥରେ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ ଉଭୟଙ୍କର କଣ୍ଠହାର ସଦୃଶ ଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ପଥରେ, ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଭକ୍ତିପଥରେ ସମନ୍ୱୟର ଏହି ମୌଳିକ ଦିଗଟି ଅର୍ଥାତ୍ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର କଥା ଆମ୍ଭେମାନେ ମାନି ଚଳିବାକୁ ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ରହିବା ଦରକାର ।

ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯୁଗରେ ଇଶ୍ୱରାନୁରାଗ ଫଳରେ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଅଗ୍ନିଶିଖା ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା, ଆଜି ବି ସବୁ ମହାଜନଙ୍କର ଲୋକୋତ୍ତର ଚରିତ୍ରର ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଚିତ୍ତ ନତ ହୋଇଯାଏ । ବୈଷ୍ଣବ ସାଧକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସମୟରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ଚାଲିଥିଲା । ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ପଥରେ ଅତିକ୍ରମ କରି ସାଧନ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲେ । ଦେହ, ଗେହ (ଗୃହ), ଧନ, ଜନ, ଅର୍ଥ, ବିଭି- ଏ ସମସ୍ତ ମାୟା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଇଶ୍ୱରାନୁରାଗର ଏହି ଭାବରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯୁଗରେ ଯେପରି ପରିସ୍କୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ସତରାଚର ସମସ୍ତେ ହିଁ ଜାଣିଥିଲେ । ଆଦର୍ଶ ନିଷ୍ଠାର ଅଭୂତପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସଂସ୍ଥାପନ ନିମିତ୍ତ ଦୟାର ଅବତାର ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗ କି ରୂପରେ ଛୋଟ ହରିଦାସଙ୍କୁ ବର୍ଜନ କରିଥିଲେ, ଭକ୍ତିଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ହେଲେ ତ୍ୟାଗର ଏହି ମହିମାର କଥା ଆମ୍ଭେମାନେ ସର୍ବଦା ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଯାଉଁ । ଭକ୍ତିପଥ ସହଜ, କାରଣ ଏହି ପଥରେ ତ୍ୟାଗ, ବୈରାଗ୍ୟ ଓ ସଂଯମର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଏହିପରି କଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ଭକ୍ତିଧର୍ମର ପ୍ରଚାରକଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉ । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତିପଥରେ ଯଦି ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟର ଅଗ୍ନିଶିଖା ନ ରହେ, ତାହାହେଲେ କିପରି ମନୁଷ୍ୟର ଗତି ଅଧଃପତନରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବ, ତାହା ପରିସ୍କୃଷ୍ଟ ହୋଇଉଠୁଛି ।

ରଘୁନାଥଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର କଥା *ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତ* ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସେହି ଅପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣନା ପାଠ କରି ଭକ୍ତିଧର୍ମ ଯେ, କି ରୂପରେ କଠୋର ତ୍ୟାଗ ସଂଯମ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ତାହା ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧି ହେବ ।

ସାଜେ ସାତ ପ୍ରହର ଯାଏ ଯାହାର ସୁରଣେ ।
ଆହାର-ନିଦା-ଚାରିଦଣ୍ଡ, ସୋହେ ନହେ କୋନ ଦିନେ ॥
ବୈରାଗ୍ୟର କଥା ତା’ର ଅଦ୍ଭୁତ କଥନ ।
ଆଜନ୍ମ ନା ଦିଲ ଜିହ୍ୱାୟ ରସେର ଝର୍ଜନ ॥
ଛିଣ୍ଡା କାନି କାଛା ବିନ୍ଦୁ ନା ପରେ ବସନ ।

ସାବଧାନେ ପ୍ରଭୁର କୈଳ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ ॥

ଏହିପରି ଭାବରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପାର୍ଶ୍ବଦଙ୍କ ଜୀବନ ଅଦ୍ଭୁତ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟରେ ବିମଣ୍ଡିତ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଅପ୍ରାକୃତ ପ୍ରେମଭକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ରଘୁନାଥଙ୍କର ବୈରାଗ୍ୟ ଦେଖି ମହାପ୍ରଭୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । 'ରଘୁନାଥରେ ଭକ୍ତି ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ଅନ୍ତରେ ।' ଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ନେଇ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ବଦମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରତିଦ୍ବନ୍ଦିତା ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଭୋଗ ତ୍ୟାଗ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଦ୍ବନ୍ଦିତା । ଶ୍ରୀରୂପ-ସନାତନ ଯେତେବେଳେ ବୃନ୍ଦାବନରେ ଥିଲେ, ସେତେବେଳେ କି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ ହେଉଥିଲା, ତାହାର ଅପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣନା ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତରେ ରହିଅଛି ।

ଅନିକେତନ ଦୋହେରହେ ଯତ ବୃକ୍ଷଗଣ ।
ଏକେକ ବୃକ୍ଷର ତଳେ ଏକକରାତି ଶୟନ ॥
ବିପ୍ରଗୃହେ ସୁଲଭିଷା କାହା ମାଧୁକରି ।
ଶୁଷ୍କରୁଚି ଚାନା ଚାଖାଏ ଭୋଗ ପରିହରି ॥
କରୋୟା ମାତେ ହାଥେ କାଛା ଛିଡା ବହିର୍ବାସ ।
କୃଷ୍ଣକଥା କୃଷ୍ଣନାମ ନଉଁନ ଉଲ୍ଲାସ ॥
ଅଞ୍ଜପ୍ରହର କୃଷ୍ଣଭଜନ-ଚାରିଦଣ୍ଡ ଶୟନେ ।
ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନେ ସେହୋ ନହେ କୋନଦିନେ ॥
କଭୁ ଭକ୍ତିରସ ଶାସ୍ତ୍ର କରୟେ ଲିଖନ ।
ଚୈତନ୍ୟ କଥା ଶୁନେ, ବରେ ଚୈତନ୍ୟ ଚିନ୍ତନ ॥

ଶ୍ରୀ ସନାତନଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଚୈତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତରୁ ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲା ।

ସନାତନର ବୈରାଗ୍ୟ ପ୍ରଭୁର ଆନନ୍ଦ ଅପାର ।
ଭୋଟ କମ୍ବଳ ପାନେ ପ୍ରଭୁ ଚାହେ ବାରବାର ॥
ସନାତନ ଜାନିଲ ଏଇ ପ୍ରଭୁରେ ନା ଭାୟ ।
ଭୋଟଇ ତ୍ୟାଗ କରିବାର ଚିନ୍ତିଲ ଉପାୟ ॥
ଏତ ଚିନ୍ତି ଗଲା ଗଙ୍ଗାୟ ମଧ୍ୟାହ୍ନ କରିତେ ।
ଏକ ଗୌଡ଼ିୟା କଛା ଧୂଢ଼ ଦିୟାଛେ ଶୁକାଇତେ ॥
ତାରେ କହେ- ଆରେ ଭାଇ! କର ଉପକାର ।
ଏଇ ଭୋଟ ଲଓଁ ଏଇ କାଛା ଦେହ ମୋରେ ॥
ସେଇ କହେ- ହାସ୍ୟ କରି ପ୍ରମାଣିକ ହୁଁଁଁ ।
ବହୁମୂଲ୍ୟ ଭୋଟଇ ଦିବେ କେନ କାନ୍ତା ଲଓଁଁ ॥
ତେହୋଁ କହେ- ହାସ୍ୟ ନହେ କହି ସତ୍ୟବାଣୀ ।
ଭୋଟେ ଲେହ ଚୁମି ଦେହ ମୋରେ କାଛା ଖାନି ॥
ଏତ ବଲି କାଛା ଲଇଲ ଭୋଟେଇ ତାରେ ଦିୟା ।
ଗୋସାଇଁର ଠାଇଁ ଆଇଲ କାଛାଗଲେ ଦିୟା ॥
ପ୍ରଭୁ କହେ- ତୋମାର ଭୋଟଇ କମ୍ବଳ କୋଥା ଗେଲ ।
ପ୍ରଭୁ ପଦେ ସବ କଥା ଗୋସାଇଁ କହିଲ ॥
ପ୍ରଭୁ କହେ- ଏହା ଆମି କରିୟାଛି ବିଚାର ।
ବିଷୟଭୋଗ ଖଣ୍ଡାଇଲ କୃଷ୍ଣ ଯେ ତୋମାର ॥
ସେକେନେ ରାଖିବ ତୋମାର ଶେଷ ବିଷୟ ଭୋଗ ।
ରୋଗ ଖାଣ୍ଡି ସବେଦ୍ୟ ନାରାଣେ ଶେଷ ରୋଗ ॥

ସ୍ୱୟଂ ମହାପ୍ରଭୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱ ମାନଙ୍କର ଜୀବନ କଥା ଆଲୋଚନା କଲେ, ଏହା ସୁସ୍ଥ ରୂପେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ହୁଏ ଯେ ଭକ୍ତିଧର୍ମ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟ-ସଂଯମ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଈଶ୍ୱର ବିରହାନଳେ ହୃଦୟର କାମନା ବାସନା ଭସ୍ମଭୂତ ନ ହେଲେ କୃଷ୍ଣପ୍ରେମର ଅକୈତବ ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟବିହୀନ ଭକ୍ତି ଦେଖି ମହାପ୍ରଭୁ କୌଣସି ସମୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନଥିଲେ । ସର୍ବଦା ଭଜନ-ନିଷ୍ଠା ଓ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ଦିଗକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ନଜର ରଖୁଥିଲେ । ଏହି କଥା ନଜରରେ ଯାହାର ଜୀବନ ସୁଗଠିତ ହେଉଥିଲା, ସେହିମାନେ କେବଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବୈଷ୍ଣବ ମହାଜନ ଭାବରେ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରେମିକ ମହାପ୍ରଭୁ ଜଗତରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତଥାପି ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଭଜନପରାୟଣ ବୈଷ୍ଣବଗଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ସାବଧାନ ବାଣୀ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଉଥିଲା -

ବିଷୟୀର ଅନ୍ନ ଖାଇଲେ ଦୁଷ୍ଟ ହୁଏ ମନ ।

ମଳିନ ମନ ହଇଲେ ନହେ କୃଷ୍ଣର ସୁରଣ ॥

ଭଲ-ମନ୍ଦ, ହେୟ-ଉପାଦେୟ, ସୁ-କୁ, ଅଧିକାରୀ-ଅନଧିକାରୀ- ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଏଠାରେ ଉଠିପାରେ । 'ସର୍ବ ଜୀବେ ସମ୍ମାନ ଦିବେ ଜାନି କୃଷ୍ଣ ଅଧିଷ୍ଠାନ' - ଏହିକଥା ଯେ କହିଛନ୍ତି, ସେ ପୁଣି ଦୁଃସଙ୍ଗ ପରିତ୍ୟାଗ କଥା କହିଛନ୍ତି । ଭକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଈଶ୍ୱର ଭଜନର ମୂଳରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ଅଛି କି ନାହିଁ, ମହାପ୍ରଭୁ ଏହା ସଦାସର୍ବଦା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲେ । ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମର ବିକୃତି ଘଟିଅଛି ବୋଲି ଆମ୍ଭେମାନେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟବିହୀନ ଭକ୍ତିର କଥା ଶୁଣିବାକୁ ପାଉଛେ । ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କର ପ୍ରେମଧର୍ମର ସଂସାର ଭୋଗାସକ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୁହେଁ । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ସୁଦୃଢ଼ ସ୍ତମ୍ଭ ଉପରେ ପ୍ରେମଧର୍ମ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ ।

ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଭକ୍ତିପଥରେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରାଯାଇପାରେ - ଏପରି ଧାରଣା ଦୋଷଦୃଷ୍ଟ । କଳିଯୁଗରେ ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ କେବଳ ନାମ କିମ୍ବା କେବଳ ଭକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଇଚ୍ଛାଲାଭ ହୋଇପାରେ, ତେବେ ମହାପ୍ରଭୁ ନିଜେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନୁଗତମାନେ ଏତେ କଠୋର ତ୍ୟାଗ-ବୈରାଗ୍ୟର ଅନୁଶୀଳନ କରିଥିଲେ କାହିଁକି ? ଏବଂ ଏତେ କୃଷ୍ଣ ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ କାହିଁକି ? ଭାବର ବନ୍ୟାରେ ଭାସିଯାଇ ଯଦି ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଶକ୍ତ-ଖୁଣ୍ଟକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା, ତେବେ ସେହି ପ୍ରେମଧର୍ମର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ସଂସ୍କାର ଅନୁଯାୟୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁସରଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ଯେ ଯେଉଁ ପଥାବଲମ୍ବୀ ହେଉନା କାହିଁକି, ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଗୌରାଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ପଥ କହିଲେ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ- ତ୍ୟାଗବୈରାଗ୍ୟର ପଥ ହିଁ ତାଙ୍କର ଅନୁମୋଦିତ କଥା । ଭୋଗାସକ୍ତିର ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟାରେ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ଖୁଣ୍ଟି ଆଶ୍ରୟ କରିବା ହେଉଛି ନିରାପଦ । ଶଙ୍କର-ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କର ଉଭୟ ପଥ କଠୋର ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ପଥ । ଏଇ ପଥରେ ଶଙ୍କର ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ମିଳନ ସମ୍ଭବପର । ନଚେତ୍ ଜ୍ଞାନଭକ୍ତିର ସମନ୍ୱୟ ସୁତ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ସ୍ମୃତିପଥରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଜାଗ୍ରତ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶଙ୍କର ଗୌରାଙ୍ଗ ଉଭୟ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ ପଥରେ ମିଳିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

ଉମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ

ସଂପାଦକ - ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

Life and Achievements of Paramahansa Parivrajakacharya Srimat Swamy Nigamananda Saraswati Dev

“Son! The path to salvation is laid through the mire of this world. ...”

Sri Sri Thakura Nigamananda

Introduction

In course of time when the tides of ‘rajas’ and ‘tamas’ rise high subduing the flow of ‘satva guna’ in the world, men by and large, lose faith in God and start questioning the validity of the age old religious systems which sustain faith, and are themselves sustained by it. They try to reason out the ultimate truth, which in fact is beyond reason, being transcendental. Failure to find the ultimate truth in this manner creates void in their minds and constant indulgence in worldly pleasure, instead of filling that void with satisfaction and happiness, leads to frustration and mental chaos. The long established social, moral and spiritual fabrics of humanity are seriously undermined giving rise to lawlessness, disorder and disturbance everywhere.

In such troublous and tempestuous times highly exalted souls descend on this earth and by their immense spiritual merit infuse life in to the dying religious systems restoring faith, peace and order to the unquiet minds of the people. Amidst such great spiritual leaders and apostles of faith, Paramahansa Sri Sri Nigamananda Saraswati Dev stands out prominent as the savior of the troubled souls of this dark decadent age.

Early Life

Paramahansa Sri Sri Nigamananda Saraswati Dev was born to a virtuous Brahmin couple at Qutabpur in Nadia district (now in Bangladesh) in the year of 1879. His father, Sri Bhubanmohan Bhattacharya, and mother, Srimati Yogindramohini Devi, named him Nalinikanta at the behest of their spiritual ‘guru’ Sri Bhaskarananda. Nalinikanta grew into a very lovely boy. His extraordinary qualities chiefly, integrity, righteousness, fearlessness, forthrightness, truthfulness and intelligence drew admiration from the people who came in contact with him. Leadership was natural to him. He endeared himself to everyone of his village with his gentle bearing and affability. To his mother he was a little darling, the apple of her eye. His father loved him dearly. Nalinikanta on his part was very much devoted to his parents.

As the misfortune would have it, Yogindramohini Devi expired prematurely of a brief illness. At that time Nalinikanta was away at Radhakantapur staying with his aunts (mother’s sisters) and getting his lower secondary education. Before she breathed her last she had left a mysterious message for Nalinikanta, stating that she was passing away to the other world leaving him under the protective care of the Divine Mother. He heard about his mother’s death and the message she had left for him. He was extremely disconsolate and utterly miserable. He had absolutely no knowledge of the Divine Mother, except for a vision of the sudden flash of Her brilliant form in his early boyhood, which had frightened him greatly. All the same, he prayed to Her earnestly to appear before him, as he could not think of living without his mother. But even after repeated tearful prayers he could not have any vision of Her form, not even in his dream.

At length, he lost all faith in the Divine Mother and regarded all religious rites and spiritual practices worthless activities. He hated *sadhus* and considered all Hindu scriptures as the product of sheer imagination like the mythological stories he had heard, about the earthquake and the solar and lunar eclipses (Later on, however, he was disabused of this worn notion, when he came to study the authentic version of Hindu scriptures under his 'guru').

The Turning Point

The death of Yogindramohini Devi created a void in the household of Sri Bhuvanmohan Bhattacharya. Hence he wanted to get his eldest son, Nalinikanta, married soon. According to the wish of his father, Nalinikanta got married to an exquisitely beautiful and highly intelligent girl named Sudhansubala at an early age of 17. Sudhansubala was merely 13 years old at that time. But she was a precocious girl. She ably managed the household and soon filled the void created by the death of her mother-in-law. Nalinikanta and Sudhansubala were made for each other, one must say, considering their matching physical charm and inner beauty i.e. stainless character. A deep current of pure love for each other was flowing perennially in their hearts. The Bhattacharya household was overflowing with joy and happiness.

The blissful conjugal life of Nalinikanta was frequently interrupted, as he had to leave home for service at distant places very often. While he was working as the supervisor of the estate of Srimati Krishapramada Dasi at Narayanpur he was once required to give evidence in a land settlement case. He was preparing papers late in the night to submit the following day. He was alone in the office room. Suddenly the light of the lantern on his table grew dim. He raised his head to find the cause. To his utter astonishment and dismay he saw the shadowy figure of Sudhansubala standing on the table, sullen and silent. Sudhansubala was supposed to be away at Qutabpur at that time and was not expected to be present at Narayanpur at all. Seeing her sad shadowy figure Nalinikanta raised a loud cry in horror. Thereupon, the apparition of Sudhansubala disappeared. Nalinikanta was greatly agitated in his mind and could not have a wink of sleep in the night. The next day he received a letter from his father that Sudhansubala was seriously ill. He became apprehensive of impending calamity. He rushed home *post haste* only to find that his dear Sudhansubala was no more in this world. She had left a meaningful message for Nalinikanta that he must not marry again and take recourse to spiritual practices under a *Sadguru* for attainment of transcendental state. He wondered how she could conceive of the transcendental state with her rural upbringing and mere elementary education. He further learnt that she had passed away just one and half-hours earlier to her appearance before him in her spiritual form. He reasoned out that she certainly existed after death. Later on, he happened to experience vividly the presence of his wife in her subtle form more than once in short intervals. Such events convinced him at length that there is life beyond death.

His love for his wife was boundless. He was at first greatly shocked by her sudden demise. Soon the shock gave place to deep sorrow, sorrow to reasoning and reasoning to resolution. He solemnly resolved to get back his wife who was so dear to his heart, by tearing apart the eternal steel curtain that separates this gross living world from the subtle world and to achieve his end, he would leave no stone unturned. A strange and wonderful resolution indeed! Never before in the history of mankind any bereaved husband with such cool determination and boldness, being so much oblivious of the impossibility of the success, had made such a resolution.

In Quest of Truth

Nalinikanta desperately wanted to know what death is, how to conquest it and establish a connection between both worlds. He came to know that the Theosophical Society could provide clues to the mystery of death and life beyond it. He immediately proceeded to its head quarters at Adyar in Madras (Chennai). There he learnt all the arts and sciences of Theosophy under Col. Alcott and was

able to establish an audio communication with his deceased wife through a medium. But his feat could not satisfy him, in as much as, he could not have a direct talk with his wife, nor could he have a vision of her either. He came back with a heavy heart more disconsolate than before.

Understanding from various sources that a true *Sanyasi Sadhu* (a spiritually person who renounced the worldly life; a Hindu saint) could lead him to his goal, he was fully stretched to find out such a *Sadhu*.

Soon providentially he came across a widely renowned and highly meritorious *Tantric Sadhu* named Swamy Purnananda and opened his heart before him, praying for his help. Swamy Purnananda explained to Nalinikanta that all female beings are mere insignificant manifestations of ‘*Mahamaya*’ or the Divine Mother, and his wife was no exception. It was extremely unwise and ridiculous on his part to run after an insignificant part ignoring the whole. There were sure ways to have a direct vision of and communication with *Mahamaya*. If he could get *Mahamaya*, he would automatically get his wife and much more, in that, the whole always contains the part. His logic was irrefutable. Nalinikanta sought shelter under the feet of the *Sadhu*. Swamy Purnananda blessed him but declined to be his Guru (preceptor), saying that god had already ordained his Guru and he must find him out.

The reassuring words of Swamy Purnananda kindled the hope of Nalinikanta. But with all his sincere efforts and earnest prayers to God, he could not find his Guru. Again he was overtaken by despair. Nevertheless, he kept on pining for his Guru and continued his search.

One night, a benignly majestic, *Sadhu*, with a raised heap of matted hair on his head appeared in the dream of Nalinikanta, the radiance aura of holiness about the *Sadhu* brightening up the surroundings. He spoke to Nalinikanta in a deep and soft voice, “Son! You are pining for me all the time. Here is the *mantra* for you. Take it”. Saying so, he handed over to Nalinikanta a ‘*vilwa*’ leaf with a single lettered *mantra* written on it with vermilion. Nalinikanta received the *mantra* from him under a hypnotic spell as it were. The thrilling experience woke him up. He found in his hand the ‘*vilwa*’ leaf bearing the *mantra*. When he looked up to ask about how to utilize the *mantra* the *Sadhu* had already vanished. A mixed feeling of joy, wonder and disappointment seized him.

He was unable to understand what the *mantra* implied and what to do with that. He traveled far and wide consulting renowned scholars and “*sadhus*”, but nobody could provide any clue to the solution of his problem. At last he lost all hope and went to sleep in a solemn mood, deciding to put an end to his life by taking a deep plunge into the swift current of the sacred Ganges down from *Laxman Jhola*, a rope bridge over the river at Rishikesh. In his dream there appeared a radiant old Brahmin of gentle bearing and pious looks, comforting Nalinikanta with his soothing touch and pleasant voice. He urged Nalinikanta to meet Bamakshepa, the greatest *tantric* of the time, who was capable of solving the mystery of *mantra* and guiding him to success. According to his direction Nalinikanta met Bamakshepa at *Tarapeetha* in the district of Veerbhum in Bengal where the latter used to live. Bama was extremely pleased to see the unique “*Veeja Mantra*” of Tara Devi received by Nalinikanta in his dream and readily accepted him as his disciple.

Under the able guidance of Bama he attained marvelous success in a short period of one month. At the perfection of his “*mantra japa*” (muttering of incantation) he perceived with his own eyes *Mahashakti Tara* appearing before him in person in the form of his wife Sudhansubala. She offered a boon. Nalinikanta prayed for Her favor of appearing before him in that form whenever he would wish to see Her. She granted the boon and disappeared.

Nalinikanta returned from *Tarapeetha* to his place highly elated at his outstanding spiritual achievement. But his feeling of fulfillment did not last long, for though Tara Devi used to appear before him in the form of Sudhansubala at his mere wish and indulged in talking and merry-making

with him in blissful solitude, she always eluded physical contact with him. Nalinikanta observed in disappointing wonder that *Tara Devi* would materialize out of his person no sooner than he wanted to see Her but would melt away into it, whenever he would try to hold Her in his embrace. Recurrence of that highly tantalizing experience grew increasingly unbearable for young Nalinikanta who loathed seeing Her anymore. He began to wonder – “Who is this elusive *Tara*? She comes out of my person and disappears into it. Who am I then?” But he had no clue to the answer. He felt that the unique fruit of his elaborate *tantric sadhana* (practices) passed into nothingness, as it were. He was left with a consuming desire to know his self. He went to Bamakshepa again to get the right answer. Bama advised him to take recourse to “*Sanyasa*” (life of renunciation) under one of the spiritual orders (Sampradayas) founded by Sri Shankaracharya and attain the Vedantic truth under the guidance of a *sanyasi* guru of the right category after due initiation.

Nalinikanta, set out again in search of *Guru*. After a prolonged and arduous search he once chanced to attend a religious meeting where he observed that the majestic *sadhu* who had given him *Tara mantra* in his dream was delivering a lecture on Vedantic teachings to the people, eloquently, and the entire audience was hearing him with rapt attention. Nalinikanta rushed through the audience packed into the place and fell unconscious at the feet of the *sadhu*. On regaining consciousness he narrated all that he had experienced in his dream about the *sadhu* earlier and implored for his mercy. At length, the *sadhu* took Nalinikanta to his ashram at Pushkar, a sacred pilgrimage at Rajasthan. The *sadhu* was none other than Paramahansa Srimat Swami Satchidananda Dev, the Rajguru of Kota state. Under him Nalinikanta had to undergo a strictly disciplined and arduous life. In due course he was initiated into *Sanyas* of *Saraswati Sampradaya* (spiritual order) by his Guru Satchidananda Dev, who named him Sri Nigamananda Saraswati Dev in consideration of his sound comprehension of the underlying truth of the recondite ‘*Nigama Shastra*’, i.e. the Veda with facility. There upon, at the behest of Swamy Satchidananda, he visited Badrinath, Dwarka, Rameswara and Puri, the four acknowledged *dhamas* (sacred places) which a *sanyasi* should visit to realize the underlying truths of the four ‘*mahavakyas*’ (the great sublime sayings) of the Vedanta. On realization of the four Vedantic truths Nigamananda came back to his guru and expressed his desire to get a vision of the supreme being i.e. ultimate Truth intuitively. Satchidananda advised him to perfect ‘*Yoga*’ under a competent ‘*Yogic Guru*’ for fulfillment of his ambition.

Again Nigamananda had to undertake an indefinite journey in search of a yogic guru. But before long he was led by providence, most dramatically, to the feet of his *yogic guru* named Sri Sumeru Dasji. Under the able guidance of Sumeru Dasji he attained the perfection of yoga in ‘*Asamprajnata Samdhi*’ in which he existed as the soul alone, transcending his gross body, mind and senses. Later on, he attained the perfection of Vedantic *sadhana* in ‘*Nirbikalpa Samadhi*’ in which he became one with the supreme soul, at once pervading the universe and transcending it. He came back from that blissful state with a feeling that he was no other than the universal guru i.e. the Supreme Being. He then found the most satisfactory answer to his query, “Who am I?” and was filled with a feeling of fulfillment.

Life of Fulfillment

In that highly sublime and buoyant spirit he visited Kashi, the modern Banaras. Annapurna, the presiding goddess of Kashi, appeared in his vision when he was fast asleep in the night and told him “Mind you, your knowledge is still incomplete. ‘*Brahma*’ the supreme soul, is at once transcendental and immanent, indifferently inert and playfully active in the universe. The former is called ‘*Para Brahma*’ and the latter is ‘*Abara Brahma*’. Although you have sound knowledge of *Para Brahma*, you have no idea of *Abara Brahma* at all. The ‘*Leela Jagata*’ i.e. the world of playful Brahma, is still unknown to you” and disappeared.

Nigamananda woke up crest fallen. The feeling of being imperfect, in knowing Brahma in all its aspects, weighed on him. He recalled the words of Gouri Maa, a female *sadhu* of unique spiritual merit, to his guru Satchidananda, requesting to send the latter's young disciple to her on attainment of '*Nirbikalpa Samadhi*'. Nigamananda met Gouri Maa at her ashram located in a peaceful and solitary Himalayan valley of pristine beauty. Gouri Maa warmly welcomed him with pleasure and initiated him into the mysteries of *Bhava Loka* and the ways to attain '*Bhava*' i.e. sweet relationship with the god. A rosy new horizon of '*Leela Jagata*' was unfolded before Nigamananda. He came back to the plains of India from the lap of Himalayas with a thrilling experience. Soon he attained '*Bhava Samadhi*' and enjoyed the bliss of God's presence in every object and God's playful role in every phenomenon of universe. The blossoming of a bud, the warbling of a bird or the lisping of a child would often drive him into a state of ecstatic trance. He continued to stay in that state for six long months enjoying the company of his beloved God all the time within himself and outside.

Thus Nigamananda became perfect in '*Tantra*', '*Jnana*', '*Yoga*' and '*Prema*' (bhava) all the four ways envisaged in the '*Sanatana Dharma*' to reach the highest spiritual goal. In the year 1905 during the '*Kumbha Mela*' at Allahabad, Swamy Satchidananda Saraswati dev conferred the title of '*Paramahansa*' on Nigamananda in recognition of his spiritual merits in a large gathering of *sadhus* under the auspices of the then Sankaracharya of 'Sringeri Matha' (a monastery at Sringeri in Mysore).

Life of a Guru

Paramahansa Swamy Nigamananda Saraswati Dev stayed in blissful seclusion at Garo hills in Arunachal Pradesh for sometime. Soon he felt an irresistible urge within himself to share his overflowing divine bliss with the suffering multitude. But coming down to human society he saw to his dismay that the luster of the western civilization had lured the minds of his country men away from the traditional virtuous Indian way of life, thereby making them morally weak and incapable of appreciating the value of religion and spirituality. To check the vitiated trend prevailing in the society he addressed himself to the task of attracting the attention of the so called educated people (who professed to be the leaders of the society) to the merits of the *Sanatana Dharma*. In the first instance he wrote in simple language, in a lucid style five exceedingly spiritual books namely, (i) *Brahmacharya Sadhana* (ii) *Yogi guru* (iii) *Jnani Guru* (iv) *Tantrika Guru* (v) *Premika Guru* which contain the essence of all the scriptures of *Sanatana Dharma*. He established *mathas* and ashrams at several suitable places, the center being the 'Assam-Bengal Saraswata Matha' located at Kokila Mukha in Assam. These institutions served and are still serving as spiritual asylums for the distressed souls, like large banyan trees serving as asylums for the wayfarers oppressed by the intense heat of the sun. He edited and published a monthly journal named '*Arya Darpana*' which was widely acclaimed as a trend setting spiritual periodical, in that, it regularly provided explanations, clarifications and solutions of intricate, abstruse and dubious points of '*Arya*' scriptures in a convincing manner.

With a view to establishing universal brotherhood he set before himself three objectives namely (i) propagation of the *Sanatana Dharma* (eternal and universal religion affording worldly happiness and spiritual bliss) (ii) dissemination of '*Satshikya*' (right type of education that ensures integral development of human personality conducive to attainment of ultimate truth), and last but not the least, (iii) service to all living beings deeming it as service rendered to supreme being. In order to realize these objectives he enjoined on his devotees and disciples to (i) lead *Adarsha Grihastha Jeevana* (ideally virtuous family life) (ii) ensure establishment of '*Sangha Shakti*' (power of spiritual association) and (iii) have *Bhava Binimaya* (to commune with each other for mutual exchange of spiritual ideas and thoughts, and mutual talks about individual experiences). He adjured his followers to strive to become ideal human beings in the first instance so as to reach the ultimate spiritual goal as

a matter of course. In his opinion a liberated soul is the right person to serve mankind in the right manner.

He looked forward to the dawn of the golden age of ancient ages (Rishi Yuga) and urged his followers to make sincere and concerted efforts through '*sanghas*' towards the end. He assured them that if they would carry on '*sangha sadhana*' in the right spirit according to the principles laid down by him, divine assistance would not be lacking. He was the moving spirit of '*sangha sadhana*'. He institutionalized '*Bhakta Sammilani*' (the annual convention of devotees) and initiated his followers into '*Jayaguru Mahamantra*' so that they would be able to commune together and derive strength to proceed along the rugged path of spirituality as well. These two are his signal contributions to the spiritual cause.

He went on writing letters, incessantly, to his followers and admirers to satisfy their queries and to console them in their distress. He used to travel long distances even during illness, visiting his devotees and disciples whenever they were in need of his personal guidance and assistance. The life of Guru Nigamananda was too busy, full of care and responsibility. However later on he left the management of his institutions under the care of a Board of Trustees and spent the last twelve years of his life at Puri in dignified seclusion, subtly and silently contributing to the spiritual development of his followers.

Conclusion

Paramahansa Swamy Sri Nigamananda Saraswati Dev was a great champion of the *Sanatana Dharma* and was exceedingly broad minded and liberal in respect of religion. He respected all religions, which he regarded as only different paths meant for different persons to reach God. As such, he accepted several Christians and Muslims as his disciples without converting them to Hinduism. The '*Sangha Sadhana*' and the '*Guru Vada*' (paying importance to the spiritual preceptor over all beings) of Buddhism; observance of right conduct, non violence and universal brotherhood of Jainism; justice of Islam; faith of Christianity; liberal attitude and respect for women as spiritual companions of *Avadhuta Sampradaya* (a spiritual order); importance of ideal family and path of devotion of Vaishnavism; all embracing monism (*Advaita Vada*) of Sri Sankaracharya and the '*Bhava Sadhana*' culminating in the '*Gopi Bhava*' (love shown by cowherd women to Krishna, the lord of the universe) of Sri Chaitanya Dev, all these found due acceptance in this concept of the '*Sanatana Dharma*'.

There was a harmonious blending of highest enlightenment and universal love in Swamy Nigamananda. Rightly so his ideological as well as methodological slogan was '*Shankarer Mata*' (the doctrine of Sri Sankaracharya that Absolute Brahma is the ultimate truth to be realized) and '*Gowranger Patha*' (the path of devotion adopted by Sri Chaitanya Dev as the royal road to the spiritual destination i.e. God).

His teachings were direct, simple, lively and enlightening, being untrammelled by human stupidity and self will. His ideas were sound, sober, sublime and systematic, being based on perfect knowledge and profound love. His appearance was marked with divine splendor, serenity and sweetness. He was gentle but firm; kind but just; simple but sublime; exalted but respectful; unattached but caring; all powerful but ready to pardon; highly learned and eloquent but essentially reserved and reticent. He was an ascetic, but was living in royal luxury. His personality defied definite description.

He always declined to be called an '*avatara*' (incarnation of god) but insisted that he was rather a *Sadguru* (a man who has risen to the acme of spirituality and attained salvation during his life so as to become himself God in the form of a preceptor), having lost his identity as Nalinikanta in Nigamananda at his initiation into '*sanyas*' and his identity as, Nigamananda, in the supreme soul in

the ‘*Nirvikalpa Samadhi*’. Rightly his followers defied him as their revered and beloved ‘*Thakura*’ and worshipped him as their *guru* and *ista* (the tutelary deity, the personal god) at the same time.

Thakura Sri Sri Nigamananda Dev left his mortal frame and attained ‘*Maha Nirvana*’ (eternal union with *Param Brahma* i.e. the supreme soul) on 29th November, 1935 in Kolkata. But his holy presence is still felt and his reassuring voice is still heard in the hour of need by those who have implicit faith in him. This vindicates the scriptural proclamation that *Guru is immortal*.

Sri Sri Thakura Charanasrita
Chintamani Rath
Berhampur Shakha Sangh

ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା

(ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ)

ତଉଦିଗେ ଖେଳିଯାଏ ହର୍ଷ ଭଲ୍ଲାସ
ଫୁଲ ଫୁଟି ମହକାଏ ତାର ସୁବାସ
ମୃଦୁ ପବନ ବହେ
କାନେ କାନେ ଶାନ୍ତି ବାଣୀ ଶୁଣାଇଯାଏ ।୧।

ଭକତ ମନେ ରହିଛି ଅନେକ ଆଶା
ହୃଦୟରେ ଭରା କେତେ ଗୋପନ ଭାଷା
ଆସିଛି ଶୁଭ ଲଗନ
ସେବିବେ, ପୂଜିବେ ଆଜି ଗୁରୁ ଚରଣ ।୨।

ଆମ ପରାଣ ଧନ, ସେତ ଜୀବଜୀବନ
ସବୁ ତାଙ୍କ ଲୀଳା ଖେଳା ତାଙ୍କରି ଦାନ
ସାରଲୋଚ୍ ଭାବୁଛି ମନେ
ଧନ୍ୟ ହେବ ଛୁଇଁ ଆଜି ରଂଗା ଚରଣେ ।୩।

ଆମେରିକାର ଭକ୍ତ ହୋଇଣ ମେଳି
ଗୁରୁ ନାରାୟଣ ପଦେ କରିବା ଅଳି
ଲୁହ ଢାଳି ଆମର
ଭକ୍ତି ଅର୍ଘ୍ୟ ବଢାଇବା ହୃଦୟେଶ୍ୱର ।୪।

ପାଠକ କଳିକାର ହେଲା ବିକାଶ
ହୋଇଅଛି ସଂଘ ଲଭି ତୁମ ଆଶିଷ

ବିଦେଶେ ଭକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ
ଅପାର କରୁଣା ତୁମ ଜଗତସାଇଁ ।୫।

ଶ୍ରୀରାମ ଯେବେ ସମୁଦ୍ରେ ସେତୁ ବାନ୍ଧିଲେ
ବାନର ସେନା ନିଜର ବଳ କଷିଲେ
ସାନ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷା
ଓଦା ଦେହ ବାଲି ଝାଡି ପାଏ ଭରସା ।୬।

ମାନିଣ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ତୁମର
ସମ୍ମିଳନୀ କରିବାକୁ ଆମେ ତପ୍ତର
କାହିଁ ଆମର ବଳ?
ତୁମ କୃପା କଣିକା ହିଁ ଆମ ସମ୍ବଳ ।୭।

ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ, ପ୍ରେମେ ସିଦ୍ଧି ଲଭିଣ
ସଦା ସର୍ବଦା ଜୀବର ହିତ ସାଧିଣ
ହୋଇ ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ
ଉଦ୍ଧାରୁଛ ଜୀବଗଣେ ମାୟା ସଂସାରୁ ।୮।

ଭକ୍ତଗଣ ଶ୍ରୀ ଚରଣେ କରୁ ନିବେଦନ
ସଫଳ ହେଉ ସମ୍ମିଳନୀ କୃପା ନିଧାନ
‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମ
କଣ୍ଠେ ସଦା ଭରି ରହୁ ନିଶି ଅବା ଦିନ ।୯।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନିଗମାନନ୍ଦ

ଓଁ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦଂ ପରମସୁଖଂ କେବଳଂ ଜ୍ଞାନମୂର୍ତ୍ତିମ୍ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟାତୀତଂ ଗଗନ ସଦୃଶଂ ତତ୍ତ୍ୱମସ୍ୟାଦି ଲକ୍ଷ୍ୟମ୍ ।
ଏକଂ ନିତ୍ୟଂ ବିମଳ ମଚଳଂ ସର୍ବଧୀ ସାକ୍ଷୀ ଭୂତମ୍ ।
ଭାବାତୀତଂ ତ୍ରିଗୁଣରହିତଂ ସଦ୍‌ଗୁରୁଂ ତ୍ୱଂ ନମାମି ।

ଯେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ସ୍ୱରୂପ, ପରମ ସୁଖଦାୟକ, କେବଳ ଜ୍ଞାନମୂର୍ତ୍ତି, ଯେ ତତ୍ତ୍ୱମସି ମହାବାକ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟବସ୍ତୁ; ଯେ ଏକ, ନିତ୍ୟ, ବିମଳ ଓ ଅଚଳ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧିସାକ୍ଷୀ ସ୍ୱରୂପ ବିଦ୍ୟମାନ, ସେହି ତ୍ରିଗୁଣରହିତ, ସର୍ବଭାବର ଅତୀତ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ମୁଁ ପ୍ରଣାମ କରୁଅଛି ।

ଜ୍ଞାନଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସମଗ୍ର ବେଦାନ୍ତ ଯାହା ପ୍ରତିପନ୍ନ କରିଛନ୍ତି, ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ତାହାର ସାକ୍ଷାତ୍ ମୂର୍ତ୍ତି । ବେଦାନୁସାରେ ଗୁରୁ ଚାରିପକାର । ଯଥା- ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁ, ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁ, ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଓ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ । ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ଦୀକ୍ଷାର କୌଣସି ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁ - ଯାହାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଶାସ୍ତ୍ରାଦି ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ, ସେ ହିଁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁ । ଦୀକ୍ଷାଦାତା ଗୁରୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହି ଦୀକ୍ଷାଦାତା ଗୁରୁ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତକାର ପରେ ସେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କୁ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ବୋଲି ମନେହେବ । ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ମନ୍ଦପୁତ୍ର ଜଳ ସଦୃଶ । ମନୁଷ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରକାଶ । ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଜୀବକୁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେହି ମନ୍ଦପୁତ୍ର ଜଳ ନେଇ ଯେ ଜଗତ୍‌କୁ ଜୀବଭକ୍ଷାର ନିମିତ୍ତ ଆସନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟ ଗୁରୁ ହିଁ ମାନବର ଶେଷ ବନ୍ଧୁ ଓ ଭକ୍ଷାର କର୍ତ୍ତା । (ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ) ଯାହାଙ୍କର ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ଲାଭ ହୋଇଛି, ତାଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନପଥରେ ସିଦ୍ଧଗୁରୁଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । କାରଣ ଜ୍ଞାନପଥରେ ହିଁ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

ସରଳ ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଜୀବ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର କଠୋର ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଶେଷ ଜନ୍ମରେ ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣତ୍ୱ ଲାଭକରେ, ସେତେବେଳେ ତା'ର ବାସନାକାମନାଶୂନ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧ ଆଧାରରେ ଯଦି ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଓ ନିଜର କୌଣସି ଇଚ୍ଛା ନ ଥାଏ । ଜଗତ୍‌ଗୁରୁ ଯାହାଙ୍କୁ ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରୂପ କରି ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । କେବଳ ସେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହିଁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରେ ଇଚ୍ଛାଦ୍ୱାରା, ଝର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱାରା, ଓ ଦର୍ଶନଦ୍ୱାରା ଶକ୍ତି ସମ୍ଭାର କରିପାରନ୍ତି । ସେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଆମମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଠାକୁର ଶ୍ରୀମଦ୍ ସ୍ୱାମୀ ପରମହଂସ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ ସାଧନରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଗୁରୁଭାର ବହନକରି ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିଥିଲେ । ନିର୍ବିକଳ୍ପ ଭୂମିରୁ ତରମ ସତ୍ୟଲାଭ କରି ଠାକୁର ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପରେ ପଦାର୍ପଣ କଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପକାରର ସାଧନ ଶିକ୍ଷା ଦେଇନାହାନ୍ତି । ସେ ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିବାରୁ ଗୁଣ ଓ ସଂସ୍କାର ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସାଧନାରେ ତାଲିମ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ତେବାସୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ, କର୍ମ ବା ଭକ୍ତି ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରିଛନ୍ତି । ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କୁ ଯୋଗଜ୍ଞାନ ମିଶ୍ରିତ ଭକ୍ତିପଥ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ସମ୍ଭାରିତ କରିଦେଇ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଭାବର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ସନାତନ ଧର୍ମରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଓ ଇଷ୍ଟଦେବତା ବା ଭଗବାନ ଅଭିନ୍ନ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ବା ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଭକ୍ତି ଦରକାର । ଭକ୍ତି ଅର୍ଥ ଭଗବତ୍ ଅଭାବବୋଧ । ଏହି ଅଭାବବୋଧ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରିବାର ଉପାୟ । ଭକ୍ତିପଥ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁଲଭ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ, ନିର୍ଭରତା ଓ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅହେତୁକ ଭକ୍ତି ଥିଲେ ସହଜରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ ହୁଏ । ତେଣୁ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ, ଭଗବାନ ଏବଂ ପିତା, ମାତା, ବନ୍ଧୁ, ସଖା, ସ୍ୱାମୀ ଜ୍ଞାନରେ ସୁଖ ପାଇବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ସେବା ନ କରି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତିସେବା, ଧ୍ୟାନ, ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା କିଭଳି ବିଦ୍ୟାଲାଭ ହୁଏ, ମହାଭାରତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏକଲବ୍ୟଙ୍କର ଗୁରୁଭକ୍ତି ହିଁ ତାହାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ । ଭଗବାନ ଓ ଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରେ ଯାହାଙ୍କର ଭକ୍ତିଥାଏ ତାଙ୍କରି ନିକଟରେ ଗୁରୁ ବିଦ୍ୟାଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ବିଶ୍ୱାସ-ଶ୍ରଦ୍ଧା-ଭକ୍ତିହୀନ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ନିକଟରେ ଗୁରୁଦେବ କେବେହେଲେ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଚିତ୍ତ ସହିତ ବିଦ୍ୟାର ଘନିଷ୍ଠ ସଂପର୍କ ବିଦ୍ୟମାନ । ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ନ ଥିଲେ ଗୁରୁଦତ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହୁଏନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଶିଷ୍ୟମାନେ ସେବା କରିବା ସମୟରେ ତପସ୍ୟାନିରତ ହୋଇ ଯମନିୟମର ଅଭ୍ୟାସକରି ଚିତ୍ତକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଗୁରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହିଗୁରୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନଭାବରେ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି । ସାଧକମାନେ ପ୍ରଥମେ ଶିଷ୍ୟଭାବରେ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲାମାତ୍ରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ଗୁରୁଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଅନ୍ତର ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ, ଗୁରୁଦେବ ଦର୍ଶନଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଦର୍ଶନ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରମନ୍ଦିରରେ ହିଁ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥାଏ । ଶୁଦ୍ଧ ଅନ୍ତରରେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥାଏ । ସୁତରାଂ ପ୍ରଥମେ ଅନ୍ତରଶୁଦ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ହୃଦୟରେ ଯଦି ଅହଂକାର, ଅଭିମାନ, ନିଷ୍ପରତା, ସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ହିଂସା ପ୍ରଭୃତି ମଳିନତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ, ସେହି ଅନ୍ତରରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ରହିବ ବା କେଉଁଠି ? ତେଣୁ, ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ ଗୁରୁସେବାଦ୍ୱାରା ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ମୂଳକ ସାଧନାପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ପଡିବ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶକ୍ତି ସର୍ବଦା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ, ତାଙ୍କ ନାମଜପ ଓ ତାଙ୍କଠାରେ ଏକନିଷ୍ଠଭାବରେ ଆତ୍ମନିବେଦନ କରିପାରିଲେ, ତାଙ୍କ ଶକ୍ତି ଅଲକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କୁ ନରରୂପଧାରୀ ପରଂବ୍ରହ୍ମ କୁହାଯାଏ । ଆମେ କହୁ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ, ଅର୍ଥାତ୍ ଗୁରୁହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମହିଁ ଗୁରୁ । ସବିଶେଷ ଓ ନିର୍ବିଶେଷ, ବ୍ୟକ୍ତ ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଏହି ଦୁଇଟିର ସମ୍ମିଶ୍ରଣକୁ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ କୁହାଯାଏ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତାବ୍ୟକ୍ତ ଏହି ଉଭୟ ରୂପରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଭାରତୀୟ ପରିଭାଷାରେ ବ୍ରହ୍ମ ସର୍ବୋଚ୍ଚପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଗୁଣାତୀତ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ନରଦେହରେ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟପଥରେ ଚାଳିତ କରନ୍ତି ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କୁ 'ଭାବାତୀତ' ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଏ । ଏହାର କାରଣ ଏହି ଯେ ଭାବ ପାଞ୍ଚପ୍ରକାର । ଏହି ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାର ସାଧନା କେବଳ ମାତ୍ର ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରେ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁହିଁ ଭାବସାଧନାର ଘନୀଭୂତ ବିଗ୍ରହ । ତାଙ୍କରି ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଭାବର ପରିପୁଷ୍ଟି ସାଧିତ ହୁଏ । ଯେପରି ଗୋଟିଏ ସୁଗଭୀର ଜଳାଶୟରୁ ଅଗଣିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କଲେ ମଧ୍ୟ ଜଳର ନ୍ୟୁନତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏନାହିଁ, ସେହିପରି ଅନନ୍ତ ଭାବରେ ଆଶୟ ଏବଂ ଭାବ-ଘନମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିକଟରୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତ ସ୍ୱ ଭାବର ବିକାଶ ସାଧନ କରିନେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସୁଗଭୀର ଭାବସାଗର ସର୍ବଦା ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ରୂପରେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଥାଏ । ତେଣୁ ସେ ଭାବାତୀତ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାହିଁ ସାଧକଙ୍କର ପରମ ସମ୍ବଳ । ବିଶେଷ ସୁକୃତି ନଥିଲେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରେ ମାନବ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବାକୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି,

ଧ୍ୟାନମୂଳଂ ଗୁରୋର୍ମୁର୍ତ୍ତିଃ ପୂଜାମୂଳଂ ଗୁରୋର୍ଯଦମ୍
ମନ୍ତ୍ରମୂଳଂ ଗୁରୋର୍ବାକ୍ୟଂ ମୋକ୍ଷମୂଳଂ ଗୁରୋ କୃପାଃ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଧ୍ୟାନ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ତାଙ୍କରି ପାଦପୂଜା କରିବା ବିଧେୟ, ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବାକ୍ୟକୁ ମନ୍ତ୍ର ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସୁତରାଂ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟର ସମ୍ରାଟ । ସେ ହିଁ ମୁକ୍ତିଦାତା ଓ ପରାଶାନ୍ତିଦାତା । ଏକମାତ୍ର ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଭାର ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ କ୍ରମ ମୁକ୍ତିପଥରେ ଉନ୍ନିତ ଶିଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ସ୍ଥଳଜଗତକୁ ନେଇଆସି ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ମୁକ୍ତି ଦେଇପାରନ୍ତି । କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାକୁ ହୁଏତ ବହୁ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଏପରିକି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଯୁଗ ଲାଗିଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ, ଗୁରୁ ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଜନ୍ମରେ ଶିଷ୍ୟର ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ

କରିଦେଇପାରନ୍ତି । ଏହା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ବିଶେଷ ଇଚ୍ଛା । ଇଚ୍ଛା କଲେ ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ ମୁକ୍ତିପଥରେ ନେଇଯାଇପାରନ୍ତି । ପୁଣି ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ ଅଭିଶାପରେ ଚିର ଦୁଃଖଗ୍ରସ୍ତ କରି ରଖିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ତାହା କରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ ପ୍ରାଣଠାରୁ ବଳି ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ, ତାଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇପାରିଲେ ଆଉ କିଛି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମେ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରଭାତ ପୂଜାରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଣାମ, ଗୁର୍ବନ୍ଧନ ଓ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ପରେ ‘ପରିଚୟ ପତ୍ର’ ପାଠ କରିଥାଉ । ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳା ଭକ୍ତଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ପରିଚୟ ପତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ବିଭାଗ ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମାନ । ପ୍ରଥମ ବିଭାଗରେ ସେବକଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଭାଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଭୟବାଣୀ ପଠିତ ହୁଏ । ଯଥା -

“ବସ୍ତା! ମୁଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ମୋ ଭିତରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ଲୀଳାୟିତ ହୋଇଉଠିଛି । ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତିପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଇବା ହିଁ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ । ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭରକରି ବସିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ହାତଧରି ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବି । ‘ତୁମ ଠାକୁର ସଦ୍‌ଗୁରୁ’ କେବଳ ଏତିକି ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଦରକାର ।”

ତେଣୁ ଆମମାନଙ୍କର ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ । ତାଙ୍କ ନାମଗ୍ରହଣ ହିଁ ତାଙ୍କ ପଦରେ ଆଶୟ ଗ୍ରହଣ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସେବାରେ ନବଧାଭକ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ ହୋଇଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କର୍ମ କରିବା ହିଁ କର୍ମଯୋଗ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଧ୍ୟାନଧାରଣା, ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ଓ ସେବାଶୁଶ୍ରୁଷାକୁ ଭକ୍ତିଯୋଗର ସାଧନା କୁହାଯାଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଭାବନାରେ ସର୍ବଦା ସମାହିତ ଚିତ୍ତ ହେବା ହିଁ ଜ୍ଞାନଯୋଗର ସାଧନା । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ବିଷୟ ପାଠକଲେ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତି ଜାତ ହୁଏ । ତା ପଲରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ କ୍ରମଶଃ ମହିମା ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଥାଏ । ଦେବୀ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କର ମହିମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟକ୍ତକରି କହିଛନ୍ତି,

ଗୁରୁରାଦିରନାଦିଷ୍ଠ ଗୁରୁଃ ପରମଦୈବତମ୍
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।

ଅର୍ଥାତ୍, “ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଆଦି ନାହିଁ । ଗୁରୁ ସର୍ବଦେବତା, ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱର ଏପରିକି ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟତିତ ଏ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ସତ୍ତା ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ପ୍ରଣାମ କରୁଅଛି ।” ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସେବା ଓ ଧ୍ୟାନପଲରେ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଅହଂତ୍ୱ ବିନାଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନରଦେହଧାରୀ ଭଗବାନ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରୟ ଲାଭହେଲେ ଜୀବନ ମଧୁମୟ ହୋଇଯାଏ । ପ୍ରାଣମନରେ ପବିତ୍ରତା ଭରିଯାଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦିଷ୍ଟ ମାର୍ଗରେ ଚଳିବା ହିଁ ସାଧନା । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ସ୍ତୁତାରାଣୀ ବାଈ

ଭଗବତ୍ ଜ୍ଞାନରେ ଗୁରୁସେବା - ମା' ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମତରେ - 'ନାରୀମାନେ ସେବିକା ଓ ପ୍ରେମିକା ରୂପରେ ପୂଜନୀୟା । x x x ଏହି ହେତୁରୁ ସ୍ୱୟଂ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ନିଜେ ଗୁରୁ ନ ହୋଇ ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଦାସୀତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରି ବରଣୀୟା ଓ ମହନୀୟା ହୋଇଛନ୍ତି ।' ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଜର ଜ୍ଞାନ ବିତରଣ ଦ୍ୱାରା ଭବବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରି ସ୍ୱ-ସ୍ୱରୂପଦାନ ଓ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ସେବାରେ ବତୀ କରିବା ହିଁ ଥିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ସେବା ଧର୍ମରେ ବ୍ରତୀ ତାଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ଶିଷ୍ୟା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଗ୍ରଗଣ୍ୟା ଥିଲେ - ଭୈରବୀ ମା' ବା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ।

ଭୈରବୀ ମା' ବା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ

ଅବିଭକ୍ତ ବଙ୍ଗଳାର ମୟମନ ସିଂହ ଜିଲ୍ଲାରେ 'ବେନ୍ଦୁୟାରବର' ନାମକ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଥିଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଉମାଚରଣ ସରକାର ଉକ୍ତ ଗ୍ରାମର ଜନୈକ ଜମିଦାରଙ୍କ କଚେରୀରେ ତହସିଲଦାର୍ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ହେମଲତା । ହେମଲତା ଥିଲେ ଏକାଧାରରେ ସୁଗୁହୀଣୀ, ରକ୍ଷନ ନିପୁଣା, କର୍ମକୁଶଳା ଏବଂ ଏକାନ୍ତ ସେବା ପରାୟଣା । ସଙ୍ଗତିସଂପନ୍ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସରକାର ଦଂପତି ନିଃସନ୍ତାନ ଥିଲେ । ସନ୍ତାନାଦି ନ ହେବାରୁ ସ୍ୱାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟେ ସାଧୁସେବା ଓ ବ୍ରତନିୟମାଦିକୁ ଜୀବନର ପ୍ରଧାନ ଅବଲମ୍ବନ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରୁଥିଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ଉମାଚରଣ ଜନରବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିକଟସ୍ଥ ଗ୍ରାମ 'ଝଗଡାରବର'ର ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମୋଦୀଙ୍କ ଗୃହରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ଆଖି ପାଖର ଅନେକ ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଯୋଗେଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ କଥା ଲୋକମୁଖରେ ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା । ଉମାଚରଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଅଭିଳାଷ ନେଇ ଝଗଡାରବର ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ ଦର୍ଶନ କରି ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ, ବହୁଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ଏଭଳି ସାଧୁଙ୍କୁ ସେବା କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ମିଳିଥାଏ । ସରକାର ମହାଶୟ ଏକରକମ ଜୋରକରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିଜ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ । ରହିବା ନିମିତ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଘର, ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଲୋକବାକ କୌଣସିର ଅଭାବ ତହସିଲଦାର ରଖିଲେ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସେ ଯୁଗର ସ୍ୱାଭାବିକ କୁଣ୍ଡା ଯୋଗୁଁ ହେମଲତା ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆସୁ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୈବର ଗତି ବିଚିତ୍ର । ଏକଦା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ ସାଧୁଜୀଙ୍କ ଦିବ୍ୟବିଗ୍ରହ ଦର୍ଶନ କରି ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କୁଣ୍ଡା ତିରୋହିତ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମ ଯୁଗଳକୁ ଦର୍ଶନ କରି ସେ ମନେକଲେ, ସତେ ଯେପରି ସେହି ପାଦପଦ୍ମ ଦୁଇଟିକୁ ସେ କେତେ ଯୁଗ ଧରି ଖୋଜି ବୁଲୁଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣ ହୋଇ ସରକାର ଦଂପତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭକ୍ତିମିଶ୍ରିତ ବାସ୍ତବ୍ୟଭାବରେ ସେବାୟନ୍ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହେମଲତା ମା'ଙ୍କର ଏହି ବାଳକସ୍ୱଭାବ ପରମହଂସ ଯେପରି ଗୁରୁ, ଇଚ୍ଛା, ପରମ ଆତ୍ମୀୟ ଏବଂ ଏକାନ୍ତ ସେହୁର ନିଧି ! ସେ ଥିଲେ ବୟସରେ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ବାର ତେର ବର୍ଷ ବଡ଼ । ଉମାଚରଣ ସରକାର ଠାକୁରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ କୋଡିଏ ବର୍ଷ ବଡ଼ । ସୁତରାଂ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଯେତିକି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ସେତିକି ଗଭୀର ସେହୁ ପ୍ରୀତି ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଠାକୁର ଥିଲେ ପରିବାଜକ । ଯେତେବେଳେ ଠାକୁର ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସରକାର ଦଂପତି ମନେକରନ୍ତି ସତେ ଯେପରି ତାଙ୍କ ସଂସାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରିଛି । ମାତ୍ର, ସେ ଚାଲିଗଲା ମାତ୍ରେ ଆଉ ଯେପରି ଦିନ ଭଲରେ ଯାଉ ନାହିଁ କି ଘରେ ମନ ଲାଗୁନାହିଁ ।

'ଯୋଗୀଗୁରୁ' ପ୍ରକାଶନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଇ କଲିକତାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଯାଇ ଏହାବାଦ୍ କୁମ୍ଭମେଳାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେଠାରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସମର୍ଥନରେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ତାଙ୍କୁ ପରମହଂସ ପଦବୀରେ ଅଳଙ୍କୃତ କଲେ । ତତ୍ପରେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ତାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଗୌହାଟୀ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଠାରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଦେଶାନୁସାରେ ଯଜ୍ଞଶୂର ବିଶ୍ୱାସଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଦୀକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଗୌହାଟୀରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରି ଏହି ସମ୍ବାଦ ଜଣାଇବାରୁ ସରକାର ଦଂପତି ଅବିଳମ୍ବେ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଏହାପରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଗୃହ ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଆବାସସ୍ଥଳୀ ହୋଇଉଠିଲା । ଏହି ସମୟଠାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର କ୍ୱଚିତ୍ ଗାରୋହିଲ୍ ଯାଉଥିଲେ । ଯୋଗୀଗୁରୁ ପ୍ରକାଶ ହେବା ପରେ ସରକାର ମହାଶୟ ପୁଷ୍ପକ ବିକ୍ରୟ ହିସାବ ରକ୍ଷା, ତାଙ୍କରେ ପୁଷ୍ପକ ପ୍ରେରଣ, ପୁଷ୍ପକର ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆଉ ହେମଲତା ମା' ଏହି ଦୁଇଜଣଙ୍କର ସେବାଶୁଶ୍ରୁଷା ଏବଂ ପ୍ରୟୋଜନାନୁସାରେ ଅତିଥି ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କର ଆହାର ବିଶ୍ରାମର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିବାରରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ସେବକ ଭାବରେ ଯୋଗଦେଲେ ଚିଦାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ।

ଉମାଚରଣ ସରକାର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ସେବାୟନ୍‌ରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଗାପୁରରେ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ଆଶ୍ରମର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କଲାମାତ୍ରେକେ ସେବକ ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କୁ ନେଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଦୁର୍ଗାପୁର ଚାଲିଗଲେ । ଠାକୁର ଦୁର୍ଗାପୁର ଗମନ କଲା ମାତ୍ରେକେ ସସ୍ତ୍ରୀକ

ସରକାର ମହାଶୟଙ୍କୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅକ୍ଷକାର ଦେଖାଗଲା । ଉଭୟେ ପରାମର୍ଶ କରି ଏକମତ ହୋଇ ସର୍ବସ୍ବ ବିକ୍ରୟ କରି ଚିରଦିନ ଲାଗି ବେଶୁୟାରତର ଛାତି ଦୁର୍ଗାପୁର ଆଶ୍ରମରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେଠାରେ ସ୍ବାମୀ ଶ୍ରୀ ଉଭୟେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ରମରେ ସ୍ଥାନ ଦେବାପାଇଁ କାତର ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେତେବେଳେ ସେ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ମନା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଦୁର୍ଗାପୁର ଆଶ୍ରମର ମ୍ୟାନେଜର୍ ହେଲେ ଉମାଚରଣ ଏବଂ ହେମଲତା ହେଲେ ସେବାବ୍ରତରେ ଦୀକ୍ଷିତା ଆଶ୍ରମ ସେବିକା । ଅତି ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଃଶ୍ଵାସ ଭାବରେ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ, ତତ୍ତ୍ଵସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଚିରାଗୀ ହେବା ମୂଳରେ ହେମଲତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ହିଁ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଯଦି ‘ବିଦ୍ୟାସ୍ରୀ’ ନ ହୋଇ ‘ଅବିଦ୍ୟା’ ହୁଏ ପୁରୁଷର କି ସାଧ୍ୟ ଯେ ସେ ଭୋଗପଥ ତ୍ୟାଗକରି ତ୍ୟାଗପଥରେ ପଦ ସମ୍ପାରିଣ କରିପାରିବ । ସୁତରାଂ ହେମଲତାମା’ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଧାରଣା ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ଆଶ୍ରମ ଜୀବନରେ ସ୍ବାମୀ ଶ୍ରୀ ଉଭୟଙ୍କୁ କଠୋର ବହୁତର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ - ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଉଭୟଙ୍କୁ ଅନ୍ତେବାସୀ ହେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଏହି ବ୍ରତପାଳନରେ ବାଧ୍ୟ କରିବା ମଧ୍ୟ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ହେମଲତା ଏହି ଦାୟିତ୍ଵ ନିଷ୍ଠାସହକାରେ ପ୍ରତିପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । ଆଶ୍ରମର ଅଭାବ ଅନାଟନ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ଅସୁବିଧା ସହ୍ୟ କରି ହେମଲତା ମା’ ଯେପରି ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖରେ ଆତ୍ମସୁଖ ବିରହିତା ହୋଇ ତପସ୍ବିନୀ ସଦୃଶ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ତପ୍ତର ଥିଲେ, ସେଥିରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଚାରରେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସର ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ରୀ ରୂପରେ ଚିହ୍ନିତା ହେଲେ । ମାତ୍ର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜାଣିଥିଲେ, ଗୁରୁ ହେବା କି ମହାବିତମ୍ବନା ! ଗୁରୁ ହେଲେ ପୁଣି ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ପାପତାପର ଭାର ଯେ ନେବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ହେମଲତାଙ୍କୁ ସନ୍ନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବିଷୟରେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ନେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅବଶେଷରେ ଦିନେ ମାହେଶ୍ଵରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷାଭୂତା ହୋଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରିବାକୁ ହେଲା - ‘ହେମଲତାକୁ ସନ୍ନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କରୁନାହିଁ କାହିଁକି ?’

୧୯୦୭ ମସିହା ପୌଷ ଅମାବାସ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହେମଲତାଙ୍କୁ ଯଥାଶାସ୍ତ୍ର ଅବଧୂତ ସନ୍ନ୍ୟାସ ବା ଭୈରବୀ ଭେକ ପ୍ରଦାନ କରି ନାମ ଦେଲେ - ‘ଯୋଗମାୟା’ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶରେ ନିଜ ହସ୍ତରେ ଶଙ୍ଖ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ସାମାନ୍ତର ସିନ୍ଦୂରଗାର ପୋଛିଦେଇ, ଲଲାଟରେ ବୃହତ୍ ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁ, ଦେହରେ ଗୈରିକ ବସ୍ତ୍ର, ଗଳାରେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷମାଳା ଓ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ତ୍ରିଶୂଳ ଧାରଣ କରି ଯୋଗମାୟା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ମହାବାକ୍ୟ ଶ୍ରବଣ କଲେ । ତାହାର ମର୍ମାର୍ଥ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ବୁଝାଉଥାନ୍ତି, ସେ ଦେଖିପାରିଲେ ଅଦୂରରେ ଆମମାନଙ୍କର ମା’ ଠାକୁରାଣୀ ହସ୍ତ ହସ୍ତ ବଦନରେ ଦକ୍ଷୟମାନା । ଧୀରେ ଧୀରେ ପରମେଶ୍ଵରୀ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଭୈରବୀ ମା’ଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭୈରବୀ ମା’ଙ୍କର ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଦେହ ଗୁରୁପାଦପଦ୍ମରେ ଲୋଟି ପଡ଼ିଲା । ମହୋଲ୍ଲାସରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ, ସାଧୁ ହେମଲତାଙ୍କର ସ୍ଥୂଳ ଆଧାରକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ମହାଦେବୀ ତାଙ୍କ ମନୋମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଆବିର୍ଭୂତା । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଭୈରବୀ ମା’ ନବଜୀବନରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ, ଉମାଚରଣଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସଂପର୍କ ଛିନ୍ନ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭୋଗପାକ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଆସନ ପୂଜା ଆଦି ସମସ୍ତ ଭାର ପ୍ରଦାନ କଲେ । ମା’ ହେମଲତା ଭୈରବୀ ଭେକ ଗ୍ରହଣ କଲା ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସେବାଭାର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତାହାପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟେକମର୍ଦ୍ଦନ, ସ୍ନାନାଦିରେ ସାହାଯ୍ୟ, କେଶ ପ୍ରସାଧାନ ବା ଅଳ୍ପ ସମ୍ବାହନ ପ୍ରଭୃତି ସାକ୍ଷାତ ସେବା ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଚିଦାନନ୍ଦ ହିଁ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ ପରେ ସେହି ବ୍ୟବଧାନ ଅପସୂତ ହୋଇଗଲା । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ସାଧନ କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ନିୟମିତ ସାଧନ ଭଜନରେ ବ୍ରତୀ କରାଇଲେ । ପ୍ରତ୍ୟହ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରି ନିଶୀଥର ନିଭୂତ ଅବସର ବେଳେ ଭୈରବୀ ମା’ ଆସନ ଗୃହରେ ଉପବେଶନ ପୂର୍ବକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜପ ଧ୍ୟାନ କରିଥାନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସାଧନାର ସିଦ୍ଧି ତାଙ୍କର କରାଯିବ ହେଲା । ଜପ କରୁ କରୁ ଭୈରବୀ ମା’ ବାହ୍ୟଚେତନା ହରାଇ ବସନ୍ତି । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କର କ୍ଷୁଦ୍ର ଆସନଗୃହଟି ତାଙ୍କ ଦେହନିଃସୂତ ଆଲୋକ ଆଭାରେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ହୋଇଯାଏ ।

ଏହି ସମୟରେ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ସଦାନନ୍ଦମୟ ଜୀବନରେ ଏକ ମହାସଙ୍କଟ ଦେଖାଦେଲା । ୧୯୧୦ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଦଳେ ଶିଷ୍ୟ ଶିଷ୍ୟାଙ୍କ ଗହଣରେ ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣରେ ବହିର୍ଗତ ହେଲେ । ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଗଲେ । ବୃଦ୍ଧ ଉମାଚରଣ ଓ ଜନୈକ ନବାଗତ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଆଶ୍ରମର ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସରକାର ମହାଶୟଙ୍କର ମତିଭ୍ରମ ଘଟିଲା । ନବାଗତ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେ ଆଶ୍ରମ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ପଇସା ଧରି ନିଜ ଭାଇ ଘରକୁ ପଳାଇଲେ । ଭାଗ୍ୟହୀନ ବୃଦ୍ଧ ଗୁରୁପଦାଶ୍ରୟ ଲାଭ କରି ମଧ୍ୟ ଘୋର ଅପକର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ହେବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମନସ୍ଥାପର କାରଣ ହୋଇଥିଲେ । ଭୈରବୀମା’ଙ୍କ ଜୀବନରେ ଘୋର ଅଶାନ୍ତି ଘୋଟି ଆସିଲା । ଉମାଚରଣ କେବଳ ଆଶ୍ରମ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ଯାଇ ନ ଥିଲେ, ଅଧିକନ୍ତୁ ସେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସହ ଶତ୍ରୁତାଚରଣ କରୁଥିବା ଦଳେ ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ନିନ୍ଦାରଚନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ଘଟଣା କାନରେ ପଡିବାମାତ୍ରେ ବିଚକ୍ଷଣ ଓକିଲ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାର (ପରେ ସ୍ବାମୀ ଯୋଗାନନ୍ଦଜୀ) ପୋଲିସ୍ ସହାୟତା ନେଇ ସରକାର ମହାଶୟଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ଆଣି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜିର୍ କଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି

ଉମାଚରଣ ତାଙ୍କ ପାଦ ଧରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପରମହଂସ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଦେବ ଅପରାଧୀକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କ୍ଷମା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଯାହାହେଉ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟା ଉପୁଜିଲା ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କୁ ନେଇ । ଉମାଚରଣ ତ ଆଉ ଆଶ୍ରମରେ ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ? ନିଃସନ୍ତାନ ଉମାଚରଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ତ ଏକମାତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ - 'ମୁଁ ତୁମକୁ ସନ୍ନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ତେଣୁ ଗୁରୁ ହିସାବରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ପଥରେ ଚଳିବାର ସ୍ବାଧୀନତା ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଇଛି । ତୁମେ ଉମାଚରଣ ସହ ଯାଇପାର କିମ୍ବା ଏଠାରେ ରହିପାର, କ'ଣ କରିବ ଭାବି ସ୍ଥିର କର ।'

ଭୈରବୀ ମା' ମଧ୍ୟ ଘଟଣାର ଗତି ଦେଖି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆଗରୁ ସ୍ଥିର କରି ସାରିଥିଲେ । କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ସେ କହିଲେ - 'ଠାକୁର ! ଆପଣ ମୋତେ ପାଦରେ ଠେଲି ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆଶ୍ରମ ତ୍ୟାଗ କରି ମୁଁ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାକୁ ଯିବି ନାହିଁ ।' ଭୈରବୀ ମା' ଯେ ଉମାଚରଣଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକା ଏକଥା ଶୁଣି ଉମାଚରଣଙ୍କର ପୁଣି ମତିଛନ୍ନ ହେଲା । ସେ ବିପକ୍ଷଦଳଙ୍କ ପରାମର୍ଶାନୁଯାୟୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଲତର ସାହାଯ୍ୟ ନେବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ସମାଜ ସଂରକ୍ଷକ ଠାକୁର ମହାରାଜ ଏଥର ବିଚଳିତ ହୋଇପଡିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେତେବେଳେ ନିଜେ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କୁ ଆଶ୍ରମ ଛାଡି ଉମାଚରଣଙ୍କ ସହ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ କହିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଶ୍ରବଣ କରି ଭୈରବୀ ମା' ଅନାଥଙ୍କ ପରି କ୍ରନ୍ଦନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ଚରମ ସଙ୍କଟରେ ପରମ ସହାୟକ ଭାବରେ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଲେ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାର - ମା'! ତୁମେ କାନ୍ଦ ନାହିଁ । ମୁଁ ସରକାର ମହାଶୟଙ୍କ ସହ ତୁମର ସାକ୍ଷାତର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବି । ତୁମର ଯାହା ବଞ୍ଚବ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିବ ।' ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବୁଝାଇ ଦେଇ ସେ ଉମାଚରଣଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣିଲେ । ଉମାଚରଣଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଭୈରବୀ ମା ଧୀର ସ୍ବରରେ କହିଲେ ଯେ, ଗୁରୁଗୃହ ତ୍ୟାଗ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ ପରେ ତାଙ୍କର ଓ ଉମାଚରଣଙ୍କର ପଥ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏବଂ ହିନ୍ଦୁଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ସନ୍ନ୍ୟାସ ବ୍ରତ ପାଳନ ନ କଲେ ସେ ଘୋର ନରକରେ ପଡିତ ହେବେ । ମାତ୍ର ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର କୌଣସି ସଦୃଶଦେଶ ଉମାଚରଣଙ୍କର କର୍ଣ୍ଣ କୁହର ପ୍ରବେଶ କଲା ନାହିଁ । ଉମାଚରଣ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ କି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥାର କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେ ବିପକ୍ଷଦଳଙ୍କ ସହ ମିଶି ଠାକୁରଙ୍କ ନାମରେ କୋର୍ଟରେ ବ୍ୟଭିଚାର ମାମଲା ଫେଶ୍ କରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠେଷ୍ଟ ନ ଥିଲେ । ଉମାଚରଣଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଜାଣିପାରି ସେ ନିଜେ ଜାକା ଯାଇ ପୁଲିସ୍ କମିଶନରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଅବଗତ କରାଇଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କ ଏଜହାର୍ ନେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଘୋର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ କୁଳବତୀର ଲଜ୍ଜା ସଂକୋଚ ପରିହାର କରି ପ୍ରକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ଭାବରେ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ କମିଶନର ସାହେବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପବେଶନ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କର ବଞ୍ଚବ୍ୟ ସରଳ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ବଞ୍ଚବ୍ୟ ଶ୍ରବଣ କରି ପୁଲିସ୍ କମିଶନର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଓ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ଯେ, ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛାରେ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି କେହି ଆଶ୍ରମରୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ । ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ଅଦାଲତରେ ଫେଶ୍ ହେବନାହିଁ । ଗୁରୁ କୃପାରୁ ସର୍ବ ସମାସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ବିପଦରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଭୈରବୀ ମା' ପୁନରାୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ସେବାର ଅଧିକାର ଫେରିପାଇଲେ ।

ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଭଗବତ୍ ଜ୍ଞାନରେ ଗୁରୁସେବା

୧୯୧୨ ମସିହା ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ତିଥିରେ ଆସାମର କୋକିଳାମୁଖଠାରେ ସାରସ୍ବତ ମଠ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେଠାରେ ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଭୈରବୀ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କୁ ସେବାପୂଜାର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଗଠିତ ମଠ ନିୟମାବଳୀକୁ ବାସ୍ତବରୂପ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ବ ପ୍ରଧାନତଃ ଭୈରବୀମା'ଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ରହିଲା । ସେବିକା ସଂଘର ସଦସ୍ୟାମାନେ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବକ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଉଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଭୈରବୀମା'ଙ୍କ ନିକଟରୁ ସେବାପଦ୍ଧତି ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ରାତ୍ରିରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭୋଗ ଶେଷ ବେଳକୁ ଏଗାରଟା ବାଜି ଯାଏ । ତତ୍ପରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାନ ତମାଖୁ ଦେଇ ମା' ତାଙ୍କର ଦେହ ହସ୍ତପଦ ସମ୍ବାହନ କରିଦେଇ ଅତି ଯତ୍ନରେ ଶୁଆଇ ଦିଅନ୍ତି । ଠାକୁର ନିଦ୍ରାଯିବା ପରେ ମା' ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରି ରକ୍ଷନଶାଳା ସଫାସଫି ତଦାରଖ କରି ସାରିବା ବେଳକୁ ରାତି ପ୍ରାୟ ଗୋଟାଏ ବାଜୁଥାଏ । ତାହାରି ମଧ୍ୟରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯଥାରୀତି ନିଦ୍ରା ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଦେଖି ଆସୁଥିଲେ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ବେଳେ ଛିଡା ହୋଇ ପଖା କରନ୍ତି, ଶୀତ ବେଶି ହେଲେ ଦେହରେ ଲେପ କମ୍ବଳ ଘୋଡାଇ ଦେଇ ଆସନ୍ତି । ଶେଷରୀତି ଚାରି ଘଟିକାରେ ସେବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଘଣ୍ଟ ବାଜେ । ମା' ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ କରି, ଲୁଗା ବଦଳାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ନିଦ୍ରା ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଦେଖି ଆସନ୍ତି, ତାପରେ ନିଜେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ପାଇଖାନାରେ ଝାଡୁ ଦେଇ ଲିପାପୋଛା କରିଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ନିଜେ ଘଷିମାଜି ଠାକୁରଙ୍କ ଜଗ୍, କରଙ୍ଗ, ପିକଦାନୀ, ଘଟି ଓ ଜାଳ ସୁନା ଭଳି ଚକ୍ ଚକ୍ ରଖନ୍ତି । ତତ୍ପରେ ସ୍ନାନ ଶେଷରେ ଆଦ୍ର ବସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରି ଠାକୁରଙ୍କ ହସ୍ତପଦ ସମ୍ବାହନ କରି ତାଙ୍କର ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ ପରେ ନିଜ ହାତରେ ତମାଖୁ ସଜାଡି ଠାକୁରଙ୍କ ହସ୍ତରେ ହୁକ୍କାନଳ ଧରାଇ ଦେଇ ଭୈରବୀ ମା' ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ପାଇଖାନାରେ ଢାଳ ଗାମୁଛା ରଖିଦେଇ ଆସନ୍ତି । ଶୌଚାଦିର ଆୟୋଜନ ଶେଷ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମୁଖଯୋଡି, ବସିବା ଚୌକି, ଜଳଭରା ଜଗ୍ ଘଟି, ଦାନ୍ତମାର୍ଜନୀ ଆଦି ଯଥାସ୍ଥାନରେ ସଜାଇ ରଖନ୍ତି । ତାପରେ ପନିକି ଧରି ସକାଳ ଭୋଗ ପାଇଁ ଫଳ କାଟିବା, ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଓ ଚୁଡ଼ା ମୁଢ଼ିର ଉପକରଣ ସଜାଇବାରେ ଲାଗିଯାନ୍ତି । ଲତ୍ୟବସରେ ଠାକୁର ତମାଖୁ ଖାଇ ସାରି ଶୌଚାଗାରରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ମା' ସେତିକିବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୟନ କକ୍ଷରେ ପ୍ରବେଶ କରି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ମଶାରୀ ଟେକି, ବିଛଣା ଝାଡ଼ି, ଘରଟିକୁ ପରିଷ୍କାର କରି ପୁଣି ଥରେ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ନୂତନ ଶଯ୍ୟା ବିଛାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୌଚକୃତ୍ୟ ଓ ମୁଖଯୋଡି ସମାପନ କଲାପରେ ମା ଠାକୁରଙ୍କ ସମୀପରେ ଉପବେଶନ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଭୋଗ ସାମଗ୍ରୀ ଭୂଷିତବାରେ ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତି । ଜଳଯୋଗ କରାଇ ଠାକୁରଙ୍କ ହାତରେ ତମାଖୁନଳ ଧରାଇ ଦେଇ ସେ ରକ୍ଷନଶାଳୀକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ସେ ସମୟରେ ଶାନ୍ତି ମା'ଙ୍କ ଉପରେ ବାହାର ପାକ୍‌ଗୃହର କାନ୍ଦୁ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଭୈରବୀ ମା' (ବଡ଼ ମା') ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଫେରି ପରିବାପତ୍ର କାଟିବାକୁ ବସିଯାନ୍ତି । ରକ୍ଷନର ଯୋଗାଡ଼ ଶେଷ ହେବା ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ମା ଉଠି ଯାଇ ଦେଖିଆସନ୍ତି ଠାକୁରଙ୍କର ଆଉ ତମାଖୁ ଦରକାର କି ନା । ତତ୍ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ଯୋଡ଼ା ତୁଲିରେ ଭୋଗ ରକ୍ଷନ । ଯଥାସମୟରେ ରକ୍ଷନ ସମାପ୍ତ କରି ଆସି ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ନାନ ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତି । ସ୍ନାନ ଚୌକି, ଘଟି ଓ ଗାମୁଛା ସଜାଇ, ମା'ମାନଙ୍କୁ ପାଣି ରଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନିଜେ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଚୈଳଭଙ୍ଗ କରି ଦିଅନ୍ତି । ସ୍ନାନ ପରେ ଦେହ, କେଶ ପୋଛି ଦେଇ, କେଶ ପ୍ରସାଧନ କରି ସାରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଉ ଥରେ ତମାଖୁ ଧରାଇ ଦେଇ ସାତଟି ଜଟା ଠାକୁରଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ସଜାଇ ବସନ୍ତି । ସେ କାନ୍ଦୁ ଶେଷ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ପ୍ରଣାମ କରି ମା ନିଜ ହସ୍ତରେ ବେଦୀ ପକାଇ, ବେଦୀ ଉପରେ ଆସନପାତି ଜଗ୍ କରଣରେ ଜଳପୁର୍ଣ୍ଣ କରି ହାତପୋଛା ରୁମାଲ ଓ ପିକଦାନୀ ସଜାଡି ଦେଇ ଭୋଗ ସଜାଡିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଲୁଣଦାନୀରେ ଲେମ୍ବୁ ଖଣ୍ଡେ ଓ ଲୁଣ ଦେଇ ମା' ଭୋଗଥାଳି ଚାରିପଟେ ଚାଟିଆ ଗୁଡିକରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବାଢ଼ି ଦେଇ ନିଜେ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ଆଣି ଭୋଗାସନରେ ବସାଇ ଯତ୍ନରୋନାସ୍ତି ଅଧିକ ଭୂଷିତବାରେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଖାଇଲେ ମା'ଙ୍କ ର ମନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ହୁଏ । ଏହା ଦେଖି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଚିକିତ୍ସ ଅଧିକ ଭୋଗ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ । ନିଷ୍ଠପର ପୂଜକ ଯେଭଳି ସଦାଚାର ସଂପନ୍ନ ହୋଇ ଶୁଦ୍ଧା ସହକାରେ ଦେବତାଙ୍କ ପୂଜା କରନ୍ତି ଠିକ୍ ସେହିପରି ମା' ଠାକୁର ସେବା କରୁଥିଲେ । ମା'ଙ୍କ ଠାରେ ଆଲସ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ନ ଥିଲା । ମଠର ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଆସନରେ ମା'ହିଁ ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାପୂଜା ପରେ ଜଗଦଗୁରୁଙ୍କ ଆସନରେ କିମ୍ବା ଆସନବାରଣ୍ଡାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଉପବେଶନ କରିବା ସମୟରେ କେବେ କେବେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବଡ଼ମା' ଆରତି କରୁଥିଲେ । ସେ ଆରତି ଦେଖିଲେ ବୟସମାନେ ତ ଦୂରର କଥା, ଶିଶୁମାନେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ନେତ୍ରରେ ଅନାଇ ରହୁଥିଲେ । ଆରତି କଲାବେଳେ ଭୈରବୀମା'ଙ୍କର ବାହ୍ୟଜ୍ଞାନ ରହୁ ନଥିଲା । ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସେବକ ସେବିକା ମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ବିଗ୍ରହରେ ସ୍ୱୟଂ ମହାଦେବୀ ଆବିଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କର ସେବା ସଂପନ୍ନ କରୁଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ, ତତ୍କାଳୀନ ଆସାମ ମଠରେ ରାଜରାଜେଶ୍ୱରୀ ମହିମାରେ ମା' ବିରାଜିତା ଥିଲେ । ଏଇହେଲା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ଭଗବତ୍‌ଜ୍ଞାନରେ ଗୁରୁସେବାର ବିବରଣୀ ।

କିନ୍ତୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦେହରେ ଯେପରି କଳଙ୍କ ଅଛି, ସେହିପରି ଏହି ଡେଜସ୍ୱିନୀ ଭୈରବୀଙ୍କ ର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ତ୍ରୁଟି ଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଓ ତାଙ୍କର ପରିକରବୃନ୍ଦ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମାନ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ହିଁ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ । ବାକି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ସାଧରଣ ଶିଷ୍ୟ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେ ସମସ୍ତେ ସମାନ ଏହାବୋଧେ ମା'ଙ୍କର ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଅବଗତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ତ୍ରୁଟିର ଛିଦ୍ର ଅବଲମ୍ବନ କରି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଆଠବର୍ଷପରେ ବଡ଼ମା'ଙ୍କ ଦେହାଶୟ ପୂର୍ବକ ପ୍ରକଟିତା ହେବାର ଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥିଲେ । ୧୯୧୪ ମସିହାର ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହଠାତ୍ ଦିନେ ଦେଖିଲେ, ଆମମାନଙ୍କ ମା' ଠାକୁରାଣୀ ପୂର୍ବ ଦିଗର ଗୋଲାପ ଉଦ୍ୟାନରେ ହାସ୍ୟ ମୁଖରେ ଦକ୍ଷୟମାନା, ଠାକୁର ମହାରାଜ ଚମକି ଉଠିଲେ, ସନ୍ନ୍ୟାସ ଲାଭ ପରଠାରୁ ମା' ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ସେ ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ଆଧାରରେ ପ୍ରକଟିତା ବୋଲି ଦେଖି ଆସିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଅନୁକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଣି ପାରି ମାହେଶ୍ୱରୀ ମଧୁର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ - 'ଆଜିଠାରୁ ମୁଁ ଯୋଗମାୟାଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କଲି । ଆଉ ତାକୁ ମୋ ଶକ୍ତିରେ ଆକ୍ରନ୍ତ କରି ରଖିବି ନାହିଁ । ସେଥିରେ ତାର ଆଧ୍ୟମ୍ବପ୍ରଗତି ବ୍ୟାହତ ହେଉଅଛି । ସେ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରୁନାହିଁ ।' ଠାକୁର ଏହି ଘଟଣା ଦୀର୍ଘ କାଳ ଧରି କାହା ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଗତ ପ୍ରାଣା ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଏ ରହସ୍ୟ ବୁଝିବାରେ ବିଶେଷ ବିଳମ୍ବ ହୋଇନଥିଲା, ସେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଠାକୁର ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଦିନକୁ ଦିନ ପର କରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ବାହାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କୁ ରାଜାରାଜେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ପରି ଯେଉଁ ମର୍ଯ୍ୟଦା ଦିଆଯାଉ ଥିଲା, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ତିଳେ ମାତ୍ର କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରି ନ ଥିଲେ । ବୟୋବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ସମ୍ଭବତଃ କିର୍ଷିତ ମନୋବେଦନା ହେତୁ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ନିରୋଗ ଶରୀର ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଆସାମରେ ଭୟଙ୍କର ଜ୍ୱରରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତଥାପି ଠାକୁର ସେବା ଅନ୍ୟ କାହାରିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛୁକା ନ ଥିଲେ । ଫଳରେ ବାରମ୍ବାର ଜ୍ୱରରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ବଡ଼ମା' ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବାହୁଁ ବାହୁଁ କେତୋଟି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ

କଙ୍କାଳସାର ହୋଇ ପଡିଲେ । ତାଙ୍କର କଷ୍ଟ ଦେଖି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡିଲେ । ମାତ୍ର ସମୟ କ୍ରମେ ରୋଗର ପ୍ରକୋପ ଧୀରେ ଧୀରେ ହ୍ରାସ ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କ ଜୀବନରେ ଘୋର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଘୋଟି ଆସିଲା । ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଏକ ଗଣ୍ଡଗୋଳକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଜଣେ ସେବକ ପତି ପକ୍ଷପାତ ପୂର୍ବକ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉକ୍ତ ସେବକଟି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ନିଜ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିଗଲା । ସେତେବେଳେ ଯୋଗମାୟାଦେବୀଙ୍କ ଅନୃତ ଉଚ୍ଚାରଣ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରବଳ ଆଘାତ ଲାଗିଲା । ଏହି ଗୁରୁତର ଅପରାଧର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଚିରଦିନ ନିମିତ୍ତ ମଠବାସ ତ୍ୟାଗ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପୁରୀଧାମରେ ଶେଷଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ପ୍ରାୟ ୪ ଘଣ୍ଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା, ପୁଣି ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ ମଧ୍ୟରାତ୍ରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୋଗମାୟାଦେବୀଙ୍କର ଠାକୁରସେବା ଆୟୋଜନରେ ଅତିବାହିତ ହେଉଥିଲା । ହଠାତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଅର୍ଥହୀନ ଓ କର୍ମହୀନ ହୋଇଗଲା । ଏଭଳି ଆଘାତ ସାଧରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସହ୍ୟ କରିବା କଷ୍ଟକର, କିନ୍ତୁ ଭୈରବୀ ମା' ଗୁରୁଦତ୍ତ ଦଣ୍ଡ ନୀରବରେ ମଥାପାତି ସହ୍ୟ କରିନେଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଫେରିବା ପଥ ଚାହିଁ ସେହି ମଠରେ ହିଁ ପତି ରହିଲେ । ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ପରମ କାରୁଣିକ ଠାକୁର ନିଷ୍ଠୟ ତାଙ୍କୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ କ୍ଷମା କରିବେ । କହିବା ବହୁଲ୍ୟ, ୧୯୨୨ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମଠକୁ ଫେରିଆସି ପୁନରାୟ ପୂର୍ବଭଳି ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କ ସେବା ପରିଚର୍ଯ୍ୟାକୁ ଅଙ୍ଗୀକାର କଲେ । କିନ୍ତୁ ଆସାମ ମଠ ଆଉ ପୂର୍ବପରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମୂଳବାସସ୍ଥଳୀ ହୋଇ ରହିଲା ନାହିଁ, ପୁରୀଧାମ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମଠ ତ୍ୟାଗକରି ଯିବାର କେତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡିଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମଠର ମା'ଙ୍କ ଉପରେ ରୁଷ୍ଟ ହୋଇ ମଠବାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିବା କଥା ବୟସ୍କ ଅନ୍ତେବାସୀମାନେ ଅବଗତ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ମା'ଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟଦା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସେମାନେ ସମାଲୋଚନା ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗି ନେଇ ବିଚାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କିନ୍ତୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଏହା ଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ଗୁରୁଗିରି କଲା ଭଳି କଥା । ୧୯୨୫ ମସିହାରେ ଏହି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଖୁବ୍ ଜଟିଳ ଆକାର ଧାରଣ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ଅବଶେଷରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମଠରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଏହାର ମାମାଂସା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିରସ୍ଥର ଶୁଣି ଅନ୍ତେବାସୀମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ ଯେ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଯୋଗମାୟାଦେବୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷାତ୍ ଜଗଦୀଶ୍ୱରୀଙ୍କ ଅଧିଷ୍ଠାନକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦ ଧରି କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଓ ସେହିଦିନଠାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଯେତେଦିନ ସ୍ଥଳଦେହରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ ମଠରେ ମା'ଙ୍କର ଆଉ କୌଣସି ଅସମ୍ମାନ ଘଟି ନ ଥିଲା ।

୧୯୩୨ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶେଷଥର ପାଇଁ ମଠକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଦୃଢ଼ଶକ୍ତି କ୍ଷୀଣ ହୋଇ ଆସିଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ମା' ଆଉ ନିଜେ ପାକ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଅର୍ପଣ କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଚତୁର୍ବାହନରେ ଅନ୍ୟ ସେବକମାନେ ଭୋଗ ରାନ୍ଧୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେଥିରେ ମା'ଙ୍କର ତୃପ୍ତି ଆସୁ ନଥିଲା । ମହାରୁଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସ ବ୍ରତର ସାଧନା ଯେ କିଭଳି କଠୋର, ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମା'ମାନଙ୍କୁ ସେହି ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମଠତ୍ୟାଗ ପରେ ୧୩ ବର୍ଷ ଓ ମହାସମାଧି ପରେ ୬ ବର୍ଷ, ଏହିଭଳି ସୁଦୀର୍ଘ ଉନବିଂଶ ବର୍ଷ ମଠଜନନୀଙ୍କୁ ଜୀବିତ ରହିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ଯୋଗମାୟାଦେବୀଙ୍କୁ ଦୁଷ୍ଟର ଶୋକସାଗରରେ ଭସାଇଦେଇ ୧୯୩୫ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରମହାରାଜ କଲିକତାରେ ମହାସମାଧିମଗ୍ନ ହେଲେ । ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନ୍ତିମ ଥର ଦେଖିବାର ଆକାଂକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ନାହିଁ । ଦେହ ବିକୃତ ହେବା ଭୟରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ହାଲିସହର ଆଶ୍ରମରେ ସମାଧିସ୍ଥ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ବିଦେହୀ ହେବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ନ ପୁରୁଣୁ ମଠାଶ୍ରମମାନଙ୍କର ଘୋର ଅଶାନ୍ତି ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳାର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଦିନେ ଯେ ମଠର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ ରୂପରେ ପୂଜିତା ହେଉଥିଲେ, ଶେଷରେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଅଦାଲତରେ ଆସାମୀ ରୂପରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ପଡିଲା । ଭୈରବୀ ମା' ସେତେବେଳକୁ ଅତିଶୟ ବୃଦ୍ଧା ହୋଇଯାଇଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ କିଛି ଦେଖା ଯାଉ ନଥିଲା । ଅବଶେଷରେ ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ବଡ଼ମା' ଆସାମ ମଠତ୍ୟାଗ କରି ବଙ୍ଗଳା ଆସି ବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ସେ ହାଲି ସହର ଆଶ୍ରମରେ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ୧୯୪୧ ମସିହାରେ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହେଲେ । କେତେ ଚିକିତ୍ସା କରାଗଲା ମାତ୍ର କାହିଁରେ ଆଉ ସୁଫଳ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ସେହିବର୍ଷ ମାର୍ଗଶିର ମାସରେ ମା' ଯୋଗମାୟାଦେବୀ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ ।

ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ମାତୃଭାବଭରା ଆନ୍ତରିକତା ଓ ଅନ୍ୟଦିଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିଷୟପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅକୃତ୍ରିମ ପ୍ରୀତି ଏହା ହିଁ ଥିଲା ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । କଥାପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଥରେ କହିଥିଲେ-

ସମୁଦୈର ପାର ଆଛେ ତଳ ଆଛେ ତାର
ଅଗାଧ ଅପାର ମାତୃସ୍ନେହ ପାରାବାର ॥

ଯୋଗମାୟାର ସ୍ନେହ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ସେହିଭଳି ବୋଧ ହୁଏ । ମୁଁ ସେ ସ୍ନେହର କୂଳ ଖୋଜି ପାଇ ନାହିଁ । ଭଗବାନଙ୍କୁ କିପରି ଭାବରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଓ ସେବା କରିବାକୁ ହୁଏ, ତୁମେମାନେ ତାକୁ ଦେଖି ଶିକ୍ଷା କର । ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଗୁରୁ ନିର୍ଭରତାର ମଧ୍ୟ ବହୁ ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ରହିଛି ।

ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଚଳ ବିଶ୍ୱାସ

୧୯୧୦ ମସିହାରେ ଭୈରବୀ ମା' ଓ ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣରେ ବହିର୍ଗତ ହେଲେ । ପୁରୀ ଯାଇ ସମୁଦ୍ରସ୍ନାନ କରିବେ, ଏହାପିଲା ବଡ଼ମା'ଙ୍କର ବହୁଦିନର ଆକାଂକ୍ଷା । ପୁରୀରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ଠାକୁର ଏକ ଧର୍ମଶାଳାରେ ରହିଲେ । ସେଠାରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିର ନିକଟ, କିନ୍ତୁ ସମୁଦ୍ର ଦୂର । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ ସାରି ପରଦିନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିର ଅଭିମୁଖରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ପଞ୍ଚତୀର୍ଥର ଅନ୍ୟତମ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଲକ୍ଷ୍ମଦ୍ୟୁମ୍ନ ସରୋବର । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମଦ୍ୟୁମ୍ନ ସରୋବରରେ ସ୍ନାନ ସାରି ଗୁଣ୍ଡିଚା ବାଟି ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଏଥିରେ ଟିକିଏ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ବଡ଼ମା' କହିଲେ, 'ଆମେ ସମୁଦ୍ର ସ୍ନାନ କରିବୁ ନାହିଁ, ଠାକୁର ?' ରହସ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଠାକୁର ଉତ୍ତର କଲେ, 'ଏହି ତ ସମୁଦ୍ର, ଆଉ ସମୁଦ୍ର ସ୍ନାନ କରିବ କେଉଁଠି ?' ସେ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମହାନନ୍ଦରେ ଲକ୍ଷ୍ମଦ୍ୟୁମ୍ନ ସରୋବରରେ ସ୍ନାନ କରି ଆସିଲେ । 'କଣ ସମୁଦ୍ର ସ୍ନାନର ସଭକ୍ତ ମୋଟିଲା ?' ଠାକୁରଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଶ୍ନରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ବଡ଼ମା' ସମ୍ମତ ଜ୍ଞାପନ କଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହସି ହସି କହିଲେ, 'ତୁମେ କଣ ପୋଖରୀ ଦେଖି ନଥିଲ ? ପୁଷ୍କରଣୀ ଓ ସମୁଦ୍ର ବୋଧହୁଏ ସମାନ । ଆଜ୍ଞା ବୋକା ତ ତୁମେ ।' ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ସବିସ୍ତୟରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, 'ଆପଣ ପରା କହିଲେ ଏଇଟା ସମୁଦ୍ର? ତେଣୁ ଭାବିଲି, ବୋଧହୁଏ ବଡ଼ ପୁଷ୍କରଣୀକୁ ସମୁଦ୍ର କୁହାଯାଏ ।' ଏହି ଘଟଣାରୁ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଚଳ ବିଶ୍ୱାସର ପରିଚୟ ମିଳେ ।

୧୯୧୩ ମସିହାର ଏକ ଘଟଣା, ଦିନେ ଅପରାହ୍ଣରେ ଓନାଖାଲରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ସଦଳବଳେ ନୌକାବିହାର ନିମିତ୍ତ ବାହାରିଲେ । ଭୈରବୀ ମା', ଶାନ୍ତି ମା', ଶୈଳ ମା' ଓ ବାଳିକା ସୁର ମା', ଯୋଗାନନ୍ଦ ମହାରାଜ, ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ମହାରାଜ, ବହୁଚାରୀ ରମାପ୍ରସନ୍ନ, ବାଳକ ନରସିଂହ ଓ ଚିଦାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ପ୍ରଭୃତି ଏହି ଦଳରେ ଥାନ୍ତି । ନୌକାରେ କୀର୍ତ୍ତନ ଚାଲିଥାଏ । ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରେ ସୁଖାସୀନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତମାଖୁ ସେବନ କରୁଥାନ୍ତି । ନୌକା ବହୁଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ମଠ ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଆସୁଥାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସନ୍ନ । ନୌକା ଆପଣା ମନକୁ ଭାସି ଚାଲିଥାଏ । ପାଲ ଟାଣିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ । ହଠାତ୍ ନୌକାଟି ଗୋଟିଏ ପଟକୁ ଅଣାଇ ପଡିଲା । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନୌକାଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଓଲଟି ପଡିବାରୁ ସମସ୍ତେ ନଦୀତଟରେ ଭାସିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଛୋଟ ବାଳକ ବାଳିକାଙ୍କୁ ଛାଡି ଦେଲେ ସମସ୍ତେ ସନ୍ତରଣ ଜାଣିଥିଲେ । ଠାକୁର ମହାରାଜ ପ୍ରଥମେ ନରସିଂହ ଓ ସୁରମା'ଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ନେଇ ଯୋଗମାୟାଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯୋଗମାୟା ଯେ ସନ୍ତରଣ ଜାଣନ୍ତିନି ଏହା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଥିଲା । ଏକେ ତ ଆସାମର ଥଣ୍ଡା ସେଥିରେ ପୁଣି ରାତି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଯୋଗାନନ୍ଦ ମହାରାଜ, ଶାନ୍ତି ମା' ଓ ରମାପ୍ରସନ୍ନ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଜଳରେ ବୁଡି ବୁଡି ହାରମୋନିୟମ୍ ଖୋଳ କରତାଳ ଓ ହୁକ୍କା ଇତ୍ୟାଦି ଉଠାଇ ଆସିଲେ । ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ନୌକାକୁ ଧରିଥାନ୍ତି ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ଧରି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଜଣାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି, 'ଠାକୁର ! ମୁଁ ଏଇଠି ଅଛି ।' କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ମା'ଙ୍କର ସ୍ୱର ଶବ୍ଦ ନ ଥାଏ । ଠାକୁର ନିଜେ ସନ୍ତରଣ କରି ଯୋଗମାୟାଙ୍କୁ ସନ୍ଧାନ କଲେ । ଦେଖାଗଲା, ଯୋଗମାୟା ଶିଘିବୁଡା ଦେଇ ନିର୍ବିକାରରେ ସ୍ରୋତରେ ଭାସି ଯାଉଥାନ୍ତି । ବୁଡି ଯାଉଥାନ୍ତି, ଭାସୁଥାନ୍ତି ପାଣି ପିଇଯାଉଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଠାକୁର ଯେତେ ଡାକିଲେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ନ ଥାଏ । ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଧରି ପକାଇ ତୀରକୁ ନେଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, 'ଜଳରେ ପଡି ଆମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାକୁ ଚିହ୍ନିବ କରି ଡାକିଥାନ୍ତ ନା ନୀରବରେ ବୁଡୁଛ ଉଠୁଛ ।' ବଡ଼ମା' ନିଷ୍ଠୁର ମନରେ କହିଲେ, 'ମୋର କୌଣସି ଚିନ୍ତା ତ ନଥିଲା । ଚିହ୍ନିବ କରନ୍ତି କାହିଁକି ? ଏତେ ଜଣ ଅଛନ୍ତି । ସର୍ବୋପରି ଆପଣ ବିଦ୍ୟମାନ, ଜଳରେ ବୁଡି ମରିଲେ ମଧ୍ୟ ଭୟ କରିବି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିଛି, ଯଥାସମୟରେ ଆପଣ ନିଷ୍ଠୁର ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ।' ଏତେ ବଡ଼ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଆମମାନଙ୍କର କେବେ ହେବ ବୋଲି ମନେ ହେଉନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଆମମାନଙ୍କର ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ଓ ବରଣୀୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ

‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର

ଚଉରାଅଶୀ ଲକ୍ଷ ଜନ୍ମପରେ ଆମେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଛେ ଏବଂ ଏ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭକରିଛେ, ଏହା ଚିନ୍ତାକଲେ ମନରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ ଆସେ, ହୃଦୟରେ ତାହାଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ବ୍ୟାକୁଳତା ଜାତ ହୁଏ । ଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରା ଓ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରୁ କିପରି ବିଚ୍ୟୁତ ନ ହେବା ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ପାର୍ଥନାରତ ରହିବା ନିହାତି ଦରକାର । ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ସାଧନା କିପରି ସଂପାଦନ ହୋଇପାରିବ ସେ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଆମକୁ ପ୍ରତିଦିନ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ ମାଧ୍ୟମରେ ଚେତାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଇଚ୍ଛା ଦେବତା ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଆମର ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ବା ସିଦ୍ଧାମନ୍ତ୍ର । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଆମର ସାଧନାର ପଥକୁ ସହଜ କରାଇଦେବାପାଇଁ ଆମକୁ ଏହି ମହାମନ୍ତ୍ରକୁ ଜପ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ମହାମନ୍ତ୍ର ଆମକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଆଗେଇ ନେବ ।

ନାମ ମହାତ୍ମ୍ୟ ସମକ୍ଷରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି, ‘ବିପଦରେ, ସଂପଦରେ, ସୁଖ-ଦୁଃଖରେ, ରୋଗଶୋକରେ, ସର୍ବାବସ୍ଥାରେ ତୁମେମାନେ ହସ ହସ ବଦନରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିଯାଅ । ଯେପରି କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ହେଲେ ତୁମକୁ କେହି ଲକ୍ଷ୍ୟତ୍ୟୁତ କରି ନ ପାରେ । ତୁମେମାନେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମର ମହିମା ପ୍ରଚାରକରି ମର ଜଗତରେ ଅମରତ୍ୱ ଲାଭ କର । ତୁମମାନଙ୍କ ମନରେ ଭକ୍ତି, ବାହୁରେ ଶକ୍ତି ଓ ଅନ୍ତରରେ ଆନନ୍ଦର ବିକାଶ ହେଉ । ତୁମମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ସିଂହାସନ ଅଟଳ ଅଟଳ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ ।’ (ଆର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ପଣ – ୧୩୪୭)

ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି, ଗୁରୁଙ୍କୁ ଆସନ ଦେବ, ବସନ ଦେବ, ଭୂଷଣ ଦେବ ଓ ବାହନ ଦେବ । ଆସନର ଅର୍ଥ ହୃଦୟ ଆସନ । ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ପରଠାରୁ ସତତ ହୃଦୟ ପଦ୍ମରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରିବ । ଏ ହୃଦୟ ଯେପରି ଅନ୍ୟଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ନ ହୁଏ । ବସନ ଅର୍ଥ ଆଚ୍ଛାଦନ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ରୂପରେ ଯେଉଁ ଅମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦେଇଛନ୍ତି, ତାକୁ ଅମୂଲ୍ୟ ଧନରତ୍ନ ଭଳି ଅତି ସାବଧାନରେ ଓ ଗୋପନରେ ରଖିବ । ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର କେବେହେଲେ କାହା ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବ ନାହିଁ । ଭୂଷଣର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଲାଯେ ବହୁମୂଲ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରଭରଣାଦି ପିନ୍ଧି ମନୁଷ୍ୟ ଯେପରି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରେ, ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ଲାଭକରି ମନୁଷ୍ୟର ସେହିଭଳି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କାରଣ ଏହି ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ସର୍ବସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାୟକ । ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ପଢାବରେ ଯାହା ଲାଭ ହୋଇଥାଏ, ପାର୍ଥବ କୌଣସି ଧନରତ୍ନାଦି ଦ୍ୱାରା ତାହା କେବେହେଲେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ ଏହି ଚତୁର୍ବିଗ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ସୁତରାଂ, ଇଚ୍ଛାମନ୍ତ୍ର ପରି ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଯେ ଲାଭ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କପରି ଭାଗ୍ୟବାନ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ବାହାନର ଯେପରି ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ନ ଥାଏ, ପ୍ରଭୁଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ନିମିତ୍ତ ତାହାର ପ୍ରୟୋଜନ, ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ସେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ, ଆମମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର । ଆଦେଶ ପାଳନାମାତ୍ରେ ବିନା ବିଚାରରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଆମେମାନେ ହେଉଛେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ବାହନ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଆମର ଇନ୍ଦନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ତୁମର କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନ ଥିବ ସେତେବେଳେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ବୋଲି ଜପ କରିବ । ତାହାହେଲେ କିଛିଦିନ ପରେ ଏହା ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡ଼ିଯିବ । ଏବଂ ଏପରି ହେବ ଯେ ରାତିରେ ଶୋଇବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜପ ଚାଲିବ । ସେତିକିବେଳେ ଦେଖିବ ସେ ନାମର କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହିମା । ମୁଁ ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କ ଭାବନା ଅନୁଯାୟୀ ତୁମ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରକଟିତ ହେବି ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଜୟଗାନ କରି ଯେପରି ଶତଧା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଶିଖ୍ ଜାତି ଏକତା ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇପାରିଥିଲେ, ‘ରୁକ୍ଷ’ ଶରଣ୍ଠ ଗଛାମି, ସଙ୍ଘା ଶରଣ୍ଠ ଗଛାମି, ଧର୍ମ ଶରଣ୍ଠ ଗଛାମି’ ଗାଇ ଯେପରି ବୌଦ୍ଧ ସଂପ୍ରଦାୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣତଳେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଏକ ବିରାଟ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିଲେ, ସେହିପରି ଆମେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣତଳେ ଆମମାନଙ୍କୁ ସମର୍ପଣକରି ଏବଂ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ରର ସାଧନା କରି ଯଦି ଏହି ନାମଧ୍ୱନିରେ ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କରିପାରିବା, ତେବେ ଯାଇ ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ମହତ୍ ଇଚ୍ଛାକୁ ରୂପ ଦେବାରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବା ।

ବିପଦ ଆପଦ ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ 'ଜୟଗୁରୁ' ସ୍ୱତଃ ସ୍ଫୁରଣ ହେଲେ ସେତେବେଳେ ବିପଦ ଆସିବି ବିପଦ ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ । ସଂପଦ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ନାମ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାହାହେଲେ ବିପଦ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସଂପଦରେ ବିପଦରେ ସବୁବେଳେ ନାମ ସ୍ମରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ମନରେ କେବେ ଦୃଷ୍ଟି ଆସିଲେ, ଆମେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ନେଉ ଓ ମନେ ମନେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରୁ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ବିଷାଦ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଏ କର୍ମଭରା ମାୟାର ଦୁନିଆରେ ମନରେ ବହୁ ସମୟରେ ନିଜର ଅହଂତ୍ୱ ଓ ଅଭିମାନ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥାଏ, ପୁଣି ତାର ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନରେ ଆସେ ଯେ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଏଭଳି ସମୟରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ମନକୁ ସ୍ଥିର ଏବଂ ଅଭିମାନ ଓ ଅହଂତ୍ୱକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ।

'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲାବେଳେ ହୃଦୟରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଆସେ ଏବଂ ଏପରି ଲାଗେ ଯେପରି ଏହି ମହାମନ୍ତ୍ର ଏ ସାରା ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ବିଶୁଦ୍ଧ ଓ ପୁଲକିତ କରିଦେଉଛି । ବେଳେବେଳେ ମନରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦୃଷ୍ଟିନ୍ତା ଆସି ମନରେ ଭୟ ଆସେ । 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମର ଉଚ୍ଚାରଣ ସ୍ୱତଃ ଭାବରେ ମନରେ ଚାଲିଆସେ ଓ ସେ ଭୟ ହୃଦୟରୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ ଓ ମନରେ ଦମ୍ଭଆସେ ଯେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସଦାସର୍ବଦା ଆମର ପାଖେ ପାଖେ ଆମରି ହୃଦୟ ରେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି ।

ଏ ମାୟାର ସଂସାରରେ ମନ ବହୁ ସମୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜିନିଷ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ 'ଜୟଗୁରୁ' ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ମନେ ପକାଇଦିଏ ଯେ ସେଇଟା ହେଉଛି କ୍ଷୀଣ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଥ । ତାପରେ ମନ ଠାକୁରଙ୍କର ବାଣୀକୁ ମନେ ପକାଇ ନିବୃତ୍ତି ପଥକୁ ଫେରି ଆସେ । ସବୁ ସମୟରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର ଆମ ମନରେ ପ୍ରେରଣା, ନିର୍ଭରତା ଜାତ କରିଥାଏ ଓ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆମେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ଜୟ ହେଉ ବୋଲି କାମନା କରିଥାଉ । ସମସ୍ତ ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ହୃଦୟସନରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ବୋଲି ଆମେ କାମନା କରିଥାଉ । ଏ ଜଗତରେ ସମସ୍ତେ ଓ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର । ତେଣୁ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିଥାଉ ।

ପ୍ରତ୍ୟହ ପୂଜାପରେ ଆମେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ପୂଜା ସମାପ୍ତ କରିଥାଉ । ଏହି 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ଆମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ପାର୍ଥନା କରୁ ଯେପରି ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ରୋଗ, ଶୋକ, ବିପଦ, ସଂପଦ, ଶୟନ, ସ୍ୱପନ, ଜାଗରଣ, ଭୟ, ଆନନ୍ଦ, ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ, ରୁଚି, ଅରୁଚି, ଶୁଚି, ଅଶୁଚି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମ ହୃଦୟରେ ସେହି ମହାମନ୍ତ୍ରର ଜପ ଚାଲିଥାଉ ଏବଂ ଏ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହେଉ ।

ଗୁରୋର୍ମୁଖେ ସ୍ଫୁରେନ୍ନିତ୍ୟଂ ଗୁରୋର୍ନାମଂ ସଦା ଜପେତ୍
ଗୁରୋରାଜ୍ଞାଂ ପ୍ରକୃର୍ବୀତ ଗୁରୋରନ୍ୟଂ ନ ଭାବୟେତ୍ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ପ୍ରଭାକର ବାଲି

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠିର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଆବେଶ, ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା ପୁଣି ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ସେଥିରୁ କେତେକ ଚିଠି ସଂଗୃହୀତ ହୋଇ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ 'ଠାକୁରେନ୍ ଚିଠି' ନାମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଏହାର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ 'ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି' ନାମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଲିଖିତ ୧୦୭ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହି ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ । କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଚିଠି ବହୁତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାହାର ପ୍ରତି ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବ ଅତି ନିଗୁଡ଼ । ଆମେ ଜୀବନରେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଆଦେଶ ପ୍ରତିପାଳନ କରିପାରିବା, ତେବେ ଏ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରତିଟି ଚିଠିରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ତିନି ଗୋଟି ବିଷୟରେ ବାରମ୍ବାର ଚେତାଇ ଦେଇଛନ୍ତି-

- ଏ ସଂସାର ଅନିତ୍ୟ, ଦିନେ ଆମକୁ ସବୁ ଛାଡ଼ି କେଉଁ ଅଜଣା ରାଜ୍ୟକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ବ,
- ଯେ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସର୍ବଦା ସ୍ଥିର ରଖିବ,
- ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ସର୍ବଦା ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ରଖିବ ।

ସଂସାରର ଅନିତ୍ୟତା ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଯାଇ ଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ - ଜୀବ ସର୍ବଦା ସୁଖ ପାଇଁ ଲାଳାୟିତ । ଭାବେ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, ଧନ, ସଂପତ୍ତି ହେଲେ ଯାଇ ସେ ପ୍ରକୃତ ସୁଖୀ ହେବ । 'ମୋର' 'ମୋର' ବୋଲି କହି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରେ । ସଂସାର ମାୟାରେ ବୁଡ଼ି ପରମ ଆତ୍ମୀୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଏ । ମୋହାନ୍ତ ଜୀବ ବୁଝି ପାରେନା ଯେ ଭଗବାନ ଇଚ୍ଛା କଲେ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ କିଛି କାଢ଼ି ନେଇଯିବେ । ସେ ଅନିତ୍ୟ ଉପାଦାନରେ ଯେଉଁ ବସା ବାନ୍ଧି ରହିଅଛି, ତାହା ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାଙ୍ଗି ଚୁର୍ମାର୍ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ତେବେ ଏ ମନର ଅନନ୍ତ ଆକାଂକ୍ଷା । ମନ ସର୍ବଦା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁରେ ସୁଖୀ ହୋଇ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଆଜି ଯାହା ବହୁତ ସୁଖକର ବୋଧହୁଏ, କାଲି ତାହା ଆଉ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ଜୀବ ସର୍ବଦା ସୁଖର କାମନା କରି, ନିତ୍ୟ ନୂତନ ଅଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରି, ନିଜର ଦୁଃଖ ବଢ଼ାଇଥାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ଏ ସଂସାରର କୌଣସି ବସ୍ତୁରେ ସୁଖ ନାହିଁ । ଏ ସଂସାରରେ ସର୍ବଦା ରୋଗ-ଶୋକ, ସଂଯୋଗ-ବିଯୋଗ, ବିରହ-ବିଚ୍ଛେଦ ଲାଗି ରହିଅଛି । ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ, ପୁଣି ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ ଆସୁଛି । ଜୀବ ମାୟାରେ ବୁଡ଼ି କେତେବେଳେ ହସୁଛି ତ କେତେବେଳେ କାନ୍ଦୁଛି । ଦୈନିକ ଭୋଗ ସୁଖରେ ମାତି ଏହିପରି ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁର ଚକ୍ରରେ କେତେଥର ଏ ଧରାକୁ ଯାତାୟତ କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ତାର ଚୈତନ୍ୟ ଉଦୟ ହେଉ ନାହିଁ । ପ୍ରତି ଜନ୍ମରେ ଏହିପରି ତାର କିଏ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, ପିତା, ମାତା ହେଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେ ବୁଝିପାରୁନି ଯେ ଏହିସବୁ ସଂପର୍କ ଭଗବାନଙ୍କର ଛାୟା ମାତ୍ର । ପ୍ରତିଦିନ ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ମୁଖରେ ସେ କେତେ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖେ, କିନ୍ତୁ ସେ ବୁଝି ପାରେନା ଯେ ତାକୁ ବି ଦିନେ ଏହିପରି ସବୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜୀବ ସଂସାର ମୋହରେ ମାତି ସୁଖମୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଏ । ଭଗବାନ ଜୀବର ଏହି ଦାରୁଣ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି, କୃପା କରି ମଝିରେ ମଝିରେ ତାର ଚୈତନ୍ୟ ଉଦୟ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଜୀବ ସେତେବେଳେ ଭାବେ, ତା ଆଗରେ ଏବେ ଭୀଷଣ ବିପଦ ଉପସ୍ଥିତ । କିନ୍ତୁ ବିପଦରେ ନ ପଡ଼ିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କର ଦୟା ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ରୋଗ-ଶୋକ, ବିପଦ-ଆପଦ ଭଗବାନଙ୍କର ଦୟାର ନିଦର୍ଶନ । ମୋହାନ୍ତ ଜୀବର ମୋହନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଦେବା ପାଇଁ ଭଗବାନ ଏହା କରିଥାନ୍ତି ।

ବାସ୍ତବିକ ଏ ଅନିତ୍ୟ ସଂସାରରେ ସୁଖ ଲାଳସା ବିତମ୍ବନା ମାତ୍ର । ଆମେ ଯେତେ ଅଧିକ ସୁଖ ପାଇଁ କାମନା କରିବା, ଦୁଃଖ ସେତେ ବଢ଼ିଯିବ । ମାନ ଚାହୁଁଲେ ଅପମାନ ମିଳିବ, ଆରୋଗ୍ୟ ଚାହୁଁଲେ ରୋଗ ମିଳିବ । ଶତ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଏ ସାଂସାରିକ ଅଭାବ ଦୂର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କାହାର ମଧ୍ୟ ଏହା କେବେ ଦୂର ହୋଇ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସଖା ରୂପରେ ପାଇ ମଧ୍ୟ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର ଦୁଃଖର ସୀମା ନ ଥିଲା । ନିଜର ସାଂସାରିକ ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଆମେ ବନ୍ଧନ ଉପରେ ବନ୍ଧନ ବଢ଼ାଇ ଥାଉ ମାତ୍ର । ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ସାଂସାରିକ ଭୋଗସୁଖ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଠାକୁର ବିବ୍ରତ ହୋଇ କହିଛନ୍ତି - 'ମୁଁ ଜାଣେ ସଂସାରର ମାୟିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ୱାର୍ଥମୟ, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଦେଖୁଛି ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସଂପର୍କ ତାହାର ଛାୟା ମାତ୍ର ।' ଏଥିରୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ - ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ସୁଖୀ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସଂସାରର ଅନିତ୍ୟତା ବୁଝାଇ ଦେଇ ଶିଷ୍ୟକୁ ଶାନ୍ତି ରାଜ୍ୟର ପଥ ଦେଖାଇ ଦେବା ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ନିଜର ମତଲବ ସିଦ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ ବୋଲି ଠାକୁରଙ୍କ ଦୟାରେ, ଶକ୍ତିମଣ୍ଡାରେ ବା ବିଚାରରେ ସନ୍ଦେହ କରିବା ଘୋର ଅଜ୍ଞାନତା ମାତ୍ର । ଠାକୁରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ହେଲେ ଯେ ଆମେ ବେଶ୍ ଆରାମରେ ରହିବା, ଏଭଳି ଧାରଣା ପୋଷଣ କରିବା ଭୁଲ୍ । ସଂସାରରେ ଜୀବନର ଦୀର୍ଘତା ଅନୁସାରେ ଦୁଃଖର ଦୀର୍ଘତା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏଥିରେ ଅଭିଭୂତ ହେଲେ ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି ପାଇବାଟା କ୍ରମେ ଦୂରେଇ ଯାଏ ।

କାମନାରୁ ହିଁ ଜୀବର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅଶାନ୍ତିର ଉତ୍ପତ୍ତି । କାମନା ହିଁ ଆମର ବନ୍ଧନର କାରଣ । ନିଜର ଅଜ୍ଞାନତା ହେତୁ, ଆମେ ନିତ୍ୟ ନୂତନ ଅଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛୁ । ଯଦି ଜୀବନରେ ଅନିବଚ୍ଛିନ୍ନ ସୁଖ ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ଥାଏ, ତେବେ ଆମକୁ ସର୍ବ କାମନା ବିସର୍ଜନ ପୂର୍ବକ 'ଆତ୍ମସ୍ବରୂପ' ଲାଭ ପାଇଁ କାମନା କରିବାକୁ ହେବ । ଆଉ ତାହା ଲାଭ ହେଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାମନା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବ ନାହିଁ । ଆମକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ - ଦେହୀ (ଆତ୍ମା) ଓ ଦେହ ଭିନ୍ନ । ଦେହୀ ଓ ଦେହକୁ ଏକ ବୋଲି ଭାବି ଭ୍ରମ ଧାରଣାରେ ବୁଡି ନରହି ଦେହଠାରୁ ଆତ୍ମାକୁ ପୃଥକ୍ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିବା ହିଁ ଜୀବର ପ୍ରଥମ ସାଧନା । ଦେହୀ ବା ଆତ୍ମା କେବଳ ସାକ୍ଷୀ ମାତ୍ର । ଭାନ୍ତି ଧାରଣା ଯୋଗୁଁ ଆମେ ଅନିତ୍ୟ ପଦାର୍ଥରୁ ଆନନ୍ଦ ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁ । କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆନନ୍ଦ ଆଉ କେଉଁଠାରେ ନାହିଁ । ଠାକୁର ହିଁ ଆନନ୍ଦ ସ୍ବରୂପ ।

ଭୋଗ ବିଷୟରୁ ଚିତ୍ତକୁ ସର୍ବଦା ଆତ୍ମାର ଅଭିମୁଖରେ ନେଇଯିବା ହିଁ ଆମ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଦେହର ଭୋଗରେ ମନପ୍ରାଣ ସଂପ୍ରତି ଦେଇ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପଥରେ ଭାସି ଯାଇ 'ରକ୍ଷା କର', 'ରକ୍ଷା କର' ବୋଲି ତାଙ୍କ ପକାଇଲେ କେହି ରକ୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ । ଆମେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମର ସଂସ୍କାର ବଶତଃ ସୁଖଦୁଃଖର ଆବରଣରେ ନିଜର ସ୍ବରୂପ ଭୁଲି ଯାଉଛୁ । ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏହି ସୁଖଦୁଃଖର ଆବରଣ ଭେଦ କରି, ତାହାର ଅତୀତ ହେବା । ସାଂସାରିକ ସୁଖରେ ଉତ୍ତୁକ୍ତ ବା ଦୁଃଖରେ ମିୟମାଣ ନ ହୋଇ ମନର ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା ପୂର୍ବକ ଉଦାସୀନ ପରି ଅବସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା । ଏହିପରି ଅଭ୍ୟାସ କଲେ ଆମେ ସୁଖ, ଦୁଃଖ ଓ ମୋହକୁ ଜୟ କରିପାରିବା ।

ସଂସାରରେ କିପରି ଜୀବନ୍ତୁ ଛାଡ଼ି ପରି ଚଳିବାକୁ ହେବ, କହିବାକୁ ଯାଇ ଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି - ଏ ସଂସାର ବଡ଼ ଭୀଷଣ ସ୍ଥାନ । ମାୟାର ମୋହିନୀ କ୍ଷେତ୍ର । ଏଠାରେ ପଦେ ପଦେ ଲାଞ୍ଛନା, ବିତମ୍ବନା ଭୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ । ତେଣୁ ଏ ସଂସାରରେ ଖୁବ୍ ଧୀର ଓ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଅଭିମାନ, ଅହଙ୍କାର ଭୁଲି ଭଗବାନଙ୍କର ଦୀନ, ଭୃତ୍ୟ ପରି ତାଙ୍କର ବିଷୟ ସଂପତ୍ତିର ରକ୍ଷଣା ବେକ୍ଷଣ କରିବ । ବିବାଦ, ବିସମ୍ବାଦ କିମ୍ବା ଯାହା ଦ୍ବାରା ଚିତ୍ତର ସାମ୍ୟଭାବ ନଷ୍ଟ ହୁଏ, ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଦୂରରେ ରହିବ । କାହାର ଉଦ୍ବେଗର କାରଣ ହେବ ନାହିଁ । କିଏ ତୁମ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ ଆଚରଣ କଲେ, ସତ୍ପଥରେ ରହି ତାର ପ୍ରତିକାର କରିବ । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଚିତ୍ତ ଥାଉନା କାହିଁକି, ନିଜର ସ୍ବରୂପ ଭୁଲିବ ନାହିଁ । ମନେରଖ - ଏ ଜଗତର କିଛି ତୁମର ନୁହେଁ । ତୁମେ ମଧ୍ୟ କାହାର ନୁହଁ । ଯେ ଯେତେ ଘନିଷ୍ଠତା ଦେଖାଇଲେ ମଧ୍ୟ, ତୁମେ କାହା ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ମିଶିବ ନାହିଁ । ବିଷୟୀସଙ୍ଗଠାରୁ ସାବଧାନରେ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରାଣ ପଣେ ସୁଖ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ; କାରଣ ସୁଖ ପାଇଲେ ପରର ଦୋଷ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସେବା କରିଯିବ । କାହାଠାରୁ କିଛି ପାଇବାର ଆଶା ରଖିବ ନାହିଁ । ସତ୍ପଥରେ ରହି ପରିବାର ଭରଣପୋଷଣ କରିବ । ଅଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ପରି ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ରଙ୍କୁ 'ମୋର' 'ମୋର' କହି କର୍ମଫଳ ସଞ୍ଚୟ ନ କରି, ଭଗବତ୍ ଦତ୍ତ ଦାୟିତ୍ବ ଭାବି ସେମାନଙ୍କର ସେବା କରିଯାଅ । ମନେରଖ - ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, ଧନ, ଜନ କେହି ଚିରକାଳର ସାଥୀ ନୁହନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ମଣିଷର ଅଭାବ ଦୂର କରିପାରେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ଶତ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ରଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜର ପ୍ରାରବ୍ଧ କର୍ମଫଳ ମୁକ୍ତପାତି ଭୋଗିବାକୁ ପଡିବ । ଆଉ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦୁଃଖରେ ଅଧୀର ହୋଇ ପଡିନି । ସଂସାରରେ ପାପ ନ କରି କେତେ ଲୋକ କଷ୍ଟ ପାଉଛନ୍ତି, ଆଉ କେତେ ପାପୀ ସୁଖରେ ସମ୍ମାନଜନକ ଜୀବନ କଟାଉଛନ୍ତି - ଏହା ହିଁ ଜନ୍ମାନ୍ତରୀଣ କର୍ମଫଳ । ଏ ଜଗତରେ କେହି କାହାର ଅମଙ୍ଗଳ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁ ଭଗବାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳମୟ ଇଚ୍ଛାରେ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପାତ୍ର ଭେଦରେ କିଏ ଶତ୍ରୁ ବା ମିତ୍ର ସାଜିଥାଏ । ବାହାର ଲୋକଙ୍କର କୌଣସି କଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ପୁରାଅ ନାହିଁ, ଭଲ ମନ୍ଦ ଭିତରକୁ ଯାଅ ନାହିଁ । ତାହା କଲେ ଆଉ ଅଶାନ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ । ନିଜ ଘରେ ବସି ଭଗବାନଙ୍କର ଚିନ୍ତା କର, ନାମ ଜପ କର । ଭଗବାନ ସୁଖ-ସ୍ବରୂପ, ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ଲେଖମାତ୍ର ସୁଖ ନାହିଁ । ବାହ୍ୟ ବିଷୟରୁ ବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଭଲ ପାଇବାରୁ ସୁଖ ଖୋଜି ବସିଲେ ଅଶାନ୍ତି ହିଁ ସାର ହେବ । ସୁତରାଂ, ସକଳ କାମନା-ବାସନା ଭୁଲି, ସୁଖ ଦୁଃଖ ତାଙ୍କରି ଚରଣରେ ସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କରି ଉପରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭର କରି ରୁହ । ଯେପରି ଅଛ, ସେହି ଭାବରେ ହିଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିଯାଅ, ଦେଖିବ ତୁମର ସୁଖଶାନ୍ତି ପାଇଁ ସ୍ବୟଂ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡିବେ । ଆତ୍ମବୁଦ୍ଧିରେ ଚଳିଲେ ପଦେ ପଦେ ବିତମ୍ବିତ ହେବ । ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଅଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ବି ଶାନ୍ତି ମିଳିଥାଏ, ଏ କଥା ଭୁଲିଯାଅ ନାହିଁ । ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ହୃଦୟରେ ସୁଖର ଚରଣ ଉଠିବ । ସେ ନିର୍ମଳ ସୁଖ ସହିତ ଜାଗତିକ କୌଣସି ସୁଖର ତୁଳନା ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଭଗବାନ ଅହେତୁକ ପ୍ରେମମୟ, ଅଯାଚକକୁ ଯାତି ଗୁଞ୍ଜି ପ୍ରେମ ଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତି ପାଇଁ ମାଗିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ସେ ତ ଦେବେ ବୋଲି ବସି ଅଛନ୍ତି, ଆମେ ହିଁ ନେଉ ନାହିଁ । ଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି - 'ମୋତେ ଯେ ଯେଉଁ ଭାବରେ ମନେ କରି ଯେଉଁଭଳି ବ୍ୟବହାର କର, ମୋ ନିକଟରୁ ତଦାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଆଶା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଆଉ ଯଦି ବୁଝିଥାଅ ଯେ ଭକ୍ତି ହିଁ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ପାର୍ଥନୀୟ ବସ୍ତୁ, ହୃଦୟରେ ତାହା ହିଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର । ଭଗବାନଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ଦିଅ - 'ମୁଁ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ବାସ ବ୍ୟତୀତ ତୁମର ଅନନ୍ତ ବହ୍ମାଣ୍ଡରୁ କିଛି ବି ଚାହେଁ ନାହିଁ ।' କେବଳ ମୁଖରେ 'ଦିଅ' 'ଦିଅ' କହି ବିରକ୍ତ ନ କରି, ହୃଦୟରେ ତାହା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର ।' ଠାକୁର ତ ପ୍ରତି ଶିଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନର ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଆଉ ଯାହାର ଯେତେ ବ୍ୟାକୁଳତା ଦେଖୁଛନ୍ତି, ତାକୁ ସେତେ ଜୋର୍ରେ

କୋଳକୁ ଉଠାଇ ନେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମକୁ ଯୁଖ-ଦୁଃଖରେ, ସଂପଦ-ବିପଦରେ ସମାନ ଭାବ ରଖି ଜୀବନର ବାକି କେତୋଟି ଦିନ ତାଙ୍କରି ନାମଗାନରେ କାଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆମର ଯେ ନିଜର ବୋଲି କେହି ନାହାଁନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡୋର୍ କରି ଧରି ରଖିଲେ ଆମର ଆଉ କେବେ ପତିଯିବାର ଭୟ ରହିବ ନାହିଁ । ସର୍ବଦା 'ପ୍ରାଣଭରା ଭକ୍ତି' ଓ 'ଚକ୍ଷୁଭରା ଜଳ' ଆମର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନାୟ ବସ୍ତୁ ହେଉ । ଶେଷରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଚରଣରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ ଆମର ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସର୍ବଦା ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ରହୁ, ଏତିକି ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ

ସର୍ବଦେବମୟ ତୁମେ ଗୁରୁ ବିଶ୍ୱପିତା

ସର୍ବଦେବମୟ ତୁମେ ଗୁରୁ ବିଶ୍ୱପିତା

ସମର୍ପଣ କରେ ତୁମ ଚରଣେ ମୋ ମଥା

ସର୍ବ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର

ସକଳ କଲୁଷ ନାଶ ଜ୍ଞାନ ପାରାବାର । ॥୧॥

ମଙ୍ଗୁଆଳ ହୋଇ ତୁମେ ବସିଅଛ ବୋଲି

ମରଣ-ମଶାଣି କଥା ଯାଇଛି ମୁଁ ଭୁଲି

ମନ ଭଜୁଥାଉ ନିତି

ମହାମନ୍ତ୍ର 'ଜୟଗୁରୁ' ଛାଡ଼ି ସର୍ବ ଭ୍ରାନ୍ତି । ॥୨॥

ଆଗମ ନିଗମ ତତ୍ତ୍ୱ ଚରଣେ ତୁମର

ଆକୁଳ ସେବକେ ତୁମେ ଆଶିଷ ବିତର

ଆସ ଧିଆନ ନୟନେ

ଆଶାବାଣୀ ଭାଷିଯାଅ ତୁମ ପ୍ରିୟ ଜନେ । ॥୩॥

ଆଶା ନିରାଶାର ଦୁଇ ନରହୁ ଜୀବନେ

ଆନନ୍ଦ ଘନ ବିଗ୍ରହ ନାଚୁଥାଉ ପ୍ରାଣେ

ଆସ ଚେତନ ସପନେ

ଆସ ଦେବ ଆସ ମୋର ଘୁମେ ଜାଗରଣେ । ॥୪॥

ରହି ରହି ହସ୍ତଥାଅ ବାଙ୍କ ଚାହାଣୀରେ

ରହେ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ତାପ ତୁମ କରଣୀରେ

ରହେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଖାଲି

ରଖ ବା ନରଖ ତୁମ ପଦ ଆଶ୍ରା କଲି । ॥୫॥

ଧରାଧାମ ଧରିବାକୁ ଧାଏଁ ଯଦି କେବେ

ଧରିରଖ ବାନ୍ଧି ମୋତେ ତୁମ ପଦ ତାବେ

ଧରି ଚରଣ ତୁମର

ଧରା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବି ନିତ୍ୟଲୋକ ପୁର । ॥୬॥

ସହିବି ସବୁ ଯାତନା ଯାହା ତୁମେ ଦେବ

ସଂସାର ସାଗରୁ ମୋତେ ପାରି କରିନେବ

ସର୍ବ ମଙ୍ଗଳ କାରଣ

ସମର୍ପଣ କଲି ଆଜି ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ । ॥୭॥

ଉମାପତି ମହେଶ୍ୱର ହେ ପରମ ଶିବ

ଉତ୍ତର ଉତ୍ତର ମୋତେ ପିତା ଗୁରୁଦେବ

ଉଷାଠାରୁ ଉଷାଯାଏ

ଉଠୁଥାଉ ତୁମଭାବ ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣେ । ॥୮॥

ବନ୍ଦନା କରି ଜଣାଏ ପଙ୍କଜ ଚରଣେ

ବଳଦିଅ ନଭୁଲିବି ଜୀବନେ ମରଣେ

ବଳିଦେବି ମୋର ମନ

ବର ଦିଅ ମନେ ରହୁ ଶ୍ରୀପଦ ଧିଆନ । ॥୯॥

ରବି ଶଶୀ ଗ୍ରହ ତାରା ତୁମରି ଇଚ୍ଛାରେ

ରହିଛନ୍ତି ତିଳଗତେ ନିଜ କରମରେ

ରଖ ତୁମ ଇଚ୍ଛାମତେ

ରହିଥିବି ସଦା ତୁମ ଚରଣାରଗତେ । ॥୧୦॥

ତବ ରୂପ ଗୁଣ ରାଜି ଭାସିଉଠୁ ନିତି

ତବ ପାଶେ ପାଶେ ଥାଇ ଦିନ ଯାଉ ବିତି

ତବ କରୁଣା ସୁମରି

ତବ ଦିଆ ଦୁଃଖ ନଦୀ ହେଉଥିବି ପାରି । ॥୧୧॥

ଇଷ୍ଟ ତୁମେ ଗୁରୁ ତୁମେ ତୁମେ ଭଗବାନ

ଇହ ପର କାଳ ମୋର ତୁମ ଶ୍ରୀଚରଣ

ଇଚ୍ଛା ଏତିକି ଠାକୁର

ଇତି ହେଉ ଅନ୍ତହୀନ ଯାତ୍ରା ଏହିବାର । ॥୧୨॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଅଧ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ
ସତ୍‌ଶିଖା ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘସେବୀଙ୍କର ସାଧନ ଜୀବନ

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଗଠନ ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଭାରତ ବାହାରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବାର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସୁଯୋଗ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ମିଳିପାରିଛି । ଏଥିପାଇଁ ମନରେ ସ୍ୱତଃ ଆନନ୍ଦ ଆସେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଏହା ସ୍ୱପ୍ନକାଶର ମହିମା ସମନ୍ୱିତ । ବିଶ୍ୱ ଜନ ମାନସକୁ ବିକଶିତ କରିବାର ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ବହନରେ ସଂଘ ଓ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା ମାନେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ବହନ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ସ୍ମରଣ, ମନନ, ଅନୁଧ୍ୟାନ ଓ ସାଧନ କରିପାରିଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଅସୀମ କୃପା ବଳରେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ନିମିତ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇପାରିବ ଓ ତାଙ୍କର ମହାନ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣରେ ତାହା ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ।

ସଂଘସେବୀ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ ମୁଁ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଯେଉଁ ଭାବରେ ତୁମମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛି । ତୁମେ ମାନେ ମୋର ସେହି ଇଚ୍ଛାକୁ ପୂରଣ କର । ମୋର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର, ସତ୍ତ୍ୱଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର ଓ ଜୀବ ସେବା ରୂପ ମହାନ ବ୍ରତର ସାଧନା । ତୁମେମାନେ ମୋର ଏହି ପ୍ରଧାନ ଇଚ୍ଛା ତୁମକୁ ରୂପ ଦିଅ । ଏହାହିଁ ମୋର ଅଭିଳାଷ ।” -ସାରସ୍ୱତ ସଂଘନୀତି

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ଗଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ସଂସାରୀ ବା ଗୃହସ୍ଥ । ଏହି ଗୃହୀ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରନ୍ତି । ଏହି ମହାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତୁମ୍ଭ ପୂରଣ ନିମିତ୍ତ ଚତୁର୍ବିଧ କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ -

୧-ସଂଘ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

୨-ଆତ୍ମ ଗଠନ

୩-ଆର୍ଦ୍ରଶ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

୪-ଜଗତ୍ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟର ଅନୁଷ୍ଠାନ

୧-ସଂଘ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ସଂଘଶକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାତୃପ୍ରେମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ଆମେମାନେ ଏକ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ଓ ଏକ ପିତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ । ଆମମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଏକ । ସଂଘୀୟ ଆଦର୍ଶରେ ଆମର ଶିକ୍ଷା, ରୀତି ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ । ସଂଘରେ ହିଂସା ଦ୍ୱେଷ ପରିହାର କରି ସଂଘବନ୍ଧ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିଲେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତୁମ୍ଭ ପୂରଣର ବ୍ରତ ଉଦ୍ୟାପନରେ ଆମେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିପାରିବା ।

୨-ଆତ୍ମଗଠନ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଗଠନ ନ କଲେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପରର ହିତ ସାଧନ ତ ଦୂରର କଥା, ନିଜର ହିତ ମଧ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଶମ ଦମାଦି ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ମନର ସ୍ଥିରତା ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବୃତ୍ତି ନିରୋଧ କରିବାର ସାଧନାହିଁ ମନୁଷ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରିବାର ପ୍ରଶସ୍ତ ପଥ ।

କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ ଓ ମାୟାସର୍ଯ୍ୟ ଏହି ବୃତ୍ତି ଗୁଡିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟର ଗୁଣ ଅନୁସାରେ ବୃତ୍ତି ଗୁଡିକ ବିକଶିତ ହୋଇ ସଂସ୍କାରରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି । ତାମସିକ ସ୍ତରରେ ଜଡଭାବାପନ୍ନ ହେଲେ ବୃତ୍ତି ଗୁଡିକ ନିକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ ଭକ୍ତମାନେ ସାଧନ ନିରତ ରହିଲେ ବୃତ୍ତି ଗୁଡିକ ନିବୃତ୍ତିଧର୍ମୀ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ନିବୃତ୍ତି ହିଁ ଗୁରୁଶକ୍ତିର ପରିପ୍ରକାଶ । ରିପୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାମ ହିଁ ପ୍ରଧାନ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃତ୍ତି ବା ରିପୁ ଗୁଡିକ ତଦନୁସଙ୍ଗମାତ୍ର । କାମ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହେଲେ ପ୍ରେମରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ କ୍ରୋଧ ବା ରାଗ ଅନୁରାଗରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଲୋଭ ବା ଆତ୍ମସେବା ଇଚ୍ଛା ସେବାରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ହୁଏ । ମୋହ ଇଚ୍ଛାଦେବତାଙ୍କ ନାମରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ ହୁଏ ଏବଂ ସାଂସାରିକ ମୋହ ଦୂର ହୁଏ । ଆପଣାକୁ ଇଚ୍ଛାଦେବତାଙ୍କ ଲୋକ ଭାବି ତନୁୟ ରହିବା ମଦର କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ଅହଂ ଅଭିମାନ ବୃତ୍ତି ହୋଇ

ସମୟକ୍ରମେ ମାୟାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷଦେବତାଙ୍କ ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଭାବରେ ସ୍ଥିତି ଲାଭକରେ । ଇର୍ଷାଦ୍ୱେଷ ଦୂରକୁ ପଳାୟନ କରନ୍ତି । ଷଡ଼ରିପୁ କେବେ ବି ବିନାଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୋଇ ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଏହି ଦିବ୍ୟ ଦର୍ଶନର ବୈଜ୍ଞାନିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଲୌକିକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ । ପାଞ୍ଚତ୍ୟର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ନିବୃତ୍ତିଧର୍ମୀ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଉପଯୋଗିତା ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଏ ।

ଭକ୍ତ କୁହନ୍ତି ବଳି ନ ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦାନ କରିଦିଅ । ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ହିଁ ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତି, ଦାନ, ଦୟା ଯେତେ ପରିଣାମରେ ଅଭ୍ୟାସ କରାଯାଇପାରିବ, କାମାଦି ରିପୁଗଣ ସେତେ ପରିମାଣରେ ନିବୃତ୍ତିଧର୍ମୀ ହୋଇ ଭଗବତ୍ ଅଭିମୁଖୀ ହୋଇଯିବେ । ଭୋଗବିଳାସ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ପାର୍ଥିବ ସୁଖ ଭୋଗକରେ । ଶେଷରେ ସେହି ମିଥ୍ୟା ସୁଖ ଭିତରେ ନିଜ ପାଇଁ ରୋଗ-ଦୁଃଖ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଓ ସନ୍ତାପିତ ଜୀବନଯାପନ କରେ ।

୩-ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ଆଦର୍ଶ ପରିବାରରେ ସଂଘସେବୀଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବମୟ କର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର । ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସାଧନାହିଁ ଆତ୍ମଗଠନ । ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ମନୁଷ୍ୟ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ଏହି ସାଧନାର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଗଠନ ନିମିତ୍ତ ଦଶବିଧ ସାଧନା -

- ୧ - ବ୍ରାହ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ
- ୨ - ସଦାଚାର ପାଳନ
- ୩ - ନିତ୍ୟକ୍ରିୟା ଅନୁଷ୍ଠାନ - ବିବେକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସ୍ୱଧର୍ମାଚରଣ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ।
- ୪ - ସଦ୍ଗୁଣ ପାଠ - ନିୟମିତ ସଦ୍ଗୁଣ ସଂଗ୍ରହ ଓ ପରିବାରରେ ନିୟମିତ ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ ।
- ୫ - ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନର ଗଠନ ଓ ଅନୁଧ୍ୟାନ ।
- ୬ - ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଆହାର - ଶୁଦ୍ଧ ଭାବନା ଓ ଶୁଦ୍ଧ ଅନ୍ନ ଦ୍ୱାରା ସାଧକଙ୍କ ଦେହ ଗଠିତ ହୁଏ । ନ୍ୟାୟ ଉପାର୍ଜିତ ଧନ ଦ୍ୱାରା ଆହାର୍ଯ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ୭ - ପରନିନ୍ଦା ପରଚର୍ଚ୍ଚା ତ୍ୟାଗ - ଏଥିରେ ନିମ୍ନୁକଙ୍କର ନାନାବିଧ ଅନିଷ୍ଟ ହୁଏ ।
- ୮ - ସେବା ଭାବ
- ୯ - ଗୁରୁ ଧ୍ୟାନ ଓ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଅର୍ଚ୍ଚନା
- ୧୦ - ବୃଥା ଚିନ୍ତା ତ୍ୟାଗ - ବୃଥା ଚିନ୍ତା ବା ଅସତ୍ ଚିନ୍ତା ଦ୍ୱାରା ମସ୍ତିଷ୍କର ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ ହୁଏ । ଭଗବତ୍ ସ୍ମରଣ ମନନ କଲେ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ ହୋଇଥାଏ ।
- (ସାରସ୍ୱତ ସଂଘନୀତି)

ଆଦର୍ଶ ସଂସାରରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରିବେଶ ରକ୍ଷିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ସାଧୁ ପିତା ଓ ସତୀ ମାତାଙ୍କ କୋଳକୁ ରକ୍ଷିତାବାପନ୍ନ ସନ୍ତାନ ମଣ୍ଡନ କରନ୍ତି । ଧାର୍ମିକ ପରିବେଶରେ ଶୈଶବରୁ ଏକଗୁରୁ ଓ ଏକତତ୍ତ୍ୱର ଅଭ୍ୟାସ ତାଙ୍କର ଏକାଗ୍ରତା ବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ତେଜସ୍ୱୀ ଜୀବନ ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଗୃହରେ ନିୟମିତ ଆସନ ସେବା, ଆଳତି, ଛୋତ ବନ୍ଦନା, ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଆଲୋଚନା, ନୀତିପୁର୍ଣ୍ଣ ସଂଯତ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ପରିବେଶରେ ଶିଶୁଟିଏ ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ଗଢ଼ିଉଠେ । ଗୃହରେ ଆତ୍ମଗଠନ ଓ ସଂଘରେ ଆତ୍ମସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ନତ ମନୁଷ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୃହସ୍ଥ ସାଧକଙ୍କ ସାଧନା ସମର ନିମିତ୍ତ ନିୟମ ଦଶକ - (ସଂସାର ପଥେ ସାଧକ ଉପଦେଶ, ପୃଷ୍ଠା - ୧୧୮)

- ୧ - ମୁଖର ସରସ ଭାବ ରକ୍ଷା କରି ଯଥାସାଧ୍ୟ ମୌନ ଭାବ ରକ୍ଷା କର ।
- ୨ - ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକ ନହେଲେ ନିଜର ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କର ନାହିଁ ।
- ୩ - କାହାରିକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ବାଧା ଦିଅ ନାହିଁ ।
- ୪ - ଅଧୀନସ୍ଥ ଶୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟକୁ ଧୀର ସ୍ଥିର ଭାବରେ ବୁଝାଇ ସଂଶୋଧନ କରାଇବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅ ।
- ୫ - ଆତ୍ମକୃତ କର୍ମର ଫଳାଫଳ ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ର ହୁଅ ନାହିଁ ।
- ୬ - ନିଜ୍ଞାନ କର୍ମ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିସ୍ୱାର୍ଥ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱର କ୍ରମ ମୂଳକ କର୍ମରେ ସହଯୋଗ କର ।

- ୭ - ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ସହିତ ଏକାମ୍ର ବୋଧ ନିମିତ୍ତ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରୀତି ନିମିତ୍ତ ସଦାଚାର ପରାୟଣ ହୁଅ ।
- ୮ - କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧିମୁଳକ କର୍ମରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୁଅ ନାହିଁ ।
- ୯ - ଶରୀର ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନେ ଯାହା ଚାହାନ୍ତି - ତାହା କରିବା ସର୍ବଦା ଅନୁଚିତ ।
- ୧୦ - ମୌନ ମତ ପ୍ରକାଶ, ଅନୁଶାସନ ମାନି ଚଳିବାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ, ନିଷ୍ଠାମତା, ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗ, ଈଶ୍ୱର ଅଧିନତା, ତ୍ୟାଗ, ପ୍ରେମ, ସଂଯମ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହାଛଡା ସିଦ୍ଧଯୋଗୀମାନେ ଉପଦେଶ ଦେଇ ଥାଆନ୍ତି ଯେ, ଅପରର ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ପୁଣ୍ୟ, ପାପ ଦେଖିଲେ - ମୈତ୍ରୀ, କରୁଣା, ମୁଦିତା ଏବଂ ଉପେକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଉଚିତ ।

ମୈତ୍ରୀ - ଇର୍ଷ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟ ରହିତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁଖରେ ସୁଖୀ ହୋଇ ବନ୍ଧୁ ଭାବ ରକ୍ଷା କରିବା ।

କରୁଣା - ଦୋଷ ଦର୍ଶନ ନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ।

ମୁଦିତା - ସବୁ ସମୟରେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଆନନ୍ଦ ଭାବ ରକ୍ଷା କରିବା, ଅପରର ପୁଣ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଆନନ୍ଦିତ ହେବା ।

ଉପେକ୍ଷା - ଅପରର ପାପ ଦେଖିଲେ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ବା ଉଦାସୀନ ରହିବା ।

୪ - ଜୀବ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟର ଅନୁଷ୍ଠାନ

ଭଗବାନ ଜଗତ ରୂପରେ ବିରାଜିତ । ସୁତରାଂ ଜଗତର ହିତ ସାଧନା ଓ ଜୀବର ହିତ ସାଧନା ଭଗବାନଙ୍କର ଅତିଶୟ ପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ଏକମତ ।

କ) ମାନବକୁ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷାରେ ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ହିଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲୋକ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଐହିକ ଓ ପାରତିକ ଭୟଭୀତ ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ସମାଜ ଓ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଦେଶକୁ ପବିତ୍ର କରିଥାଆନ୍ତି । ଫଳରେ ଜଗତର ମହାମଙ୍ଗଳ ହୋଇଥାଏ । ସଂଘ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ନିୟମିତ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକ ନିଜ ମାତୃ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ଓ ଆଲୋଚିତ ହେଲେ ଗଭୀର ତତ୍ତ୍ୱ ଗୁଡିକ ବୁଝିବା ଓ ଧାରଣା କରିବା ସହଜ ହୋଇଥାଏ ।

ଖ) ଆର୍ତ୍ତକ୍ଳୀଷ୍ଟ ଓ ରୁଗ୍‌ଶ ମାନଙ୍କର ସେବା - ଏହାଦ୍ୱାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର କ୍ଷମତା ମୁତାବକ ଉପଯୁକ୍ତ ସେବା, ଶୁଦ୍ଧା ଓ ଆଗ୍ରହ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆମମାନଙ୍କୁ ଠାକୁର ଦେଇଛନ୍ତି । ତା'ଛଡା ପରିବାରରେ ଗୁରୁଜନ ମାନଙ୍କର ସେବା, ପ୍ରତିବେଶୀ ମାନଙ୍କର ସେବା, ଦେଶଦେଶର ଶିବଜ୍ଞାନରେ ସେବା କରିଯିବା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆମମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କଠୋର ଆଦେଶ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଗମ ଉପଦେଶରେ କହିଛନ୍ତି -

‘ମୋର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସମସ୍ତ ସନ୍ତାନ ଆର୍ତ୍ତ ଜୀବଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଭାବରେ ସେବା କରିଯିବେ ବୋଲି ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିଛି । x x x ସ୍ଥୂଳସେବା ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲେ ତାହା କରିବାକୁ ମୁଁ ନିଷେଧ କରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ, ଶଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶୃଙ୍ଗେରୀ ମଠରୁ ଯେଉଁମାନେ ଶିକ୍ଷା ଦୀକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି - ସ୍ଥୂଳସେବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅତି ଗୌଣ କର୍ମ, ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟର ସହାୟ ରୂପରେ ସ୍ଥୂଳସେବା କରାଯାଇ ପାରେ ।’

ସମାନ ମନ୍ତ୍ର ସମିତି ସମାନୀ

ସମାନଂ ମନଃ ସହ ଚିତ୍ତମେଷାମ୍ ॥

ସମାନଂ ମନ୍ତ୍ରମଭିମନ୍ତ ଯେବଃ

ସମାନେନ ବୋ ହବିଷା ଜୁହୋମି ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା

ତା. ସୁରେଶା ଦେବୀ

ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମା'ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉପଦେଶ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ମା'ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେମମୟୀ, ରାଜରାଜେଶ୍ୱରୀ, ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣା କହି ସମ୍ବୋଧନ କରନ୍ତି । ନାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ମମତା ଆସିବାର ବିଶେଷ କାରଣ ହେଉଛି ଯେ, ଜନ୍ମଠାରୁ ମହାସମାଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାରୀମାନେ ତାଙ୍କ ସେବାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରି ନାରୀଜାତିର ଗୌରବ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ମାତା ମାଣିକ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଫଳରେ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଧର୍ମଭାବର ଜାଗତ ହୋଇଥିଲା । ମହାଶକ୍ତି ଦଶଭୂଜା ମଧ୍ୟ ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଚଣ୍ଡୀ ମଣ୍ଡପରେ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ସୁଧାର୍ଣ୍ଣବାଳାଙ୍କ ଅକୃତିମ ସ୍ନେହ, ମମତା ଓ ପ୍ରେମକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶେଷରେ ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ମହାଶକ୍ତି ପ୍ରେମମୟୀ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଥିଲେ । ସାଧନା ଜଗତରେ ମଧ୍ୟ କୋଟା ଜଙ୍ଗଲର ଯୋଗିନୀ, ମୃଣାଳିନୀ ପ୍ରଭୃତି ନାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଗୌରୀମାଙ୍କ କୃପାରୁ ସେ ପ୍ରେମସିଦ୍ଧି ଲାଭକରି ପୂର୍ଣ୍ଣତାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ । ସିଦ୍ଧିଲାଭ ପରେ ସେ ପ୍ରଥମେ ହେମଲତା ଦେବୀଙ୍କୁ ସାଧନ ପ୍ରଦାନକରି ମହାଭାବର ଅଧିକାରିଣୀ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଶେଷ ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରି 'ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ' ଭାବରେ ସମ୍ମାନିତା ହେଉଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଗତରେ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଫେରି ଆସିବା ପରେ, ଭୋଗମୁଖୀ ମାନବକୁ ତାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରି, ତାକୁ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବା ହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଓ ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାର ଉପଯୋଗୀ ଆଧାର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ସମାଜ ଗଠନର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରି, ସେହି ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ନାରୀ ହେଉଛି ଗୃହସ୍ଥ ସମାଜର ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ଏବଂ ଆଦର୍ଶଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନରେ ନାରୀର ଭୂମିକା ଏକାନ୍ତ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀଣୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟିତ ହୋଇଥିଲେ । ସାଂସାରିକ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ମଧ୍ୟରେ କିଭଳି ଭାବ ଧରି ଚଳିଲେ, ନାରୀମାନେ ଆଦର୍ଶରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବେ, ସେଥି ନିମିତ୍ତ ସେ ବହୁବିଧ ସାଧନ କୌଶଳ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ସଂପର୍କରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମା'ମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ ଅଂଶସ୍ୱରୂପା । ଏ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିତ୍ୟଲୋକର ଗୁରୁ ଓ ମା'ଙ୍କ ସଂସାର ସଂପର୍କରେ କହିଛନ୍ତି - ଜଗଜ୍ଜନନୀ ହେଉଛନ୍ତି ଭଗବାନ । ଭଗବାନ ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁଙ୍କର ସେବିକା । ସଜ୍ଜିତାନନ୍ଦମୟ ଗୁରୁ ପରମ ଜ୍ଞାନୀ ଓ ତାଙ୍କ ସେବିକା ଭଗବାନ ପରମ ଭାବମୟୀ ଓ ପ୍ରେମମୟୀ । ଗୁରୁ ଜ୍ଞାନଘନ ଥିବାରୁ ସେ ସବୁବେଳେ ଉଦାସୀନ । ଗୁରୁ ଓ ମା' ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ପରମ ଶିବ, ଉଦାସୀନ । ତାଙ୍କର କାହିଁରେ କିଛି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ କି ଅଭାବ ନାହିଁ । ସେ ଏଣେତେଣେ ସର୍ବଦା ଚାଲିଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ମା' ଏ ବିଶ୍ୱଜଗତ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି କେବଳ ଗୁରୁଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ । ଏ ବିଶ୍ୱଜଗତରେ ଆମେ ଯାହାସବୁ ଦେଖୁ, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ବୃକ୍ଷଲତା, କୀଟପତଙ୍ଗ ସେ ସମସ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କର ମନକୁ ବଶ କରିବା ପାଇଁ ମା' ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ସୃଷ୍ଟି ଜଗତର ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀସେବାର ଉପକରଣ । ପ୍ରତି ଉପକରଣରେ ମା' ନିଜେ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା କରିଥାନ୍ତି । ମା' ତାଙ୍କୁ (ଗୁରୁଙ୍କୁ) ପ୍ରେମଦ୍ୱାରା ଓ ଗୁରୁ ମା'ଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ବଶୀଭୂତ କରି ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ଆକୃଷ୍ଟକରି ରଖିଛନ୍ତି (ଜୀବନୀ ଓ ବାଣୀ) । ମା'ଙ୍କର ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ମାନବ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଶେଷ ସୃଷ୍ଟି । ଭଗବାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଏହି ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଏବଂ ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ଭଲ ବା ମନ୍ଦ ଦିଗରେ ପରିଚାଳନା କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ମଧ୍ୟ ସେ ତାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି । ବିବେକ ସାହାଯ୍ୟରେ ସତ୍ ଅସତ୍ ବିଚାର କରି ସେହି ଅନୁସାରେ କର୍ମ କରିବାର ଶକ୍ତି ଭଗବାନ ତା ମଧ୍ୟରେ ଦେଇଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ଛଡା ଆଉ କୌଣସି ଜୀବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ବିବେକ ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନେ ପଶୁତୁଲ୍ୟ ଆଚରଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏ ଜଗତରେ ପୁରୁଷ, ପରମ ଶିବ ଗୁରୁଜ୍ଞାନ ଅଂଶରେ ଏବଂ ନାରୀ ପ୍ରେମମୟୀ ମା' ଙ୍କ ଅଂଶରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଛି । ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟ ପରିବାରରେ ପୁରୁଷର ସବୁ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଥାଏ ଓ କର୍ତ୍ତାର ଅଭିମାନ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟର ମନବୁଝି କୌଣସି କର୍ମକରିବାର ଶକ୍ତି ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ ଥାଏ । ପୁରୁଷର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓ ଚାଲିଚଳନରେ କେମିତି ଗୋଟାଏ କର୍ତ୍ତା ଭାବ ରହିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ନାରୀ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ, ମମତା, ସେବା ପ୍ରଭୃତି କୋମଳ ଗୁଣ ଗୁଡିକର ଆଧିକ୍ୟ ଥାଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, 'ନାରୀ

ସେବିକା ଓ ପ୍ରେମିକା ଭାବରେ ବନ୍ଦନୀୟା’ । କାରଣ ତାର ଏହି ସେବା ଓ ପ୍ରେମଭାବ, ସେ ମୂଳ ମାତୃସ୍ତରୁ ଅଧିକାରିଣୀ ସୂତ୍ରରେ ପାଇଛି । ଏହି ଭାବ ଦ୍ଵୟର ଅନୁସରଣ କରି ସେ ପୁରୁଷକୁ ଆକର୍ଷଣ କରେ, ଯେପରି ମା’ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ନାରୀ ସଂସାରର ମୂଳ ହେଉଛନ୍ତି ତା’ର ସ୍ଵାମୀ । ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ସେ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣକରି ତାଙ୍କ ସହିତ ଚଳିବ ସେହି ଭାବହିଁ ତା’ ସଂସାରର ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ଯଦି ସେ ଏ ଜଗତର ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଭାବରେ ବିଚାର କରେ, ତେବେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭଲମନ୍ଦ ଗୁଣ ଓ କର୍ମ ସବୁ ତା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆକର୍ଷଣ କରି ତା’ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ତା ଫଳରେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ସହିତ ମନମିଳାଇ ଚଳି ପାରିବ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବେ ।

ନାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଗୁଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ତାର ମୂଳ ଉପାଦାନ ସତ୍ ଓ ଅସତ୍ ଭାବରେ ଜଗତ୍ ସୃଷ୍ଟିକାରିଣୀ ମହାଶକ୍ତି ମା’ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ । ମାତ୍ର ମା’ ଙ୍କ ପାଖରେ ଏମାନେ ସବୁ ସାମ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ଥାଆନ୍ତି । ମାୟା ଆବରଣରେ ନିଜକୁ ଆବୃତ କରି ମଣିଷ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାରୁ ସତ୍ତ୍ଵ, ରଜ ଓ ତମ ଏହି ଗୁଣ ତିନୋଟି କର୍ମ ବେଶି ଭାବରେ ମିଶାମିଶି ହୋଇ ସତ୍ ବା ଅସତ୍ ଭାବରେ ବାହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ନାରୀର ସତ୍ ଚିନ୍ତା ଓ କର୍ମକୁ ସତ୍ ପରମାତ୍ମା, ଓ ଅସତ୍ ଚିନ୍ତା ଓ କର୍ମକୁ ଅସତ୍ ପରମାତ୍ମା ଗୁଡ଼ିକ ସାହାଯ୍ୟ କରି, ତାକୁ ତାର ସ୍ଵଭାବ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଓ ସ୍ଵର୍ଗ ବିଚ୍ୟୁତିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟା ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ହେବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ତାର ସାଧନା ସ୍ଵରୂପ କହିଛନ୍ତି, “ମା’ ମୋର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅସ୍ତିତ୍ଵ ଭୁଲିଯାଇ, ମୋତେ ହୃଦୟସ୍ଥ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରିବା ଫଳରେ ତୁମ ଭିତରେ ମୋ ଦୂରତ୍ଵର ବ୍ୟବଧାନ ଡିରୋହିତ ହୋଇଯିବ । ଏହି ସାଧନା ଭଜନ ଠାରୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଶେଷ ସାଧନା ହେଉଛି ଯେ, ତୁମେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଭିତରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ମୋତେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ହୃଦୟସ୍ଥ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କର । ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ସେବା ଓ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳତା, ଏ ସମସ୍ତ ଗୁରୁ ସେବା ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ । ସ୍ଵାମୀହିଁ ସ୍ଵୀର ଗୁରୁ । କାର୍ଯ୍ୟମନୋବାକ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ ଓ ତାଙ୍କରି ସେବାହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର ପରମଧର୍ମ । ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ଗୁରୁ ବହୁଜ୍ଞାନରେ ସୁଖପାଇ ଭଗବତ୍ ନିର୍ଭରତା ରକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ହିଁ ନାରୀ ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ହେବ ।” ସୁତରାଂ, ନାରୀ ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ବୋଲି ନଭାବି, ସ୍ଵୟଂ ବହୁ ଗୁରୁଭାବରେ ତା’ର ସ୍ଵାମୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବିବ । ଏ ସଂପର୍କରେ ‘ନିଗମ ତତ୍ତ୍ଵ’ରେ ଅଛି, “ମାନବ ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନକରି, ଭଗବାନଙ୍କୁ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଦର୍ଶନ କରିପାରିଲେ ସହଜରେ ସିଦ୍ଧମନୋରଥ ହୋଇପାରିବ ।”

ଗୁରୁବହୁଙ୍କୁ ସ୍ଵାମୀ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ନାରୀର ଭଗବତ୍ ନିର୍ଭରତା ରକ୍ଷା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥାତ୍ , ସେ ନିଜେ ଭଗବତ୍ ସ୍ଵରୂପ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଜଗତ୍ ସୃଷ୍ଟିକାରିଣୀ ସତ୍ତାରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ନ ରହିଲେ ଏହା ସଂଭବ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣେ ମା’ଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠିରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, “ଗୃହିଣୀର ସ୍ଵାମୀସେବା ଓ ସନ୍ତାନ ପାଳନ ସ୍ଵଧର୍ମ । ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଯେଉଁ ଭଗବତ୍ ସ୍ଵରୂପକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଜଗତ୍-ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ସ୍ଵାମୀଭାବରେ ସେବାକରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ସେହି ଆତ୍ମଭାବକୁ ଧାରଣ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ହେଉଛି ସ୍ଵସନ୍ତାନ ବାସ୍ତବ୍ୟକୁ ବିଶ୍ଵମୟ ବ୍ୟାପ୍ତ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସମଦୃଷ୍ଟି ସଂପନ୍ନ ହେବା । ଏହା ହିଁ ନାରୀର ସାଧନା ।”

ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀର ସଂସାରରେ କର୍ତ୍ତା ଜ୍ଞାନ ନ ଥାଏ । ସେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ସଂସାରରେ ସେବିକା ମାତ୍ର । ତା’ର ନିଜର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଇଚ୍ଛା ବା କାମନାବାସନା ନ ଥାଏ । ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ତାର ଇଚ୍ଛା, ତାଙ୍କ କାମନାବାସନାରେ ତା’ର କାମନାବାସନା ଲୟ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଏପରି ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କେବଳ ମହାଶକ୍ତି ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳା ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ ଗୁରୁ ଓ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ମା’ଙ୍କ ସଂସାର ଅନୁରୂପ ଆଦର୍ଶ ସଂସାର କାମନା କରି ଗୁରୁ ଓ ମା’ ଙ୍କ ଭାବରେ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରର ପରିପୁରକ ହେବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣେ ସଂପ୍ରସେବୀ ମା’ ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇ ଲେଖିଛନ୍ତି, “ମୋର ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟା ସଦୃଶ ସଂଯତ ହୁଅ ଓ ଚରିତ୍ର ଗଠନ କର । ରମଣୀତ୍ଵକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ଜନନୀତ୍ଵର ଆସନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଅ । ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମସ୍ଵରୂପରେ ସେହି ଜଗଜ୍ଜନନୀ ପ୍ରେମମୟୀଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କର । ଜଗତର ସମସ୍ତ ନରନାରୀଙ୍କୁ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଜ୍ଞାନରେ ପବିତ୍ର ଭାବରେ ଦେଖ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖଦୁଃଖକୁ ନିଜ ହୃଦୟରେ ଅନୁଭବ କର । ମା’ ପରି ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ଇଚ୍ଛା ତୁମ ପ୍ରାଣରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଉ । ମା’, ଏ ସଂସାର ଭୋଗ ବିଳାସର ସ୍ଥାନ ନୁହେଁ – ଏ ଯେ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ର । କର୍ମ ପ୍ରଭାବରେ ପରକାଳର ଯବନିକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ହେବ । କାମନାବାସନା ହିଁ ବନ୍ଧନର କାରଣ । କେବଳ ଭଗବତ୍ ଚରଣାରବିନ୍ଦ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି କାମନା ବାସନାକୁ ହୃଦୟରେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ ନାହିଁ । ଅଭାବରେ

ଗଢ଼ା ଜଗତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖଶାନ୍ତିର ଆଶା ବିତମ୍ବନା ମାତ୍ର । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଧାରରେ ହସ, ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଧାରରେ କାନ୍ଦ; ଗୋଟିଏ ଧାରରେ ଜୀବନ, ଅନ୍ୟ ଧାରରେ ମୃତ୍ୟୁ; ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ସଂଯୋଗ, ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ବିଯୋଗ; ତେବେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସୁଖଶାନ୍ତି କେଉଁଠି ଅଛି ? ତାହା ଅଛି ସେହି ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦମୟ ଭଗବାନଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ । ସୁତରାଂ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ହେଲେ, ସେ ଚରଣରୁ ଯେପରି ଲକ୍ଷ୍ୟଚ୍ୟୁତ ନ ହୁଅ । ରମଣୀର ହୃଦୟ କାମଗନ୍ଧଶୂନ୍ୟ ମା'ର ହୃଦୟ ପରି ପବିତ୍ର ଓ ପ୍ରେମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ, ସେହି ହୃଦୟରେ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କର ଆବେଶ ହୋଇଥାଏ । ମୁଁ ଯେ ତୁମକୁ ମୋର ଆନନ୍ଦମୟୀ ମା' ରୂପରେ ଚାହେଁ । ଜଗଜ୍ଜନନୀରୂପରେ ଜଗତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ତୁମର ସାକାର ମୂର୍ତ୍ତିରେ ମୋର ନିରାକାର ବିଶ୍ୱରୂପା ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋର ଗୁରୁଗିରିର ସାର୍ଥକତା କରିବି ।”

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହିଁ ମୁକ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭଗବତ୍ କୃପା ବ୍ୟତୀତ ଏହା ଲାଭ କରିବାର କୌଣସି ସାଧନା ନାହିଁ । ଭଗବତ୍ କୃପା ଲାଭ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ତାଙ୍କର ଦୟା, ତାଙ୍କର କରୁଣା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭଗବାନ ନିଜେ ଇଚ୍ଛା କରି ଧରା ନଦେଲେ କେହି ତାଙ୍କୁ ଧରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ‘ବାଳାନାଂ ରୋଦନଂ ବଳଂ’ । କେବଳ ତାଙ୍କ ନିମିତ୍ତ କାନ୍ଦ । ତାଙ୍କୁ ଭଲପାଅ । ତାଙ୍କ ପଦରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କର । ଏଥିରେ ଯଦି ତାଙ୍କର ଦୟା ହୁଏତ ଉତ୍ତମ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ସାଧନ ଭଜନ ଦ୍ୱାରା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣା ଯାଇନାହିଁ ।” (କଥାମୃତ ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି,

ଭଲପାଅ ଚିକିଏ ମୋତେ,
ଅଖିଳ ସାଧନ ସିଦ୍ଧି ଲଭ କିଞ୍ଚିତେ ।

“ମୋତେ ଖାଲି ଚିକିଏ ଭଲପାଅ । ତୁମେ ମୋର ମା’ । ତୁମ କୋଳରେ ମୋତେ ଚିକିଏ ସ୍ଥାନ ଦିଅ । ତୁମର ଆଉ କୌଣସି ସାଧନା କରିବାର ଦରକାର ନାହିଁ । ସବୁ ସାଧନର ସିଦ୍ଧି ତୁମେ ପାଇବ ।”

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କୃଷ୍ଣସାଧନ କରି ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଲାଭକରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମା’ ଯୋଗମାୟା ଅକପଟ ଗୁରୁସେବା ଓ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ବଳରେ ସେହି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବସ୍ତୁ ଓ ତତ୍ତ୍ୱର ଅଧିକାରିଣୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ବିଶେଷକରି ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟାଭକ୍ତମାନେ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ମା'ଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଭାବରେ ସେବାକରି, ଏବଂ ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟ ଜଗତକୁ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ଭଲପାଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଆକାଂକ୍ଷା ଅନୁସାରିଣୀ ମାତୃ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ହୋଇପାରିବେ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେମାନେ ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ଅର୍ଥାତ୍ କଥା, କର୍ମ ଓ ଚିନ୍ତାକୁ ଏକ କରି ଦିନରାତି ତାଙ୍କରି ଭାବରେ କଟାଇବାର ବ୍ୟାକୁଳ ପିପାସା ଧରିରଖି ପାରିଲେହିଁ ସେହି ପରମସୁଖଦ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଲାଭ କରିପାରିବାର କିଞ୍ଚିତ ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିବା, ଅନ୍ୟଥା ନୁହେଁ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ସ୍ତ୍ରୀତାରାଣୀ ବାଇ

Teachings of Sri Sri Thakura

Thakura Nigamananda Paramahansa attained complete wisdom through Tantra Sadhana, Yoga Sadhana, Jyana Sadhana and Prema Sadhana. After attaining Nirbikalpa Samadhi, Sri Thakura returned to the social world as Sadguru to spread love and devotion and give solace to the souls of the ignorant and suffering mankind. The vast magnitude of spiritual knowledge and perfect understanding of human nature, along with the impact of the social circumstances, lead to a unique combination of instructions that are convenient to follow and at the same time aim at the elevation of the human soul. His instructions and teachings are available through his writing and discourses and cover a wide spectrum of subjects. They deal with simple day-to-day situations to the most complex philosophical and spiritual issues. Sri Thakura has expressed the most difficult subjects in simple and comprehensive manner. His teachings cover all aspects of life and all sections of the society. These teachings are also relevant and applicable to all times. I have made a humble attempt to present here some of Sri Thakura's teachings directed at his disciples and devotees.

Sri Thakura beseeched his disciples to be humane and genuine beings without guile and prejudice as the Lord manifests himself to quench the thirst for ultimate truth for the pure and sacred souls. He hoped that his disciples would have the capability of preserving Sri Guru's heritage and maintain his established glory. Sri Thakura directed his disciples to be honest in their deeds, humble in their behavior, unselfish in performing the task of spreading the nectar of spiritual devotion. He primarily desired that his disciples should lead an exemplary life and hence become role models for others in serving mankind in the attempt to destroy sin and evil from the face of the earth. Sri Thakura preached that love for fellow human beings metamorphoses in love for god and progresses towards true spiritualism. Total surrender at the feet of God helps to cushion the impact of misery and sorrow and breaks the circle of life and death. Total dependency on God/ Sri Guru leads to total freedom as He shoulders the burden of life on this earth and in life after death. Faith and devotion are necessary to reach the level of total surrender. Obstacles can be overcome with endurance and self-confidence. The main responsibility of Sri Thakura's disciples and devotees was to work for the welfare of mankind.

Sri Thakura never instructed his disciples and devotees to renounce the world and perform the complex sadhanas but only recommended the chanting of Jayaguru mantra. Salvation of the soul was the responsibility of Sri Guru, and by the virtue of boons granted to him by MahaShakti that his disciples and devotees would attain salvation in not more than three births, he carried out this responsibility.

The disciples' and devotees' main task is to lead an ideal family life and continue the work of Sri Guru within the realm of the society. He expected them to perform all the responsibilities and duties towards the other members of the family and yet be completely detached. Sri Thakura entrusted his people the ultimate responsibility of spreading his message to the world. He stated that knowledge of the scriptures was irrelevant without compassion and devotion. He preached that true knowledge is a state of mind and can be achieved through detachment from the world. Detachment does not mean renouncing the world but rather leading a family life and performing the karmas as directed by Gurudev. He also advised his devotees to design and develop an ideal family where all live in peace, harmony and mutual love and respect. This ideal way of life could be further extended to surrounding society, city, country and eventually the entire world. This is the world that he envisaged and this is the mantle that he wanted his disciples and devotees to carry.

Sri Thakura has stated that without the will of God nothing happens. Therefore it is unwise to grieve over events taking place by God's wish. That what might be considered an act of cruelty is

compassion in reality. The supreme gift of God is that a human being is never satisfied or happy in any situation. He progresses on the path of spiritualism fueled by his wants and desires and he fails to achieve contentment until he attains the level of self-realization. Therefore tolerance and acceptance are the most important virtues necessary for spiritual evolution.

Sri Thakura prepared his devotees and disciples for his demise and assured them that they could attain him even if he was not physically present. He instructed them to establish his image, in their hearts formed by imagination, and make it the focal point of concentration. This could result in attaining him and along with it all the worldly and spiritual desires could be fulfilled. He stated that he was externally present when in his physical form and after his demise he would reside in the temple of his devotees' heart. He reconfirmed his constant presence and contact with his people. He decided not to appoint anyone as a Guru in his place, to continue his work after his demise, as compared to the known Guru tradition. Instead, Sri Thakura reassured his disciples and devotees that he would be eternally present for them and guide them even after the destruction of his mortal body. This eternal presence is reflected in the worship of his Bigrha and Aasana in the homes of his disciples and devotees. The devotees are instructed to follow his teaching by making the Bigrha the focal point of their existence and perform puja everyday. Once a week they are required to meet to discuss his teachings and to spread his message to the masses.

Sri Thakura instructed to form Sangha, an entity, to give shape to his wishes, will and spiritual philosophy. When devotees gather to perform seba, puja and discuss various topics related to him collectively it becomes a Sangha. Establishment of Sangha was very important to Sri Thakura and he has stated on various occasions that Sangha was his own self and hence no difference existed between the two. Participation in Sangha yields the same result as taking shelter at his feet. One of the goals to form the Sangha was to offer a common forum to all to share views and beliefs and discuss the innermost thoughts related to Sri Thakura.

The America Sangha is a part of Nilachala Saraswata Sangha, of which Sri Thakura was the founder President. The first and most important belief of the Sangha is that it recognizes Sri Thakura as Guru and Ista. Whereas the prevailing tradition was to accept a Guru as the medium to achieve God, but for the members of the Sangha Guru and Ista are one and the same. This faith is revealed in the slokas "GURU BRAHMA GURU VISHNU GURU DEVA MAHESHWAR" and "NARAKARA PARAM BRAHMA RUPAYA GYANA HARANE". The second underlying principle is the strong faith in the eternal presence of Sri Thakura. This belief is further consolidated everyday through the experiences of the devotees and disciples. The third factor is the importance and effectiveness of chanting the sidha mantra JAYAGURU. Gurunama is eternal and as Guru is the savior, the power of salvation is concealed in the Gurunama. An inseparable relation exists between nama and nami. The nama is Jayaguru and the nami is Sri Thakura. When the disciples or devotees chant Jayaguru Mahanama the power of the guru is manifested in him.

Almost all Sri Thakura's devotees have experienced the power of Jayaguru mantra sometime or the other in their lives. Jayaguru mantra is the lifeline for his devotees, and the sense of security it breeds leads us to enjoy a life of peace and happiness.

I believe that, given the materialistic environment in this country of temptation, it is a no mean achievement that the American Sangha has been formed, thereby offering its devotees the opportunity to practice and share Sri Thakura's teachings.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Usha Agarwal

ଭାବନା ଓ କର୍ମ - କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା

ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି, 'ମନ୍ତ୍ରେ, ତୀର୍ଥେ, ଦେବେ, ଦ୍ଵିଜେ, ଦୈବଜ୍ଞେ, ଭେଷଜେ, ଗୁରୌ
ଯାଦୁଶୀ ଭାବନା ଯସ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ଉର୍ବଚି ତାଦୃଶୀ ।'

ଅର୍ଥାତ୍ ମନ୍ତ୍ର, ତୀର୍ଥ, ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଚିକିତ୍ସକ, ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଯାହାର ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଭାବନା ଯେଉଁପରି, ସେ ସେହିପରି ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥାଏ ।

ସିଦ୍ଧିଲାଭ ନିମିତ୍ତ ତଦନୁରୂପ କର୍ମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଭାବନାକୁ ସତ୍ ଓ ମହତ୍ ରଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ମନୁଷ୍ୟର ଭାବନା ତାର ପାରିପାର୍ଶ୍ଵିକ ସ୍ଥିତି, ଆହାର, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ, ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଆଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସଂସାରର ଦୁଃଖକଷ୍ଟରେ ଜର୍ଜରିତ, ଦୁଃସାଧ୍ୟ ରୋଗ ପୀଡିତ, ଅନାହାର କ୍ଳିଷ୍ଟ, ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମନର ଭାବକୁ ଠିକ୍ ରଖିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଅଭାବ, ଅନାଟନ, କ୍ଷୁଧାକ୍ରାନ୍ତୀ ସାଧୁ ଭାବାପନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଚୋରି ଆଦି କର୍ମ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ସୁଖସମୃଦ୍ଧି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କିଛି ଲୋକ ମନରେ କୁଭାବ ପୋଷଣ କରି ପରପୀଡନ, ଅନ୍ୟାୟ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ, ଧର୍ମଜ୍ଞାନ ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ଭୋଗ ବିଳାସରେ ଜାଳ ଅତିବାହିତ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ । ସରଳ ଓ ସୁନ୍ଦର ଉପଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ଆମର ଭାବନା ଓ କର୍ମକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେହି ଅମୃତମୟ ବାଣୀ ଗୁଡିକ ହେଲା... (ମହାବାକ୍ୟ ପଞ୍ଚକ)

୧- ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସହଚର, ମୋ କର୍ମ ସାଧନ ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ, ତୁମେମାନେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଏହି ଭାବରେ ଘୁରୁଅଛ ।

୨- ସ୍ଵରୂପରେ ତୁମେମାନେ ନିତ୍ୟମୁକ୍ତ, ମୋ ପ୍ରୟୋଜନ ସିଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଓ ଜୀବନଧାରଣ । ମୋ ପ୍ରୟୋଜନ ସିଦ୍ଧି ବ୍ୟତୀତ ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଅନ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅନ୍ୟ କାମନା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ମୋତେ କେନ୍ଦ୍ର କରି ତୁମମାନଙ୍କ ଯାବତୀୟ ଭାବ ଓ କର୍ମର ବିକାଶ । ମୋ ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ଏବଂ ମୁଁ ହେଉଛି ତୁମମାନଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ।

୩- ତୁମେମାନେ ମନେ କରିବ, ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟ ପୁରୁଷ । ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟସଙ୍ଗ ବା ପାର୍ଶ୍ଵଦ । ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ, ଲୀଳା ଛଳରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ମୁଁ ଏ ଜଗତକୁ ଘେନିଆସିଛି ।

୪- ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ମୋ ପ୍ରଦତ୍ତ ଆବରଣକୁ ବରଣ କରିନେଇଛ । ମରଣକାଳରେ ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ଆବରଣ ଖସିପଡିବ; ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନ ପୁଷ୍ପିତପିବ । ନିତ୍ୟଧାମରୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଂସାରଧାମକୁ ଆକର୍ଷଣ କରି ଆଣିଛି । ପୁଣି କର୍ମ ଶେଷରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ଧାମକୁ ଘେନିଯିବି ।

୫- ମୁଁ ଚିନ୍ମୟ ପୁରୁଷ, ସକ୍ତିଦାନନ ଘନ ବିଗ୍ରହ ବୋଲି ମନେକର । ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଚିନ୍ମୟ ସ୍ଵରୂପତ୍ୱ ଚିନ୍ତା କର । ଏ ଜଗତକୁ ତୁମେମାନେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଆସିଅଛ, ଅଭିନୟ ଶେଷରେ ତୁମେମାନେ ସ୍ଵଧାମକୁ ଚାଲିଯିବ । (ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର)

ଏହି ଭାବନା ଓ ସାଧନା କିଛି ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । ଏତିକି କରିପାରିଲେ ତ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ । ଇହଲୋକରେ ଶାନ୍ତି ଓ ପରଲୋକରେ ମୁକ୍ତି କରାଗତ ହେବ । କ୍ଷୁଧା ନିବାରଣାର୍ଥେ ସମସ୍ତେ ଭୋଜନ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଯଦି ସେହି ଖାଦ୍ୟକୁ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ନିବେଦନ କରି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ତେବେ ତାହା ପ୍ରସାଦ ସେବନ ହେବ । ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଉଦର ପୂରଣ ଓ ପ୍ରସାଦ ସେବନ ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ମନରେ ଭାବନା କରିବ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମିତ୍ତ ମୋର ଏହି ଶରୀରକୁ ସୁସ୍ଥ, ନୀରୋଗ ରଖିବାକୁ ହେବ, ସେଥି ନିମିତ୍ତ ମୁଁ ସାତ୍ତ୍ଵିକ ଆହାର ଗ୍ରହଣ କରିବି । ଚାଲିଲାବେଳେ ଭାବିବି ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷଣ କରୁଛି । ନିଶ୍ଚାସ ପ୍ରଶ୍ନାସ ନେଲାବେଳେ ତାଙ୍କରି ନାମ ନେଉଛି । ତେବେ ଜୀବନ ଠାକୁରମୟ ହୋଇଯିବ । ଯେ କୌଣସି କର୍ମ କଲାବେଳେ ମନରେ କି ଭାବ ରହିଛି ସେ ଅନୁଯାୟୀ ଫଳ ଲାଭ ହେବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ପିଲାଦିନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବା ଗନ୍ଧ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ।

‘କୈଳାସପତି ଶିବ ନିଜର ଦୁଇପୁତ୍ର ଗଣେଶ ଓ କାର୍ତ୍ତୀକେୟଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ -ଯିଏ ପ୍ରଥମେ ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବୁଲି ଆସିବ ସେ ଅଧିକ ଲଢୁ ପାଇବ । କାର୍ତ୍ତୀକେୟ ତାଙ୍କ ମୟୂର ବାହାନରେ ବସି ଚଉଦବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବୁଲି ବାହାରିଲେ । ମାତ୍ର ଗଣେଶ ତାଙ୍କ ମୂଷିକ ବାହାନରେ ବସି କୈଳାସପତି ଶିବ ଓ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଚାରିପଟେ ଚଉଦଥର ବୁଲିଆସିଲେ । ଗଣେଶ ଭାବିଥିଲେ ମୋ ପିତାମାତା ତ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର କର୍ତ୍ତା, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚପାଶରେ ଚଉଦଥର ବୁଲିବା ଚଉଦବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପରିକ୍ରମା ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ତାଙ୍କର ଏହି ଭାବନା ଅନୁସାରେ କର୍ମ କରି ସେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜିତିଗଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧିର ଦେବତା ରୂପେ ପୂଜିତ ।’

ସାଧାରଣ ଭାବେ ଲୋକେ କହନ୍ତି ‘ମନ ନିର୍ମଳ ଥିଲେ ଗତିଆ ଗଙ୍ଗା’ । ସେମିତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତାରେ ଅଛି ଯେ ସତ୍ତ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନର ଫଳ କେବଳ ଏକ ବିନ୍ଦୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଚରଣାମୃତର ଏକ ସହସ୍ରାଂଶର ଏକ ଉଦକ ପାନରେ ମିଳେ । ଭାବବିନିମୟରେ ଶୁଣିଛି, କେତେକ ଭକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସରେ ଶରୀର କଷ୍ଟ ବେଳେ ଚରଣାମୃତ ମଞ୍ଚକରେ ଲେପନ କରି ଉପଶମ ପାଆନ୍ତି । ମୋର ବି ଏହି ଅନୁଭୂତି ଅଛି । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ଓ ସଖା ଉତ୍ତର କହିଥିଲେ ‘ସକଳ ତୀର୍ଥ ତୋ ଚରଣେ, ବଦିକା ଯିବି କି କାରଣେ’ । ମନର ଭାବ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ବଡ଼ କଥା । ଲୋକଙ୍କ ଭାବରେ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଶାଳଗ୍ରାମରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଆମ ଠାକୁର ଭାବର ଠାକୁର, ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ସେ ପୂଜା ଉପଚାର, ପରିପାଟୀ ବା ପ୍ରାର୍ଥନାର ଭାଷା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଭାବଟିକୁ ବୁଝନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଇଁ କାହା ଅନ୍ତର କେତେ କାନ୍ଦୁଛି, ସିଏ ତାହା ଜାଣନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ମନା କରିଥିଲେ । କହିଥିଲେ ‘ମୋ ପାଇଁ ଯାହା ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦୁଥିବାର ଦେଖିବ, ତାକୁ କେବଳ ମୋ ପାଖକୁ ଆଣିପାର’ । ପୁରାଣରେ ଭଗୀରଥଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଘଟିଥିଲା । ଅଭିଶପ୍ତ ବଂଶଧରଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ନିମନ୍ତେ, ଭଗୀରଥ ଗଙ୍ଗାକୁ ପୃଥିବୀକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଧରି ଅନାହାର ଓ ଅନିଦ୍ରାରେ କଠୋର ତପସ୍ୟା କରିଥିଲେ ମାତ୍ର କିଛି ଫଳ ହୋଇନଥିଲା । ନାରଦଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଭଗୀରଥ ଶିଶୁଙ୍କ ପରି ଗଙ୍ଗାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମା’ ମା’ କନ୍ଦନ କରି ତାଙ୍କୁ ଡାକିଥିଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗଙ୍ଗା ଶିବଙ୍କ ଜଟା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଧରା ପୃଷ୍ଠରେ ଅବତରଣ କଲେ । ଭଗୀରଥ ଅଭିମାନରେ ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ କହିଲେ ‘ମା’ ତୁ କେମିତି ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ହେଲୁ? ଏତେ ଦିନ ପରେ ମୋ ଡାକ ଶୁଣିଲୁ? ଦେବୀ ଗଙ୍ଗା ଧୀର ସ୍ୱରରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ‘ବାପାରେ ତୋ ଡାକ ତ ମୋତେ ଆଗରୁ ଶୁଭିନଥିଲା । ସେମିତି ତୋ ମା’ ଡାକ ମୋ କାନରେ ବାଜିଲା ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୋ ପାଖକୁ ଧାଇଁ ଆସିଲି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସର୍ବଦା ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି-‘ତୁମ ମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ମୋ ପାଇଁ ଟିକିଏ ସ୍ଥାନ ରଖ । ତୁମେମାନେ ଯଦି ତୁମ ଅନ୍ତର ଆବର୍ଜନାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିବ, ତେବେ ମୁଁ କେଉଁଠି ବସିବି?’ ଅନ୍ତର ସୁଚ୍ଛ, ଶୁଦ୍ଧ ପବିତ୍ର ହେଲେ ସେଥିରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ । ସେମିତି ଶୁଦ୍ଧ ଆଧାର ସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହୋଇ ଜଗତର ମଂଗଳ ହୁଏ । ଆଧାର ଶୁଦ୍ଧ ହେବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ସଂଯମ ଆବଶ୍ୟକ । କ୍ଷତ ରିପୁ (କୋମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ ଓ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ) ଆମର ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ । ମନୁଷ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ଅଧିନସ୍ଥ ହେଲେ ମନ ଓ ଭାବନା କଳୁଷିତ ହୋଇଯାଏ । ଶେଷରେ ରିପୁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ କୁକର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ସର୍ବଦା ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାପ ସଂଚୟ କରେ । ମହାଭାରତର ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନ, ଦୁଃଶାସନ, ଜୟଦ୍ରଥ ପ୍ରଭୃତି ଏହାର କ୍ଳଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ । ସବୁ ଭାବନା ଓ କର୍ମରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସଂଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଆଲୋଚନା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ ରେ ଶୁଣିଛି, ଆମର ପ୍ରିୟ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ସବୁବେଳେ କହନ୍ତି, ମନରେ ଭାବିବ ‘ଯାହା କରୁଛି ସେଥିରେ ଠାକୁରଙ୍କର କଣ ଲାଭ ହେବ ?’ କାରଣ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ କର୍ମ କଲେ ତାହା ଯେତେ ମଂଗଳ ଜନକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମ ନୁହେଁ । ନିବୃତ୍ତି ପଥରେ ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମ ବା ସଦା ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ କର୍ମ କରି ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଜୟ କରାଯାଇପାରିବ ।

କିଛି ଲୋକ କିନ୍ତୁ ଭାବକୁ କୁଅର୍ଥ କରି ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ବୁଝନ୍ତି ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କର୍ମ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଧର୍ମ ଓ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଠକିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ‘ସଂସାର ପଥେ’ରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଏକ ଗଳ୍ପ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । ‘କୌଶସି ଏକ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମାଜିତ ସୁକୃତି ଫଳରେ ପ୍ରଭୃତ ଧନସଂପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ବହୁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରି ନନ୍ଦନକାନନ ସଦୃଶ ଗୋଟିଏ ପ୍ରମୋଦ ଉଦ୍ୟାନ, ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଫଳପୁଷ୍ପର ବୃକ୍ଷ, ଶ୍ୱେତପ୍ରସ୍ତରଖଚିତ ସରୋବର, ଇନ୍ଦ୍ରଭୁବନ ତୁଲ୍ୟ ଅଜାଳିକା କରି ଆରାମରେ ଥାଆନ୍ତି । ଜନସାଧାରଣରେ ପ୍ରଶଂସା ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତି କଥାରେ କହନ୍ତି-

‘ତୁମ୍ଭା ହୃଷୀକେଶ ହୃଦି ସ୍ଥିତେନ
ଯଥା ନିଯୁକ୍ତୋଽସ୍ମି ତଥା କରୋମି ‘

ଅର୍ଥାତ୍ ହେ ଭଗବାନ ! ତୁମେ ସର୍ବଦା ମୋ ଅନ୍ତରରେ ବିରାଜିତ ରହି ମୋତେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ବା ପରିଚାଳିତ କରୁଛ, ମୁଁ ତାହାହିଁ ସଂପାଦନ କରୁଛି । ମୁଁ ନିଜେ କିଛି କରୁନାହିଁ । ମୁଁ ଭଲମନ୍ଦ ଯାହା କରୁଛି, ତାହା ତୁମରି ପ୍ରେରଣାରେ କରିଯାଉଛି । ଧରେ ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀର ଗାଈ ଉଦ୍ୟାନରେ ପଶି କିଛି ଫୁଲଗଛ ଖାଉଥିବାର ଦେଖି ସେ କ୍ରୋଧରେ ଅଗ୍ନିଶର୍ମା ହୋଇ

‘ତୃୟା ହୃଷୀକେଶ ହୃଦି ସ୍ଥିତେନ
ଯଥା ନିଯୁକ୍ତୋଽସ୍ମି ତଥା କରୋମି’

କହି ଏକ ଲାଠି ଦ୍ଵାରା ଗାଈର ମଞ୍ଚକରେ ଡୋର୍ରେ ପ୍ରହାର କଲେ । ବିଚରା ଗାଈଟି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ ସଂଗେ ସଂଗେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ସ୍ମରଣ ଓ ଭଗବାନଙ୍କୁ ନିର୍ଭର କରି ଏହା କରିଥବାକୁ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ପାପପୁଣ୍ୟ ବିଚାର କଣ କରିବେ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାର ବିଚାର ନିମନ୍ତେ ଭଗବାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଲୋଡ଼ିଲେ । ଭଗବାନ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ସଂଗରେ ନେଇ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଗଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାର ଘରବାଡ଼ି, ଉଦ୍ୟାନ, ସରୋବର, ସବୁକୁ ସେ ନିଜେ କରିଛି ବୋଲି କହିଲା । ଉଦ୍ୟାନର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ପଡ଼ିଥିବା ମୃତ ଗାଈ ବିଷୟରେ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲା ‘ତୁମେ କଣ ଜାଣ ନାହିଁ କି ଭଗବାନ ଜୀବ ଅନ୍ତରରେ ରହି ସବୁ କରାଉଛନ୍ତି । ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭଗବାନ ତାକୁ କହିଲେ-’ ତୁ ଭଲ କାମ କଲାବେଳକୁ ତୋ ଅନ୍ତରରେ ଭଗବାନ ରହୁ ନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗାଈକୁ ମାରିଲା ବେଳକୁ ତୋ ଅନ୍ତରରେ ଭଗବାନ ରହି କରାଉଛନ୍ତି । ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟସବୁ ତୁ କଲୁ ଆଉ ଗୋହତ୍ୟା କଲେ ଭଗବାନ ? ଭଗବାନ ଭାବଗ୍ରାହୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ସେ ତୋ ହୃଦୟର ଭାବ ଅନୁସାରେ ବିଚାର କରିବେ’ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୀର୍ଘକାଳ ନରକଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କଲା ।

ଆମେ ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯାହା କର୍ମ କରୁଛୁ, ତାର ହିସାବ ରହୁଛି । ପିଲାମାନେ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବୋଲନ୍ତି

‘ଯାହା ମୁଁ କରଇ ଯାହା ମୁଁ କହଇ ଯାହା ମୁଁ ଚିନ୍ତଇ ମନେ
ଜଗତର କର୍ତ୍ତା ପରମ ଇଶ୍ଵର ଜାଣୁଛନ୍ତି ପ୍ରତିକ୍ଷଣେ’ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତୃୟା (ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର ଓ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବ ସେବା) ମଧ୍ୟରୁ ଜୀବସେବା କଲାବେଳେ ମନରେ କିପରି ଭାବ ରଖିବ ତା ଉପରେ ଠାକୁର ଡୋର୍ ଦେଇଛନ୍ତି । ଯଦି କାହାର ସେବା କଲାବେଳେ ଭାବିବ ଯେ ମୁଁ ତାର ଉପକାର କରୁଛି, ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ତେବେ ତାହା ସେବା ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ ଯଦି ମନରେ ଭାବିବ, ମୁଁ ମୋର ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ଏହା କରୁଛି ଓ ଏଥିରେ ମୋର ଉପକାର ହେଉଛି, ତେବେ ତାହା ‘ସେବା’ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ ହେବ । କିଛିଲୋକ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖାଇବାକୁ ଓ ପ୍ରଶଂସା ପାଇବାକୁ ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କୁ ଦାନଧର୍ମ କରନ୍ତି । ସେଥିରେ କିଛି ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶରୁ ଏସବୁ ଶିକ୍ଷା ମିଳୁଛି । ନଚେତ୍ ମାୟା ଅକ୍ଷକାରରେ ଖାଲି ବାଟବଣା ହେବା କଥା । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବା ଆଗରୁ ମୋ ମନରେ ଥାଏ ‘ମୁଁ ଦରିଦ୍ର ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କୁ କିଛି ଦେଲେ ଭଗବାନ ମୋ ଉପରେ ଖୁସି ହୋଇ ମୋତେ ଅଧିକା ଦେବେ । ତେଣୁ କେହି କିଛି ଦୁଆରକୁ ଆସି ମାରିଲେ ବେଶି ପରିମାଣରେ ଓ ଭଲ ଭଲ ଜିନିଷ ଦେଇଦିଏ । ‘ସେବା’ କହିଲେ ବୁଝୁଥିଲି କାହାର ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲେ ତାର ସେବା କରିବା । ‘ସେବାର ଅର୍ଥ ଯେ କେତେ ବ୍ୟାପକ ଏବେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ସେବା କଲାବେଳେ ମନରେ କି ଭାବ ରହିଛି, ସେହି ଅନୁସାରେ ଫଳ ମିଳିବ । ସରଳଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ସବୁ କର୍ମ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇପାରିଲେ ମନର ଭାବ ଠିକ୍ ରହିବ ଏବଂ ତାହା ସୁକର୍ମରେ ପରିଣତ ହେବ । ନହେଲେ ପ୍ରତିକର୍ମ ପାଇଁ କର୍ମଫଳ ତ ଭୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଆମର କର୍ମଫଳ ଭୋଗ ତିନି ପ୍ରକାର ପ୍ରାରବ୍ଧ, କ୍ରୀୟମାଣ ଓ ସଂଚିତ । କର୍ମଫଳ ଭୋଗରୁ କେହି ରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହାର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା -

“ଅରେ ଜଣେ ରକ୍ଷି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲ୍‌ରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ଶୁଳିରେ ବସାଇ ଦିଆଗଲା । ସେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଥାଇ କିଛି ଜାଣି ପାରିଲେନି । ଧ୍ୟାନଭଗ୍ନ ହେବା ପରେ ସେ ତୀବ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କଲେ । ନିଜର ତପଃଶକ୍ତି ବଳରେ ସେ ସିଧା ଯାଇ ଯମରାଜଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ କେଉଁ କର୍ମ ହେତୁ ଏପରି ଦଣ୍ଡ ପାଇଲେ ବୋଲି ପଚାରିଲେ । ଯମରାଜ ତାଙ୍କର କର୍ମ ପାଞ୍ଜି ଖୋଲି ଦେଖିଲେ । ଶହେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେ କିଛି ଖରାପ କାମ କରିନଥିଲେ । ଶହେବର୍ଷ ତଳେ ସେ ଛୋଟ ବାଳକ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ କଙ୍କିର ତେଣା ଛିଣ୍ଡାଇ ତାକୁ ମାରିଥିଲେ । ସେହି କର୍ମ ଫଳ ତାଙ୍କୁ ଶହେବର୍ଷ ପରେ ଶୁଳିଦଣ୍ଡ ଆକାରରେ ମିଳିଲା ।” ପୁରାଣରେ କର୍ମଫଳଭୋଗର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର କର୍ମଫଳର ସଂଯୋଗ ଥାଇ ଏ ସଂସାରରେ ପିତାମାତା, ସ୍ଵାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ରୂପେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛୁ । ସେମିତି ଜନ୍ମ ଜନ୍ମର ସୁକର୍ମ ଫଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶରଣରେ ଅଛୁ । ଗୁରୁ ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗ । ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କର ସାତ ବର୍ଷର ପରମାୟୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଶିବଙ୍କର ସାତକଳ୍ପ ଆୟୁରେ ପରିଣତ ହେଲା । ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗ ସମୟରେ ଯଦି ଭାବନା ଆସିବ ଯେ ସବୁ ପାପ ତାପ କ୍ଷୟ ହୋଇ ମୁକ୍ତି ପଥ ପରିଷ୍କାର ହେଉଛି, ତେବେ କଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼ିବନି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କର୍ମ କଲେ ଆଉ କର୍ମ ସଂଚୟ ହେବ

ନାହିଁ । ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନର ଭାବନା ଓ କର୍ମ ଅନୁସାରେ ଆମ କର୍ମଫଳ ଭୋଗ ବଦଳିଯାଏ । ସୁକର୍ମ ଫଳରେ ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗର ପରିମାଣ ମଧ୍ୟ କମିଯାଏ, ସେହି ବିଷୟରେ ଏକ ଗନ୍ଧ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

‘ଥରେ ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଚାଲି ଯାଉଥାନ୍ତି । ଜଣେ ଭଗବାନଙ୍କର ନିନ୍ଦା କରୁଥାଏ । ଅନ୍ୟଜଣକ ଭଗବାନଙ୍କ ସ୍ତୁତି ଗାନ କରୁଥାଏ । କିଛି ବାଟ ଗଲାପରେ ନିୟୁକ୍ତି ଗୋଟିଏ ସୁନାମୁଦି ପାଇଲା । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ତଳେ ପଡିଯିବାରୁ ତାର ହାତ ଗୋଡ ଆବୁଡି ହୋଇଗଲା । ନିୟୁକ୍ତି ଏଥିରେ ତାକୁ ଉପହାସ କଲା । ଅନତି ଦୂରରେ ଏକ ସାଧୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଥିବାର ଦେଖି ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ସବୁ ଜଣାଇଲେ । ସାଧୁ ତିକାଳଦର୍ଶୀ ଥିଲେ । ସେ ନିୟୁକ୍ତି କହିଲେ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମଜିତ ସୁକୃତି ଫଳରେ ଆଜି ତୁମର ରାଜ୍ୟ ଭୋଗ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଭଗବାନଙ୍କ ନିନ୍ଦା କରିଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟ ବଦଳରେ ସୁନା ମୁଦିଟିଏ ପାଇଲ । ତାପରେ ସାଧୁ ଭକ୍ତିକୁ କହିଲେ ପ୍ରାରବ୍ଧରୁ ତୁମର ଆଜି ମୃତ୍ୟୁଯୋଗ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତୁମେ କରୁଣାମୟ ଭଗବାନଙ୍କର ସ୍ତୁତିଗାନ କରିଥିବାରୁ ସାମାନ୍ୟ ମାତ୍ର ଆୟାତ ପାଇଲ’ ।

ତେଣୁ ସବୁ ସମୟରେ ଭଗବାନ ବା ଗୁରୁଙ୍କର ଜୟଗାନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବିପଦ ସମୟରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକିଲେ କଷ୍ଟ ଜଣାପଡେନି । ସେହିପରି ସୁଖ ସଂପଦରେ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଜୟଗାନ କଲେ ବିପଦ ଆସି ପାରିବନି । ଆମ ଠାକୁର ତାଙ୍କ ଏକ ଶିଷ୍ୟର ଛାତି ଯନ୍ତ୍ରଣା ନେଇ ନିଜେ ବହୁତ କଷ୍ଟ ପାଇଥିଲେ । କାହାର କିଛିଦିନ ଆୟୁଷ ବଢାଇଦେଉଥିଲେ ତ କାହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିଦେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଶିଷ ସମସ୍ତେ ପ୍ରତି କ୍ଷଣରେ ତାଙ୍କ କୃପା ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି । ଖାଲି ଆମମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମନୋମତ ହୋଇ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଯେମିତି ହନୁମାନ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ପ୍ରତି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହୋଇ କେବଳ ଆଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ଓ ବିନା ବିଚାରରେ ଆଦେଶ ପାଳନ କରନ୍ତି । ସେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ସେବକ ରୂପେ ତାଙ୍କ ସେବା କରି ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରନ୍ତି ।

ଆମର ଭାବନା ଓ କର୍ମ ଆମର ପରିବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସାଧୁସଂଗ, ସଦ୍ଗୁଣ ପାଠ, ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ ଆମର ମନ, ଭାବନା ଓ ଚେତନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମେ କର୍ମ ସଂପାଦନ କରୁ । ଏସବୁରେ ମନ ଶାନ୍ତ, ପବିତ୍ର ରହେ, ନହେଲେ ବାହାର ଲୋକଙ୍କ କଥାରେ ମନ ବିଚଳିତ ଓ ଅଶାନ୍ତ ହେବର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ଜଣେ ସାଧୁ ଥରେ ଚୋର ଘରେ ଅନ୍ନ ଖାଇବାରୁ ତାଙ୍କର ଚୋରି କରିବାକୁ ମନ ହେଲା ଓ ସାମାନ୍ୟ ଭାଳଟିଏ ଚୋରି କରି ଧରା ପଡିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତରେ ଅଛି ‘ସାଧୁସଂଗ ମୋତେ ଦିଅ, ହେ ଚିର ମଂଗଳମୟ...’ । ନେଉଳ ଓ ସାପର ସବୁବେଳେ ଲଢାଇ ଲାଗେ । ନେଉଳ ଟିକେ କାମୁଡିଲେ ସାପର କିଛି ହୁଏନି, କିନ୍ତୁ ସାପ କାମୁଡିଲେ ନେଉଳ ପାଖ ଗୁଳ୍ମ ଲତାରୁ କିଛି ଖାଇ, ବିଷ ଝଟାଇ ଆସି ପୁଣି ନୂତନ ବଳ ନେଇ ସାପ ସହ ଲଢେ ଓ ତାକୁ ହରାଏ । ସେମିତି ସଂସାରମାୟା ରୂପକ ସର୍ପ, କ୍ଷତ ରିପୁ ଅସୁର ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତି ରୂପକ ରାକ୍ଷସ ସହ ଲଢେଇ କରି ଥକି ଗଲାବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅମୃତମୟ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ, ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ, ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ପାଠ, ଆମ ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣରେ ନୂତନ ବଳ ଓ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇବ ଏବଂ ଆମେ ଏ ଲଢେଇରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବା । ଆମମାନଙ୍କ ଭାବନାରାଜ୍ୟରେ ସଦା ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ବିରାଜମାନ ହୁଅନ୍ତୁ । ଆମ ମନ, ଧ୍ୟାନ, ଧାରଣା, ଭାବନା କେବଳ ତାଙ୍କ ଅଭିମୁଖୀ ହେଉ ଓ କର୍ମ ତଦନୁରୂପ ହେଉ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ମୋତେ ଭାବି ଭାବି ତୁମେମାନେ ଦିନେ ଠାକୁରମୟ ହୋଇଯିବ ଓ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୋ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖିବି । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ-

ଧରି ବସ ମୋତେ କେବଳ, କର ମୋର ଭାବନା
ଭାବି ଭାବି ହେବ ଠାକୁର ପୁରିଯିବ କାମନା ।
ସଦାକରେ ମୁହିଁ ମଙ୍ଗଳ କାମନା ହିଁ ତୁମର,
ତୁମଠାରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ନିକର ।

x x x x

ନୁହେଁ ଅପଳାପ ସତ୍ୟର ମୋର ଅନ୍ତରବାଣୀ
ତୁମେ ଭଗବାନ ଯେଦିନ ନିଜ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣି
କରିବ ମୋ ସେବା ଭକ୍ତିରେ ଅବଗାହିଣତତ୍ତ୍ୱ
ସେହିଦିନ ପୁଣିଭବ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱ । (ନିଗମ ଲହରୀ, ଅଭୟବାଣୀ)

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶିତା
ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

Misery and Devotion to God

Background: My auntie, Smt. Manorama Das was the eldest daughter of late Sri Chaitanya Charan Das (known to all of us as Chaitanya Bhai). She was married to my uncle late Sri Sudhanshu Sekhar Das. Our Sri Sri Thakura had given Deekshya to Chaitanya Bhai and his wife, while she was pregnant with her first child Monorama. At that time, Sri Sri Thakura had forecasted that the unborn child would be mostly blessed from the Deekshya. Throughout her life, my auntie has been a strong devotee of Sri Sri Thakur. She is the one who brought Thakura into our lives. About two years ago, my auntie had a stroke and as a result of that stroke she was paralyzed from her lower back. Last year, my uncle passed away. Now she lives in the care of my mother, Smt. Banalata Mohanty. Recently, my auntie has been diagnosed with an incurable form of cancer.

It was 26th January, 2004. All my relatives gathered at our residence to observe my uncle's 1st year *shraddha* (death anniversary) ceremony. Some of them came from far away places. Most of them had not seen my auntie for the past year. A group of my relatives were sitting in the room at the entrance to the house. The mood was somber. After a few minutes, my auntie entered the room sitting on a *pidha*, to which wheels were attached. She was frail and torn. All were shocked to see her in that condition. The scene etched a mark in everybody's mind. Some of them expressed their concern by saying, why my auntie, who has been a great devotee of Sri Sri Thakura, is suffering like this. I pondered and tried to rationalize. In this prospect, I would like to re-visit Sita's life as depicted in Ramayana.

Ramayana: Let's think about Sita; the princess of Mithila was the incarnation of goddess Laxmi. She was the most beautiful princess in the world. King Janaka, her father, had vowed that only the man who could lift Lord Shiva's bow, which was presented to him by Shiva, could marry her. The man of inconceivable strength, who not only lifted Shiva's bow easily, but also was able to string the bow and own Sita's hand, was Lord Vishnu himself, in the incarnation of Sri Ram. Sita had Sri Ram, the lord of the universe, as her husband. Therefore, she would have been the happiest and the luckiest woman in the world. She was born as a princess, and married in a family with all the riches of the world. She would get all the luxuries of the world. But, did she lead a luxurious life? Not at all. Few years after her marriage, Rama was exiled into the forest. Sita, who knew only fine food and soft bed, also knew that forest life was dangerous. She also knew that her only happiness was being with her husband, not in the comforts of the royal palace. Sita gave up all the comforts of royal life and followed her husband to the forest, along with the loyal brother-in-law, Laxman.

Sita gracefully welcomed the ascetic life, but she did a small mistake, for which she had to pay a very big price. Sita got captivated by the beauty of a golden deer. She wanted to have the golden deer, without knowing that it was an illusion of demon Maricha to lure away Rama and Laxman into the deep forest so that Ravan can steal Sita in their absence. The conspiracy of the demon king Ravan worked. Persuaded by Sita, Rama went after the golden deer leaving Laxman to guard Sita. He tried to capture the deer, but it fled deep into the forest, luring him far from the cottage. Finally, Rama decided to kill the golden deer. When Rama's arrow struck the deer, demon Maricha revealed his true form. He cried out in pain, mimicking Rama's voice "Laxman, help me!" On hearing Rama's cry Sita sent Laxman to save Rama. In the mean time, Ravan appeared in the disguise of a saint and asked Sita to give him alms. Before leaving for the forest, Laxman had drawn three circles around the cottage, known as "Laxman Rekha", and had warned Sita not to cross those lines. He warned her that she could stay harmless only inside those lines, in the absence of Rama and Laxman. But, Ravan persuaded Sita to cross those three lines, otherwise he would not accept Sita's

offerings. After Sita crossed those three lines, Ravan appeared in his own form. Grasping Sita's hair he dragged her into his golden Chariot. He took her to his kingdom, Lanka. Ravan offered to marry Sita. If she had agreed to Ravan's offer, she would have been the queen of Lanka, one of the most prosperous kingdoms then. But, she decided to stay dedicated to her husband. As a result, she was imprisoned in *Ashok Bana* for 12 years. In each and every moment of those 12 years, she had recited only one name, "Rama". Finally, after 12 long years, Rama killed the demon king and rescued her. But before Rama accepted Sita, he demanded that Sita should enter into the fire, swearing her faithfulness to her husband. Sita entered into dazzling flame, and came out unharmed from the fire, proving that "she was never been unfaithful to her husband Rama in her thought, word, or deed." Now, she returned proudly to Ayodhya with Rama and prince Laxman by her side. In due time Rama was crowned as the King of Ayodhya and Sita as the Queen. But, she was not destined to lead the royal life in Ayodhya. While ruling as the King of Ayodhya, one day, Rama heard the gossip that the common people of his kingdom doubted the purity of Sita, because she had spent 12 years as a prisoner of Ravan. Despite the trial Sita was subjected to in Lanka to prove her chastity, Rama considered this gossip as a dishonor to his royal family and to his own kingdom. To uphold the royal honor, Rama abandoned Sita in the forest, accusing her that she had stayed with another man for 12 long years. She was not even given a chance to defend herself.

Knowing that Sita was pure, and was pregnant with Rama's child, saint Valmiki gave her shelter in his Ashram. Sita gave birth to the twins, Lava and Kusha. Valmiki taught Lava and Kusha, Ramayan, his poem, the tale of king Rama. In the meantime, again 12 long years passed and Ayodhya prospered. King Rama decided to perform the "Asvamedha ceremony". Valmiki went to the ceremony, accompanied by Lava and Kusha and asked them to recite Ramayan. The story revealed that Lava and Kusha were the sons of Rama and Sita. Rama was overwhelmed with joy to see his sons and asked sage Valmiki to bring Sita to Ayodhya. Sita came to Ayodhya hoping to be reunited with her Ram. But did her Ram accept her? Ram asked her to enter into the fire again, to prove her purity in front of the people of Ayodhya. Rama trusted Sita completely, but he wanted the common people of Ayodhya to approve her chastity. But, Sita could not bear this insult any more! Her heart was fixated at Ram, all the time. Ram knows it. Then why does she have to enter into the fire to prove her allegiance to her husband, in front of thousands of people, again and again? Overwhelmed with insult, humiliation, and distress, Sita prayed to Mother Earth, "If I have been faithful to my Ram in my thought, word and deed, Mother earth give me shelter in your arms." Suddenly, the earth cracked. The earth goddess rose from the earth in her throne. She took Sita in her arms and withdrew deep into the earth. The sufferings of Sita ended there.

How could Lord Rama, who exonerates other people from sorrow, subject his strong devotee, his own wife, to so much pain? The saying is "The stronger is the devotion, the more is the suffering." The path to God is not a bed of roses, it is full of thorns. At every step along the way we are tested both emotionally and intellectually. And every time we successfully pass the test, it brings us one step closer to God. So, after all this, are we still justified to say that Sita was the luckiest women in the world? The answer is 'yes', because she had Rama, the Lord of the Universe, as her husband.

If we analyze Draupadi's character in Mahabharat, we notice that Lord Krishna was her best friend. But is there any single woman in the history of this world who has been humiliated like her? King Yudhistira, Draupadi's husband, staked her in the game of dice with Duryodhan and lost. Draupadi, the queen of Indraprastha was pulled by her hair from the queen's palace to the gambling room, and Duhshasana, her brother-in-law, tried to strip her naked in front of thousands of people.

So, how could we say that the people, who dedicate themselves to God, will have to suffer less? How could we say that my auntie, who has been a great devotee of Thakura throughout her life, should not suffer like this? There is ample evidence that people who cheat others live a good life, while the innocent and good people suffer. Then why should we be good? Why should we be devoted to God? And the answer is: Our devotion to God, gives us faith. Because of our faith in God we try to stay away from evil. Because of our faith in God we try to do good to others and discard the evil. This faith on God gives us strength to endure the sufferings. We believe in the working out of Karma, the consequences of our past deeds. Everybody has to answer to his own karma. Our misery is the result of our bad Karma from some of our previous lives. We have no control on our past Karma, but we can certainly control our present and future Karma. We believe in the motto “if we do good to others it will pay off”. But, if we could not enjoy the results of our good Karma in this life, when would it payoff? We are the people who believe in a superior world beyond this world. In that other world, where everybody has to go after death, our devotion to God will pay off. How? We will destroy all of our Karma in one life, and will be released from the cycle of birth and re-birth. So, we will not have to come to this world again to create new Karma!

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Sibani Mohanty

ସେହି ଗୁରୁ ପଦେ ଶରଣ ନେବୁ

ସେହି ଗୁରୁ ପଦେ ଶରଣ ନେବୁ
ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ସମର୍ପି ଦେବୁ
ଚେତନା ସ୍ତରରେ ମଜ୍ଜି ରହିବୁ
ଦେହ ଶ୍ରିତି କାଳେ ମୁକ୍ତି ଲଭିବୁ । ୧।

ପ୍ରେମ ପାଶେ ତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ରଖିବୁ
ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ପରି ଚଳିବୁ
ଗୁରୁ ନାମ ନେଇ କାଳ କାଟିବୁ
ଏ ଭବ ସଂସାରୁ ମୁକ୍ତି ଲଭିବୁ । ୨।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ନଳିନୀ କାନ୍ତ ନାୟକ
ପୁରୀ ଶାଖା ସଂଘ

ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକ

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଦକ୍ଷିଣପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ରାଜଧାନୀ ରାଲେ (Raleigh) ଓ ସାର୍ଲୋଟ୍ (Charlotte) ଏହାର ସର୍ବ ବୃହତ୍ ସହର । Charlotte (incorporated in 1768) is an important manufacturing, commercial, and financial center for the surrounding region. Principal industries include printing and the manufacture of chemicals, micro-electronics, textiles, machinery, paper products, and processed food.

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ୧୯୩୪ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି କେତେକ ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଦେଇ କହିଥିଲେ - ତୁମେମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ତତଃ ତିନିଜଣ ଗୁରୁଭାଇ ଏକାଠି ବସି ମୋ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିବ, ମୁଁ ସେଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେବି । ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପାଇଛୁ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିନା ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ଗଛରେ ପତ୍ର ହଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନାରେ ରହୁଥିବା ଚାରି ପରିବାରର ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ମନରେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଜାଗିଲା । ଏହି ପ୍ରେରଣା ଓ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପାରୁ 'ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକ' ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କଲା । ଏହାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ୨୦୦୩ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ ୧୫ ତାରିଖ ଶନିବାର (ରଜ ସଂକ୍ରାନ୍ତି) ଦିନ ସକାଳ ୧୦ଟା ରୁ ୧୨ଟା ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ ଭାଇଙ୍କ 14125 Dunbritton St, Apt 509, Charlotte ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ Virginiaରୁ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ପୂର୍ବରାତ୍ରରୁ ବସ୍ ଯୋଗେ ନଅ ଘଣ୍ଟା ଯାତ୍ରା କରି ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ପାଠକର ଏହି ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନରେ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ (Virginia), ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ ମା', ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ବାପା ବୋଉ (Raleigh), ସ୍ମିତା ବାଇ ମା' ଓ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ (Greensboro), ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ରତ୍ନା ମା' (Charlotte), ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା' (Charlotte), ଦିତ୍ତି ମହାପାତ୍ର ମା' ଓ ସନ୍ଦିପ୍ତ ଭାଇ (Atlanta) ରୁ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଦିନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଗୁରୁଗୀତା, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂଘସେବକ ପ୍ରଥମ ଭାଗ, ସଂସାର ପଥେ, ସଂଘ ନୀତି, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଓ ଭାବ ବିନିମୟ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ତାଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ନିମନ୍ତେ ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୪ ତାରିଖକୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ତୃଟିବିରୂପି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ଜୟଗୁରୁ କୀର୍ତ୍ତନ ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ସମସ୍ତେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଦୁଇ ତିନି ମାସରେ ଥରେ ପାଠକ କରାଯିବା ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଭାବୁଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂଜା ନିମନ୍ତେ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ନେଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ କୁଟୀରରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୨ ତାରିଖରେ ଶ୍ୟାମ ଭାଇ, ଏକାମ୍ର ସଂଘର ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦର ରାୟ ଭାଇ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମିନିତା ମଞ୍ଜରୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ ମା' ଆସି ସାର୍ଲୋଟ୍ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ୨୪ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ସେହିଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ଘରେ (Raleigh) ଓ ତତ୍ ପରଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ସ୍ମିତା ବାଇ ମା'ଙ୍କ ଘରେ (Greensboro) ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିଲା । ପାଠକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଓଡିଶାରେ ସଂଘପୂଜା ଓ ଆଶ୍ୱମକୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ଅପାର ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ, ସମସ୍ତେ ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ଏକାଠି ଦୁଇ ବା ଅଢେଇ ଘଣ୍ଟା ବସି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରି ସେହିପରି ମନରେ ଅପାର ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ପ୍ରତି ମାସରେ ଥରେ ପାଠକ କରାଯିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁବିଧା ଦେଖି ମାସର ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ସକାଳେ କିମ୍ବା ସଂଧ୍ୟାରେ ପାଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।

ଏହାପରେ ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୨୦ ତାରିଖରେ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ଘରେ ପାଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ଲିପ୍ସିତା ପଟ୍ଟନାୟକ ମା' ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ତାପରେ ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୪ ତାରିଖରେ ପାଠକ ସ୍ମିତା ବାଇ ମା'ଙ୍କ ଘରେ ଓ ଫେବୃୟାରୀ ୧୪ ତାରିଖରେ ପାଠକ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୨୦ ତାରିଖରେ ବିଜୟ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପାଠକରେ ଦିତ୍ତି ମା' ଆର୍ଲ୍ଲାଣ୍ଟରୁ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏପ୍ରିଲ ୧୭ ତାରିଖରେ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ଘରେ ଓ ଅକ୍ଟୋବର ଅଧିବେଶନ ପାଠକ ମେ ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏଥିରେ ଏକାମ୍ର ସଂଘର ତାଃ ସମୀରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ କନ୍ୟା ଓ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ ତଉଲି ମା' (ଚିନ୍ମୟୀ ପଟ୍ଟନାୟକ) ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ଏହି ପାଠଚକ୍ରରେ ଯୋଗ ଦେବେ ।

ପାଠଚକ୍ରର ପ୍ରତି ଅଧିବେଶନର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପାଳିଆ E-mail ଯୋଗେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଠାନ୍ତି ଓ ପୂର୍ବ ଦିନ ଗୃହାସନରେ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଦେଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ପାଠଚକ୍ର ଦିନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କଲାପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟ ବୟନା କରାଯାଏ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରାର୍ଥନା ପାଠ କରାନ୍ତି । ତତ୍ପରେ ପାଳିଆ ପୂର୍ବ ଅଧିବେଶନର ବିବରଣୀ ପାଠ କରନ୍ତି । ତାପରେ ଗୁରୁଗୀତାରୁ ଦୁଇଟି ଶ୍ଳୋକ (ଅର୍ଥ ଓ ଗୀତ), ନିଗମ ଉପଦେଶ, ନୂତନ ସଂଘସେବକ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳା ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଘନୀତି ପାଠ କରାଯାଏ । ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ମଝିରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଏ । ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି । ତାପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲାପରେ ପାଳିଆ ତୃଟିବିରୁଦ୍ଧି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ଶେଷରେ 'ଦୟାମୟ ଶ୍ରୀଚରଣେ' ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରି 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନୁଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରନ୍ତି । ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିବା ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତିନି ଜଣ (ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ, ପଲ୍ଲବିତା ମା', ସ୍ମିତା ବାଇ ମା')ଙ୍କ ଘରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି ଓ ବିଜୟ ଭାଇ, ବରଦା ଭାଇ, ଦିତି ମା' ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରୁ ଅନୁମତି ଆଣି ପଞ୍ଚୋପଚାରରେ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ନଅଜଣ ସଭ୍ୟ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରି ଅଛନ୍ତି ।

ଏହିବର୍ଷ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ସାର୍ଲୋଟ୍ ସ୍ଥିତ ହିନ୍ଦୁ କଲ୍ଚରାଲ୍ ସେଣ୍ଟରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ପାଠଚକ୍ରର ନବମ ଅଧିବେଶନ ଜୁନ୍ ମାସ ୧୯ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ସାର୍ଲୋଟ୍ରେ କରାଯାଇ, ସମ୍ମିଳନୀ ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପକରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି । ଓଡିଶାରୁ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ଆସିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବାର ଆଶା ଅଛି ।

ଆମେରିକାରେ ମାସକୁ ଦୁଇଥର telephone ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘପୂଜା, ଥରେ ଏକାଠି ବସି ନୂଆ କାରୋଲିନା ପାଠଚକ୍ର, ଦୁଇ ବା ତିନି ରବିବାର ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ, ତିନିମାସରେ ଥରେ ମହିଳାପୂଜା, ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ପିଲାଙ୍କ ଅଧିବେଶନ କେବଳ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଅପାର କରୁଣା ବଳରେ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି । କାଳେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆତମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶରେ ଆମ ପାଦ ଖସିଯିବ, ତେଣୁ ସେ ରଖୁଆଳ ଗାଇ ଜଗିଲା ପରି ଆମ ଉପରେ ସଦା ସର୍ବଦା ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଛନ୍ତି । ଆମେ ସୁପଥରେ ଚାଲିତ ହେବା ପାଇଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ରହୁ ଓ ତାଙ୍କ ଜଗତ୍ ହିତକର କାମରେ ଆମେ ଯେପରି ଲାଗି ପାରୁ, ଏହା ସହିତ 'ନୂଆ କାରୋଲିନା ପାଠଚକ୍ର'ର ସେବକ ଓ ସେବିକାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମନୋମତ ତଥା ଏକମନ ଓ ଏକପାଶ କରି ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରେରଣା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥାନ୍ତୁ, ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମର ଏହା ହିଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ମୋ ଠାକୁର...

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କରି ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଅଛି । ଛୋଟବେଳେ ବଡ଼ଭାଇ, ବଡ଼ ଭଉଣୀ, ବାପା ଓ ବୋଉ ସମସ୍ତେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରୁଥିବାର ଦେଖି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଁ ଦେଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସିଏ ଥିଲେ ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କ ଠାକୁର । ମୋର ସେ କିଏ ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ କରି ନ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏତିକି ବୁଝିଥିଲି ଯେ, ସେ ଆମ ଘରର ସର୍ବୋତ୍ତମ କାରଣ, ଆମେ ଯିଏ ବି ଯୁଆଡ଼େ ଯାଉ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଯାଉ ଓ ଆସିଲେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି କହୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁ ବୋଲି । ଫେରିବା late ହେଲେ କିମ୍ବା ଗୋଟେ ଜାଗା କହି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ପଳାଇଗଲେ ବୋଉ କହେ, ‘ଠାକୁର ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ଆଉ ତୁମେସବୁ ବୁଲୁଛ ।’ ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁ । ପୂଜା ପାର୍ବଣମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ହିଁ ଭୋଗ ଦିଆଯାଏ । ନୂଆ dress ଆସିଲେ ତାଙ୍କ ପାଦରେ ସମର୍ପଣ ହୋଇଯାଉଥିଲା ପରେ ଆମେ ପିନ୍ଧୁ । କିଛି ଭୁଲ୍ କଲେ ବୋଉ କହେ, ‘ତୁମେ ଠାକୁରଙ୍କ ପିଲା ହୋଇ ଏମିତି କରୁଛ ?’ ତାଙ୍କର ମନ କେତେ ଦୁଃଖ ହେଉଥିବ ? ଯାଅ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଭୁଲ୍ ମାଗ ।’ ଏ ସବୁ ଶୁଣି ମୁଁ ବୁଝେ କି ନ ବୁଝେ କିନ୍ତୁ କିଛି ଭୁଲ୍ କଲେ ମନରେ ଆସେ ଠାକୁରଙ୍କ ମନ ଦୁଃଖ ହେବ । ଛୋଟବେଳେ କେବଳ ଆସନ ମନ୍ଦିର ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିର ଦେଖି ନଥିଲି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେବ ଦେବୀ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ବହୁତ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ତେଣୁ ଅତିଛୋଟ ବୟସରୁ ଭଗବାନ କହିଲେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ହିଁ ଜାଣିଥିଲି ।

ଆଉ ଚିକେ ବଡ଼ ହେଲା ପରେ ମତେ ଲାଗିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମୋ ସହିତ ସବୁବେଳେ ଅଛନ୍ତି । ମୋ ବିଷୟରେ ଚିକିନିଖି ଖବର ରଖୁଛନ୍ତି । ଜୀବନରେ ଯଦି ବି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଛ କହି ଫଙ୍କି ଦେଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ହାତରୁ ନିସ୍ତାର ନାହିଁ । ମୁଁ ତ କେତେ ଭୁଲ୍ କରି ଚାଲିଛି..... ଏହି ସମୟରେ ଦିନେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି, ‘ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ କୌଣସି କାରଣରୁ ଏତେ ବିରକ୍ତ କରିଦେଇଛି ଯେ ସିଏ ମୋତେ ଗାଳି ଦେଉଛନ୍ତି ।’ ମୋତେ ବହୁତ ଡର ଲାଗିଲା । ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲାଗେ ଠାକୁର ଆସିଲେ ମୋତେ ମାରିବେ । ତେଣୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି କହେ, ‘ଠାକୁର, ମୋତେ ଦେଖା ଦିଅନା ।’ ଉତ୍ସବାଦିରେ ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଲେ ଲାଗେ, ଠାକୁର ଯେମିତି ମୋତେ ହିଁ ଅନାଇଛନ୍ତି । ଜନୈକ ମା’ଙ୍କ ଅନୁଭୂତିରୁ ଜାଣିଥିଲି ଯେ, ଠାକୁର ଆମେ ଶୋଇବା ପରେ ଆସି ବୁଲିକି ଦେଖନ୍ତି ଆମେ ଠିକ୍ ଠାକ୍ ଅଛୁ କି ନାହିଁ । ତେଣୁ ରାତିରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲେ ବି ଆଖି ଖୋଲେନି କାଳେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଦେବିକି ? ସେତେବେଳେ କିନ୍ତୁ ଏତିକି ବୁଝି ପାରି ନ ଥିଲି ଯେ, ଜନ୍ମ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ସେ କୃପା କଲେ ହିଁ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ମିଳେ ।

ମୁଁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବାପାଙ୍କୁ କହି ‘ପିଲାଙ୍କ ନିଗମାନନ୍ଦ’ ବହି ପ୍ରଥମେ ପଢ଼ିଥିଲି । ତାପରେ ‘ଜୀବନ ପ୍ରସଙ୍ଗ’ ପଢ଼ିଥିଲି । ସେଥିରୁ ଠାକୁର କିପରି ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଥମେ ନିଜର ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ପରେ ଅନ୍ୟ ସାଧୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ ସେ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ମୋ ମନକୁ ଛୁଇଁଥିଲା । ଆଉ କୌଣସି ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ ପାଦରେ ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଁବାକୁ ମନ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ମୋ ବଡ଼ ଦୁଇ ଭଉଣୀ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଲେଣି । ବାପା କିମ୍ବା ବୋଉ କେହି ବି ଆମକୁ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବା କଥା କହୁନି ନାହିଁ । ବରଂ ଆମେ ଯିବୁ କହିଲେ ବାପା ପଚାରନ୍ତି, ଯାଇକି କ’ଣ କରିବ ? “ଛାତ୍ରାଣୀ ଅଧ୍ୟୟନଂ ତପଃ” । ପ୍ରଥମେ ପାଠ ପଢ଼ି ନିଜକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ମନ ମୁତାବକ କରି ଗଠନ କର । ବାପା ଆମ ଉତ୍ତରରୁ ଜାଣିନିଅନ୍ତି ଆମର ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାରେ ମନ ନା ହୋ ହାଲୁକାରେ ମନ । ବାପା ତାଙ୍କ ଆଚରଣରେ ହିଁ ଆମକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ Bhubaneswar ରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ମୋର ବଡ଼ ଦୁଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ସହ volunteer ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି । ସେମାନେ କୁମାରୀ ସଂଘ ତରଫରୁ ଦରଖାସ୍ତ କରି ଅନୁମତି ନେଇ ସେବା କଲେ ଓ ମୁଁ ବିନା ଅନୁମତିରେ କିଛି କିଛି କାମ କଲି । ପତି ଭାଇଙ୍କ ଝିଅ ହିସାବରେ ମୋତେ ବୋଧେ କେହି କିଛି କହି ନ ଥିଲେ କିମ୍ବା ଭାବି ନେଇଥିଲେ ଯେ ମୁଁ କୁମାରୀ ସଂଘର ସଭ୍ୟା ହୋଇଥିବି । ଯାହାବି ହେଉ, ଏହିପରି ଭାବରେ ନିମାପତା ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ସମ୍ମିଳନୀ ଗଲା । ଅଶୁରେଶ୍ୱର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଧିବାସ ଦିନ ବାପା volunteer ମାନଙ୍କୁ ସେବା କଣ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ କହିଥିଲେ, ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦରେ ସଂଘ ସଭାପତିଙ୍କ ଜରିଆରେ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମାଗି ସମସ୍ତ ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ଠାକୁର ବୋଲି ଭାବି ସେବା କରାଯାଏ । ସେବା ଶେଷରେ ଯାହା ଦୋଷ ତୃଟି ହେଲା ସେସବୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ କ୍ଷମା ମାଗି ସେବା ସମର୍ପଣ କରାଯାଏ । ମନମୁଖୀ କାମ କରିବାକୁ ସେବା କୁହାଯାଏନା ।’ ଏହା ଶୁଣି ସେଥରକ ମୁଁ ଅଲଗା ଦରଖାସ୍ତ କରି ସେବା କଲି ଓ ତା ପରେ ପରେ ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ କହି କୁମାରୀ ସଂଘର ସଭ୍ୟା ହୋଇଥିଲି । ପ୍ରଥମଦିନ ଯେବେ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି ସେଦିନ ବାପା କୌଣସି ବିଷୟରେ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ କହିଥିଲେ, “ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଆମ

ପ୍ରତି ଭଲପାଇବାଟା ବାପା, ବୋଉ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ, ସାଙ୍ଗ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମ ଦେଇ ଆସେ । ତେଣୁ ଆମେ ଯଦି ନିଜକୁ ତାଙ୍କ ମନ ମୁତାବକ କରି ଗଢି ନେବୁ ତେବେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଭଲ ପାଇବା ପାଇ ପାରିବୁ ।”

କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଲା ପରେ ମୁଁ ଆସ୍ଥେ ଆସ୍ଥେ ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟତର ହେବାକୁ ଲାଗିଲି । ସଂଘରେ ଯେଉଁ ବହି ପଢ଼ା ହୋଇ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ହୁଏତ ସେସବୁର ଅର୍ଥ ବୁଝିପାରୁ ନ ଥିଲି କିନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ତାହା ମୋତେ ଠିକ୍ ବାଟ ଦେଖାଇଥିଲା । ଥରେ ବାପା କହୁଥିଲେ, ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ଥରେ କାସ ପୂଜାରେ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ରାତି ବି ଅଧିକ ହେଲାଣି ତେଣୁ, ବାପାଙ୍କୁ ଛାଡି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ପଡିଥିଲେ । ବାପା ଏହା ଦେଖି ଆଲୋଚନା ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହିବାରୁ, ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ କହିଥିଲେ, “ଯାହା ଆଲୋଚନା ହେଉଛି, ସେସବୁ **eather**ରେ ଓ ଆମ ଅବଚେତନ ମନରେ **recording** ହୋଇ ରହିଯାଉଛି । ତେଣୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଫୁଟି ଉଠିବ ।” ମୋ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଏହି ବିଷୟ ଅନୁଭବ କରିଛି । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବହି ପଢିବାକୁ ବେଶି ଶୁରୁତ୍ୱ ଦେଉ ନ ଥିଲି, ଭାବେ ମୁଁ ତ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ଆଉ ବହି ପଢି ଅଧିକା ଲାଭ କଣ ? ସେ ସବୁ ନୂଆ ନୂଆ ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ଆସିବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ । ଆମେ ତ ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ । କିନ୍ତୁ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଥରେ ହେମ ମା’ କହିଥିଲେ, ‘ଠାକୁରଙ୍କ ବହି ପଢିଲେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଜାଣିପାରିବୁ । ତାପରେ ଯାଇଁ ଆମେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ପାରିବୁ ଓ ତାଙ୍କର ଜଗତ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବୁ ।’ ମୋଟା ମୋଟି ଭାବରେ କହିଲେ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ହିଁ ମୋର ବହୁତ କିଛି ଭୁଲ୍ ଧାରଣା ଦୂର ହୋଇଥିଲା ।

ମୁଁ କଲେଜରେ ପଢୁଥାଏ ସେତିକିବେଳେ ବାପା **cancer** ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ବାପା ଯେତେବେଳେ **AIIMS** ରେ **treatment** ହେଉଥିଲେ ସେତେବେଳେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ଲେଖିଥିଲେ, ‘କାହାରି ବାପା ମା’ ସବୁଦିନ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ତୁମେମାନେ ଜୀବନରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବା ଦେଖିଲେ ଖୁସି ହେବି ।’ ଏହାପରେ ବାପା ଆଉ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚି ନ ଥିଲେ । ବାପା ଗଲାପରେ ମୁଁ କେବେ ନିଜକୁ ଅନାଥ ବୋଲି ମନେ କରିନି । କାରଣ, ବାପା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋତେ ମୋର ନିତ୍ୟ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିଯାଇଥିଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୋ ବାପା ହିସାବରେ ଭଲ ପାଇ ଆସିଛି ।

ଏହାପରେ ମୋର ବିବାହ ହୋଇଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ଜପ କରି କରି ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟରେ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କଲି । ସବୁବେଳେ ଭାବେ ମୋ ଆଚରଣରେ ଯେମିତି ଠାକୁରଙ୍କ ନିନ୍ଦା ନ ହୁଏ । ଏହାପରେ ଆମେରିକା ଆସିଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଅମେରିକାରେ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମ କରି ସଂଘଛତା ହୋଇ ମୋତେ ଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ଗଲା ପରି ଲାଗିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରଣାମ କରି କେବଳ ସ୍ତୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରୁଥାଏ ଓ ବହି ପଢୁଥାଏ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଅନୁଭବ କରିଛି ଭୋଗବିଳାସରେ ମାତି ମୁଁ ଯେବେ ଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଦୂରକୁ ଯିବାକୁ ଲାଗେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତିଠାରୁ ବହୁତ ବଡ଼ ଧକ୍କା ଖାଏ । ମନ ଆପଣା ଛାଏଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଡକୁ ଧାଏଁ । ବିଦେଶରେ ଘର ଛାଡି ପ୍ରଥମକରି ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କେବେ ନିସହାୟ ଲାଗିନି । କାରଣ ବାପାଙ୍କୁ ଶୁଣିଛି ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “କେଉଁ ନାୟ ଯାର ଆମି ଆଛି ତାର” ।

ପ୍ରାୟ ଦେଇବର୍ଷ ପରେ ଆମେ ଭାରତ ଫେରିଗଲୁ । ମୋର ଝିଅ ହେଲା । ତାପରେ ଆସ୍ଥେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା ମଧ୍ୟରେ ରହି ଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇବାକୁ ଲାଗିଲି । ବାପା ବଡ଼ ଭଉଣୀକୁ ଥରେ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ, ‘ଛୁଆଟିଏ ହେଲା ପରେ ଯାଇ ପ୍ରକୃତ ସଂସାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।’ ସତକୁ ସତ ମୋତେ ମାୟା ଗ୍ରାସ କଲା । ଠାକୁର ବହୁବାର ଚେତାଇ ଦିଅନ୍ତି ଓ ମୁଁ ପୁଣି ଭୁଲିଯାଏ । ଏମିତି କିଛିଦିନ କଟିଗଲାପରେ ମୋର ପୁଣି ଆମେରିକା ଆସିବା ସ୍ଥିର ହେଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ ଆମେରିକାର ପାଠକ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିଲି । କିନ୍ତୁ **phone** ମାଧ୍ୟମରେ ଯେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ସଂଘ ପୂଜା ହେଉଥିବ ସେ କଥା କେବେ ଭାବି ନ ଥିଲି । ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ଯେଉଁଦିନ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି ସେଦିନ ଅନିର୍ବଚନୀୟ ଆନନ୍ଦରେ ମନ ପୁରି ଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ଏହାପରେ ଆମେରିକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଆମ ଭାଇଙ୍କର ଚାକିରୀରେ ଛୁଟି ନ ଥାଏ, ତେଣୁ ଭାବିଲି ଠାକୁର ନେଲେ ଯିବି ନହେଲେ ନାହିଁ । ମୋତେ ବୋଉ ଓ ଲୀନା ଅପା (ଅସୁରେଶ୍ୱରର ବସନ୍ତ ଭାଇଙ୍କ ଝିଅ) ଦୁଇଜଣ ଯାକ କହିଲେ, ‘ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କାନ୍ଦିକି ଜଣା । ନିଷ୍ଠୁର ଯିବୁ । ଆଉ ନାମଜପ କର ।’ ସତରେ ଠାକୁର ହାତଧରି ଅତି ସୁରୁଖୁରୁରେ ନେଇଗଲେ । ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କସହ କଥାହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ରଖି ସକାଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଧୂପ ଓ ଦୀପ ଦେଇ ମାନସିକ ପୂଜା କରୁଛି । ପୂଜା କରିବାକଥା ବୋଉକୁ ଜଣାଇବାରୁ ବୋଉ କହିଥିଲା, ‘ଘରେ ଯେମିତି ବାପା କି ମୁରବୀ ସ୍ଥାନୀୟ କେହି ରହିଲେ, ଆମେ ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ସବୁ କାମ କରୁ ସେମିତି ଠାକୁରଙ୍କୁ ରଖିକି ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପୂଜା କରିବୁ ।’ ମୁଁ ସେହି ଦିନଠାରୁ ମୋର ବାପା ହିସାବରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜି ଆସୁଛି । ଜୀବନରେ ବହୁତ ଭୁଲ୍ ଭଟକା ହୋଇଯାଉଛି । ସିଏ ଯେ ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ହୃଦୟରେ ମୋତେ ଧରିଛନ୍ତି

ଏହା ମୁଁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଛି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଧରିଥିଲେ ହୁଏତ ମୋ ହାତ ଖସି ଯାଇଥାନ୍ତା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଦୃଢ଼ହସ୍ତ ଯେବେ ମୋତେ ଧରିଛି ତେବେ ମୁଁ ବାଟ ଭୁଲି ଗଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମୋତେ ଠିକ୍ ବାଟକୁ ଚାଣି ନେବେ । କାରଣ **ସିଏ ଯେ ମୋର ଠାକୁର** ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଅନୁରାଧା ପତି

ତୁମ ନାମଟି ମୋ ଜପାମାଳା ହେଉ

ତମସା ଘେରା ଏ ଧୂଳିର ଧରଣୀ
ଭାରତ ଜନନୀ କୋଳେ
ତୁମେ ଆସିଥିଲୁ ଝୁଲଣ ପୁଣିମା
ନିଶି ଶୁଭଲଗନରେ ! ॥୧॥

ଦିବ୍ୟ ଅନୁଭୂତି ଅନ୍ତରେ ତୁମର
ସମ୍ପାରିତ ହେଲା ଧୀରେ
ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ, ଧର୍ମ ପଥରେ ସର୍ବଦା
ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମିଳେ । ॥୨॥

ତୁମର ଅମୃତ ପରଶେ ହରଷେ
ଶିହରିଲା ବସୁମତୀ
ମନେ ପ୍ରାଣେ କେତେ ନୂଆ ଆଶାଭରି
ଲଭିଲା ସେ ଆତ୍ମତୃପ୍ତି । ॥୩॥

ସହସା ସମ୍ପାଦ ପହଞ୍ଚିଲା ଦିନେ
ସ୍ନେହମୟୀ ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ
ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା ରାଇଜେ
ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ॥୪॥

ତା ଅନ୍ତଃ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲା
ଘନଘେରା ଅନ୍ଧକାରେ
ଜନମିଛ ତୁମେ ତା କୋଳରେ ଘେନି
ମୁକତି ମଶାଲ କରେ । ॥୫॥

ପ୍ରିୟ ସନ୍ତାନ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ
ଜଗତ ଜନନୀ କୋଳେ
ସମର୍ପି ଦେଇ ସେ କହିଛନ୍ତି ଏହା
ପାଶୋରି ନ ଦେବ ହେଲେ । ॥୬॥

ଜନକ ଜନନୀ ଭଲସିତ ହେଲେ
ବାସୁଲ୍ୟ ପ୍ରେମରେ ମାତି
ଶିଶୁ ହୋଇ ତୁମେ କେତେ ଲୀଳା ଖେଳା
ଆଚରିଲ ନିତି ନିତି । ॥୭॥

ମାତାଙ୍କୁ ହରାଇ ବ୍ୟାକୁଳ ହୃଦୟ
ଅବିରତ ହୁଏ ଝୁରି
ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ଆଉ ଜୀବନଟା ମିଶି
ହେଲା ପ୍ରହେଳିକା ପରି । ॥୮॥

ସମୟ ସୁଅରେ ବହିଗଲା ତୁମ
କିଶୋର ବୟସ ଧୀରେ
ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସମ ଢଳ ଢଳ ଶୋଭା
ବିକଶୁଥିଲା ମୁଖରେ । ॥୯॥

ପ୍ରାଣ ସମ ପୁତ୍ର ମତି, ଗତି ଦେଖି
ଜନକ ଅତି ଆତୁରେ
ଲାଘବ ହେବ ବା ବେଦନା ବିବାହ
ବନ୍ଧନରେ ଛନ୍ଦିଦେଲେ । ॥୧୦॥

ଅଲୌକିକ ତୁମେ ସୂର୍ଯ୍ୟପ୍ରଭା ସମ
ଥିଲ ଚିର ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ
ଦେଖିଲା ଜନ ଯେ ପାଉଥିଲେ ତୁମ
ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ । ॥୧୧॥

ନିତ୍ୟ ମୁକ୍ତ ଯେ କି ବନ୍ଧନ ଅବା
ଜଡ଼ାଇ ପାରିବ ତାକୁ
ଆସିଛନ୍ତି ସେତେ କୋଟି ଆତ୍ମାର
ବନ୍ଧନ ଖୋଲି ଦେବାକୁ । ॥୧୨॥

ଅଜଣା ଅଭାବ ଘାଟୁଥିଲା ତାଙ୍କ
 ଅବୁଝା ଅନ୍ତର ତଳେ
 ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଖୋଜିବୁଲୁଥିଲେ
 ବୁଡି ଭବସିନ୍ଧୁ ଜଳେ । ॥୧୩॥

ସଂସାରର ମାୟା ବନ୍ଧନଟି ଦିନେ
 ଛିଣ୍ଡିଗଲା ଅକସ୍ମାତେ
 ପ୍ରେମମୟୀ ପତ୍ନୀ, ଗୁଣବତୀ, ସତୀ
 ଗଲେ ଲୋକାନ୍ତର ପଥେ । ॥୧୪॥

ମୃତ୍ୟୁପରେ ଆସି ଛାୟାରୂପେ ଦିନେ
 ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦେଲେ
 ନିଃସ୍ତେଶୁଣ୍ୟ ପଥେ ଚଳିବାକୁ ରହି
 ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରୟରେ । ॥୧୫॥

ତନ୍ମ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ ପ୍ରେମର ସାଧନା
 କଲ ଗୁରୁ ପାଶେ ରହି
 ସକଳ ସାଧନା ଯାହା ବା କରିଲ
 ସେ ତ ଲୋକହିତ ପାଇଁ । ॥୧୬॥

ଘରେ, ଘରେ, ପୁରେ, ପୁରେ ବିତରିଲ
 ସାଧନା ସମୁଦ୍ରସୁଧା

କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣ ତାଣକର୍ତ୍ତା ରୂପେ
 ଘୁଞ୍ଚାଇଲ ଭବ ବାଧା । ॥୧୭॥

ସ୍ଥଳଦେହ ତେଜି ବିଦେହୀ ହୋଇଛ
 ଆହେ ଗୁରୁ ଭଗବାନ
 କୋଟି ଭଞ୍ଜଶିଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ କିନ୍ତୁ
 ରହିଛ ବିରାଜମାନ । ॥୧୮॥

ଗୁରୁଦତ୍ତ ନାମ ନିଗମାନନ୍ଦ ହେ
 ଭକ୍ତ ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ
 ତୁମ ଶୁଭାଶିଷେ ପ୍ରତି ପ୍ରାଣେ ପ୍ରେମ
 ଭଜତି ସଦା ସଞ୍ଚରୁ । ॥୧୯॥

ହେ କରୁଣାମୟ ଅଭୟ ଚରଣେ
 ଦେଉଛି ପ୍ରଣତି ଜାଳି
 ଅଧମ, ଅକ୍ଷମ ସନ୍ତାନର ଦୋଷ
 କ୍ଷମିବ କରୁଛି ଅଳି । ॥୨୦॥

ତୁମ ସୌମ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ବିରାଜୁ ହେ ନିତି
 ଏ ମୋ ହୃଦୟ ମନ୍ଦିରେ
 ତୁମ ନାମଟି ମୋ ଜପାମାଳା ହେଉ
 ଜୀବନେ ବା ମରଣରେ । ॥୨୧॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
 କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ
 ଏକାମ୍ର ମହିଳା ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

Nrupal Ji – My Relationship and Experiences

Jayaguru. I am privileged to write about one of Sri Sri Thakura's direct sishya, Nrupal Ji. Nrupal Jeje (grandfather), as I fondly remembered him, was born on November 26, 1914 in Pathuria Sahi, Puri to Srigopal and Saraswati Ji. They were *marathi* and their ancestors migrated to Orissa during the helm of Shivaji's rule. His father worked as an advocate in Puri. He grew up in Puri and attended Puri Jila School.

Nrupal Jeje first came in touch with Sri Sri Thakura in February 1931, and was deeply inspired by him. He was initiated into the order of Nilachala Saraswata *Sangha*, by Sri Sri Thakura at Nilachala Kutira on June 5, 1934, along with Durga Charan Bhai. He remained a bachelor, and devoted himself to the life and philosophy of Sri Sri Thakura and the sangha. During the next seven decades, he wrote a number of books including '*Bhakti Kusuma*', '*Parama Purusha Aasa He Pheri*', '*Barana Ghena Bandaniya*', and '*Kundalini Aabahana*' that enriched the lives of numerous *sangha sevakas*. His poems and essays in Arya Darpana and Sangha Sevaka were highly appreciated. He lived the later part of his life with his younger brother Jaipal Ji in Bapuji Nagar, Bhubaneswar and visited Ekamra Saraswata Sangha. He lived a simple, yet active life and true to the teachings of Sri Sri Thakura. He passed away on October 5, 1994 at the age of eighty.

It was in the early 1980's when I first met Nrupal Jeje. My younger brother and I were in high school then, and he visited our house pretty often. The common bond was that my family hailed from Puri, and my uncles were friends of his nephews. Nrupal Jeje would always inquire about our studies, and encouraged us to practice yoga aasana as a means to improve concentration. We spent numerous hours discussing how teenage children could benefit from a disciplined lifestyle. In retrospect, I feel it had a great impact on me, particularly when I was focused on my high school board and engineering college entrance examinations. On one occasion, Nrupal Jeje wrote a poem wishing me and my brother, a happy new year. We were deeply touched by that and to this day, my mother has saved it as a treasure.

In those few years, I never got the opportunity to know about Sri Sri Thakura from him. I found out later that my parents were privileged enough to hear about Sri Sri Thakura from him. It was an irony that I first came to know about Nrupal Jeje's association with Sri Sri Thakura from my wife, a year after his death. My in-laws belong to the Ekamra Saraswata Sangha and are devoted to Sri Sri Thakura. It was through my wife that I was drawn to the Thakura's greatness.

I distinctly remember the week in August 1991, when I was preparing to leave for the US to attend graduate school, I met Nrupal Jeje. He gave me a gift that I cherish all the time, a *guru bandana*. I have been carrying it around and as a giveback would like to share it with my family of *guru bhai* and *maa*. My last meeting with Nrupal Jeje was in May 1993, when I visited home. He was slightly frail, yet fit to ride a bicycle. As usual, he inquired about my studies. I am blessed to have known such a noble soul.

(The Guru Bandana written by Sri Nrupalji is presented in the next page)

ଗୁରୁ ଆବାହନ
(ରଚନା - ଶ୍ରୀ ନୃପାଳଜୀ)
(ରାଗ - ଭବସାଗର ତାରଣ କାରଣ ହେ)

(୧)
ଶିବ ସୁନ୍ଦର ଶ୍ରୀ ସଜିଦାନନ୍ଦ ହେ
ଜଗବନ୍ଧନ ନିତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ହେ
ମମ ମଞ୍ଜୁଳ ମାନସ କୁଞ୍ଜରନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୫)
ଶିବଶକ୍ତି ସଂଯୋଜକ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହେ
ବେଦ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଶାରଦ ସୁମେରୁ ହେ
କରୁଣାକର ପାବକ ଦୀନଜନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୨)
ଭବବନ୍ଧନ ମୋଚନ କାରକ ହେ
ମୁନିମାନସ ରଞ୍ଜନ ତାରକ ହେ
ପରମାନନ୍ଦଦାୟକ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୬)
ସୁଖଶାନ୍ତି ପରାମୁକ୍ତି ଦାୟକ ହେ
ଦୀନବନ୍ଧୁ ତୁମେ ଶୁଭବାହକ ହେ
ଦିଅ ଶକ୍ତିସୁଧା ମମ ପଞ୍ଚ ପ୍ରାଣେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୩)
ମୋହ ତାମସ ପୁଞ୍ଜ ବିମର୍ଦ୍ଦକ ହେ
ଦୁଃଖଗଞ୍ଜନ ଭଞ୍ଜନ ନାୟକ ହେ
ମହିମାମୟ ତାଙ୍କେ ମୁଁ ଶୁଦ୍ଧ ମନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୭)
ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶୀ ରକ୍ଷି ଜନ ରକ୍ଷକ ହେ
ଜ୍ଞାନ ଭକ୍ତି ସମନ୍ୱୟ ଶିକ୍ଷକ ହେ
ମିଶି ମଧୁମୟ ଓଁ କାର ମନ୍ତ୍ରତାନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

(୪)
ଯୋଗତନ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମ ସାଧକ ହେ
କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀ ଗତି ତାଳକ ହେ
ଭେଦିଗ୍ରହିତ୍ରୟ ତୋଷ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ ସିଂହାସନେ ॥

(୮)
ସଜିଦାନନ୍ଦ ନିତ୍ୟ ନିରଞ୍ଜନ ହେ
ବିଦୁରିତ କର ମମ ଅଜ୍ଞାନ ହେ
ପ୍ରଣାମୀ ଦେବ ତବ ଶୀତରଣେ
ଗୁରୁଦେବ ଆସ ହୃଦ - ସିଂହାସନେ ॥

ଏହି ‘ଗୁରୁ-ଆବାହନ’ ବନ୍ଦନାଟି ପରମହଂସ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ବଙ୍ଗଳା ମାସିକ ‘ଆର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ପଣ’ ପତ୍ରିକାରେ ଏବଂ ଲେଖକଙ୍କ ‘ବରଣ ଘେନ ବନ୍ଦନୀୟ’ ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ସାରଦାନନ୍ଦ ‘ଭବସାଗର ତାରଣ କାରଣ ହେ’ ବନ୍ଦନାଟି ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ବୈଦିକ ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରିଥିଲେ । କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ‘ଗୁରୁ ଆବାହନ’ ବନ୍ଦନାଟି ସେହି ବୈଦିକ ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରିଥିଲି । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଦିଗୁରୁ ପରମେଶ୍ୱର । ସେ ବିଶ୍ୱସୃଷ୍ଟ ଭଗବାନ, ସ୍ୱୟଂ ସଜିଦାନନ୍ଦ ଅଟନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଇଶ୍ୱର ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିପାରିବେ । - ନୃପାଳଜୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ସେନାପତି

ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡା ଓ କଦମ୍ବକଣ୍ଠ ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଙ୍ଗନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ପରେ ପରେ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଶିକ୍ଷା, ଭାବଧାରା ଓ ପ୍ରେରଣାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଭକ୍ତ ଶାଖା ସଂଘର ଯୋଗଦେଇ ଜୀବନର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କରି ଆଦର୍ଶକୁ ନେଇ ଏକ ସରଳ, ନିରାତମ୍ବର ଓ ସମର୍ପିତ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡା ଅନ୍ୟତମ । ବିରୁପାନ୍ତୀ ତୀର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ତତ୍କାଳୀନ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର (ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାତପୁର ଜିଲ୍ଲାଭିତ୍ତି) ନାନପୁର ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ଯଦିଓ ଜନ୍ମ ତାରିଖ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେଖକ ନିରୂପଣ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି, ତେବେ ତାହା ୧୯୦୬ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୨ ତାରିଖ ବୋଲି ଏକ ସ୍ମରଣିକା ପତ୍ରିକାରୁ ଜଣାଯାଏ । ବିଧିର ନିର୍ମୋହ ବିଧାନରେ ପିଲାଦିନେ ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ, ମାତା ହୀରା ଦେବୀଙ୍କୁ ହରାଇ ବସନ୍ତି ବିଶ୍ୱନାଥ । ତଥାପି ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ, ପିତା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ସୁତାରୁ ରୂପେ ଗଢ଼ିତୋଳିବାରେ ସେ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି । ପୁରୀରୁ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷାପରେ କଲିକତାରେ କବିରାଜି ପାଠ ଶେଷକରି ପୁଣି ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରଥମ କବିରାଜ । କେବଳ ରୋଗୀର ରୋଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ଔଷଧ ଦେବା ନୁହେଁ, ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣ ସେବାକୁ ଜୀବନର ବ୍ରତ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏହି ମହତ୍ କର୍ମରେ ରତ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଭାରତ ପରାଧୀନ । ବାପୁଜୀଙ୍କ ଡାକରାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଇ କିଛିଦିନ କାରାବରଣ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ୱଭାବରେ ଖୁବ୍ ମୋଳାପି, ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପିତ ହୁଏ ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ କେନାଲ୍ ବାଲିଚନ୍ଦ୍ରପୁର ସେକ୍ସନ୍‌ର ନିରିକ୍ଷକ, ବାମନ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସହିତ । ଦିନେ ଆଲୋଚନା କ୍ରମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ଯୋଗୀଶେଷ, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ, ପ୍ରେମସିଦ୍ଧ, ସଦ୍‌ଗୁରୁ, ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ପରମହଂସଙ୍କ ବିଷୟରେ । ଲେଖିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଏହି ବାମନ ଭାଇ କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ସଭ୍ୟ ଥିଲେ । ଭଗବତ୍ ବିଶ୍ୱାସୀ ଏବଂ ଅନିସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ବାମନ ମହାନ୍ତି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଓ ସାଲେପୁର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କେନ୍ଦୁପାଟଣାରେ ନୂତନ ଭାବେ ସ୍ଥାପିତ ଶାଖାସଂଘ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଅବଗତ କରାନ୍ତି । ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି ଆମର ପୂଜ୍ୟ ଗୁରୁଭ୍ରାତା ଏବଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ସୁଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ ବାମନ ପରିତାଙ୍କର ପ୍ରବେଶରେ କେନ୍ଦୁପାଟଣାରେ ପ୍ରଥମ ସଭ୍ୟମୂଳା ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଭକ୍ତ ଶାଖାସଂଘ ଗୁରୁଭ୍ରାତା ମାନଙ୍କଠାରୁ । ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡା ତତ୍ପରେ ବାମନ ପରିତା ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି ଦୈବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଗୁରୁ ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଭାବରେ ଅବଗତ ହୁଅନ୍ତି ଓ କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଯୋଗଦାନ କରି ସେ ଅଞ୍ଚଳର ନିଗମ ପରିବାରରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇ ରୂପେ ପରିଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧର ମାନଙ୍କର ଏହି ମହାଭାଗ୍ୟର ଉଦୟ ପ୍ରାୟ ୧୯୫୦ ରୁ ୧୯୫୨ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଘଟିଥିବାର ଜଣାଯାଏ ।

କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ତତ୍କାଳୀନ ସଭାପତି ବାମନ ପରିତା ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଭକ୍ତ ଶାଖାସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ୧୨ ବର୍ଷ ପରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୬୦ ମସିହାରେ, ପ୍ରଥମଥର ଓ ତାହାର ୧୨ ବର୍ଷ ପରେ, ୧୯୭୨ ମସିହାରେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଅଞ୍ଚଳରେ ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହୁଏ । ପୁନରାୟ ୧୨ ବର୍ଷ ପରେ, ୧୯୮୪ ମସିହାରେ କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘ ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ କଦମ୍ବକଣ୍ଠରେ ପ୍ରଥମଥର ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହୁଏ । ସେହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ଗହଣରେ, ବିଶେଷ କରି କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଭୂତିକୁ ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ସ୍ମରଣିତ ଏକ କବିତା ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ମହାରାଜଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଜ୍ଞାନ ଓ ଉତ୍ସର୍ଗିକୃତ ସେବା, ଅନୁପମ ଭାବ, ଓ ଦେବଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଭକ୍ତିକୁ ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥିଲେ, ତାହାର ପ୍ରେରଣା ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର କଲମ ମୁନରେ ସେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କବିତାରେ ତାହା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କର ଓ କେନ୍ଦୁପାଟଣା ଶାଖାସଂଘର ତତ୍କାଳୀନ ସଭାପତି ବାମନ ପରିତା ଭାଇ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଧର୍ମପତ୍ନୀ ସୁଲୋଚନା ମା'ଙ୍କ ନାମାବଳୀ କବିତାର ବିଭିନ୍ନ ପଦାବଳୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇ । ସେସବୁ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆଜି ଅନେକ ସ୍କୁଲ ଦେହରେ ନାହାନ୍ତି (ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଉକି ୧୯୯୯ ମସିହା ଜୁନ୍ ୨୦ ତାରିଖ ଦିନ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇଙ୍କର ଦେହାବସାନ ଘଟିଛି) । ତେଣୁ କବିତା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସମସ୍ତ ନାମଗୁଡ଼ିକ ବାଛି ବାହାର କରିବା ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ପାଠକମାନଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ କବିତାଟି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା । ଏହାର ନକଲ ଜନିତ ତୃଟି ମାର୍ଜନା କରି ବିଶ୍ୱନାଥ ଭାଇଙ୍କର ଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଲେଖକଙ୍କ ଅନୁରୋଧ । ଜୟଗୁରୁ ।

(କଦମ୍ବକଣ୍ଠରେ ପ୍ରଥମ ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ବିଶ୍ଵନାଥ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଚିତ)

ହେ ଠାକୁର, କଦମ୍ବକଣ୍ଠରେ ରାସ ରଚାଇଲ
ଭକ୍ତବେଶୀ ଗୋପିଗଣେ ନଚାଇଲ ।୦।

ଖରସ୍ଵୋତା କୁଳେ ବସି ରଙ୍ଗେ ବଜାଇଲ ବଂଶୀ
ମଧୁର ମୂରଲୀ ଧ୍ଵନୀ ମନ ପ୍ରାଣ ନେଲା କିଣି
ଆକର୍ଷି ମଧୁରେ ମୋହ କଟାଇଲ ।୧।

ଯମୁନା ବହେ ଉଜାଣି କୁଞ୍ଜେ ଶାରୀ ଶୁକ ଧ୍ଵନୀ
ଶୁଷ୍କତରୁ ପଲ୍ଲବୀଲା କୁସୁମେ ମହୀ ମଣ୍ଡିଲା
ବାସ ଚହଟାଇ ନାଟ ଘଟାଇଲ ।୨।

ସଂସାର ବାସନା ତେଜି ଧାଇଁଲେ ଗୋପିନୀ ରାଜି
କେଶବାସ ଅସମ୍ଭାଳ ତେଜି ନିଜ ଜାତି କୁଳ
ତବ ପଦ ମକରନ୍ଦ ଚଖାଇଲ ।୩।

କେତେ କାଳ କରି ଯୋଗ ମିଳିଛି ବାରୁଣୀ ଯୋଗ
ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ମିଳି ରଙ୍ଗେ ଆଚରନ୍ତି କେଳି
ଭାବେ ଭାବ ବିନୋଦିଆ ମଜାଇଲ ।୪।

ନୀଳାମ୍ବର ଧନେଶ୍ଵର ଠାକୁର ଯା ହୃଦ ହାର
ଉତ୍ତମ ସାରଙ୍ଗ ସୁର ନିଶାମଣି ସଙ୍ଗେ ନୀର
ବିପିନେ ସେବକ ସାଜ ପିନ୍ଧାଇଲ ।୫।

ସଙ୍ଗତେ ବାସୁ ବାମନ ପଣ୍ଡାଭାଇ ପର୍ଶୁରାମ
ହେମନ୍ତ କୁମାର ସଙ୍ଗେ ଗୋପି ଶରତ କି ରଙ୍ଗେ
ଚରାଇଲେ କୋଳ କରି କନ୍ଦାଇଲ ।୬।

ସୁ ଲୋଚନା ସୁଲୋଚନା କରେ ଅର୍ଚ୍ଚନା ବନ୍ଦନା
ବିଧୁସମ ବେନି ବଧୂ ଉଛୁଳାଇ ଭାବସିନ୍ଧୁ
ରମା, ରଜନୀରେ ପ୍ରେମେ ବୁଡ଼ାଇଲ ।୭।

ଫକିର ବେଶି ଫକିର ସଙ୍ଗତ ହରି ଆବର
କର୍ମେ ଅଟଳ ଅଟଳ ସଦା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ
ଶ୍ରୀନାଥ କରେ ମାର୍ଜନୀ ଧରାଇଲ ।୮।

ଭୂୟାଁ ବିପିନ ବିହାରୀ ଭୂଆଁ ବୁଲାଇଲା ପରି
ଘୁରେ ଦିବାନିଶି ହସି କେତେ ଯେ ଭାବପରଶି

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରକଟାଇଲ ।୯।

ବଙ୍ଗଳି ବିହାରୀ କେତେ ଆସି ରସିଲେ ଗୁପ୍ତେ
ଉଆ ଉଷୁନା ନମାନି ମହାପ୍ରସାଦକୁ ମାନି
କୋବି ତାଳମାରେ ପେଟ ଭରାଇଲ ।୧୦।

ବହୁରୂପିଆ ଇନ୍ଦ୍ରାନା ନାଚେ ତାପିନୀ ତାପିନୀ
ଧାଇଆ ଯେ ଧନୀ ନାନୀ କରେ ମନ୍ତ୍ରପ ମନ୍ତ୍ରଣୀ
ମାଲିଆଣୀ ବେଶେ ତାକୁ ବସାଇଲ ।୧୧।

ଜ୍ଞାନୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟାନନ୍ଦ ପ୍ରେମରେ ଲଭେ ଆନନ୍ଦ
ଦିବ୍ୟ ଚୈତନ୍ୟ ଚୈତନ୍ୟ ହଜାଇ ହୋଇଲେ ଧନ୍ୟ
ସଭିଙ୍କ ଅନ୍ତରୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଛଡ଼ାଇଲ ।୧୨।

ନାମ ଘୋଷେ ବିଶ୍ଵନାଥ ଶିରେ ଦେଇ ବେନିହସ୍ତ
ଜୟଗୁରୁ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ ଲଭି ଧରା ହେଲା ମୁକ୍ତ
ମାୟା ମାୟାଧୀଶ ଖେଳ ଖେଳାଇଲ ।୧୩।

ସେବକ ପଣେ ବାମନ ସେବାରେ ଅତି ନିପୁଣ
ଭକତଙ୍କ ପଦରେଣୁ ଆଶେ ଗଡ଼ାଇଲା ତନୁ
କୋଳେ ଧରି ଦାସପଣେ ଗଣାଇଲ ।୧୪।

ଅତ୍ୟୁତ ଅନନ୍ତ ଆଦି ଯଶୋବନ୍ତ ତେଜି ଗାଦି
କଦମ୍ବକଣ୍ଠ ଆସନ ଦର୍ଶନେ ହେଲେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ
ବହୁଯୁଗ ଯୋଗଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗାଇଲ ।୧୫।

ଦେବ ଦାନବ ସହିତେ ରହି ଦେଖନ୍ତି ଗୁପ୍ତେ
ଅଗମ୍ୟ ନିଗମ ଖେଳ ଭୋଳାନାଥ ଭାବେ ଭୋଳ
ବାତୁଳ କରି ବାଉଲେ ନଚାଇଲ ।୧୬।

ସରବେ ଗରବେ ଭୋଳ ଲଭି ଶୀଘ୍ର କମଳ
ମୋହ ଶିକୁଳି ବରଜି ନାମ ରସାମୃତେ ମଜି
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ଭ୍ରାନ୍ତି ଭଙ୍ଗାଇଲ ।୧୭।

ଏତିକି ବିନତି ପଦେ ଘେନାହେଉ ସ୍ଵାମୀ ମୋଦେ
ତବନାମ ସୁଧାରସ ସଦା ଲଭୁ ଏ ମାନସ
ଅନ୍ତଃକାଳେ କୋଳଛଡ଼ା ନ କରିବ ।୧୮।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା

ପରଲୋକ ଗତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମରଣେ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କେବେ କୌଣସି କାମନା ଅପୂରଣ ରହେନି । ବାପାଙ୍କର ଦେହାବସାନ ପରଠାରୁ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋର ମନରେ ଆସୁଥିଲା ଯେ, ବାପାଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଲେଖନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମନର ଇଚ୍ଛା ମନରେ ହିଁ ରହିଥିଲା । ଯେଉଁଦିନ ବିଶ୍ୱଜିତ୍‌ଭାଇ ଆମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀର ପତ୍ରିକା, “ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ” ପାଇଁ ମୋତେ ବାପାଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ କିଛି ଲେଖିବାକୁ କହିଲେ, ମୋର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ସୀମା ରହିଲାନି । ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଆମର ଛୋଟ, ବଡ଼ ସବୁ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ଠିକ୍‌ଠିକ୍ ଭାବରେ ମାଗି ଆସେନି ।

ମୋର ବାପା ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ, କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଗ୍ରାମରେ ୧୯୪୨ ମସିହା ଜାଗର ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବାପାଙ୍କ ଜନ୍ମ ପୂର୍ବରୁ ଆମଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇସାରିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଆମଘରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଏତେ ସୁଚ୍ଛଳ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଘରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଥିଲେ । ଜେଜେ ଶ୍ରୀ ଜଳଧର ନାୟକଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ପାଞ୍ଚଭାଇଙ୍କର ଏହି ବୃହତ୍ ପରିବାର ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣ ହୋଇ, ଏକ ଆଦର୍ଶ ପରିବାରରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲା । ବାପା ଆମଘରର ବଡ଼ପୁଅ ହୋଇଥିବାରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତ୍ୟଧିକ ସ୍ନେହର ପାତ୍ର ଥିଲେ । ପିଲାଦିନରୁ ବାପାଙ୍କର ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ବହୁତ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା । ମୋର ଜେଜେମା’ ବହୁକଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ବାପାଙ୍କୁ **engineering** ପଢ଼ାଇଥିଲେ । ଚାକିରୀ କରିବାପରେ ସେ ଘରର ବଡ଼ପୁଅ ହିସାବରେ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ବୁଝିଥିଲେ । ସବୁ ମାସରେ ନିଜ ଦରମାରୁ ଅନ୍ଧାଧିକ ଘରଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବଡ଼ଜେଜେ ଶ୍ରୀଧର ନାୟକଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଉଥିଲେ । ଘରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେ ସର୍ବଦା ଚିନ୍ତିତ ରହୁଥିଲେ ।

ବାପା ଶିବରାତ୍ରିରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ଠାରୁ ଆମଘରେ “ଜାଗର ପୂଜା” ପ୍ରଚଳନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପୂଜାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ, ଏହିଦିନ ଘରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ପାଖଆଖି ସଂଘର ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରି ଆନନ୍ଦ କରିବେ । ବାପା ଘରର ମୁରବୀ ହେବା ପରଠାରୁ, ଏହି ପୂଜାଦିନଟିକୁ ବଡ଼ ଧୂମ୍‌ଧାମ୍‌ରେ ପାଳନ କରାଉଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ଯାଇ ସବୁ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କ ଘରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଆସୁଥିଲେ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହିଦିନଟି ଆମଘରର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁ ଆକାଂକ୍ଷିତର ଦିନଥିଲା । ଏହି ପୂଜାଟି ଆମଘରେ ଏକ ଛୋଟ ସମ୍ମିଳନୀ ଭଳି ପାଳନ କରାଯାଉଥିଲା । ବାପା ଯିବା ପରେ ମୋର ଭାଇ ଓ ଦାଦାମାନେ ଏହାର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା କରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ବାପା ସବୁବେଳେ ଆମଘରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ରଖି ଘରର ପୂର୍ବ ଆଦର୍ଶ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ବହୁ ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଘରେ ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସୁଚ୍ଛଳ ନଥିବାରୁ ଘରର ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟୟଭାର ସେ ନିଜେ ବହନ କରୁଥିଲେ । ଖାଲି ଘରର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଗାଁ ସାହି ପଡ଼ିଶା, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁବିଧା, ଅସୁବିଧାରେ ସବୁପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଆମ ଗାଁରେ ହାଇସ୍କୁଲ୍ ନଥିବାରୁ ଗାଁର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଚାଲିଚାଲି ଯାଇ ଦୁଇ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଥିବା ହାଇସ୍କୁଲ୍ ରେ ପଢ଼ିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ବାପାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ଆମ ଗାଁରେ ହାଇସ୍କୁଲ୍‌ଟିଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍କୁଲ୍‌ଟି ସରକାରୀ ମଞ୍ଜୁରି ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କୁ ସେ ନିଜ ଦରମାରୁ ନାନାପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ମୋର ମା’ ଯଦି କେତେବେଳେ କୁହନ୍ତି, “ତୁମେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଞ୍ଚୟ କରୁନାହୁଁ କାହିଁକି ?” ସେତେବେଳେ ବାପା ମା’ଙ୍କୁ ବୁଝାନ୍ତି, “ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅସୁବିଧାରେ ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ମୋ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅଛନ୍ତି । ତା’ ଛଡ଼ା ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କର କର୍ମ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି, ମୁଁ ଯଦି କିଛି ପଇସା ତାଙ୍କପାଇଁ ରଖିଦେଇଯିବି, ସେଇଥିରେ କ’ଣ ସେମାନେ ସାରାଜୀବନ ଚଳିବେ ?” ତାଙ୍କର ଏହି ଦୃଢ଼ବିଶ୍ୱାସ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ବାପା ଯିବାପରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସବୁ ଭାଇଭଉଣୀ ଏକପ୍ରକାର ଭଲରେ ଅଛୁ ।

ପିଲାଦିନୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଥିଲା । ସବୁ କାମ ପଛରେ ପକାଇ ଠାକୁରଙ୍କ କାମକୁ ସେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ଦେଉଥିଲେ । ଯେଉଁଆଡେ ଯାଉଥିଲେ କିଛି ଭଲ ଜିନିଷଟିଏ ଦେଖିଲେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ନେଇଆସୁଥିଲେ । ମୋର ମନେଅଛି, ଥରେ ମୋର ବଡ଼ଭାଇ ଚାକିରୀ କରିବାପରେ, ବାପାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଭେଲ୍‌ଭେଟ୍ କପଡ଼ାର ରେଜେକ୍ଟଟିଏ ଆଣିଥାନ୍ତି । ବାପା ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ରେଜେକ୍ଟଟିକୁ ଦେଖି କହିଲେ, “ଏପରି ସୁନ୍ଦର ଜିନିଷ ପ୍ରଥମେ ସିନା ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଥାନ୍ତୁ ?” ଭାଇ ଆଉଗୋଟିଏ ରେଜେକ୍ଟ ଆଣି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଲାପରେ ବାପା ଖୁସି ହୋଇଥିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ଅସୁରେଶ୍ୱର ସଂଘର ଆସନ ମନ୍ଦିର ତିଆରି ହେଉଥିଲା, ଅଧିକାଂଶ ନିର୍ମାଣର ବ୍ୟୟଭାର ବାପାଙ୍କୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଆମେ ତିନି ଭାଇ, ଭଉଣୀ ବାହାରେ ରହି ପଢୁଥିଲୁ । ସେହି ସମୟରେ ଥରେ ଆମ ସଂଘର ଧନୀଭାଇ, ଆଶ୍ରମ

ନିର୍ମାଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ପଠାଇ ଥାନ୍ତି । ଘରେ ସେତେବେଳେ ବେଶି ପଇସାପତ୍ର ନଥାଏ । ବାପା ମା'ଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଯେଉଁଠି ଯାହା ପଇସାପତ୍ର ଅଛି ଟଙ୍କା ଆଇମାମୀରା ଖୋଜି ସବୁ ଦେଇଦେ, ପିଲାମାନଙ୍କ କଥା ପରେ ବୁଝାହେବ । ପ୍ରଥମେ ଆଶମ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।” ତାପରେ ମା'ଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “କୁଅକୁ ଉଝାଳି ଦେଲେ ଯେପରି ନୁଆପାଣି ପଡେ, ସେମିତି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବସ୍ୱ ସମର୍ପଣ କରିପାରିଲେ ଯାଇଁ ତାଙ୍କର କୃପା ଆମେ ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବା ।”

ନିଜ ଜୀବନରେ ସେ ବହୁତ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଥିଲେ । ନିଜର ମାନସମ୍ମାନ ଓ ଠାକୁରଙ୍କର ସମ୍ମାନକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ସେ ଉପର ଅଫିସରଙ୍କ ଖୋସାମଦିଆ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଚାପକୁ ମୋଟେ ଭଲ ପାଉନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ନିର୍ଭୀକ ସ୍ୱଭାବ ପାଇଁ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା । କିନ୍ତୁ କେତେବେଳେ ସେ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡୁ ନଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଉଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ଉଚ୍ଚ ଆଶା ରଖିଥିଲେ । ଜୀବନରେ ଚରିତ୍ରଗଠନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ବହୁତ ନଜର ଦେଉଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ଆମମାନଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ, “ତୁମେମାନେ ହେଲ ଠାକୁର ଘରର ପିଲା । କେବେହେଲେ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଆସ୍ତ ଆସିଲା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।” ପିଲାଟି ଦିନରୁ ନିଜ ଜ୍ଞାନରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣିବା ଆଗରୁ ବାପା ବୁଝେଇ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, “ଠାକୁରଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆମ ସଂସାର, ସେ ହେଲେ ଆମଘରର ମୁରବୀ ।” ପିଲାଦିନେ ଆମେ କିଛି ଭୁଲ୍ କଲେ ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶମାନ ଦେଇ ଆମକୁ ବାଟ ଦେଖାଉଥିଲେ ।

ବାପା ପ୍ରାୟ ସବୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ସେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଉଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବା ଆସିବା ବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଗାତି ଆଗରେ ମୋଟର ସାଇକେଲରେ ପାଇଲଟିଂ ସେବା ଓ ପ୍ରସାଦ ମଣ୍ଡପରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଦି ସେବା ଅନ୍ୟତମ ଥିଲା । ୧୯୯୭ ମସିହା ବାରିପଦାରେ ସମ୍ମିଳନୀ ପଡିବା ବର୍ଷ, ମୋ ବଡ ଭାଇଙ୍କର ବିଭୀଘର ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ । ବାହାଘରର ତାରିଖ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଖାପାଖି ଥିବାରୁ ବାପା ସେ ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ କୌଣସି ସେବା ନେଇପାରି ନଥିଲେ । ବାହାଘରରେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ନଯାଇପାରିବାର ଦୁଃଖ ତାଙ୍କ ମନରେ ଥାଏ । ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ଭାଉଜଙ୍କର ଅଙ୍ଗମଙ୍ଗଳା ଡିଥି ଥାଏ । ବାପା ଜିଦ୍ ଧରିଲେ ଗୋଟେଦିନ ପାଇଁ ହେଉ ପଛକେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଆସିବେ । ସେଦିନ ଅଙ୍ଗମଙ୍ଗଳା ଡିଥି ସାରି ଭାଇ, ଭାଉଜ ଓ ମା'ଙ୍କୁ ନେଇ ବାରିପଦାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତି ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଭାଉଜଙ୍କୁ ପଥମଥର ସମ୍ମିଳନୀକୁ ନେଇଯାଇ ଥିବାରୁ camp ରେ ନ ରହି ହୋଟେଲ୍‌ରେ ଭଟାନେଇ ସମସ୍ତେ ରହିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ବାପା କେମିତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନ କରିବେ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଉଠିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜେ ଉଠି, ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିଦେଇ ଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ମୋର ବଡଭାଇ ଉଠି ଦେଖିଲେ, ବାପା ଗାଧୋଇ ସାରି ଧୋତି, ପଞ୍ଜାବି ପିନ୍ଧି ଧ୍ୟାନରେ ବସିଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେ ଦେଖିଲେ ଏକପ୍ରକାର ଜ୍ୟୋତି ବାପାଙ୍କ ଦେହରୁ ବାହାରି ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଉଛି । ଭାଇ କିଛି ବୁଝିନପାରି ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ଚାଲିଗଲେ । ତାପରେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପକୁ ଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ । ବାପା ସେଦିନ ଅନ୍ୟ ଦିନମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଖୁସିଥିଲେ । ଯେଉଁମାନେ ସେଦିନ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ କହିବାର ଶୁଣିଛି, ସେଦିନ କୁଆଡେ ବାପାଙ୍କର ଶରୀର ଅତ୍ୟନ୍ତ ତେଜୀୟାନ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ବୋଧହୁଏ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆନନ୍ଦଧାମକୁ ଯିବାର ପୂର୍ବାଭାସ ତାଙ୍କ ଶରୀର ଓ ମନରେ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା ।

ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପ୍ରସାଦ ପାଇବା ପରେ ଭାଇମାନଙ୍କ camp ରେ ଆମ ସଂଘର ଗୋଟେ meeting ଥାଏ । ଅସୁରେଶ୍ୱର ସଂଘର ସଂପାଦକ ଧନୀଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ camp ରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତି । ତା'ପରର ଘଟଣା ତ ସମସ୍ତେ ଅଳ୍ପ ବହୁତେ ଜାଣିଛନ୍ତି । ନିଆଁ ଲାଗିବାର କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ବାପା ମୋର ବଡଭାଇଙ୍କୁ, ମା' ଓ ଭାଉଜଙ୍କୁ ନେଇ ହୋଟେଲ୍‌କୁ ଫେରିଯିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଭାଇ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଯିବାର ପ୍ରାୟ ପରର ମିନିଟ୍ ପରେ camp ରେ ନିଆଁ ଲାଗିଯାଇଥିଲା । ବାପା ଧନୀଭାଇଙ୍କୁ camp ରୁ ବାହାରି ଆସିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ନିଆଁ ଚାରିଆଡେ ବ୍ୟାପି ଯାଇଥିଲା ଯେ ସେ ବାହାରି ପାରିନଥିଲେ । ସେଦିନ ବାପା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ସହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆନନ୍ଦଧାମକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ବାପା ସିନା ଆଜି ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅମର ସ୍ମୃତି ଆମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଛାଡିଯାଇଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ସଂସ୍ମରଣରେ ଥରେ ଆସିଛନ୍ତି, କେହିହେଲେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ସଂସାରକୁ ଆସି ତାଙ୍କର ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର କରି ଏକ ନିଷ୍ପାପର ଭକ୍ତ ଭାବରେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେ ଅମର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ (ଲୀନା ମା')

Sri Sri Thakura in my life

*Guru Brahma Guru Bishnu Gururdeba Maheswara
Guru Sakshyat Parambrahma Tasmaishree Gurabe Namah*

There are four types of guru we come across during our life – Acharya guru, Adarsha guru, Sadguru and Jagadguru. The people we idolise are our Adarsha guru. Our teachers teach us basic knowledge and would qualify as Acharya guru. They also can give us *dikshya* (initiation). The same *dikshya* guru when is reflected within us becomes the Sadguru. And after self-realisation, Sadguru takes the form of Jagadguru.

Sri Sri Thakura is Sadguru and has come to enlighten our souls with knowledge and universal love. His primary teachings can be summarised as ‘adarsha gruhastha jivana gathana’ (ideal family life), ‘satshikshyara bistara’ (to spread true education) and ‘siba gyanare jiba seba’ (to serve the living beings around you just as forms of God himself). In my opinion, the most important one is to try and build an ideal family as per Thakura’s advice. It is not easy and needs a lot of practice and cooperation from the family members.

I was brought up by traditional as well as open-minded parents. They have given me the precious gift of Thakura’s krupa. They taught us how to lead a disciplined life and we learnt to see Thakura as head of our family. In early years of my life, I remember, I was just blindly following what I was told. Of course I always had immense faith on Thakura. As a small child I used to ask Thakura to be with me when I was going for exams or to unknown places. ‘Sri Sri Thakura Nigamananda’ jibani (biography) by Durgacharana bhai was the first book I read about Him. All these teachings had a great effect in shaping my personality. I learnt the value of truth, sincerity, seba and forgiveness.

But the actual test came when I came to my husband’s family. Even though my in-laws are religious, they have a more customary way of worshipping God including the typical idols. My parents had advised me to try and cope with the new environment and also not to forget Thakura. How could I? Sri Sri Thakura is always a part of my life. With His immense krupa I have never faced any real opposition from my in-laws. Even I was able to attend the Sangha puja. But I always felt that I am not doing enough and wanted to be more closely associated.

Later in due course of time I had to leave my country and come to live in England. I was curious since childhood to know about the western world. I had an impression that these people lead a good and rich life. But when I came here, I found that they also have problems like us. I am greatly thankful to Sri Sri Thakura to show me the difference between right and wrong. I continued to follow Thakura but was only limited to my family. I was desperately looking for Thakura’s people outside India. I was not happy at all as I was completely cut off from Nilachal Saraswata Sangha for 2-3 years. Then I learnt about America Saraswata Pathachakra from my sister and wished to join them through teleconferences. I cannot describe my happiness in words, when I attended the first session.

Since October 2002, I have been regularly participating in the sessions. In the mean time the Pathachakra has evolved to Sangha with Sri Sri Thakura’s blessings. We also have kids’ sessions now. I have never been to a Sammilani in America but sincerely wish to attend. It only depends on His wish.

We usually remember Thakura more when we are in trouble. But we should remember Him always and pray to Him to give us love for everyone and guide us to do His work. As we are out of our own society, we are prone to greater distractions and lack of control. We also don't have our seniors to guide us. In this situation, only Sri Sri Thakura is there for us. Therefore, my prayers at His lotus feet are to show us the right path, make us real human beings and spread the light of universal brotherhood.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Lipsita Patnaik
Bolton, UK

ଜୟଗୁରୁ ନାମ

ଆଖିରେ ଲୁହ ନାହିଁ,
ଓଠରେ ସଜ ପୁଷା ଅଧା ହସ
ଅନ୍ତର କାନ୍ଦୁଛି, କ୍ଳାନ୍ତ ଶରୀର
ପଥଦୁଡ଼ା ପଥକ ମୁଁ ଯେ,
ଘୁରି ବୁଲୁଛି ଆକାଶେ, ଚଟାଣେ
ମନର କୋହ ତୁମ ଛତା ବୁଝିବ ଆଉ କିଏ ? । ୧।

ରାତିର ଅନ୍ଧାର ମିଳାଉଛି
ସଞ୍ଜ ବା ସକାଳ ଏବେ ବି ଜାଣିନି
ଜହ୍ନ, ତାରା, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଏ କି ମିଳନ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ
ଆସ ଦେଖ ମରିଚିକା ଘୁଞ୍ଚିଛି
ଧରାରେ ବିଛାଇ ଯାଉଛି ଶତ ପଦ୍ମର ହସ, ଜୁଇ, ଜାଇ, ମନ୍ଦାରର ବାସ
ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ ନାମର ମିଳିତ ଉଜ୍ଜ୍ୱାସ
ଘଟ୍ଟ, ମୃଦଙ୍ଗ ଓ ଶଙ୍ଖ ର ଆନନ୍ଦ ଜୁଆର
ଚନ୍ଦନ ଆଭାସ, ରଜନୀ ବିଭୋର । ୨।

ଆସ ଆସ ଠାକୁର
ହେ ମୋ ପ୍ରାଣର ଆଧାର
ଆଖିରେ ଲୁହ ସତ, ଏବେ ଆନନ୍ଦ ସାଗର
ଓଠରେ ପୁଣି ସଜ ପୁଷା ହସ
ଆନନ୍ଦର ଆର୍ତ୍ତନାଦେ ଛୁଟିଯିବ ପ୍ରାଣ,
ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ ଶେଷ ଶବ୍ଦ ଖୋଲିବ ମୋ ମୁଣ୍ଡର ଦ୍ୱାର । ୩।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଜୟ ସାହୁ
ସଭାପତି, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି

ଅଭିମତ (୧)

I have been a devotee of Sri Sri Thakura since my childhood. My parents are members of Balasore Saraswata Sangha. I have been a member of America Saraswata Sangha for more than a year now. Before that, I was performing puja and attending sangha puja and sammilani. There are so many sebas, rules and regulations that need to be followed after being a member of Sangha. I am sure that I am unable to follow them religiously in my daily life and that's why I always ask Sri Sri Thakura's forgiveness. I am getting to know the different procedures of the Bhakta pali and other details from weekly shastrapatha and monthly puja.

I am really blessed that I am getting a chance to read and know more about Sri Sri Thakura and other "Niti & Niyama" from the weekly puja. The last annual puja at Gyan Bhai's residence was very unique; I enjoyed each moment, especially the aarati by "Astha Sakhi" and the "Ananda Sabha".

I always try to consider Sri Sri Thakura's presence in my daily life and associate Him in every step. At times it's difficult to express each experience, as it's not just one or two; there is no count of it. The weekly Shastrapatha has a great positive impact on me. The discussion of the questions and answers of the 'Bhakta Bhai's and 'Maa's and the answers by Sri Sri Thakura always makes me realize that He is always with me. How I wish that I wouldn't do any thing that goes against His rules and regulations. But I know that although it's hard to follow them all, I am blessed and have the courage to try to make me improve.

One of the most important events happened in my life in this year. I went to India in December 2003 and got married. Before the marriage, I went to puri with my father to invite Sri Sri Thakura. I prayed to Him that it was His function and left everything to him and worked as per His guidance. When I think of it, it's hard to believe that the entire marriage went so smoothly in such a short time. My wife (Sanghmitra Maa) was new to our Sri Sri Thakura and she was getting to know about Him. We went to Puri Nilanchal Kutira and cited the "Aashribada Panchaka" in front of Him. Maa felt and mentioned that she is finding herself very close to Sri Sri Thakura. I was very delighted to hear that and I couldn't have expected any more than that.

After the marriage, I came back to USA alone and Maa stayed back in Orissa. I was expecting my visa extension but it was getting delayed unnecessarily. But finally it came through in April and all the visa formalities happened very smoothly for her. During this time, I felt one more saying of Him that, once we leave some problem to Him, we must not ask Him how or when things would happen. He is everything and things would happen when it is supposed to happen.

I am trying to follow the "Niti and Niyama" religiously. I am sure there we are making some mistakes knowingly or unknowingly. We seek His pardon. I beg Sri Sri Thakura to shower his blessings and keep us and everyone happy.

Sri Sri Thakura Charanashrita
Ashwini Kumar Nayak

ଅଭିମତ (୨)

I came to know about Sri Sri Thakura after my marriage from my parent in-laws who are members of Balasore Saraswata Sangha and also from my husband who is a member of America Saraswata Sangha. All the family members of my in-laws place told me many things about Sri Sri Thakura and I was also involved during the morning and evening puja. I felt the deep presence of ThakurJi for the first time in my life when I went to Puri Nilachala Kutira on 22nd Dec 2003 along with my husband just after seven days of my marriage. When I entered into the ThakurJi's room for

the first time, I felt so light to see the Bigraha and felt as if I am his devotee for a long time. When I saw the Bigraha and closed my eyes, just within a moment I felt that ThakurJi was looking towards me and smiling at me. I felt as if He has accepted me as a member of His family. The experience, what I felt during that moment, is un-explainable. I narrated this unique experience to my husband and parent in-laws and they told me that ThakurJi accepted you with lots of love and affection. After three days my husband left for USA and I had to stay in India. I was feeling so sad and lonely; but at the same time I always felt the presence of Sri Sri Thakura who helped in several ways and supported me in adjusting to the new place and with new people.

During my three-month stay at Jadibali (in-law's place), I have always felt the presence and guidance of Sri Sri Thakura which was inspiring to me to a great extent. I was performing the morning and evening puja every day. I am not sure whether I was performing the puja with all the rules and regulations but I was trying my best to follow it the right way. My mother-in-law was guiding me in each step and telling me the procedures. I was also attending the Sangha Puja at Balasore Saraswata Sangha and the Mahila Puja. For the first time, I realized the details of terms like “Adarsha Gruhini” and “Sati Niyama”. I have been trying to follow them in my daily life.

It was one of the greatest moments when I attended the “Barsika Pradesika Sammilani” at Bhadrak. I can't forget the morning puja session on the first day of the sammilani; it was very special in my life. Until then I didn't know much about the Sri Sri Thakura. On the first day of the sammilani, I asked my mother-in-law about Him and she told me some of the details. I purchased most of the books and Bigraha. My three-day stay there was so unique and special that I can't forget it in my entire life. I felt as if Sri Sri Thakura wanted me to stay and attend the sammilani before coming to USA so that I know all about Him and meet other 'Bhai's and 'Maa's.

All the travel formalities like my visa and ticket to come to USA was possible in time because of Him. One of the very amazing experiences was that I was supposed to travel to Delhi on 7th April, 2004 and until then I hadn't received my visa. On the same day, when I was performing the morning puja, I mentioned that I wish the visa paper came through before leaving for Delhi. As soon as I came out of the puja room, my mother from Ranchi called up and mentioned that the visa has come. There was no end to my joy and I felt that it's a miracle. Otherwise, how can it happen when I just asked for it and it materialized immediately?

I reached USA on 15th April, 2004. I am trying to perform the puja with proper rituals. Now I feel that my stay at Jadibali was very essential and I am so happy the way everything happened. In the mean time my husband applied “parichaya patra” for me and I am trying to read it regularly.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Sanghmitra Nayak

ଅନୁଭୂତି (୧)

ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିବାରୁ ମୁଁ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ଧନ୍ୟ ମନେ କରୁଛି । ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଏକ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ‘ତୁମେ ମୋ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ପାଦ ବଢାଇଲେ ମୁଁ ତୁମ ନିକଟକୁ ଦୁଇ ପାଦ ବଢାଇ ତୁମ ହାତ ଧରି ମୁକ୍ତି ଧାମକୁ ନେଇ ଯିବି’ ର ମହତ୍ତ୍ୱ ମୁଁ ମୋ ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିଛି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ବିନମ୍ର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ସେହି ବିଷୟରେ କିଛି ଲେଖୁଛି ।

ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୋର ଜେଜେମା’ ସ୍ୱର୍ଗତଃ ଶ୍ରୀମତୀ ସଜ୍ଜା ଦେବୀଙ୍କ (ଅସୁରେଶ୍ୱର ଶାଖା ସଂଘ) ନିକଟରୁ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲି । ମୋର ମନେ ପଡୁଛି ସେତେବେଳେ ଗାଁରେ ଆମର ଠାକୁରଙ୍କର ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରା ଯାଉଥିଲା । ଆମେମାନେ ବାପାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବାରୁ ଘରେ ଖାଲି ଜେଜେମା’ ଦେଇଥିବା ଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହଟି ଥାଏ । ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦି ହେଉ ନ ଥିଲା । ଛୁଟିରେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯାଏ, ଜେଜେମା’ଙ୍କ ପୂଜା ଦେଖିବାକୁ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣିବାକୁ ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ । ହେଲେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜାଣି

ନ ଥିବାରୁ କେବଳ ଦୁଇଟି ଧାତି ‘ଗୁରୁଦେବ ଦୟା କର ଦିନ ଜନେ’ ଓ ‘ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀ ଗୁରବେ ନମଃ’ କୁ ମନେ ରଖି ତା ସାଙ୍ଗରେ ପାଳି ଧରେ । ଦିନେ ଜେଜେମା’ଙ୍କୁ କହିଲି ମା’, ତୁ ମୋତେ ଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ଲେଖି ଦେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସବୁଦିନ ଆମ ଘରେ ବୋଲିବି । ଏହି ପରି ଖାତା ଦେଖି ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଘରେ ବୋଲିବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି କେଜାଣି ସେହି ପ୍ରେମିକ ଗୁରୁ ବିଗ୍ରହ ପ୍ରତି ଥାଏ ମୋର ଅହେତୁକ ଆକର୍ଷଣ । ଲାଗେ ଯେପରି ମୋର ବହୁତ ନିଜର ଭଳି । କିଛି ଦିନ ପରେ ଘରେ ମୁଁ ‘ପିଲାଙ୍କ ନିଗମାନନ୍ଦ’ ବହିଟି ପାଇଲି । ବହିଟିକୁ ମୁଁ ଯେତେ ପଢ଼ିଲି, ମୋତେ ସେତେ ଭଲ ଲାଗିଲା । ଠାକୁର ଯେ କେତେ ମହାନ ଗୁରୁ, ତାହା ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ନିଷ୍ଠା ସେତିକି ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ବୋଉକୁ କହିଲି ମୋତେ ଏ ଠାକୁରଙ୍କୁ କାହିଁକି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ଆମେ ବି ଜେଜେମା’ ପରି ଘରେ ପୂଜା କରିବା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଯୋଗୁଁ ବହୁ ବାଧା ବିଘ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ ୧୯୯୨ ମସିହା ବ୍ୟାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଆମ ଘରେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ଗାଁକୁ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ଯାଇ ଯେଉଁ ପୂଜା ଦେଖିବାକୁ ମନ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲା, ସେହି ଷୋଡ଼ଶ ଉପଚାର ପୂଜା, ଆରତି ଘରେ ସବୁ ଦିନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା । ତେଣୁ ସେ ସର୍ବଦା ଆମ ନିକଟରେ ଥାଇ ଆମ ମନକଥା ଯେ ଏତେ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝି ପାରନ୍ତି, ତାହା ଜଣାପଡ଼େ । ମୁଁ କେବଳ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗୋଟିଏ ପାଦ ବଢ଼ାଇ ଥିଲି, ଆଉ ସେ ମୋ ହାତ ଧରି ଏତେ ବାଟ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି ଏଠାକୁ ଆସିବା ପରେ ସଂଘ ପୂଜାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାର ଅଭାବ ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ସାଙ୍ଗରେ ଠାକୁରଙ୍କର ବହି ମଧ୍ୟ କିଛି ଆଣି ପାରି ନ ଥିବାରୁ ମନ ବଡ଼ ଖରାପ ଲାଗୁ ଥାଏ । ଦିନେ ସକାଳେ ପୂଜା କଲା ବେଳେ କାନ୍ଦି କରି ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି, ଠାକୁର ମୋତେ କାହିଁକି ଏତେ ଦୂର ନେଇ ଆସିଲେ ମୁଁ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରୁନି । ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା, ମୁଁ ସେହିଦିନ ନିକଟସ୍ଥ ଟିକିଲି ମା’ଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣି ନ ଥାଏ । ସଂଧ୍ୟା ହେଲା ପରେ ମନ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗିଲା ଯେ ପ୍ରାର୍ଥନା କିପରି କରିବି । ତା ପରେ ଶୁଭି କଲି, ତାଙ୍କୁ ପଚାରି ତାଙ୍କ ଘରେ ଯେଉଁ ଠାକୁର ଥାଆନ୍ତୁ, ମୁଁ ମୋର ମନ ପୂଜା କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ନେବି । ସେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଠାକୁର ଘର ଦେଖାଇଲେ । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଠାକୁର ଘରକୁ ଗଲି, ମୋର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ, ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରି ଆସିଲା । ଯେଉଁ ସବୁ ବହି ପାଇଁ ସକାଳେ କାନ୍ଦି କରି ଜଣାଇଛି, ସେହି ବହି ସବୁ (ସଂସାର ପଥେ, ସତୀ ଚରୀତ ମାଳା, ଜୀବନୀ ଇତ୍ୟାଦି) ଥାକ ହୋଇ ରଖାଯାଇଛି । ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆସି ପଚାରିଲି ମା’ ଆପଣ କ’ଣ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି ? ତା ପରେ ସେ ମୋତେ ସବୁ କହିଲେ ଓ ଏଠାରେ **Conference Call** ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ, ପାଠକ୍ର ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ କହିଲେ । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ମୁଁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଓ ସଂଘ ହେଲା ପରେ ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଉଛି । ଏତେ ଦୂରରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଓ ଆଲୋଚନା ଇତ୍ୟାଦି ଶୁଣି ପାରୁଥିବାରୁ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବତୀ ମନେ କରୁଛି । ତେଣୁ ଠାକୁର ଯେ ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି ଓ ଆମ କଥା ବୁଝୁଛନ୍ତି, ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ମୋର ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ତାଙ୍କରି ଏହି କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ସର୍ବଦା ଆମ ଉପରେ ଥାଉ । ଯଦି ମୋର କିଛି ଦୋଷ ତୁଟି ରହି ଯାଇଥାଏ, ତାଙ୍କରି ଚରଣରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ରହୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ସୁଧାଂଶୁ ବାଳା ଜେନା

ଅନୁଭୂତି (୨)

ମୁଁ ପିଲାଦିନରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନଥିଲି । ବାହାଘର ପରେ ଜାଣିଲି ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ଲୀନା ମା’ଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ “ସଦଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ନିଗମାନନ୍ଦ”ଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ । ବିବାହ ପରେ ଲୀନା ଘରେ ଆସନ ରଖି ଦୁଇ ବେଳା ଆରତି, ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବହିଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼େ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବେଳେବେଳେ ତା’ସହ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦିଏ । ମୋର ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବାର ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରିବାର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ଥରେ ସେ ମୋତେ କହିଲା, ତୁମେ ଯାହାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛ ପ୍ରଥମେ ସେ କିଏ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର ସେଥିରେ ତୁମର ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ହେବ । ପରେ ମୁଁ ସମୟ ଦେଖି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ ପଢ଼ିଥିଲି ।

୧୯୯୭ ମସିହା ବାରିପଦା ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୋର ଶୁଶୁର, ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେହିବର୍ଷ ଆମେ ଆମେରିକା ଆସିଲୁ । ଏଠାକୁ ଆସିଲା ପରେ ଲୀନା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୌଣସି ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରୁ ନ ଥିବାରୁ ବହୁତ ଦୁଃଖ କରୁଥିଲା । ଥରେ ସଂଘସଭାକରୁ ଆମେରିକାର ମିନିଆପୋଲିସ୍‌ରେ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପୂଜା ହେଉଥିବାର ଜାଣି କୌଣସି

ପ୍ରକାରରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଏଠିକାର କେତେଜଣ ଭାଇଙ୍କର ନମ୍ବର ଆଣିଲା । ପ୍ରଥମେ ସେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍‌ଭାଇଙ୍କ ସହ ଫେନ୍‌ରେ ଯୋଗାଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ପରେ ଆମେ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କୁ ଫେନ୍ କରି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରମର ସଭ୍ୟ ହୋଇଥିଲୁ । ତା’ପରଠାରୁ ପ୍ରତି ମାସରେ ଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ପାଠକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେବାରେ ଲାଗିଲୁ ।

୨୦୦୨ ମସିହା **September** ମାସରେ ମିନିଆପୋଲିସ୍‌ରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରମର ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀ ହେବାର ସ୍ଥିର ହେଲା । ମୁଁ ସପରିବାର ଯାଇ ସେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲି । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଖି ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ୨୦୦୩ ମସିହା **February** ମାସରେ ଅସୁରେଶ୍ୱରରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେମାନେ ସେ ବର୍ଷ **India** ଯାଇ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲୁ । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଏତେ ଲୋକ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଏତେ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସହିତ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ହେଉଥିବାର ଦେଖି ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ତା’ପରଠାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ପ୍ରାଣରେ ଆକର୍ଷଣ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ସମ୍ମିଳନୀରୁ ଆମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କଠାରୁ ଗୃହାସନରେ ଦୁଇବେଳା ପଞ୍ଚୋପଚାରରେ ପୂଜା କରିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଆଣିଥିଲୁ ।

୨୦୦୩ ମସିହାରେ ଦ୍ୱିତୀୟଥର ପାଇଁ ଆମେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରମର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କଲୁ । ସେ ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ୟାମଭାଇ ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଗାଧ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭାବଗର୍ଭକ ଆଲୋଚନା ସବୁ ଶୁଣି ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ସେହିବର୍ଷ **September** ୫ ତାରିଖରେ ଆମର କେନୋସାସ୍ଥିତ ବାସଭବନରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଗଲା । ତା’ପରେ ମୁଁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନ କଲି । ଲୀନା ସବୁବେଳେ କହେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଲେ ଆମଘର ମୁରବି, ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଆମେମାନେ ସଂସାର କଲେ ଜୀବନ ଅତି ସହଜ ଓ ସରଳ ହୋଇଯିବ । ଏଠାରେ ଆମ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ଥରେ ଆମେ **highway** ରେ ଗାଡିଚଳାଇ ଘରକୁ ଫେରୁଥାଉ । ହଠାତ୍ **snowfall** ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗାଡିଗୁଡିକ **speed** କମାଇବା ପାଇଁ **break** ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଗାଡିକୁ **control** କରିବା ପାଇଁ **break** ମାରିଲି । କିନ୍ତୁ ଗାଡି ବରଫ ଉପରେ **skid** କରି ଗୋଟିଏ କଡକୁ ଖସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆମ **side** ରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗାଡି ଯାଉଥାଏ । ମୁଁ ଆଉ କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ ଭାବିଲି ଏବେ ଆମ ଗାଡି ଯାଇ ଆଉ ଗାଡିରେ ବାଡେଇ ହୋଇଯିବ । ମୁଁ ଗାଡିକୁ **break** ଦେବାପାଇଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଫଳ ହେଉନଥାଏ । ହଠାତ୍ ଆମ ଗାଡିର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଲୀନା ପିଲାମାନଙ୍କୁ କହିଲା ସମସ୍ତେ “ଜୟଗୁରୁ” ନାମ ନିଅ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକସ୍ୱରରେ “ଜୟଗୁରୁ” କହିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ଗାଡି ଆଉ ଗାଡିର ଅଳ୍ପଦୂରରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ଆମେମାନେ ନିରାପଦରେ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ । ବାଟଯାତ୍ରା ସେଦିନ ୪-୫ ଟା **accident** ଦେଖିକରି ଆସିଥିଲୁ । ସେଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେ ଆସନ୍ନ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲୁ । ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୋଭଳି ଅକ୍ଷିପ୍ତନକୁ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ମୋର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗିତ
ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ

ଅନୁଭୂତି (୩)

There is a saying, “Whatever Thakura does, it is for our own good.” We may not realize it at that moment but later on it proves to be true. I am going to narrate my anubhuti based on the above saying.

After coming to US, I joined San Jose State University for my Master’s degree in January 2002. After completing my courses, I started looking for jobs/internships in February 2004, in Bay area but the job market being very worse, freshers (like me) had no chance at all. I got so frustrated that I started applying for jobs in other areas of US. During March 2004, I received a few calls regarding job interviews but all of them were for positions outside of Bay area. Intel, being my dream company, when I got a call from them for an all day interview at Hillsboro, Oregon, I was really excited. I flew to Oregon and as my interview went well, I was looking forward for an offer from their side. But unfortunately they rejected me since they got someone with better experience. I was

shattered to the core of my heart and lost all hopes. One day, I just sat in front of Thakura and cried and complained to him about why he is not helping me out. I was really very mad at him. But Bhai (my husband) always used to console me saying that Thakura must have thought of something really good for me and that the time has not come for it to happen. And then fifteen days later, I got an interview call, again from Intel, but this time in an office very close to our home. I had a very good interview. That group made a job offer and on 19th April 2004, I joined Intel and my dream came true.

In retrospect, if I had got the job in Oregon, life would have been really tough for my husband and me since we would have met only in the weekends. My parents and my in-laws did not really want me to do a job in Oregon, but since there were no jobs in Bay area, they did not disagree to it. I remember very distinctly, once while talking to Biswajit Bhai, I mentioned that I had an interview at Oregon and he said immediately, “Maa, don’t go to Oregon. Look for some job in Bay area. I am sure you will get it.”

So it is true that one cannot be successful without the blessings of Thakura and elders. I sincerely pray to Thakura to shower his blessings on us and guide us in becoming good human beings.

‘ଖୋଜିବା ପରି ମୁଁ ଖୋଜି ନାହିଁ ପ୍ରଭୁ
ପାଇବା ପରି ମୁଁ ପାଇଛି,
ବୁଝିବା ପରି ମୁଁ ବୁଝି ନାହିଁ ସିନା
ଚାହିଁବା ପରି ମୁଁ ଚାହିଁଛି ।’

Sri Sri Thakura Charanasritaa
Ipseeta Sahoo

ଅନୁଭୂତି (୪) – ଜୟଗୁରୁ ମହାମନ୍ଦିର – ଏକ ଅଭୁଲ ଅନୁଭୂତି

ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଆସିବା ଆଜିକୁ ମୋର ୩ ବର୍ଷ ହେଇଗଲାଣି । ଏହି ୩ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କର ଅନେକ କୃପା ଅନୁଭବ କରି ସାରିଛି । ଯେତେ ବାଧା, ଯେତେ ବିପତ୍ତି ଆସି ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ସେଥିରୁ ଠାକୁରହିଁ କେବଳ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି । କୁହାଯାଏ ପିଲାଟି ଦିନର ଜୀବନ ସବୁଠାରୁ ଭଲ । କେବଳ ପାଠପଢ଼ା ଚିନ୍ତା ଛଡ଼ା ମନରେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଚିନ୍ତା ନଥାଏ । ହସି, ଖେଳି ଦିନଟି କଟିଯାଉ ଥାଏ । ଘରେ ନିତି ଦିନିଆ ଜୀବନରେ କ’ଣ ସବୁ ଘଟି ଚାଲିଛି ଗୁରୁଜନ ମାନେ କେବେ ହେଲେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତି ନାହିଁ । ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ସେସବୁ ବିଷୟ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିନଥାନ୍ତି । ସଂସାର କ’ଣ ? ସଂସାର ପ୍ରତି ଆମର କ’ଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏହିସବୁ ଭାବନା ସେସମୟରେ ଜମା ଜଣାନଥାଏ । କେବଳ ଅଳ୍ପ କେତେକ ଚିନ୍ତା ପାଠପଢ଼ିବା, ପରୀକ୍ଷା ଦେବା ଇତ୍ୟାଦି ।

କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବୟସର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ମଣିଷର ଚିନ୍ତାଧାରାର ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଆସେ ପରିବାରର । କିପରି ଭାବରେ ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଭଲରେ ରଖିବି ଏହି ଭାବନା ସବୁବେଳେ ମନକୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରୁଥାଏ । ଏହିପରି ସବୁ ପ୍ରକାର ଭାବନା ମନକୁ ଆସିଲେ ମନରେ ଭୀଷଣ କଷ୍ଟ ହୁଏ । ସଂସାର ଭିତରେ ଯିଏ ଘର କରେ ତାକୁ ସବୁ ବାଧାବିଘ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ସେ ଜଣଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ଯିଏ ହେଉଛନ୍ତି କେବଳ ଠାକୁର । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଜୁଳ ହୃଦୟରେ ଯିଏ ଡାକିଛି, ଠାକୁର ତାର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ତା ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମା’ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ, “ମା’ ମାନଙ୍କର ସାଧନ, ଭଜନ ପାଇଁ ସମୟ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ କାମ ହେଉଛି ଗୁରୁଜନ ମାନଙ୍କ ସେବା ଏବଂ ସନ୍ତାନ ପାଳନ । ତେଣୁ ସବୁବେଳେ ଗୁରୁନାମ ଜପ କରିବା ଉଚିତ୍ ।” ମୋ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ କଷ୍ଟ ସବୁ ଆସିଛି, ଯେଉଁଥିରୁ କି ଠାକୁର ହିଁ କେବଳ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଜୟଗୁରୁ ମହାମନ୍ଦିର ମହିମା ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଅନୁଭବ କରିଆସିଛି । ସେଥିରୁ କିଛି ମୁଁ ଲେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

ଆମେରିକାର ପଶ୍ଚିମ ପଟରେ **Shasta Lake** (ଶାସ୍ତା ହ୍ରଦ) ବୋଲି ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ସ୍ଥାନ ଅଛି । ଏହି ହ୍ରଦ ବା ଲେକ୍‌ଟି ଭୀଷଣ ବଡ଼ ଏବଂ ଗଭୀର । ସେଠାକୁ ବୁଲିବାପାଇଁ ମୁଁ, ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଆମର ଏକ ବନ୍ଧୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇଥିଲୁ । ଘରୁ ବାହାରି

ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଦିନ ବାରଟା ହେଇଯାଇଥିଲା । ସେଠି ପହଞ୍ଚି ହୋଟେଲ୍ ଖୋଜିଲୁ । ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲ୍ରେ ରାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମ କରି ସକାଳୁ ରାଫଟିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ହ୍ରଦ ପାଖକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ । ପାଣି ଭିତରକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମର **woman** ଗାଈତ୍ ଆମକୁ ରାଫଟିଙ୍ଗ୍ ବିଷୟରେ ସବୁ କଥା ବୁଝେଇ ଦେଇଥିଲା । ରାଫଟିଙ୍ଗ୍ ପାହାଡ଼ରୁ ବୋହି ଆସିଥିବା ପାଣିର ସୁଅରେ କରାଯାଏ । ଏହାର ବୋର୍ଟ ଆମେ ଜାଣିଥିବା କାଠର ବୋର୍ଟ ଭଳି ନଥାଏ । ଏହି ବୋର୍ଟ ରବରରେ ତିଆରି । ଏଥିରେ ପବନ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ । ଏହି ବୋର୍ଟରେ ୧୦/୧୨ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବସିପାରିବେ । ସେହି **woman** ଗାଈତ୍ ଆମକୁ ପାଣି ସୁଅର କେଉଁ ପଟରେ କେମିତି କାତ ମାରିବା କଥା ସବୁ ବୁଝେଇ ଦେଇଥିଲା । ଆମ ବୋର୍ଟରେ ଆମକୁ ମିଶେଇ ଆଉ ତିନିଜଣ ଆମେରିକୀୟ ଲୋକ ଥିଲେ । ସେଥିରୁ ଦୁଇଜଣ ବୟସ୍କା ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ତାଙ୍କ ସହିତ ଜଣେ ପୁରୁଷ ଲୋକ ଥିଲେ । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରୁ ସେହି ପୁରୁଷ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କେବଳ ପହଁରା ଜଣା ଥିଲା । ବୋର୍ଟରେ ବସିବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ଏହି ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ପିନ୍ଧିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି, ଯଦି କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟି ବୋର୍ଟ ଓଲଟି ଯାଏ, ତେବେ ଏହି ଜ୍ୟାକେଟ୍ ପିନ୍ଧିବା ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟକ୍ତି ପାଣିରେ ନବୁଡ଼ି ଉପରକୁ ଭାସି ଉଠେ । ତାପରେ ସମସ୍ତେ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ପିନ୍ଧି ବୋର୍ଟରେ ବସିଲୁ । ବୋର୍ଟର ସାମନାରେ ଆମେରିକୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ତିନି ଜଣ ବସିଲେ । ମଝିରେ ଆମେ ଚାରି ଜଣ ବସିଲୁ ଓ ଆମ ପଛରେ ଆମ **woman** ଗାଈତ୍ ବସିଲା । ଏହାପରେ ଆରମ୍ଭ ହେଇଥିଲା ଆମର ରାଫଟିଙ୍ଗ୍ । କିଛି ବାଟ ଗଲାପରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପାଇଁ ଆମେ ଏକ ଜଳରେ ରହିଲୁ । ସେଠାରେ ଆମେ ଓହ୍ଲାଇ ସାଥରେ ନେଇ ଯିବା କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ପୁଣି ରାଫଟିଙ୍ଗ୍ ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ଏଥରକ ଆମେ ଚାରିଜଣ ଆଗରେ ବସିଲୁ ଏବଂ ଆମ ପଛରେ ଆମେରିକୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ତିନି ଜଣ ବସିଲେ । ଏହାପରେ ଆମେ ଅଳ୍ପ ବାଟ ଯାଇଥିଲୁ ଆମ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ଭୀଷଣ ବଡ଼ ଖାଲଟିଏ ଥିଲା । ସେହି ଖାଲ ଭିତରେ ବହୁତ ପାଣି ଭର୍ତ୍ତି ଖେଳୁଥିଲା । ଖାଲର ଆଗରେ ଏକ ଛୋଟ ଚଟାଣ ଥିଲା । ପାଣିର ତୀବ୍ର ସୁଅରେ ଆମେ ନିଜ ଭାରସାମ୍ୟ ରଖି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଯାହା ଫଳରେ ବୋର୍ଟ ସେହି ଖାଲ ଭିତରେ ପଡ଼ି ଗଲା । ଗାଈତ୍ ଆମକୁ ବୋର୍ଟର ଦିଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ପାଟି କରୁଥିଲା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏତେ ଡରି ଯାଇଥିଲୁ ଯେ, ସେ କ’ଣ କହୁଛି ଆମେ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନଥିଲୁ । ବୋର୍ଟ ସାମନାରେ ଥିବା ଚଟାଣରେ ବାଡେଇ ହୋଇ ଓଲଟି ଗଲା । ସମସ୍ତେ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ପାଟି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବୋର୍ଟ ଓଲଟି ଯିବା ଫଳରେ ସମସ୍ତେ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ । ହଠାତ୍ ସବୁ କ’ଣ ହେଇଗଲା କିଛି ବୁଝି ହେଲା ନାହିଁ । ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ମୁଁ କିଛି ସମୟ ପରେ ଉପରକୁ ଆସିଗଲି । ପାଣିର ସୁଅ ଜୋର୍ରେ ଥିବାରୁ ମୋତେ ଠେଲି ନେଇଯାଉଥିଲା । ଉପରକୁ ଆସିଲା ପରେ ମୁଁ ଆଉ କାହାକୁ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲି । ଭୟରେ କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ମୋ ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲି । କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ‘ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ’ ଡାକିବାକୁ ଲାଗିଲି । କିଛି ସମୟପରେ ଦୂରରେ ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ସିଏ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖୋଜୁ ଥିଲେ । ମୋ ପାଟି ଶୁଣି ସିଏ ମଧ୍ୟ ‘ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ’ ଡାକିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବୋର୍ଟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପରେ ଓଲଟି ଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ଦେଖିଲି ବୋର୍ଟ ତଳୁ ଆମ ଗାଈତ୍ ବାହାରିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ମୁଁ ‘Help, Help’ ବୋଲି ଡାକିଦେଲି । ସେ ମୋତେ ଦେଖି ମୋ ହାତ ଟାଣିଲା, ସେ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ମୋତେ ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ବୋର୍ଟ କୁ ଧରି ଘୋଷାଡ଼ିଲା । ଘୋଷାଡ଼ି ହୋଇ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା, ଓ ବୋର୍ଟକୁ ଧରିବାକୁ କହିଲା । ସ୍ଵାମୀ ମଧ୍ୟ ବୋର୍ଟ ଧରିକି ରହିଲେ । ମୋ ପାଟିରେ ଜୟଗୁରୁ ଡାକ ଛଡ଼ା ଆଉକିଛି ନଥିଲା । ସେ ପାଣି ଭୀଷଣ ଥଣ୍ଡା ଥିଲା । ଥଣ୍ଡା ପାଣି ଯୋଗୁଁ ପାଟିରୁ କିଛି କଥା ବାହାରୁ ନଥିଲା । ସବୁ କଥା ଖନି ମାରି ଯାଉଥିଲା । ଆକ୍ଷୟର କଥା, ଏତିକି ଥଣ୍ଡା ପାଣି ଏବଂ ଏତିକି ହେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗାଈତ୍ ଦେହରେ କେମିତି ଏତେ ବଳ ଆସିଲା ସେ ମୋ ହାତ ଧରି ବୋର୍ଟ ଉପରକୁ ଉଠେଇ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଚାଲିଗଲା । ଏହାପରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଣି ବୋର୍ଟ ପାଖରେ ରଖିଲା । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ପହଁରା ଜାଣିଥିଲା, ସେ ପହଁରିକି କୁଳକୁ ପଳେଇ ଗଲା । ତା’ପରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କାତ ସାହାଯ୍ୟରେ କୁଳଆଡ଼କୁ ଟାଣିଲା । ସମସ୍ତେ କୁଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ଲାଗିଲା ଯେମିତି ବଡ଼ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲେ । ସେଠାରେ କିଛି ମଧ୍ୟ ହେଇପାରିନାହିଁ ।

ଏହା କେବଳ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ସେହି ଆରାଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ । ନହେଲେ ପାଣି ଯେମିତି ଥଣ୍ଡା ଥିଲା, ଏବଂ ଯେମିତି ତୀବ୍ର ଗତିରେ ବୋହିଯାଉଥିଲା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୁର୍ଘଟଣା ହେବା ସ୍ଵାଭାବିକ ଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କରୁଣା ଯୋଗୁଁ ଆଜି ଆମେ ନିଜ ଜୀବନ ଫେରି ପାଇଲୁ । ମୁଁ ଏହି ଘଟଣା ପରେ ଅନୁଭବ କଲି ଯେ ଆମେ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥପରତା ଯୋଗୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଉ, କ୍ଷଣିକ ସୁଖ ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଶୋରି ଦେଉ । କିନ୍ତୁ ସେ ପିତା, ସେ କରୁଣାମୟ । ଠାକୁର କେବେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କୁ ଭୁଲନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଦେବ, ସେହି କୃପାକୁ ଠାକୁର ଭକ୍ତର ତାଙ୍କ ଶୁଣି ତା ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେ ସବୁବେଳେ ଆମ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି, ଆମ ପାଶେ ପାଶେ ରହି ଆମକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । କେବଳ ଆମ ମନରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, ପ୍ରେମ ଓ ବ୍ୟାକୁଳତା ଏତିକି ମାତ୍ର ରହିବା କଥା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶିବାନୀ ସାହୁ (ଅରୁ ମା’)

ଅନୁଭୂତି (୫)

I came to know Sri Sri Thakura after my marriage. Though I believed in God, I was hardly devoting any time in praying. But soon after my marriage, I set aside some time for prayer, particularly in morning. It got developed into a habit. No one really asked me to do anything, except my mother.

But one thing I vividly remember, my husband used to tell me that Sri Sri Thakura is always protecting us. Frankly speaking, I was not paying any attention to his words at that time. Neither I felt any urge to know about Sri Sri Thakura, his life nor did I accept him. I did visit Nilachala Kutira, Puri and Birtung. I liked both the places, but my main attraction was the delicious food I was getting there.

Days passed by, slowly and steadily and little by little I got attracted towards Sri Sri Thakura, unknowingly. I saw my husband doing puja, started reading his books, liked his teaching, his philosophy of life; most importantly I attended the first sammilani in America. I guess, that could be my turning point.

Then as more and more I started reading his books, I started feeling his divine presence. May be I did something real good in my past life that brought me closer to him in this life, now I do pray in the morning, seek his blessing, and inform him all our day to day happenings.

In this context I would like to share one of my experiences. When my second child, Anshul was born in Nov 2003, I felt very lonely, as no one from my family or my in-laws were here. With two kids, one being a newborn, and no support around us, I felt helpless. Added to that New Jersey was a new place to me. I got very nervous when my elder son Alok got very sick and was hospitalized, and the younger one was barely 3 weeks old then. Though he recovered in couple of days, the shock still lingered on my mind. I was always in state of panic, what if he becomes sick again, when I am alone at home? I was in a state of nervousness. So I secretly wished, if my husband could stay with me for a while, may be for few days or more if 1 or 2 months, then my newborn would be little older, but it was just a wishful thinking. In this period of poor economic situation it was not wise to wish that and I don't know why I did so?

But it was that I needed the most. I think Sri Sri Thakura sensed it. To my utter surprise, he stayed home for two straight months with full salary and other benefits. Exactly after two months he joined in a new assignment. Then I realized that someone did make it happen. Who could it be?

It was our Sri Sri Thakura. The more I look back, the more I get surprised by this miraculous happening.

Sri Sri Thakura Charanasritaa
Geeta Tripathy

ଅନୁଭୂତି (୬) - ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସର ଅନୁଭୂତି

ମୁଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକରେ ଯୋଗଦେଲା ପରେ ଥରେ ଜ୍ଞାନଭାଇ ସଂଘପୂଜାରେ କହିଲେ, “ନିଜ ମନକୁ ପୂଜା କରିବା ଅପେକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନୁମତି ଆଣି ପୂଜା କରିବା ଭଲ ।” ମୋର ବିବାହ ପରଠାରୁ ମୁଁ ଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ରଖି ଦୁଇଓଳି ପୂଜା, ଆରତୀ ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରି ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠ, ଗୁରୁଗୀତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଦ୍‌ଗ୍ରନ୍ଥ ସବୁ ପାଠ କରୁଥିଲି । ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ କଥା ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ତା’ପର ବର୍ଷ ଆମେ ଅସୁରେଶ୍ୱରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ India ଯାଇଥିଲୁ । ସେଠାରୁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଠାରୁ ଗୃହାସନରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପଞ୍ଚୋପଚାରରେ ପୂଜା କରିବାପାଇଁ ଲିଖିତ ଅନୁମତି ଆଣିଲୁ ।

ସେ ବର୍ଷ ଆମେରିକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସୁଥାନ୍ତି । ଶୁଣିଲି ବିଶ୍ୱଜିତ୍‌ଭାଇ ଓ ପଲ୍ଲବୀତା ମା’ ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କର ନିଜନିଜ ଗୃହାସନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । ଭାବିଲି “ସେମାନେ ଭାଗ୍ୟବାନ, ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସି

ନିଜେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଇ ଦେଇଯିବେ । ଆମେ ତ ଭତାଘରେ ରହୁଛୁ, ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର room ଦେଇ ପାରିବୁନି, କେବେ ନିଜ ଘରକରି ରହିବୁ ଆଉ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବୁ ? ଏ ସବୁ ମୋର ଭାଗ୍ୟରେ ନାହିଁ ।” ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆମେରିକା ଆସିବାକୁ ୩-୪ ଦିନ ଥାଏ, ଶୁଣିଲି ସ୍ଥିତା ବାଇ ମା’ ଭତାଘରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଛନ୍ତି । ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ସ୍ଥିତା ବାଇ ମା’ ଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି ଏ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲି । ମା’ କହିଲେ “ଆମମାନଙ୍କର ଚାକିରୀ ଜୀବନ ଯାହା, କେବେ କେଉଁଠି permanent ଘର କରି ରହିବା, ଆଉ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ? ଆଜି ଜୀବନ କାଲିକି ନାହିଁ, ଆମ ସ୍ୱପ୍ନ ସ୍ୱପ୍ନରେ ହିଁ ରହିଯିବ । ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସୁଛନ୍ତି, ନିଜେ ସବୁ କରିଦେଇଯିବେ । ଏ ସୁଯୋଗ ଆଉ ଛାଡ଼ିବାର ନୁହେଁ ।” ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥାହେଲା ପରେ ଭାବିଲି ମୁଁ ବି କେମିତି ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କେମିତି କରିବି ! ପୁଣି ବିଶ୍ୱଜିତଭାଇଙ୍କୁ ଫୋନ୍ ଲଗାଇଲି । ଭାଇ କହିଲେ “ଶ୍ୟାମଭାଇ already ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ବାହାରି ଆସିଲେଣି । ସେ Chicago Airport ହୋଇ ଆସିବେ, ଆପଣ ସେଇଠି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଦେବେ, ଯଦି ହୋଇପାରିବ ସେ କହିଦେବେ ।”

ଏହା ଭିତରେ ମୁଁ ଖାଲି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାଏ । ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବୁଝିଲି, ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ । ତାପରେ ତାଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ପରେ କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯେଉଁ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ନିଜନିଜ ଘରକୁ ଓଡ଼ିଶା ପଠାଇ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ବାପା ମାନେ ଦରଖାସ୍ତ ନେଇ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଠାରୁ ଆନୁମୋଦନ କରି କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି । ଭାବିଲି “ଯଦିବା ଶ୍ୟାମଭାଇ ମୋର ଦରଖାସ୍ତ ମଞ୍ଜୁର କରିଦିଅନ୍ତି, କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ କିଏ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ ? ମୋର ତ ଦୁଇ ଭାଇ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ରହୁଛନ୍ତି । ବାପା ଯିବା ପରଠାରୁ କାହାକୁ ଏତେ ଦାବୀ ର ସହିତ କହିପାରିବି ଯେ ମୋ ପାଇଁ ପୁରୀ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ । ଆଜିକାଲି ଦୁନିଆରେ ସମସ୍ତେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ।” ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତାରେ ମୋତେ ନିଦ ହେଉ ନଥାଏ ।

ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସିବାଦିନ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ମୁଁ ଭାଇଙ୍କ ପାଇଁ ରକ୍ଷାରକ୍ଷି କରି ପଦ୍ମାମା’ ଙ୍କ ସହ Chicago Airport କୁ ଯାଇଥାଏ । ଭାଇ ପହଞ୍ଚିବାପରେ ତାଙ୍କୁ ଖୁଆଇ ସାରି ପଚାରିଲି, “ମୁଁ ଗୃହାସନରେ ପୂଜା କରିବାପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅସୁରେଶ୍ୱରରେ ଅନୁମତି ନେଇଥିଲି, ଏଠାରେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, କ’ଣ ହୋଇପାରିବ ?” ଭାଇ ସେଦିନ ବହୁତ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଓ Charlotte କୁ next flight ଧରିବା ପାଇଁ ତରତର ହେଉଥିଲେ । ସେ ମୋର ପ୍ରଶ୍ନ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିପାରିଲେନି । ଭାଇ କହିଲେ “ମୁଁ ଆସିଛି ଯେତେବେଳେ ଏକାଥରେ କରିଦେଇଯିବି ।” ତାପରେ ମୁଁ ଆଉ କିଛି ପଚାରିଲି ନାହିଁ । ସ୍ୱର୍ଗର ଚାନ୍ଦ ପାଇଲାପରି ମନଟା ଖୁସିରେ ନାଚିଉଠିଲା । ଘରକୁ ଫେରି ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଲାଗିପଡ଼ିଲି । ରାନ୍ଧିବା ବାସନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଭୋଗଦେବା ପାଇଁ plate ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଣି ପକାଇଲି । କଣ ସବୁ ଭୋଗଦେବି list କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି କହିପକାଇଲି, “ମୁଁ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଛି । ଶ୍ୟାମଭାଇ ରାଜିହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।” ସମ୍ବଳନୀ ପାଖ ହୋଇ ଆସୁଥିବାରୁ ଭାବିଲି, “ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉଥରେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ details କଥା ହୋଇଯାଏ ।” ଭାଇଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଫୋନ୍ କଲି, ଭାଇ ପ୍ରଥମେ ପଚାରିଲେ, “ତୁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଛୁ ?” ମୁଁ କହିଲି, “ନାହିଁ ।” ସେ କହିଲେ, “କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇନି, କିଛି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।” ତାପରେ ମୁଁ ପଚାରିଲି, “ଭାଇ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ ?” ଭାଇ ନାହିଁ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ ମୋ ମନ ଏତେ ଦୁଃଖ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ଯେ ମୋର ଆଖିରେ ଲୁହ ଆସିଯାଇ ଥାଏ । ଭାଇଙ୍କୁ ଆଉ କିଛି ନ ପଚାରି ଫୋନ୍ ରଖିଦେଇ ପ୍ରଥମେ ଯାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ମନଭରି କାନ୍ଦିଲି । ଭାବିଲି, “ଆଜି ଯଦି ମୋର ବାପା ଥାଆନ୍ତେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥାନ୍ତି ।” ରାତିସାରା ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି କାନ୍ଦୁଥାଏ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ସ୍ଥିତା ସୁନ୍ଦର ରାୟ ମା’ଙ୍କ ପାଖକୁ ଫୋନ୍ କରିଥାଏ । ମୁଁ ବହୁତ ମନଦୁଃଖ କରି ସବୁକଥା କହିଲି । ସେ ମୋତେ କହିଲେ, “ଶ୍ୟାମଭାଇ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆସିଲେ ଆଉ ଥରେ ଜଣାଇବେ ।” ତାପରେ ଘଣ୍ଟେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କର ଫୋନ୍ ଆସିଲା । ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ, “ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବୁ ?” ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ରତାଳିତ ପରି କହିଲି, “ହଁ ଭାଇ, କରିବି ।” ଭାଇ କହିଲେ, “ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି, scan କରି ମୋ ପାଖକୁ e-mail କରିଦେ । ମୁଁ ମଞ୍ଜୁର କରିବି ।” ମୁଁ କହିଲି ଭାଇ, “ବାପା’ତ ନାହାନ୍ତି, ଭାଇମାନେ ତ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ରହୁଛନ୍ତି, କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ କିଏ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ ?” ଭାଇ କହିଲେ, “ତୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ special ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । ଆମଘର ମା’ (ହେମ ମା’) ତୋ ପାଇଁ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀର ଓ ସ୍ଥୂତିମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବେ ।” ମୋତେ ତାଙ୍କ କଥା ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଭଳି ଲାଗୁଥାଏ । ଯେଉଁ ଲୋକ ଏତେ strict ର ସହ ମନା କରିଥିଲେ, ସେ ପୁଣି ମୋ ପାଇଁ ଏତେ ସବୁ ସୁବିଧା କରିଦେଉଛନ୍ତି । ପରୋକ୍ଷରେ ଭାବିଲି, “ଠାକୁର ମୋର ଦୁଃଖ ସହି ପାରିଲେନି । ପ୍ରଥମେ ମୋର ପାଖରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ବ୍ୟାକୁଳତା ଅଛି ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଏବେ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଭିତରେ ରହି ମୋ ପାଇଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି ।” ଏ ସବୁ ଭାବି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞତାରେ ମୋର ମୁଣ୍ଡ ନଇଁ ଗଲା । ଠାକୁର ବାପାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଗଲେ ବୋଲି ଦୁଃଖ କରୁଥିଲି, ଆଜି

ପରିଚାଳକଙ୍କ ଘର ମା' ମୋର ବାପା ମା' ହୋଇ ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି, ଏହାଠାରୁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ।

ଶେଷରେ **September 8** ତାରିଖ ଦିନ ଆମର କେନୋସାକ୍ସିତ ବାସଭବନରେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ଅଧିବାସ ଦିନ ଶ୍ୟାମଭାଇ ଓ ଜ୍ଞାନଭାଇ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ଠିକ୍ ହେଲା । ଏହାଭିତରେ ଥରେ, ସବୁଦିନ ପରି ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦୁକା ଧୋଇଦେଉ ଥାଏ । ପାଦଧୁଆ ପାଣିରେ ଦେଖିଲି, ଆମ ହାତ ଗୋଡ଼ରେ ଯେପରି ଲୋମ ଥାଏ ସେହିପରି ଛୋଟ ଲୋମଟିଏ ଭାସୁଛି । ଭାବିଲି, “ମୋର ଅସାବଧାନତାରୁ **plate** ଟି ବୋଧହୁଏ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଧୋଇ ପାରିନି, ପାଣିରେ ଲୋମଟି ପଡ଼ିଯାଇଛି ।” ସେ ଲୋମଟିକୁ ଫେପାଡ଼ିଦେଇ ତା’ପରଦିନ ସାବୁନ ମାରି ଲସତ୍ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର **bowl** ଟିକୁ ଭଲଭାବରେ ଧୋଇ ପାଦୁକା ଧୋଇବାକୁ ପାଣିନେଲି । ପାଣିକୁ ଆଉଥରେ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ପାଦୁକା ଧୋଇଦେଲା ବେଳକୁ, ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲୋମ ଭାସିଉଠିଲା । ଭାବିଲି, “ପାଣିରେ ତ କିଛି ନଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରେ ପରଦା ପଡ଼ି କବାଟ ବନ୍ଦ ରହୁଛି, ପାଦାସନରେ ଲୋମ ଆସିବ ବା କେଉଁଠୁ ?” ତା’ପରେ ମନକୁ ଆସିଲା, “ଏ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଙ୍ଗଲଗି ଜିନିଷ ନୁହେଁତ ?” ଏତିକି ଭାବିଲାକ୍ଷଣି ହଠାତ୍ ବୁଝିପାରିଲି କାଲି ବୋଧେ ମୁଁ ଜାଣି ନପାରି ଫେପାଡ଼ିଦେଇ ଥିବାରୁ ଠାକୁର ଆଜି ପୁଣି କୃପାକରି ଦେଇଛନ୍ତି । ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ତାକୁ ପାଣିରୁ ଛାଣିଆଣି ସାଇତି ରଖିଲି । ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କୁ ଫେନରେ ଏବିଷୟରେ ଜଣାଇବାରୁ ସେ କହିଲେ, “ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ବୋଲି ଏପରି ହେଉଛି । ସେ ଜିନିଷକୁ ଭଲଭାବରେ ସାଇତି ରଖ ।”

ସମ୍ବଳନୀ ପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟାନୁଯାୟୀ, ଅଧିବାସ ଦିନ ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆସି ଆମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଆନନ୍ଦ ଭଲ୍ଲାସ ଭିତରେ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ଶେଷ ହେଲା । ତା’ପର ଠାରୁ ଯେତେବେଳେ ପାଦାସନ ଧୋଇଦିଏ ସେତେବେଳେ ପାଣିକୁ ଟିକେ ଅନାଇ ଦେଖେ ଆଉକିଛି ଭାସୁଛି କି ? ଯଦି ୮ ଦିନ ଖଣ୍ଡେ କିଛି ନଦେଖେ, ଠାକୁରଙ୍କୁ କହେ “ଠାକୁର! ମୋ ଉପରେ ରାଗିଛ କି ? ନାଁ ମୁଁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ତୁମ ପୂଜା କରିପାରୁନି, କାହିଁକି ଆଉକିଛି ତ ବାହାରୁନି ।” ଯେଉଁ ଦିନ ଏପରି କୁହେ ସେଦିନ ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭାସିଉଠେ । ଏମିତି ୪-୫ ଥର ହେଲା । ଏହାଭିତରେ ମୋର ବି ଲୋଭ ବଢ଼ି ଯାଇଥାଏ । ମୋର ବିଭାଘର ପୂର୍ବରୁ ଥରେ ମୁଁ ଆମ ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ଝାଡୁଥାଏ । ଦେଖିଲି ଗୋଟିଏ ରୂପା ଫରୁଆରେ ଗୋଟିଏ କେଶ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଆସି ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ଆମ ବଡ଼ମା’ ଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, “ସେଥିରେ କ’ଣ ଅଛି ?” ସେ ମୋତେ କହିଲେ, “ସେଇଟା ହେଲା ଠାକୁରଙ୍କ କେଶ । ଠାକୁରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇଲା ବେଳେ ପାନିଆରୁ ବାହାରି ଥିଲା ।” ମୋର ସେ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ମନେମନେ ଭାବିଲି, “ଯଦି ମୁଁ ବି ଗୋଟିଏ ପାନିଆ ରଖି ଠାକୁରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ ଦିଅନ୍ତି, ମୁଁ ବି ଠାକୁରଙ୍କ କେଶ ପାଆନ୍ତି । ସେଦିନ ପାଦାସନ ଧୋଇଦେଲା ବେଳେ ଦେଖିଲି ପାଣିରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା କେଶ ଭାସୁଛି । ମୋର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲାନି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ତାହାକୁ ସାଇତି ରଖିଲି । ତାପରେ **Feb 23** ତାରିଖ ଦିନ ଆମର ବିବାହ ବାର୍ଷିକି ଥାଏ । ସେଦିନ ସକାଳୁ ପୂଜା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି, “ଆଜି ଆମର ବିବାହ ବାର୍ଷିକି, ଆଜି କିଛି ବାହାରିଲେ ଜାଣିବି ଯେ ତୁମେ ଆମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲ ।” ଯେମିତି ପ୍ରଥମ ପାଦୁକାଟି ଧୋଇ ଦେଇଛି, ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଲୋମ ଭାସିଉଠିଲା । ମୋର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ତାକୁ ନେଇ ସାଇତି ରଖିଲି ।

ଏସବୁ ଘଟଣା ପରେ ଥରେ ଭାବିଲି, “ମୁଁ ଏ କଣ କରୁଛି ? ଠାକୁର ମୋତେ ପ୍ରଥମେ କୃପାକରି ଦେଉଥିଲେ । ମୁଁ ତ ଏବେ ସବୁବେଳେ ଦାବିକରି ବସୁଛି ।” ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝିପାରି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମାମାଗି କହିଲି, “ପ୍ରଭୁ! ତୁମେ ମୋ ପାଖରେ ରହି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଲୀଳାଖେଳା କରୁଛ ବୋଲି ମୋର ପ୍ରାଣରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଲାଣି । ମୁଁ କେବେ ଆଉ ତୁମପାଖରେ ଏ ସବୁ ପାଇଁ ଦାବି କରିବି ନାହିଁ ।” ଯେଉଁଦିନ ଏହା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି ତା’ପରଠାରୁ ମୁଁ ପାଦାସନ ଧୁଆପାଣିରେ ଆଉ କିଛି ଦେଖିନାହିଁ ।

ଠାକୁରଙ୍କର ଲୀଳାଖେଳା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆମର ବା ଶକ୍ତି କାହିଁ । ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି “ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ନହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ମୋର କୃପା ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିପାରିବନି ।” ଆମେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲେ, ସେ ଏହାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଜିନିଷ ଆମମାନଙ୍କୁ ଦେବାପାଇଁ ଅନାଇ ବସିଛନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି, ଯେପରି ତାଙ୍କଠାରେ ମୋର ଦୃଢ଼ନିଷ୍ଠା, ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ ରହୁ । ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଦୋଷତ୍ରୁଟି ପାଇଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରି ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ (ଲୀନା ମା’)

Jayaguru

Kids' Section

A Prelude to Kids' Section

By the matchless grace and noble wish of our beloved Sri Sri Thakura Maharaj we are able to attract several articles (experience) from the children of Nigamananda Family in America Saraswata Sangh (AmSas) and publish them in this 3rd issue of Saraswata Madhuri. The publication coincides with the 3rd Annual Bhakta Sammilani in the United States. The effort and enthusiasm demonstrated by the children, clearly illustrate that the kids abroad are, although slowly but surely, getting attracted to the phenomenal pull of the Nigam doctrine. And this is our happy news to share.

With permission from the President and Parichalaka of Nilachala Saraswata Sangha, AmSas has added a monthly kids' session to its Shastrapatha series. On the last Sunday of each month the children, with help from their parents, join through teleconference and participate in the program which lasts about 30 minutes. The session starts with 'Sri Guru Pranam'. After a short introduction by Bijoy bhai, the president of AmSas, one of the kids reads a pre-selected story focusing on Sri Sri Thakur's teachings and/or experiences. This is followed by discussions and/or questions-answers on the topic, which is primarily moderated by Bijoy bhai. Then another child carries out Bhava Binimaya, usually prepared with some assistance from his/her parent(s). Subsequently, invitation for the next session, and Truti Bichyuti are performed. The session ends with the stanza Nara Rupa Dharam. Usually, about 10 to 12 children participate in these sessions. Their interest and participation level, with the blessings of Sri Sri Thakura Maharaj, appear to be increasing with each session.

When we decided to include a special Kids' Section in Saraswata Madhuri and conveyed the idea to our children, they showed noticeable excitement. Consequently, many of them came forward with some articles about their feelings on Sri Sri Thakura puja and Sammilani. This budding enthusiasm of the kids, their urge to share their understanding of our institution (Sangha), our objectives, our working principles, and above all love of our Thakur, symbolize the bright future of Nigamananda family. We pray to Sri Sri Thakura Maharaj that He bless these children to overcome linguistic, cultural, and other barriers and work toward achieving His noble objectives. In time, His teachings will spread and seep into the fabric and the soul of this culture, and this land.

Sri Sri Thakura Charanashrita
Editorial Board
America Saraswata Sangh

My Sammilani Experience

I attended the first sammilani of the America Saraswata Pathachakra held in August 2002. When I first went to the sammilani, I had no idea what it was. I just thought it was a waste of time. My parents had told me that I had to get up at 5:00 A.M. and get ready for puja. I like to wake up late. I knew that getting up at 5 A.M. would be difficult for me. My parents kind of dragged me out of bed the first morning of the sammilani; I got ready and went with them. At the sammilani, I made some new friends. We played a lot. There were some activities for kids arranged by Bijoy bhai. He described more about Thakura. That night, we participated in the Aananda Sabha. I thought the Aananda Sabha was funny. I enjoyed that. That night we slept late; but the next morning again we had to get up early. This part of the sammilani I did not like. But, the next year at the sammilani, during the kids' session when we had a chance to ask questions to Shyam bhai, I asked him why we have to get up so early. He explained that early in the morning our minds are very fresh. That is the most suitable time to do any important activities such as prayers, meditation, worshiping, etc. After that year, I realized the importance of the sammilani and how it affects our lives. All in all I think that the samilani is very special, important, and religious. Now I look forward to go to our third sammilani in August 2004 at Charlotte, NC.

Brij Gopal Panda
Arkansas

My Sammilani Experience

In my family my parents, grandparents and other family members worship Sri Sri Thakura everyday morning and evening. I do pranam in mornings and evenings. Sometimes I do prayer. In 2002 February I went to Bhubaneswar with my mother and brother to attend Orissa sammilani being held at Jaraka. We were praying Thakura to attend that sammilani. I had good time with my grandparents and other family members. That year August we went to Minneapolis for the first America sammilani. There I enjoyed Ananda Sabha the most. I participated in a small children's play. During Aarati I was standing in the front holding an AALATA (a special hand fan). That was lot of fun. I enjoyed last year's Sammilanni too. Since last year every month one Saturday I am meeting my friends Shreya and Lara in North Carolina Pathachakra. We play all the time. At the end of puja we do Jayaguru kirtana and pranam. Now I am waiting for every month's last Sunday for our Kids' phone puja.

I saw two of my friends were doing small prayer before eating. I asked my mom and she said I should do that. Now I am trying to remember Sri Sri Thakura before eating. As per my parent's instruction I am telling Thakura before going any where (including school) and also after coming back.

My parents told me that Thakura gave us everything and is always taking care of us. I am sure about one thing that everybody in our family loves Thakura, including me.

Saumyashree Ray (Bhakti)
North Carolina

My Experience with Thakura

From my childhood I have seen my parents do puja twice a day. My mom always tells me, Thakura is the head of our family and before starting any thing we should take permission of Thakura. She also tells me that Thakura is almighty and if we have faith in Thakura he will help us in every step of our life.

My grandmother calls me “Nanu”. Once I asked my mom why she calls me “Nanu”. My mom explained that Thakura’s nickname was “Nalini” so my grandma calls me Nanu.

In 2003 we got a chance to participate in the Pradeshika Bhakta Samilini in Orissa. I had never seen such a huge religious gathering before. It was a very good experience of my life.

I am glad that we have a separate kids program in America Saraswata Sangha. Through this program we are able to know lots of things about Thakura. I like to share one of my experiences:

In our school we had a competition. Before the competition I didn’t take permission of Thakura. When I got my result it was not the highest score. I was upset. When I told my mom about the result she asked me, “Did you take permission of Thakura before the exam?” Then I realized my mistake. Next time I took permission of Thakura before the competition. To my surprise, I got perfect score 20/20, which being the highest score, I ended up winning the competition. It clearly shows that, if you have faith in Thakura anything is possible with his blessing.

Abhishek Swain (Sikan)
Wisconsin

My Anubhuti

I worship Thakura everyday morning and afternoon at home with my parents. We do puja, prayer and book reading. I try to remember and follow Thakura’s advice.

Thakura wanted everyone to be good. He has achieved perfection (*siddhi*) in the pathways of *Tantra, Gyana, Yoga* and *Prema*. He has written some books and has given a lot of valuable advices to his disciples.

I know Thakura since my birth. I love him and always pray him when in trouble. I have read his biography ‘Sadguru Swami Nigamananda’. Currently I am reading the ‘Bhagavad-Gita’.

I regularly attend the kid’s session of the America Saraswata Sangha. In one of those sessions, I read the story of Jayadratha’s death. I learned that, jealousy and pride leads to one’s downfall.

I have just been back from India. I visited the Puri Nilachala Saraswata Ashram and joined in the evening prayers there. There I saw the beautiful ‘bigraha’ of Thakura and also his famous rickshaw.

I wish we could follow His advice more sincerely. This will help us to build an ideal family and hence an ideal society.

Ragini Mohanty
Bolton, England

My Interactions with Thakura

When I went to India last year, I saw the puja at my grandparents’ place. I worship Sri Sri Thakura at home along with my parents. I love to help my mom washing and fixing the puja tray and putting the agarbathi in the stand. We chant the stotras and perform Jayaguru kirtan. I like singing along with my mom the most. I play the ‘gini’s while chanting Jayaguru mantra. I let Sri Thakura know when we go out and after coming back home I let Sri Sri Thakura know about that too.

Shreya Prabhakar
North Carolina

ଜୟରୁ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ - ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ

ସ୍ଥାନ: ମିନିଆପଲିସ (Minneapolis), ମିନେସୋଟା (Minnesota)

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ୪ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୧ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଠାରୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଠକ କରୁଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ପାଠକଟି ୧୫ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଲା । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଏହାର ନାମକରଣ କରି 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ' ରଖିଛନ୍ତି । ବର୍ଷକୁ ଥରେ ସବୁ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ମିଳିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥି ନିମିତ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନୁମତି ନେଇ ୬ ମଇ ୨୦୦୨ ସୋମବାର ଦିନ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀର ଓ ସ୍ମୃତିମନ୍ଦିରରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ମିନେସୋଟା ରାଜ୍ୟର ମିନିଆପଲିସ୍ ସ୍ଥାନକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ସମସ୍ତେ ଲାଗିପଡିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ବାସଗୃହରେ ଏହା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବାରୁ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ଘର ଶିବାନୀ ମା' ଆସନ ସଜା ଉପକରଣ ଓ ରନ୍ଧନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଦିର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ୬ ଜଣ ଭକ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ବାସଗୃହରେ, ୩ ଜଣ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାଣୀପ୍ରସନ୍ନ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ବାସଗୃହରେ, ଓ ବାକି ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ ଲଢ଼ରେ ଓ ସଂପର୍କୀୟ ମାନଙ୍କ ଘରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେବାକୁ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଞ୍ଚନ କରାଯାଇ ଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ଆୟୋଜନ ବିଷୟରେ ଦୁଇ/ତିନି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ବିଭିନ୍ନ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ teleconference ଦ୍ୱାରା ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ପତ୍ରିକା 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ମଧ୍ୟ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶିତ କରାଗଲା ।

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶୁକ୍ରବାର, ଅଧିବାସ

ଆଜି ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ସେବା ଯଥା ପୁଷ୍ପଗୁଚ୍ଛନ, ଭୋଗ ରନ୍ଧନ ଆଦି ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ ଟା ୫୦ ରୁ ୭ ଟା ୪୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିବାସ ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଙ୍ଗୀତ 'ସଞ୍ଜ ସମୀରଣେ ମୃଦୁଳ କଂପନେ' ଗାନ ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆରତି କରାଗଲା । ତାପରେ 'ଗୁରୁ ନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ' ପ୍ରାର୍ଥନା ବୋଲି, ଭକ୍ତମାନେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଧନା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ 'ନିଗମ ଉପଦେଶ' ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନ, ବସନ, ଭୂଷଣ, ବାହନ ଦେବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ପୃଷ୍ଠା ୧୬୦-୧୬୧ ପଢାଗଲା । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅର୍ପଣ ଓ 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ପ୍ରଦାନ ପରେ 'ଜୟଗୁରୁ' କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ଅଧିବାସ ପୂଜା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ । ତାପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସେବା ଅନୁଯାୟୀ ଭାଇମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନ ସଜା, ଅର୍ଚ୍ଚନା ଆସନ ତଥା ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହଙ୍କର ପୁଷ୍ପସଜା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ପଡିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ମା'ମାନେ ରୋଷେଇଘରେ ପରିବା କଟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ (ସକାଳ ୫:୪୫ ରୁ ୭:୪୫)

ଆଜି ଭୋର୍ ହେବା ସମୟରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଓ ରବି ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେବାରେ ଥିବା ମା' ମାନେ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ରନ୍ଧନରେ ଲାଗିପଡିଲେ । ଧିରେ ଧିରେ ପାଖ 'ଲଢ଼'ରେ ଓ ସଂପର୍କୀୟମାନଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସଙ୍ଗୀତ ସେବାରେ ଥିବା ଲୀନା ମା' (ସୁଚିତା ସ୍ୱାଇଁ), ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ, ସ୍ମୀତା ବାଇ ମା' ପ୍ରଭୃତି ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରିଥିଲେ । 'ନିଶି ହେଲାଣି ପାହାନ୍ତି, ଜାଗ ଶେଯ ତେଜ', 'ମହାମନ୍ଦିର ଚାରୁତୋରଣରେ ପ୍ରିୟ ମୋର', 'ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭାତ କୋଳେ' ଗାନ ପରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ଆନନ୍ଦ ଧ୍ୱନିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନର ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅର୍ଚ୍ଚନା ସଙ୍ଗୀତର ତାଳରେ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଆସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଷୋଡଶୋପଚାର ପୂଜା ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ସଂପାଦନ କରିଥିଲେ ।

ଏଥିରେ ତାଙ୍କୁ ବୃତ୍ତେୟ ପଣ୍ଡା ଭାଇ ଓ ରବି ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଉପହାର ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନୈବେଦ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ଓ ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳି ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଏହି ପୂଜା ଓ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଶେଷ ହେବା ପରେ ଆରତି ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମିତ୍ତ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ 'ଏ ଶୁଭ ଲଗନେ ମୃଦୁ ବାତାୟନେ ଭକ୍ତି ଉଦ୍ବେଳିତ ପ୍ରାଣେ' ଓ 'ଆନନ୍ଦମୟ ନିଗମାନନ୍ଦ ଜୟ' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପୁଷ୍ପ ସଜ୍ଜିତ ମନ୍ଦିର ସୁଦୃଶ୍ୟ ତୋରଣରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର 'ସମ୍ମିଳନୀ ବିଗ୍ରହ'ଙ୍କୁ ଭକ୍ତମାନେ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଆରତି ସଙ୍ଗୀତର ତାଳରେ ଆଲଟ ଚାମର ଆଦି ସେବା ସହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ଆରତି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବନ୍ଦନା (ବେଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ) ଛୋଟ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତା'ପରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ ପରେ 'ନିରାଜନା'ରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା (୧୦) 'ସରବେ ଚରନ୍ତୁ ଭବ ଜଟିଳ ଜଳଧି' ଗାନ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ନିମିତ୍ତ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ପରେ 'ଜୟଗୁରୁ' କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ ସହ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧିବେଶନ (ସକାଳ ୯:୧୫ ରୁ ୧୧:୪୫)

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଙ୍ଗୀତ 'ଆସ ଉଛୁର ନକରି ଆସରେ' ଓ 'ପ୍ରାଣ ଠାକୁର ସେହି ରୂପେ ଦିଅ ଦର୍ଶନ' ଗାନ ପରେ ଗୁର୍ବଚ୍ଛକାରୁ 'ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ' ଗାନ କରି ଆସନ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଗଲା ଓ ଆଜିର ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଜ୍ଞାନଭାଇ ଓ ରାଉରକେଲା ସାରସ୍ଵତ ସଙ୍ଗର ନୃସିଂହ ଚରଣ ପଣ୍ଡା ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ 'ନିଗମ ଉପଦେଶ'ରୁ 'ଧର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏକ' ପୃଷ୍ଠା ୧୦୧-୧୦୨ ଓ 'ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ' ଗ୍ରନ୍ଥରୁ 'ଧର୍ମ କାହାକୁ କହନ୍ତି' ପୃଷ୍ଠା ୧-୧୯ ପାଠ କରାଗଲା । ତାପରେ 'କଣ ଭରି ତୁ କର ଗୁରୁ ନାମ ଗାୟନ' (ଦିଓ ମା') ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲାଯିବା ପରେ ସଂଘସେବକ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗରୁ ପୃଷ୍ଠା ୩୦୩-୩୧୫ ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସଙ୍ଗୀତ 'ସାଧୁ ସଙ୍ଗ ମୋତେ ଦିଅ ହେ ଚିର ମଙ୍ଗଳମୟ' ଗାନ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ 'ସଂସାରପଥେ' ଗ୍ରନ୍ଥର 'ଭାବନା ଖଣ୍ଡ'ରୁ 'ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନରେ ଗୁରୁ କରଣ', ପୃଷ୍ଠା ୪୫-୬୨ ପାଠ କରାଯାଇ 'ଚିହ୍ନିଛୁ କି ଗୁରୁ କି ଧନ' ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲାଗଲା । ତା'ପରେ 'ନିଗମ କଥା ସଂଗ୍ରହ' ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗରୁ 'ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସ୍ଵରୂପ' ପୃଷ୍ଠା ୧୨-୧୭ ପାଠ କରାଗଲା ।

ଏହାପରେ ଆମେରିକା ସମୟ ଦିନ ୧୧ଟା ୪୫ (ଭାରତ ସମୟ ରାତି ୧୦ଟା ୧୫) ରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ **phone** ମାଧ୍ୟମରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନୀ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ **speaker phone** ଜରିଆରେ ଶୁଣାଇ ଦିଆଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ **phone line clear** ଥିବାରୁ ସମସ୍ତେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭାଇଙ୍କ କଥା ଶୁଣିପାରିଥିଲେ । ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ 'ଜୟଗୁରୁ' ସମ୍ବୁଦ୍ଧି ଜଣାଇ ବକ୍ତବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲେ 'ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ଏଥିପାଇଁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଯେ ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଏହି ଜନ୍ମରେ ପଶୁତ୍ଵ ପରିହାର ପୂର୍ବକ ମନୁଷ୍ୟତ୍ଵ, ଦେବତ୍ଵ, ଓ ବ୍ରହ୍ମତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ । ଏହି ସୁଯୋଗ ପଶୁମାନଙ୍କର ନାହିଁ, ଏପରିକି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ୮୪ ଲକ୍ଷ ଜନ୍ମ ପରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ମିଳିଥାଏ । ତେଣୁ 'ଭାଗବତ'ରେ ଅଛି - ମନୁଷ୍ୟ ଦେହେ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ, ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ଭଗବାନ । କେବଳ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ହେଲେ କେହି ମନୁଷ୍ୟ ପଦବୀତ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତିନି । ନିଜକୁ ସାଧନା ଦ୍ଵାରା ମନୁଷ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ହେବ । ସହସ୍ର ସହସ୍ର ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ସାଧନା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ଏହିଭଳି ସାଧନା ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା ସହସ୍ର ସହସ୍ର ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ସାଧନା କରନ୍ତି । ପୁଣି ସହସ୍ର ସହସ୍ର ସାଧନା କରୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରନ୍ତି । ସବୁ ସିଦ୍ଧି 'ଗୁରୁ' ନୁହଁନ୍ତି । ପୁଣି ସବୁ 'ଗୁରୁ' 'ସଦ୍‌ଗୁରୁ' ନୁହଁନ୍ତି । ଯେ ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ଆମ ଠାକୁର ନିବିକଳ୍ପ ସମାଧିରୁ ଗୁରୁଭାବ ନେଇ ଫେରିଥିବାରୁ ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ସେ ଚନ୍ଦ୍ର, ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ, ପ୍ରେମ ଏହି ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା, ଭଗବାନ ଏହି ତିତ୍ତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତଙ୍କୁ ସେ ଏହି ତିତ୍ତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇପାରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି - ଭଲପାଏ ଟିକେ ମୋତେ, ଅଖିଳ ସାଧନ ସିଦ୍ଧି ଲଭ କିଞ୍ଚିତେ ।

ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ହେଲା ତାଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଓ ଚିନ୍ତା ଫଳରେ ବିଶ୍ଵର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଆୟତ୍ତ କରିବା । ସେ କହିଛନ୍ତି - ମୋର ଦୁଇ ଅଣିଆ ଫଟା ପାଖରେ ଯାହା କହିବ ତାହା ମୋ କର୍ଣ୍ଣରେ ବାଜିବ । ୧୯୩୪ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ସେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ

ପ୍ରେରଣାରେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେ ମହାସମାଧି ଗୃହଣ ପୂର୍ବରୁ କହିଗଲେ ‘ମୁଁ ଗୁରୁ ହୋଇ ରହିଗଲି । ମୁଁ ଗୁରୁଭାର କାହାକୁ ଦେଇ ଗଲିନାହିଁ । ମୁଁ ସ୍କୁଲରେ ଯେପରି ତୁମକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲି, ବିଦେହୀ ହେବାପରେ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ସେହିପରି ପରିଚାଳନା କରିବି ।’ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ଜୀବନ୍ତ ଅନୁଭୂତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ସାଧନାପରେ ଲୋକାଳୟକୁ ଆସି ସେ ଯେଉଁ କର୍ମପନ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ସେଥିରେ ମା’ମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା’ମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । କାରଣ ସାଧନା ପୂର୍ବରୁ ସେ ମା’ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇଥିଲେ । ସାଧନା କାଳରେ ତାହା ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ସାଧନା ପରେ ସେ ଜଗତଜନନୀଙ୍କୁ ଜାୟା ରୂପରେ ପାଇଥିଲେ । ସେ ମା’ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଛନ୍ତି – ‘ଗରବିଣୀ ମା’ ମୋର ! ତୁମ ଶିଶୁପୁତ୍ରପରି ତୁମ କୋଳରେ ମୋତେ ଟିକେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ । ତୁମେ ସ୍ୱରୂପରେ ଜଗତଜନନୀ, ରାଜରାଜେଶ୍ୱରୀ । ଭିକାରୁଣୀ ପରି ସାମାନ୍ୟ ଜିନିଷପାଇଁ ନିକଟରେ ମୋ ନିକଟରେ ହାତ ପାତୁଛ କାହିଁକି ?’ ସେ କହିଛନ୍ତି ମା’ମାନଙ୍କର ସମୟ ଅଳ୍ପ । ସ୍ୱାମୀ ସେବା ଓ ସନ୍ତାନ ପାଳନ ନାରୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗ । ସଧବା ନାରୀମାନେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଓ ବିଧବା ନାରୀମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର, ଶିବ ଜ୍ଞାନରେ ଜୀବ ସେବା ଓ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଭାବବିନିମୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ସଂଘ, ସମ୍ମିଳନୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, ‘ସଂଘ ମୋର ସ୍ୱରୂପ’ । ତେଣୁ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ । ତାଙ୍କୁ ଭଲପାଇଲେ ସବୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସହଜ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ । ପୁତ୍ର, ପିତା, ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ । ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରନ୍ତି । କେବଳ ଏହି ଭଲପାଇବା ଟିକକ ପାଇଁ ସେ ଏ ଜଗତକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କ କାମ କରିବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ । କିନ୍ତୁ ଏଠାକୁ ଆସି ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଗଲୁ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଦତ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇ ସେଥିରେ ମାତି ରହିଲୁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମର ଦୁଃଖ ହେଉଛି ।

ସବୁ ଧର୍ମ କହିଛି, ତୁମେ ଭଗବାନଙ୍କ ସେବା କର । ଭଗବାନଙ୍କୁ ତାକ । ମାତ୍ର ସେ କହିଛି ଭଗବାନ ମୋର ପଦସେବା କରିବେ । ତେଣୁ ଗୁରୁଙ୍କର ଅସଲ ସେବକ ହେଲେ ଭଗବାନ ବା ଜଗତଜନନୀ । ମା’ମାନେ ଜଗତଜନନୀ ରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିପାରିବେ । ସେହିପରି ଭାଇମାନେ ଭଗବତ୍ ରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିପାରିବେ । ସେ ସୃଷ୍ଟିରୂପରେ ରହି ଆମକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପରେ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ‘ତୁମେ ମୋର ଏ ପାରିର ଭାର ନେଲେ ମୁଁ ତୁମର ସେ ପାରିର ଭାର ନେବି ।’

ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କର ଅଭିମତ ଶେଷ ପରେ ‘ତୁମେ ହେ ଜାଳିଛ ମୁକ୍ତି ମଶାଲ’ ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଗଲା । ତାପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇ ‘ନରରୂପ ଧରଂ ପରମ ପୁରୁଷଂ’ ଗାନ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନ, ମହିଳା ସଭା (ଅପରାହ୍ନ ୨:୧୫ ରୁ ୪:୦୦)

ଆବାହନ ସଂଗୀତ ‘ମୋତେ ସେହି ରୂପେ ଦିଅ ଦରଶନ’ ବୋଲା ଯିବା ପରେ ‘ଭବବନ୍ଧନ ମୋଚନ ପୂଜ୍ୟବରଂ’ ଗାନକରି ଆସନ ଖୋଲାଗଲା ଓ ମହିଳାସଭା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସଭାରେ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ ମା’ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଆସିଥିବା କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା’ ଆସନ ଗୃହଣ କରିଥିଲେ । ‘ଜୟ ବିଶ୍ୱପତି ଶିବ ସ୍ୱରୂପ ହେ’ ମିଳିତ ସ୍ୱରରେ ଗାନ ପରେ ‘ପରିଚୟ ପତ୍ର’ ପାଠ କରାଗଲା । ତା ପରେ ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ରୁ ‘ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ’ ପୃଷ୍ଠା ୧୮୮ ରୁ ୧୮୯ ପାଠ ପରେ ‘ସଂସାର ପଥେ’ ଗ୍ରନ୍ଥର ଭାବନା ଖଣ୍ଡରୁ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ’ ପୃଷ୍ଠା ୨୪୩ ରୁ ୨୪୮ ପଢାଗଲା । ତତ୍ପରେ ‘ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଅଭୟ ପଦ ରାଜୀବ’ ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇ ‘ସଂଘସେବକ’ ପ୍ରଥମ ଭାଗରୁ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ’ ପୃଷ୍ଠା ୫୯ ରୁ ୬୪ ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ‘ପରାଶ ନାଥ ହେ ନିଅ ମୋତେ ହାତ ଧରି’ ସଂଗୀତ ଗାନ ପରେ ‘ସତୀଚରିତ ମାଳା’ରୁ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ’ ପୃଷ୍ଠା ୧୦୫ ରୁ ୧୧୦ ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ମଣ୍ଡା ଫୁଲ ଖସିବାରୁ ମା’ମାନେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ ଜୟଗୁରୁ ଧ୍ୱନି ଦେଇଥିଲେ । ତାପରେ ‘ଫୁଲଟିଏ ମୋତେ କି ହେ ପ୍ରାଣ ଠାକୁର’ ସଂଗୀତ ବୋଲାଯିବା ପରେ ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ କାଞ୍ଚନବାଳା ମା । ସେ ମହିଳା ସଭାର ସୃଷ୍ଟି ବିଷୟରେ ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲେ – ‘ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟ କଥା । ନୃପେନ୍

ଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମେଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଐକ ଗୃହରେ ଉପବେଶନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ କାଳିଚାରା ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କିଛି କହିବାପାଇଁ ଚାହିଁବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ କଲେ । କାଳିଚାରା ମା' କହିଲେ - 'ଠାକୁର ସମ୍ମିଳନୀ ବୋଲି ମୁଁ ଯାହା କଳ୍ପନା କରିଥିଲି ତା ଠାରୁ ଶତଗୁଣ ଅଧିକା ଦେଖିଲି । ଆପଣ ଏତେ କଥା କଲେ, ମା'ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କଲେନାହିଁ । ମା'ମାନଙ୍କର ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାର ଅଛି ଓ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଲେ 'ତୁ ଆସନ୍ତାକାଲି ଭିତରେ କିଛି ଆୟୋଜନ କରିପାରିବୁ ।' କାଳିଚାରା ମା' କହିଲେ - 'ଆପଣ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପାରିବି ।' ତା ପରଦିନ ସମ୍ମିଳନୀ ଲଢ଼ିହାସରେ ପ୍ରଥମ ମହିଳା ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା ।

ଏହି କାଳିଚାରା ମା' ବାହୁଣ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ବାଲ୍ୟବିଧବା ଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଜୀବନରେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ, ଭୋ ଭୋ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷା ଦେଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ଯୁଗଳକୁ ଛାଡ଼ିବେ ବୋଲି ଜିଦ୍ ଧରିଥିଲେ । କରୁଣାମୟ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ରାଜି ହେଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ କହିଲେ ଶୌଚ ହୋଇ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ । କାଳିଚାରା ମା' କହିଥିଲେ ମୋ ପିତା ପାଖକୁ ମୁଁ ଯିବି, ମୋତେ କିଛି କହି କେହି ବାରଣ କରନାହିଁ । ସେ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଣି ଛିଞ୍ଚି ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି କାଳିଚାରା ମା' ଆମ ମହିଳା ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ।

କାଞ୍ଚନ ମା'ଙ୍କର ଅଭିମତ ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ 'ନରରୂପ ଧରଂ ପରମ ପୁରୁଷ' ଗାନ ପରେ ମହିଳା ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିବେଶନ (ଅପରାହ୍ନ ୩:୦୦ ରୁ ୪:୦୦)

ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ସାନ ସାନ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବଗିଚାରେ ଏକତ୍ର ବସାଇ ପିଲାମାନଙ୍କ ସଭା କରିଥିଲେ । ସେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସହଜ ଓ ସରଳ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ କହିଥିଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ, ସାଧାରଣ ସଭା (ସଂଧ୍ୟା ୫:୫୦ ରୁ ୭:୩୦)

'ଫୁଲସଞ୍ଜ ବେଳେ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ' ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ସଂଗୀତର ତାଳେ ତାଳେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆରତି ସଂପନ୍ନ କରାଗଲା । ତା'ପରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ 'ଗୁରୁ ନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ' ବୋଲାଯାଇ କ୍ଷୋଦ୍ର ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ଗୁରୁଗୀତାରୁ ଶ୍ଳୋକ - ୧୦ ପାଠ ପରେ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଓ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମିଶ୍ର ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ସଂଗୀତ 'ତୁମରି ପୁଜାର ଗୁରୁ ଭାର ମୋତେ' ଗାନ ପରେ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ସଂଘସେବୀମାନେ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉର୍ମିଳା ତ୍ରିପାଠୀ ମା' (ରେବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କର ବୋଉ) ଭାବ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ କହିଲେ - 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଟିକେ ସୁଖ ପାଇଲେ, ତାଙ୍କୁ ଟିକେ ଭଲ ପାଇଲେ ସେ ସବୁ କରିବେ ଓ କାହା ମାଧ୍ୟମରେ କରାଇ ନେବେ । ଆମେରିକାରେ ସମ୍ମିଳନୀ ହେବ ଏହା ଶୁଣିଲା ବେଳକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଥିଲା । ଆଜି ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଦେଖି ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଛି । ମୋ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅନେକ କୃପା ପାଇଛି । ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଛି ସବୁ ହୋଇଛି ।' ତାଙ୍କ ପରେ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ କହିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ - 'ନାରୀମାନଙ୍କୁ କିଏ କହେ ନରକର ଦ୍ୱାର, ମାତ୍ର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ନାରୀ ବିଦ୍ୟା ମାୟା ସାହାଯ୍ୟରେ ତା'ର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇପାରିବ ।' ନୃସିଂହ ପଣ୍ଡା ଭାଇ ନିଜର ବନ୍ଧବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରା ଓ ନୀତିନିୟମ ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ । ସେ ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରୀତ ।

ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମିଶ୍ର ତାଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ - 'ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲି, ମୋର ତିନୋଟି ବହି ହସ୍ତଗତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମଟି ଭକ୍ତି ଯୋଗ, ଦ୍ୱିତୀୟଟି ବିନୋବା ଭାବେଙ୍କର ଗୀତା ପ୍ରବଚନ ଓ ତୃତୀୟଟି ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ କିଛି ବହି ନ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ କି ଯୋଗର ପଦ୍ଧତି, କୌଶଳ ଆଦି ଲେଖାଥିବ । କିନ୍ତୁ 'ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ' ବହି ପାଠକରି ମୁଁ ପ୍ରାଣାୟାମ କିପରି କରିବାକୁ ହୁଏ, ଜାଣିଲି । ଗୁରୁଜୀ (ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ)ଙ୍କର **revolutionary writings** । ସେ ଅନେକ ଜିନିଷ **fact** ଦେଖାଇ **criticize** କରିଛନ୍ତି ଓ ତାର **solution** ମଧ୍ୟ ବତାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ରେଭେନ୍ସା ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢିଲାବେଳେ ସାଇକେଲ୍ ଚଲାଇ ସମାଜ ଅଫିସ୍ ଯାଉଥିଲି ବହି ଆଣିବାକୁ । ଗୁରୁଦେବ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ **positive attitude** ଦେଖାଇ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଫୁଲବାଣୀରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସହ ମୁଁ ଭଲ ଭାବେ ଚଳିପାରିଲି । ବାଲ୍ମିକି ମରା ମରା କହି କହି 'ରାମ'

କହିଲେ ଗୁରୁଦେବ ସଂସାର ଭିତରେ ମଗନ ହେଉ ହେଉ ‘ନିଗମ’ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କପରେ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ସୁଧାଶୁ ମିଶ୍ର ବକ୍ତବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲେ- ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ପ୍ରଥମ ଜୀବନରେ ନାହିଁକ ବାଦୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ପରକାଳ ଉପରେ ବିଶ୍ବାସ କରି ଆସ୍ତିକବାଦୀ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ପରିବାର ଜୀବନ କିପରି ଗଠନ କରିବ । ସାଧାରଣତଃ ମୁଁ ଯାହା ଦେଖିଛି ଅନ୍ୟ ସ୍ବାମୀମାନେ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି କିପରି ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରି ସନ୍ୟାସୀ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି କିପରି ସଂସାର ଭିତରେ ରହି ଆଦର୍ଶ ହେବ । ଏହାପରେ ସଂଗୀତ ‘ଆସ ସରବେ ବାହୁ ତୋଳି, ହୋଇଣ ମେଳି’ ଗାନ କରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଗଲା । ତାପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଗଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୨, ଶନିବାର, ରାତି ଅଧିବେଶନ, ଆନନ୍ଦ ସଭା (ସଂଧ୍ୟା ୯:୪୫ ରୁ ୧୦:୩୦)

ଆନନ୍ଦ ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆରତି ସଂଗୀତ (ନଟୀଏ ଗାଇଲେ ଶୁଭ ମଙ୍ଗଳ ବାଜଣା) ର ତାଳରେ ଅଷ୍ଟସଖି ଆରତି ସଂପନ୍ନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ନିର୍ବାଚିତ ସଭାପତି ଓ ସଭାପତି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ଆନନ୍ଦ ସଭା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହି ଆନନ୍ଦ ସଭାରେ ବିତିଓଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ, କର୍ମକ୍ରମୀ, ଆଦର୍ଶ ପାଠଶାଳା ଆଦି ଅଭିନୟ ହାସ୍ୟରୋଳ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ମଝିରେ ମଝିରେ ହସ କଥା ମଧ୍ୟ ଭାଇମାନେ ଯାଇ ଶୁଣାଉଥାନ୍ତି । ଏହା ଶେଷ ହେବାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ବିଶ୍ରାମ ନିମିତ୍ତ ଗଲେ ।

୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୦୨, ରବିବାର, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ (ସକାଳ ୫:୪୫ ରୁ ୭:୧୫)

ଆଜି ଭୋର ସମୟରେ ସଂଗୀତ ସେବାରେ ଥିବା ଭାଇ ଓ ମା ମାନେ, ‘ଘନ ଅକ୍ଷରେ କେ ସେ ତାକରେ’ (ଜାଗରଣ) ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ‘ତୁମେ ନା ସେଦିନ କହିଥିଲ ମୋତେ’, ‘ନୟନେ ନୟନେ ଦିଅ ଦେଖା’ ଗାନ କଲାପରେ ଆସନ ଖୋଲାଯାଇ ସକାଳ ଆରତି ସଂପନ୍ନ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ମିଳିତ କଣ୍ଠରେ ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ଗାନ (ବନ୍ଦଇ ଗୁରୁବରଣ କମଳ ଯୁଗଳ) ଓ ସ୍ତୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ ସମାପ୍ତି ପରେ ନିରାଜନାରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା-୩୧ ବୋଲାଗଲା । ଏହାପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ନେବା ସହ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା ।

୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୦୨, ରବିବାର, ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ, ବିଦାୟ ସଭା (ସକାଳ ୮:୪୫ ରୁ ୧୨:୦୦)

‘ସୁନ୍ଦର ଚିର ସୁନ୍ଦର ତୁମେ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରିୟ ମୋର’ ଓ ‘ବିଜେ କର ଆଜି ଠାକୁର’ ସଂଗୀତ ଗାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରାଗଲା । ତାପରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ (ଥାପିଛି ଦେବତା ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରେ) ବୋଲାଗଲା ଓ ଗୁର୍ବକ୍ଷ୍ମରୁ ‘ଭବବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ପଦ୍ଧତି ଗାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଗଲା । ତତ୍ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା (ପଦତଳେ ମନୋହର ବିକଟ ଶତଦଳ) ଗାନ କରି ନିଗମ ଉପଦେଶରୁ ବର୍ଷଶେଷରେ ଆଶୀର୍ବାଦ, ପୃଷ୍ଠା ୨୪୭-୨୫୦ ପଢାଗଲା । ଏହାପରେ ଇଂରାଜୀ ଜୀବନୀ Sadguru Swami Nigamananda ରୁ Chapter 30, The Bhakta Sammilani, Page 332-338 ପାଠ କରାଗଲା । ସଂଗୀତ ‘ମନର ଗୁହାରୀ ଶୁଣ ଜଗତ ଜୀବନ’ ଗାନ କରି ଭାବ ବିନିମୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲେ ।

ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ (କେନ୍ଦୁପାଟଣା ସଂଘର ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡା ଭାଇଙ୍କ ନାତି) ଓ ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ ମା’ (କଟକ ସଂଘର ଗେହୁ ମା’ଙ୍କର ଝିଅ) ଯଥାକ୍ରମେ ଆସାମବଙ୍ଗଳା ସାରସ୍ୱତ ମଠର ମହେଶ ଚୈତନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଅନାଥଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଅତୀତରେ ହୋଇଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଆଳାପରୁ କିଛି ଅଂଶ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ପାଠକ ମାନଙ୍କ ଅବଗତି ନିମିତ୍ତ ତାହା ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା । ବ୍ରଜଭାଇ କହିଥିଲେ - ଗୋଟିଏ କଥା ମୁଁ ଭାବେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ତୁମେ ଏଷା କର ତେଷା କର, ପୁଣି ବେଳେବେଳେ କହିଛନ୍ତି, ତୁମମାନଙ୍କୁ କିଛି କରିବାକୁ ହେବନି ତୁମେ ଖାଲି ଖାଇବ, ପିଇବ, ଶୋଇବ, ମୋତେ ଆଶ୍ରୟ କରି ରହିଲେ ତୁମର ମୁକ୍ତି ହେବ । ତେବେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କେଉଁଟି ବିଧେୟ ମୁଁ ଜାଣି ପାରୁ ନଥିଲି । ଧରେ 1980's ରେ ମୋର କଟକ ବାଦାମ୍ବାଡ଼ିରେ ମହେଶ ଚୈତନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ ଅକସ୍ମାତ୍ ଦେଖା ହେଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏ କଥାଟି ପଚାରିଲି । ସେ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ମୋତେ ବୁଝାଇଲେ । ସେ କହିଲେ, ‘ମୁଁ ଏବେ ବସରେ କଟକରୁ କଲିକତା ଯାଉଛି । ମୋ ପାଖରେ ଦୁଇଟି option ଅଛି । ମୁଁ ଶୋଇକରି ଗଲେ କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିବି ଓ ଜାଗତରେ ଅବସ୍ଥାରେ ଗଲେ ମଧ୍ୟ କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିବି । ଯଦି ମୁଁ ଜାଗତ ରହେ ତେବେ ରାସ୍ତାଘାଟ ଦେଖି କିଛି ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରି କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିବି । ଯାହା କଲେ ବି ମୋ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ଏକ । ସେମିତି, ଯେଉଁମାନେ ସାଧନଭଜନ କରିବେ ସେମାନେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ପୂର୍ବକ ମୁକ୍ତି ପାଇବେ । ନ ହେଲେ ଖାଲି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ପଡ଼ିରହିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ପାଇବେ ।’ ପଦ୍ମା ମା’

କହିଥିଲେ - ମୁଁ ଏଥର ଭାରତରେ ଥିବା ବେଳେ ଅନାଥଭାଇ ୩ଟି କଥା କହିଥିଲେ । ମୁଁ ସବୁବେଳେ କରିପାରୁନି । କହୁଛି, ଆଉ କେହି ଚାହିଁଲେ କରିବେ । ସେ ୩ଟି କଥାହେଲା - ୧) ସକାଳ ଓ ସଂଧ୍ୟାରେ ନିଶ୍ଚୟ ପୂଜା କରିବ, ୨) ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବ, ୩) ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅତି କମ୍ରେ ୧ ମିନଟ୍ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବିଗ୍ରହରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରିବ ।

ନୃସିଂହ ପଣ୍ଡା ଭାଇ (ରାଉରକେଲା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର) କହିଲେ ଥରେ Ispat Plant ରେ Accident ହୋଇ worker ଟିଏ ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ laboratory ରେ ବସିଛି । ଶୁଣିଲି ଜଣେ ସହକର୍ମୀ (ଦୋଳ ଭାଇ) ଆଉ ଜଣଙ୍କୁ ବୁଝାଉଛନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କିପରି ଗତି ହୁଏ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ 'ବହିରେ ଅଛି' । ମୁଁ କେଉଁ ବହିରେ ଅଛି ବୋଲି ପଚାରିବାରୁ, ସେ କହିଲେ 'ଆଦର୍ଶ ପାଠାଗାରରେ ଅଛି' । ଏହା ମୋତେ କହି ସେ ଶୀଘ୍ର ଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀଟିକୁ ପାଠାଗାରକୁ ଦାନ କରିଦେଲେ ଓ ମୁଁ ପରଦିନ ତାକୁ ପାଠାଗାରରୁ ଆଣି ପଢ଼ିଲି । ମୋର ମନେ ଅଛି ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ କହନ୍ତି, 'ନ ପଚାରିଲେ ଠାକୁରଙ୍କର ବିଷୟ କାହାକୁ କହିବନି । ନାରାୟଣ ଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା କରିବ । ଭାବିବନି ମୁଁ ସେ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୟାକରି ସାହାଯ୍ୟ କରି । ଭାବିବ ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କ ସେବା କରୁଛି ।'

ଏହାପରେ 'କେଜାଣି ଏ ବେଳ ଆଉ ମିଳିବ କି ନାହିଁ' ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଗଲା, ତାପରେ ସମ୍ମିଳନୀର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚର ହିସାବ ବଜ୍ରଭାଇ ପଣ୍ଡି ଶୁଣେଇଲେ । ତତ୍ପରେ ଆସନ୍ତା ପାଠକଙ୍କ ପାଇଁ ପାଳିଆ ଭାବରେ ଦିଆ ମା' ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ଏହାପରେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ (୨୯ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩ ମସିହା ଅଧିବାସ, ୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ପ୍ରଥମ ଦିବସ, ୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ଦ୍ବିତୀୟ ଦିବସ ଓ ବିଦାୟ ସଭା) ସମବେତ ଭାବରେ ଭକ୍ତମାନେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ତା ପରେ ତୃତୀ ବିଷୁବ ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଗଲା । ଏହାପରେ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା 'ତେଜି ଏ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ କି ଆନନ୍ଦମୟ' ଗାନ କରିବା ପରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାନାମ (ପ୍ରାୟ ୨୦ମିନିଟ୍ ଧରି) କୀର୍ତ୍ତନ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଗଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲେ । ତା ପରେ ଭକ୍ତଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ତାଲିକା

୧) ଶ୍ରୀମତୀ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ, ଏକାମ୍ର ମହିଳା ସଂଘ	୧୩) ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ସାହୁ ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ
୨) ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ପଣ୍ଡା, ରାଉରକେଲା ସଂଘ	୧୪) ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ, ସାନ୍ତୁକିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଉଦୟନ
୩) ଶ୍ରୀମତୀ ବିଦ୍ୟାବତୀ ପଣ୍ଡା, ରାଉରକେଲା ସଂଘ	୧୫) ପୃଥ୍ବୀରାଜ ସାହୁ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମିତା ଚୌଧୁରୀ
୪) ଶ୍ରୀମତୀ ଉର୍ମିଳା ତ୍ରିପାଠୀ, ସୁନାବେତା ସଂଘ	୧୬) ରବି ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ, ଗୀତା ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ଆଲୋକ
୫) ଅମରେଶ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ଶାଲିନୀ ମୁରା	୧୭) ରମା ବଲ୍ଲଭ ମହାପାତ୍ର, କଞ୍ଚନା ଦାଶ, ଆଶୁତୋଷ ଓ ଶ୍ବେତା
୬) ବାଣୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମହାନ୍ତି, ଦେବଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି, ମିନାକ୍ଷୀ ଓ ଅମିତା	୧୮) ପ୍ରଭାକର ବାଲ, ସ୍ବିତାରାଣୀ ବାଲ ଓ ଶ୍ବେତା
୭) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଓ ମୋହିତ୍	୧୯) ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ବାଇଁ, ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ବାଇଁ, ଅଭିଷେକ ଓ ଅଜିତ
୮) ବିଶ୍ବଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସ୍ବିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ	
୯) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ ଓ ଶିବାନୀ ସାହୁ	ଚେଲିଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ହେଲେ-
୧୦) ବଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମୀରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜ୍ଞାନୋପାଳ	୧) ଯାମିନୀକାନ୍ତ ସାମନ୍ତରାୟ
୧୧) ଦିପ୍ତି ମହାପାତ୍ର	୨) ଉଷା ଅଗରୱାଲ
୧୨) ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ବିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ବିବେଦୀ, ସ୍ବାତୀ ଓ ଶ୍ବେତା	

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ - ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ

ସ୍ଥାନ: ମିନିଆପଲିସ (Minneapolis), ମିନେସୋଟା (Minnesota)

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଅନୁମତି କ୍ରମେ ୧୫ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୧ ଠାରୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ତା ୩୦-୮-୨୦୦୩ ଓ ୩୧-୮-୨୦୦୩ ଶନିବାର ଓ ରବିବାର ଦୁଇଦିନ ଧରି ମିନେସୋଟା ରାଜ୍ୟର ମିନିଆପଲିସ୍‌ରେ ଥିବା ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ନୀଳାଚଳ କ୍ରୀଡ଼ାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଯଥାବିଧି ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ୨୯-୮-୨୦୦୩ ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ଅଧିବାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଦିନ ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆସି ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଓ ଅଧିବାସ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେବା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସେବାରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ ।

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରିଥିଲେ । ପୂର୍ବ ରାତ୍ରିରୁ ପୂଜାମଣ୍ଡପଟି ବିଭିନ୍ନ ପୁଷ୍ପରେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜା ଯାଇଥିଲା । ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଷୋଡଶ ଉପଚାର ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ, ସଂଘସେବକ ୪୦/୧ ରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ପାଠକରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କର୍ମ, ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ କିପରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରାଯାଇ ପାରେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି, ନୀତି ନିୟମ ପାଳନ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ସେ କହିଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ସକାଳ ୧୨ ଟା ୪୫ ରେ ଶେଷ କରାଯାଇଥିଲା ।

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ (୯:୧୫ ରୁ ୧୨:୦୦)

ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ବନ୍ଦନା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ କହିଲେ, 'ତାଙ୍କ ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନାର ପଳ ମିଳେ । କାରଣ ସେ ନିଜେ ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଭକ୍ତମାନେ କହିଲେ ଯାଶନ୍ତି ।' ତା'ପରେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ (୨୦୦୩) ପତ୍ରିକା 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ନିଗମ ଉପଦେଶ ପାଠ କରି କହିଥିଲେ 'ଧର୍ମର ଅର୍ଥ ଯାହାକୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ମନୁଷ୍ୟ କ୍ରମେ ପଶୁତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଧର୍ମସାଜ୍ଜ୍ୱଳ୍ୟ ଲାଭ କରି ପାରିବ । ଦେହ ସୁସ୍ଥ ରଖି, ମନ ଆନନ୍ଦିତ ଥାଇ ପ୍ରାଣ ଲଘୁରଯୁକ୍ତ ହେଲେ ଧର୍ମ ଲାଭ ହୋଇ ପାରିବ । ସୁଖ ଧର୍ମରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି ।'

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ - ସାଧାରଣ ସଭା (୨:୧୫ ରୁ ୪:୦୦)

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମିଶ୍ର ଭକ୍ତ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ ମାନସିଂହ ଅତିଥି ଭାବରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପ୍ରାର୍ଥନା 'ସରବେ ତରତୁ ଭବ ଜଟିଳ ଜଳଧି' ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଚାଳକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ବେଗୁନିଆଁ ଶାଖା ସଫର ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦର ରାୟ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ କହିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସାଧାରଣ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପରିଚାଳକ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ, '(୧) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପିଲାଦିନେ ନାସ୍ତିକ ଓ ପରକାଳ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ଥିଲେ । (୨) ପିଲାଦିନେ ମହାଶକ୍ତି ଦୁର୍ଗା ତାଙ୍କୁ ଚକ୍ଷିମଣ୍ଡପରେ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରିଥିଲେ । (୩) ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଞ୍ଚେଗୁଣ୍ୟ ସାଧନା କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ । (୪) ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଜଗତକୁ ସେ ଆସିଥିଲେ । (୫) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ କୁମ୍ଭମେଳାରେ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ପରମହଂସ ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । (୬) ମହାଶକ୍ତିଙ୍କୁ ପତ୍ନୀ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । (୭) ଗାରୋହିଲ୍ ଆଶ୍ରମରେ ଥିବାବେଳେ ମହାଶକ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଲୋକାଳୟକୁ ଯିବା ପାଇଁ କହି ୩ଟି ବର ପ୍ରଦାନ କରି ପଠାଇଥିଲେ । (୮) ନିଗମର ନିଗୁଡ଼ ଅର୍ଥକୁ ଅତି ସହଜ ଭାବରେ ବୁଝି ପାରିଥିବାରୁ ଗୁରୁ ସକ୍ତିଦାନନ ତାଙ୍କ ନାମ 'ନିଗମାନନ୍ଦ' ଦେଇଥିଲେ ।'

ସାଧାରଣ ସଭାର ବିଶେଷତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପରିଚାଳକ କହିଥିଲେ, 'ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବରେ ଧର୍ମର ବିସ୍ତାର, ସମଗ୍ର ଜଗତରେ ଭାତୁ ଭାବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ଆମ ସଫର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଆମେ କାହାକୁ ତାଜି ଆଣି ନାହିଁ । ଆମ ସଫର ପ୍ରଚାର ନାହିଁ ।'

ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ ମାନସିଂହ ତାଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟରେ କହିଥିଲେ, ‘୨୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ, ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ସତ୍ୟମ ଶେଖରେ ପଢୁଥାନ୍ତି । ଖରାଦିନ ଛୁଟିରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜୀବନୀକୁ ପଢ଼ିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ କହିଥିଲେ ।’

ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମିଶ୍ର ତାଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟରେ କହିଥିଲେ, ‘ସନାତନ ଧର୍ମ ଆବହମାନ କାଳରୁ ଚାଲିଆସୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ଧର୍ମକୁ ଭୁଲି ଯାଉଛୁ । ତେଣୁ ମହାପୁରୁଷ ମାନେ ଜଗତକୁ ଆସି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଚେତେଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।’ ସନ୍ଦେଶ୍ୟା ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କ ସେବା ମନୋଭାବକୁ ସେ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ।

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ପିଲାଙ୍କ ଅଧିବେଶନ (୪:୧୫ ରୁ ୫:୦୦)

ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ସାନ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ପୁଅ ମୋହିତ୍ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ ଇଂରାଜୀ ଲେଖା ପଢ଼ିଥିଲେ । ପିଲାମାନେ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲେ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଲା - (୧) ଆମେ କାହିଁକି ଜୟଗୁରୁ କହୁ ? (୨) ଠାକୁର ଭଗବାନ କି ? (୩) ପୂଜା କାହିଁକି ଅତି ସକାଳୁ କରାଯାଏ ? ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ସେସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ଜୟଗୁରୁ କୀର୍ତ୍ତନ ପରେ ଆସନ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା ।

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ (୫:୫୦ ରୁ ୭:୦୦)

ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆରତି, ବନ୍ଦନା, ଛୋଟ ବନ୍ଦନା କରା ଯାଇଥିଲା । ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଗମ ଉପଦେଶରୁ ପଢ଼ି ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ, ‘ଯେ ବ୍ରହ୍ମ ଜାଣେ ସେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି । ବ୍ରହ୍ମନିଷ୍ଠ ଗୁରୁ ଏବଂ ବେଦବେଦାନ୍ତ ପାରଙ୍ଗମ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବ । ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ କେହି ଶୂନ୍ୟ ହୃଦରେ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।’

୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ଶନିବାର, ରାତି ଅଧିବେଶନ - ଆନନ୍ଦସଭା (୭:୪୫ ରୁ ୧୦:୦୦)

ଆନନ୍ଦସଭାର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆରତି ସଙ୍ଗୀତର ତାଳେ ତାଳେ ଅକ୍ଷୟଶି ଆରତି ସଂପନ୍ନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ନିର୍ବାଚିତ ସଭାପତି ଓ ସଭାପତ୍ନୀ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଓ ଆନନ୍ଦସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆନନ୍ଦସଭାରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ନାଟ୍ୟମ୍ ନୃତ୍ୟ ଓ ତାନ୍ତ୍ରିକାଣା, ସ୍ୱପ୍ନଦର୍ଶନ, ବାପା ଜାଣିବ, କଟକ ସ୍ମୃତି, invisible bench ଓ ସ୍ୱୟମ୍ଭର ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟତମ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ରବିବାର, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ (୫:୪୫ ରୁ ୭:୧୫)

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଆସନ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ପ୍ରଭାତ ଆରତି ସଂପନ୍ନ ହେଲା । ସମବେତ ଭାବରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଓ ଛୋଟବନ୍ଦନା ଗାନ କଲାପରେ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ସଭା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେ କହିଥିଲେ - ‘ମାୟାର ଅଧୀନ ହୋଇ ‘ଆମେ’ କହିଲେ ଏ ଦେହକୁ ଆମେ ବୁଝିଥାଉ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ‘ମୁଁ’ ହେଉଛି ଜୀବାତ୍ମା ଓ ତା’ର ଇଚ୍ଛା ପରମାତ୍ମାରେ ମିଶିବା । ତେଣୁ ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି, ଭଗବାନ ସର୍ବତ୍ର ସର୍ବସତ୍ତାରେ ବିଦ୍ୟମାନ । ସାଧୁଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ହେଲା ଯେ ସେ ପରନିନ୍ଦା କରନ୍ତିନି କି ଆତ୍ମପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତିନି । ସମସ୍ତଙ୍କର ଏପରିକି ଅପକାରୀର ମଧ୍ୟ ଉପକାର କରନ୍ତି ଓ ନିଜଧର୍ମ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ବିଛା ଓ ସାଧୁ ଗନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଗୁରୁ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତିନି କି ନିଅନ୍ତିନି, କିନ୍ତୁ ତାହା କିପରି ସହିପାରିବ ଶିଖାଇ ଦିଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା - ସ୍ୱର୍ଗେ ବା ନରକେ ନିଅ, ପାଶେ ପାଶେ ରହିଥାଅ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଧ୍ୟାନ, ଓ ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କଲେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ (ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ କଳ୍ପନା କରି ହେବନାହିଁ) ଲାଭ ହେବ । ତାଙ୍କୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ପାଇଲେ ଅନନ୍ତ ପରଶ ଲାଭ ପରି ବୋଧ ହେବ ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ପାଇଲେ ଅନନ୍ତ ପରଶ

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ପାଇଁ ଦିଅ ଅମୃତ ପରଶ ।

ନିର୍ମଳ ଚିତ୍ତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ମାପକାଠି । କାହାରି ନିନ୍ଦା ସମାଲୋଚନା ନକରି ଅସଦ୍‌ବୃତ୍ତି ସହ ସଂଗ୍ରାମ, ସଦ୍‌ବୃତ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ କରି ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।’

ଏହାପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ମହିଳା ସଭା ନିମନ୍ତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇ, ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରଶାମ ସହ ଆସନ ବନ୍ଦ ହେଲା । ତାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ରବିବାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ - ମହିଳା ପୂଜା (୯:୦୦ ରୁ ୧୧:୦୦)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ଭବବନ୍ଧନ ମୋଚନ ଗାନ ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରି ବିଶ୍ଵପତି ପ୍ରଶାମ ଗାନ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଗଲା । ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଆସନ ଗହଣ କରି ମହିଳା ସଭା ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ସେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ - 'ଏ ଜଗତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହିଁ ପୁରୁଷ ଓ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରକୃତି । ସ୍ଵାମୀନଙ୍କଠାରେ ଭକ୍ତିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ, ସେମାନେ ସେବିକା । ପୁରୁଷମାନଙ୍କଠାରେ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ସେମାନେ ସେବ୍ୟ । ନାରୀର ସ୍ଵଧର୍ମ ସ୍ଵାମୀ ସେବା ଓ ସନ୍ତାନ ପାଳନ । ମା' ଶିଶୁକୁ ଧରିଲେ ଜଗତକୁ ଭୁଲି ଯାଏ । ତେଣୁ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, 'ତୁମ ପୁତ୍ରଜନ୍ମା ପରି ମୋତେ ଭଲପାଅ ଓ ତୁମ କୋଳରେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ' । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଜନନୀ ଓ ଜାୟାଙ୍କର ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଯେଉଁଠାରେ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ପୂଜା ହୁଏ ସେଠାରେ ଦେବତାମାନେ ବାସ କରନ୍ତି । ସତୀ ଓ ପବିତ୍ରତାର ମଧ୍ୟରେ ସତୀମାନେ ଅଧିକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ବିନାଦୋଷରେ କେବଳ ଗୁରୁ, ପିତା ଓ ସ୍ଵାମୀ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି । ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି ।'

ଆଲୋଚନା ପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପ୍ରଶାମ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲେ ।

୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୩, ରବିବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ - ବିଦାୟ ସଭା (୨:୦୦ ରୁ ୮:୦୦)

ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ପ୍ରଶାମ ଗାନ ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଗାନ ପରେ 'ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ'ରୁ 'ମୁଖବନ୍ଧ', 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠଚକ୍ର - ମୋର କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା' ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରାଗଲା । ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚର ହିସାବ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଆସନ୍ତା ପାଠଚକ୍ର ପାଇଁ ଓ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଚୂଟି ବିତ୍ତୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା, 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାନାମ କୀର୍ତ୍ତନାନ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ । ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ପୁଣି ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମିଳିତ ହେବାର ଆଶା ମନରେ ରଖି ପରସ୍ପରଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ତାଲିକା

୧) ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ, ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ	୧୫) ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ, ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଉଦୟନ
୨) ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ବେଗୁନିଆ ସଂଘ	୧୬) ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମିତା ଚୌଧୁରୀ
୩) ଶ୍ରୀମତୀ ମିନିତା ମଞ୍ଜରୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ବେଗୁନିଆ ସଂଘ	୧୭) ରବି ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ
୪) ଆଦିତ୍ୟ ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ	୧୮) ରମା ବଲ୍ଲଭ ମହାପାତ୍ର, କଙ୍କନା ଦାଶ, ଆଶୁତୋଷ ଓ ଶ୍ଵେତା
୫) ଅନୁରାଧା ନନ୍ଦ, ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦ ଓ ଅଭିଷ୍ଟ	୧୯) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
୬) ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ନାୟକ	୨୦) ପ୍ରଭାକର ବାଲ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ ଓ ଶ୍ଵେତା
୭) ବାଣୀ ପ୍ରସନ୍ନ ମହାନ୍ତି, ଦେବଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି, ମିନାକ୍ଷୀ ଓ ଅମିତା	୨୧) ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ଵାଇଁ, ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ଵାଇଁ, ଅଭିଷେକ ଓ ଅଜିତ
୮) ବରଦା କାନ୍ତ ନାୟକ	୨୨) ଉଷା ଅଗରଓଲା
୯) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ ଓ ମୋହିତ୍	୨୩) ସୁବ୍ରତ ନାୟକ
୧୦) ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ	
୧୧) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ ଓ ଶିବାନୀ ସାହୁ	ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ହେଲେ-
୧୨) ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମୀରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜ୍ଞାନୋପାଳ	୧) ଲିପ୍ସିତା ପଟ୍ଟନାୟକ (London)
୧୩) ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ଵିବେଦୀ, ସ୍ଵାତୀ ଓ ଶ୍ଵେତା	୨) ଦିପ୍ତି ମହାପାତ୍ର (Atlanta)
୧୪) ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ	

2003 Fiscal Report America Saraswata Pathachakra (ASP)

2003 Sammilani Expense

Anandasabha costumes	\$130.00
Magazines	\$503.81
Shyam bhai's Travel to USA	\$2,163.00
Food etc.	\$318.00
2002 VCD Shipping	\$40.00
ASP registration	\$70.00
Total	\$3,224.81

Sammilani Delgate Fees	\$2,880.00
Magazine Sale	\$430.00
Total Sammilani Income	\$3,310.00
Total Sammilani Expense	\$3,224.81
Balance	\$85.19

Debit

2003 Pali Pranami (for ASP)	\$172.00
2003 Padasan Pranami (for Kendra)	\$258.00
2003 Mahila Puja Pranami (for ASP)	\$102.72
2003 Mahila Puja Pranami (for Kendra)	\$68.48
2002 Sammilani VCD	\$200.00
2003 Sammilani Balance	\$85.19
Additional Pranami	\$140.00
Carry over from last year	\$90.22
Padasan Pranami (2002 sammilani)	\$120.03
Padasan Pranami (2003 sammilani)	\$158.50
Interest Earned	\$10.00
Total	\$1,405.14

Credit

2003 Padasan Pranami (to Kendra)	\$258.00
2003 Mahila Puja Pranami (to Kendra)	\$68.48
Padasan Pranami (2002 sammilani)	\$120.03
Padasan Pranami (2003 sammilani)	\$158.50
Magazine Re-printing fee (to Kendra)	\$222.00
Sangha Permission Pranami (Kendra)	\$22.00
Total	\$849.01

2003 Year-End Balance

Debit	\$1,405.14
Credit	\$849.01
Balance	\$556.13

SI No	Name	Introduction
1	Aditya Narayan Tripathy	I came to know Sri Sri Thakura through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangha
2	Amaresh Tripathy Shalini Mundra	I knew Sri Sri Thakura from my grand father Uday Nath Rath from Jamshedpur Sangha and later on from my parents who were Raghunath and Puspanjali Tripathy who were founder members of Delhi Sangha.
3	Anjana Aruk Diptish Kumar Aruk Child: Adyasha Priyadarshini Aruk (2)	My parents are devotee of Sri Sri Thakura and they are from Balasore Sakha Sangha. From my childhood I worship Gurudev.
4	Anuradha Nanda Jnaneendra Nanda Child: Abheepsa Nanda (3)	By the grace of Sri Sri Thakura I am the youngest daughter of Late Sri Raghunath Pati & Srimati Bishnupriya Pati. My father was the Secretary of Nilachal Saraswata Sangh. So I was at the feet of Sri Sri Thakura long before I could understand HIM.
5	Aswini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak	I came to know Sri Sri Thakura from my parents. They are the member of Balasore Saraswata Sangha.
6	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee Mohanty (18) Amrita Mohanty (7)	I knew Sri Sri Thakura through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha.
7	Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty	I started accompanying my parents Sri Rasa Bihari Nayak and Smt. Meena Kumari Nayak of Puri Sakha Sangha from my early childhood.
8	Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit J. Sahoo (13) Lara Sahoo (8)	Through my mother Ketaki maa. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha.
9	Binaya kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru)	I came to know Sri Sri Thakura from my parents Bairagi Charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
10	Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree Ray (7) Bedaprakash Ray (4)	I knew Sri Sri Thakura from my grand father Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar.

11	Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal Panda (12)	I know Sri Sri Thakura Maharaj since childhood; my grand father, late Biswanath Panda, was a member of Kendupatna Shakha Sangha.
12	Chinmaya Panda Bikhipta Panda Children: Ayush	I came to know Sri Sri Thakura from my father Bijoy Kumar Panda of Cuttack Nagar Sangha.
13	Dipti Mohapatra Sandip Mohapatra Children: Sarthak (9) Sanat (6)	I came to know from my mother.
14	Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati (9) Shreya (4)	We know Sri Sri Thakura from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswata Sangha.
15	Jaminikant Samantaray Mousumi Rath Child: Tejas Samantaray (2)	I came to know Sri Sri Thakura from my father Late Rajani Kanta Samantaray and Sangha bhai Sri Chintamani Rath of Berhampur Sangha.
16	Lipsita Patnaik Rabin Mohanty Child: Ragini (8)	I know Thakura from my parents, Dr. Samiran patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Ekamra Saraswata Sangha at Bhubaneswar.
17	Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Children: Avipsa (3 months)	I came to know Sri Sri Thakura from my father Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha.
18	Padmagandha Sahoo Brundaban Sahoo	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha.
19	Pallabita Patnaik Sanujit Senapati Child: Udayan Senapati (4) Sister: Chinmayee Patnaik	My parents Dr. Samiran patnaik and Dr. Surekha Devi introduced me to Sri Sri Thakur. They belong to the Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar.
20	Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Choudhury	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha.

21	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Child: Alok Tripathy (7) Anshul Tripathy (7 months)	I came to know Sri Sri Thakura through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
22	Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta	I came to know Sri Sri Thakura Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha.
23	Sibani Mohanty Sitakanta Mohanty	I knew Sri Sri Thakura from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar.
24	Smitarani Bai Prabhakar Bai Child: Shreya Prabhakar (6)	I'm grateful to know about Sri Sri Thakura from my parents Sri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha.
25	Suchitra Swain (Leena) Debaranjan Swain Children: Abhishek Swain (10) Ankit Swain (4)	I knew Sri Sri Thakura from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack.
26	Sudhansubala Jena Shiba Prasad Jena	I came to know Sri Sri Thakura from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha.
27	Usha Agarwal	I came to Sri Thakura through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Asan Mandir at her home. Later, I requested the Pati Bhai to accept me as a Sangha member.

Location Of Bhakta - 2004

AR – Arkansas	2	NC – North Carolina	9
CA – California	6	NJ- New Jersey	2
GA- Georgia	6	NY – New York	3
IL – Illinois	2	OH – Ohio	4
KS – Kansas	2	TX- Texas	5
MA - Massachusetts	2	VA – Virginia	2
MN - Minnesota	4	WI – Wisconsin	2

United Kingdom

Total number of Bhakta in Year
2002: 37, 2003: 43, 2004: 53